ПРОГРАМА
ЗА
УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА ЕЛХОВО 2015 - 2020 г.

Актуализация, 2017 г.

СПИСЪК НА СЪКРАЩЕНИЯ

ЕК	Европейска комисия
ЕС	Европейски съюз
ЗБР	Закон за биологичното разнообразие
ЗМДТ	Закон за местните данъци и такси
ЗМСМА	Закон за местното самоуправление и местната администрация
ЗООС	Закон за опазване на околната среда
ЗУО	Закон за управление на отпадъците
ЗУТ	Закон за устройството на територията
ИАОС	Изпълнителна агенция по околна среда
ИУГ	Излезли от употреба гуми
МБТ	Механично биологично третиране
МОСВ	Министерство на околната среда и водите
МРО	Масово разпространени отпадъци
МС	Министерски съвет
НППОО	Национална програма за предотвратяване образуването на отпадъци
НПУО	Национален план за управление на отпадъците
НСИ	Национален статистически институт
НСОРБ	Национално сдружение на общините в Република България
НУБА	Негодни за употреба батерии и акумулатори
ОВОС	Оценка на въздействието върху околната среда
ОПОС	Оперативна програма "Околна среда"
ОСР	Отпадъци от строителство и разрушаване
ПОО	Предотвратяване на образуването на отпадъци
ПСОВ	Пречиствателна станция за отпадъчни води
ПУДООС	Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда
РДО	Рамкова директива за отпадъците
РИОСВ	Регионални инспекции по опазване на околната среда и водите
РСМ	Рециклирани строителни материали
РСУО	Регионално сдружени за управление на отпадъците
СМР	Строително-монтажни работи
ТБО	Такса битови отпадъци

СПИСЪК НА ТАБЛИЦИ И ФИГУРИ

Таблица 1	*Национални количествени цели за битовите отпадъци*
Таблица 2	*Национални количествени цели за строителните отпадъци*
Таблица 3	*Количествена цел за предотвратяване на образуването на отпадъци в община Елхово*
Таблица 4	*Количествени индикатори за постигане на нормативните цели към 2020 година*
Таблица 5	*SWOT анализ*
Таблица 6.	*Събрани смесени битови отпадъци*
Таблица 7	*Смесен битов отпадък от общинската система за сметосъбиране*
Таблица 8.	*Разделно събрани отпадъци (тонове)*
Таблица 9.	*Определяне на нормата на натрупване на отпадъци в община Елхово*
Таблица 10.	*Морфологичен състав на отпадъците в община Елхово*
Таблица 11.	*Капацитета на ПСОВ*
Таблица 12.	*Демографска прогноза за община Елхово (бр. жители)*
Таблица 13.	*Прогнозна норма на натрупване за община Елхово за периода 2016-2020 г. (кг/ж/г/.)*
Таблица 14	*Прогнозни количества на битовите отпадъци за община Елхово за периода 2016-2020 г. (тона)*
Таблица 15.	*Прогноза за образуваните битови отпадъци по морфологичен състав (тона)*
Таблица 16.	*Прогноза на количеството разделно събрани отпадъци чрез създадените системи за разделно събиране*
Таблица 17.	*Прогноза за постигане на целите за рециклиране на отпадъци от хартия, пластмаса, метал и стъкло*
Таблица 18	*Прогноза за постигане на целите за разделно събиране и оползотворяване на битови биоотпадъци*
Таблица 19.	*Прогноза за постигане на целите за отклоняване на битови биоразградими отпадъци от депата*
Таблица 20	*Видове съдове за събиране на смесени отпадъци по населени места*
Таблица 21.1	*Графикът за извършване на дейностите по сметосъбиране и сметоизвозване на битови отпадъци на територията на Община Елхово -Първи район - гр.Елхово*

Таблица 21.2.	*Графикът за извършване на дейностите по сметосъбиране и сметоизвозване на битови отпадъци на територията на Община Елхово -Населени места*
Таблица 21.3.	*Графикът за извършване на дейностите по сметосъбиране и сметоизвозване на битови отпадъци на територията на Община Елхово -Втори район*
Таблица 22	*Регистър на лицата, притежаващи документи за извършване на дейности с битови отпадъци на територията на Община Елхово*
Таблица 22.1:	*Регистър на лицата, притежаващи документи за извършване на дейности с отпадъци от опаковки на територията на Община Елхово*
Таблица 22.2	*Регистър на лицата, притежаващи документи за извършване на дейности с отпадъци (излезли от употреба превозни средства)*
Таблица 22.3	*Регистър на лицата, притежаващи документи за извършване на дейности с отпадъци (НУБА)*
Таблица 23.	*Приходи от такса битови отпадъци в община Елхово*
Таблица 23.1.	*Структура на постъпленията от такса битови отпадъци по групи задължени лица*
Таблица 24.	*Структура на разходите за управление на отпадъците на община Елхово*
Таблица 25.	*Покритие на разходите за управление на отпадъците с приходи от такса битови отпадъци (%)*
Таблица 26.	*Покритие на разходите за управление на отпадъците с приходи от такса битови отпадъци (лева)*
Фигура 1	*Карта на географското разположение на община Елхово*
Фигура 2	*Средногодишна норма на натрупване в Община Елхово, спрямо други общини в страната*
Фигура 3	*Организационна структура на община Елхово*
Фигура 4	*Динамика на приходите от такса битови отпадъци (%, предх.год.=100)*
Фигура 5	*Динамика на разходите за управление на отпадъците на община Евгдуд (%, предх.год.=100)*

1. ВЪВЕДЕНИЕ

Програмата за управление на отпадъците на община Елхово за периода 2015-2020 г. е изготвена на основание *чл. 52 (1)* от Закона за управление на отпадъците (*изм. ДВ. бр.85 от 24 Октомври 2017г.)* с цел да подпомогне администрацията в прилагането на законодателството в сферата на управлението на отпадъците.

Общинската програма е разработена в съответствие със структурата, целите и предвижданията на *Националния план за управление на отпадъците 2014-2020 г.* и е съобразена с *Методическите указания за разработване на общински програми за управление на отпадъците,* издадени на основание чл.54, ал.10 от ЗУО *(Утвърдени със Заповед № АД-211/31,03,2015 г. на министъра на околната среда и водите).*

ПУО има за цел да осигури на община Елхово инструмент за планиране на необходимите ресурси, мерки и дейности за предоставяне на качествени услуги по управление на отпадъците на жителите на общината и да подобри управлението на отпадъците в съответствие с общоевропейската йерархия за отпадъците. Очаква се изпълнението на Програмата да окаже съществен принос за ефективно използване на ресурсите и намаляване на вредните въздействия на отпадъците върху околната среда в община Елхово. Реализирането на заложените с програмата мерки и дейности има за резултат предотвратяване и намаляване на вредното въздействие на отпадъците върху околната среда и човешкото здраве и намаляване на използването на първични природни ресурси, Програмата е ориентирана към концентрацията на ограничените ресурси към приоритетни за финансиране проекти в сферата на управление на отпадъците от национални и европейски източници на финансиране

За успешното изпълнение на програмата особено важно е както вземащите решения, така и гражданите и бизнеса в общината да са запознати с йерархията на управлението на отпадъците и нейните ключови характеристики.

В законодателството и в политиката за предотвратяване и управление на отпадъците се прилага като приоритетен ред следната йерархия на отпадъците:

а) предотвратяване,

б) подготовка за повторна употреба,

в) рециклиране,

г) друго оползотворяване, например оползотворяване за получаване на енергия,

д) обезвреждане.

При прилагането на посочената по-горе йерархия на отпадъците, европейските страни трябва да предприемат мерки за насърчаване на вариантите, които обезпечават най-благоприятните за околната среда резултати като цяло. Това може да наложи специфични потоци отпадъци да се отклонят от йерархията, когато това се основава на съображения, свързани с жизнения цикъл на отпадъците, във връзка с цялостното въздействие на образуването и управлението на такива отпадъци. Държавите-членки вземат предвид общите принципи за опазване на околната среда - предпазни мерки и устойчивост, техническата осъществимост и икономическата приложимост, опазването на ресурсите, както и цялостното въздействие върху околната среда, човешкото здраве, икономиката и

обществото. Ясните дефиниции са от решаващо значение за точното определяне на нивата на йерархията за управление на отпадъците, като по този начин се избягват случаи на неправилно приложение на йерархията. Като цяло, трябва да се подчертае, че това, че даден оператор дава описание на дадена операция в съответствие с терминологията на дефинициите на *Рамковата директива за отпадъците* (РДО) или на съответния национален закон, не означава автоматично, че това е точно тази операция. Конкретните обстоятелства на планираната операция винаги трябва да се имат предвид, когато се оценява, дали определението е изпълнено.

Предотвратяване

Законодателството дава следното определение за предотвратяване *(съгласно параграф § 1, т.28 от ДР на ЗУО)*:

„Мерките, взети преди веществото, материалът или продуктът да стане отпадък, с което се намалява:

- *количеството отпадъци, включително чрез повторната употреба на продуктите или удължаването на жизнения им цикъл;*
- *вредното въздействие от образуваните отпадъци върху околната среда и човешкото здраве; или*
- *съдържанието на вредни вещества в материалите и продуктите".*

Предотвратяването е хоризонтална мярка, която обхваща всички фази на потока от материали – добив, производство, разпространение и потребление.

Повторна употреба

Законодателството дава следното определение за „повторна употреба" *(съгласно параграф § 1, т.23 от ДР на ЗУО)*: *„Всяка дейност, посредством която продуктите или компонентите, които все още не са се превърнали в отпадъци, се използват отново за целта, за която са били предназначени".* Повторната употреба е един от начините за предотвратяване на отпадъците; тя не е дейност по управление на отпадъка. Например, ако едно лице даде на поправка обувките си, а не ги изхвърли и след поправката ги използва отново, това е доказателство, че материалът не е отпадък.

Оползотворяване

Определението на термина „оползотворяване" е една от ключовите концепции на Закона за управление на отпадъците. *„Оползотворяване"* и противоположният термин *„обезвреждане"* заедно съставляват „третиране на отпадъците". Всяко третиране на отпадъците може да е или дейност по оползотворяване, или дейност по обезвреждане. Нито една дейност не може да се определи едновременно като дейност по оползотворяване и обезвреждане. Накратко казано, операциите по обезвреждане са предимно операции по управление на отпадъците, които целят освобождаване от отпадъците чрез депониране, докато основният резултат на операция по оползотворяване е "отпадъкът да се използва за полезна цел чрез замяна на други материали, които иначе биха били използвани за изпълнението на конкретна функция, или подготовката на отпадъка да изпълнява тази функция в производствено предприятие или в икономиката като цяло". Оползотворяването е разделено на три под-категории: подготовка за повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване.

Подготовка за повторна употреба

Определението за "подготовка за повторна употреба" *(съгласно параграф § 1, т.25 от ДР на ЗУО)* е: *"проверка, почистване или ремонт, операции по оползотворяване, посредством които продуктите или компонентите на продукти, които са станали отпадък, се подготвят, така че да могат да бъдат повторно използвани без всякаква друга*

предварителна обработка". Основната разлика между "повторна употреба" и "подготовка за повторна употреба" е, че в първия случай материалът или предметът не е станал отпадък, докато в случаите на "подготовка за повторна употреба" въпросният материал е станал отпадък, по смисъла на определението за отпадъци и след това чрез поправка се превръща отново в продукт, който се използва по предназначение. *Примери за подготовка за повторна употреба включват ремонт на велосипеди, мебели или електрическо или електронно оборудване, от които притежателите им са се освободили като отпадък и впоследствие са ремонтирани и повторно използвани. Типичен пример са например пералните машини и друго подобно оборудване – втора употреба.*

Рециклиране

Определението за „рециклиране" в законодателството по управление на отпадъците е *(съгласно параграф § 1, т.37 от ДР на ЗУО)*: *"всяка дейност по оползотворяване, посредством която отпадъчните материали се преработват в продукти, материали или вещества за първоначалната им цел или за други цели. То включва преработването на органични материали, но не включва оползотворяване за получаване на енергия и преработване в материали, които ще се използват като горива или за насипни дейности."*
Общата идея при рециклирането е, че един материал бива преработван с цел да се променят неговите физико-химични свойства и това да позволи той да се употребява повторно за същите или за други цели. Главната цел на Рамковата директива за отпадъците е ЕС да стане повече от "рециклиращо общество", което се стреми да избягва образуването на отпадъци и да използва отпадъците като ресурс.
Конкретните дейности по управление на отпадъка, които се класифицират като рециклиране, включват (но не само):

- Рециклиране на материали – например на пластмасови продукти или компоненти в пластмасови материали, стопяване на отпадъчно стъкло за стъклени продукти, употреба на хартиени отпадъци в заводи за хартия и др.
- Производство на компост, отговарящ на критериите за качество на продуктите. Рециклирането включва физическо, химическо или биологично третиране, което води до материал, който вече не е отпадък. Член 3 (17) на РДО не изисква никакво специално характеризиране на дейността по обработка или преработка, докато същата генерира материал, който се използва като оригиналния или за други цели и така затваря икономическия кръг на материала. Съгласно РДО изключение от това правило има при преработване в материали, които ще се използват като горива или за насипни дейности, като те се изключват от рециклирането и представляват „друго оползотворяване“ по смисъла на РДО".
- От определението за рециклиране на РДО следва, че единствено преработката на отпадъци в продукти, материали или вещества може да се приеме като рециклиране. Преработката на отпадъци, при която се получава отпадък, който претърпява други последващи стъпки за оползотворяване, не се приема за рециклиране, а за предварително третиране преди оползотворяване. Такава дейност следва да се категоризира като „подготовка преди оползотворяване или обезвреждане" или „предварителна обработка" преди оползотворяване. Последното включва дейности като разглобяване, сортиране, натрошаване, намаляване на обема, палетизиране, изсушаване, преопаковане, сепариране, смесване и др. Тези дейности не подхождат на никое от нивата на йерархия на отпадъците и поради това може да се разглеждат като "предшестващи" специфични типове оползотворяване. Например, биологичната преработка на отпадъци с цел стабилизиране на отпадъците преди насипни операции трябва да се класифицира като предварително третиране преди "друго" оползотворяване, а не като процес на рециклиране.

Друго оползотворяване

Другите форми на оползотворяване не са споменати в легалните дефиниции на закона, но са очертани в чл. 4 (1) от РДО, където след рециклиране се нареждат други форми на оползотворяване. „Друго оползотворяване" е всяка дейност, която отговаря на определението за „оползотворяване" съгласно РДО, но която не отговаря на специфичните изисквания за подготовка за повторна употреба или за рециклиране. Примери за друго оползотворяване са:

- изгарянето или съвместното изгаряне, когато основното използване на отпадъците е като гориво или друг начин за получаване на енергия. Това е операция по управление на отпадъците с оползотворяване на енергията, класифицирана като R1 в приложение II към РДО респективно R1 в приложение 2 към § 1, т. 13 на ЗУО. Това контрастира с изгарянето на отпадъци, без оползотворяване на енергия, класифицирано като операция по обезвреждане D10 в приложение I към РДО, респективно D10 в приложение 1 към § 1, т. 11 на ЗУО. За определяне, дали изгарянето в инсинератори, предназначени за изгаряне на твърди битови отпадъци трябва да бъде класифицирано като R1 или D10, в съответствие с критериите за енергийна ефективност, трябва да се използва като ориентир Ръководството на Комисията.
- насипни дейности, отговарящи на дефиницията за оползотворяване вж. § 1, т. 10 от ДР на ЗУО.

Обезвреждане

Съгласно Член 3 (19) от РДО, респ. в § 1, точка 11 от ДР на ЗУО, определението за „обезвреждане" е: *"всяка дейност, която не е оползотворяване, дори когато дейността има като вторична последица възстановяването на вещества или енергия".* От това определение следва, че всяка дейност по третиране на отпадъци, която не отговаря на критериите на определението за оползотворяване по подразбиране се счита за обезвреждане. Определението „*дори когато дейността има като вторична последица възстановяването на вещества или енергия"* отразява обратно идеята, че всяка дейност по оползотворяване трябва да отговаря на критерия, че „основен резултат" е „използването на отпадъка за полезна цел" чрез замяна на други материали, които иначе биха били използвани за изпълнението на тази цел.

Принципи при управление на отпадъците

Програмата за управление на отпадъците на община Елхово се основава на следните основни принципи:

- *"Предотвратяване"* - образуването на отпадъци трябва да бъде намалено и избегнато, където това е възможно.

- *"Разширена отговорност на производителя" и "замърсителят плаща*" – лицата, които образуват или допринасят за образуването на отпадъци или замърсяват околната среда или сегашните притежатели на отпадъците трябва да покрият пълните разходи за третиране на отпадъците и да ги управляват по начин, който гарантира висока степен на защита на околната среда и човешкото здраве.

- *"Превантивност"* – потенциалните проблеми с отпадъците трябва да бъдат предвиждани и избягвани на възможно най-ранен етап.

- "*Близост"* и *"самодостатъчност"* – отпадъците трябва да бъдат обезвреждани възможно най-близко до мястото на тяхното образуване.

- *„Участие на обществеността“* – съответните заинтересовани страни и органи, както и широката общественост имат възможност да участват в обсъждането на плановете за управление на отпадъците и на програмите за предотвратяване на отпадъците, да правят предложения и да имат достъп до тях след разработването им.

Програмата за управление на отпадъците на община Елхово е напълно съобразена с националното законодателство относно отпадъците. Изпълнението й ще допринесе, както за подобряване на управлението на отпадъците на територията на община Елхово, така и за изпълнение на националните цели и политики в областта на отпадъците.

Основание и подход за изработване на Програмата

През 2012 г. е приет нов Закон за управление на отпадъците (ЗУО). ЗУО въвежда изискванията на Рамковата директива за отпадъците 2008/98/ЕС в българското законодателство и регламентира мерките и контрола за защита на околната среда и човешкото здраве чрез предотвратяване или намаляване на вредното въздействие от образуването и управлението на отпадъците, както и чрез намаляване на цялостното въздействие от използването на ресурси и чрез повишаване ефективността на това използване.

Член 52 от ЗУО изисква общините да разработват и изпълняват програми за управление на отпадъците за територията на съответната община за период, който следва да съвпада с периода на действие на Националния план за управление на отпадъците и Националната програма за управление на отпадъците, като негова съществена част и да ги разработят в съответствие със структурата, целите и предвижданията на НПУО. В допълнение ЗУО изисква общинските програми за управление на отпадъците да включват и необходимите мерки за изпълнение на задълженията на общините, произтичащи от същия закон.

Именно на това основание и при спазване на посочените изисквания е разработена Програмата за управление на отпадъците 2015-2020 г. на община Елхово.

При разработването на програмата са взети предвид освен посочените законови изисквания и редица европейски и национални програмни и методически документи и изследвания, в т. ч:

- Национален план за управление на отпадъците 2014–2020 г. и Националната програма за предотвратяване на отпадъците, като част от него;
- Методически указания за разработване на общински програми за управление на отпадъците, МОСВ, март 2015 г. *(Утвърдени със Заповед № АД-211/31,03,2015 г. на министъра на околната среда и водите)*;
- „Ръководство за разработване на програми за предотвратяване на образуването на отпадъци”, ЕК, Генерална дирекция „Околна среда”;
- Национален стратегически план за поетапно намаляване на биоразградимите отпадъци, предназначени за депониране 2010–2020 г.;
- Национален стратегически план за управление на строителните отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради за периода 2011-2020 г.;
- Национален план за управление на утайките от ПСОВ за периода 2014-2020 г.
- Третия национален план за изменение на климата, 2013-2020 г., и по-конкретно в частта, отнасяща се до емисии на парникови газове от Сектор „Отпадъци”.

- Методология за стратегическо планиране в Република България, април 2010 г., Министерски съвет - Съвет за административна реформа;
- Националната програма за реформи на Република България в изпълнение на Стратегия "Европа 2020";
- Национална програма за развитие: България 2020;
- Националната стратегия за регионално развитие 2012-2020 г.
- Националния план за действие по управление на устойчивите органични замърсители 2012-2020 г.
- Областна стратегия за развитие на област Ямбол 2014-2020 г.
-

Националното законодателство поставя количествени цели, които община Елхово следва да постигне в периода на Програмата за управление на отпадъците. Тези цели са взети предвид при разработване на Програмата.

Таблица 4. Национални количествени цели за битовите отпадъци

Цел	2018	2020
Рециклиране и подготовка за повторна употреба на битови отпадъци от хартия, картон, пластмаси, метали и стъкло	мин. 40 % от общото им тегло	мин. 50 % от общото им тегло
Рециклиране и оползотворяване на биоотпадъци		мин. 50 % от количеството битови биоотпадъци, образувани през 2014 г.
Отклоняване на битови биоразградими отпадъци от депата		до 35 % от общото количество на същите образувани отпадъци през 1995 г.

Таблица 5. Национални количествени цели за строителните отпадъци[1]

Цел	2020
Подготовка за повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване, вкл. чрез насипни дейности, чрез заместване на други материали	*е по-малко от 70 на сто от общото им тегло, от което се изключват материали в естествено състояние, определени с код 17 05 04 от списъка на отпадъците съгласно Решение 2000/532/ЕО*
Влагане на рециклирани строителни материали	– за строителство на сгради - 2 на сто от общото количество вложени строителни продукти; – за строителство на пътища - 10 на сто от общото количество вложени

[1] Целите се постигат поетапно до 2020 г., като междинните цели са посочени в Приложение № 8 на Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали.

Цел	2020
Подготовка за повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване, вкл. чрез насипни дейности, чрез заместване на други материали	*е по-малко от 70 на сто от общото им тегло, от което се изключват материали в естествено състояние, определени с код 17 05 04 от списъка на отпадъците съгласно Решение 2000/532/ЕО*
	строителни продукти; – за рехабилитация, основен ремонт и реконструкция на пътища - 3 на сто от общото количество вложени строителни продукти; – за строителство, реконструкция и основен ремонт на други строежи от техническата инфраструктура - 8 на сто от общото количество вложени строителни продукти; – за оползотворяване на предварително третирани строителни отпадъци в обратни насипи - 10 на сто от общото количество вложени строителни продукти
материално оползотворяване при строителство на пътища	– 80 на сто материално оползотворяване от теглото на образуваните при тези дейности строителни отпадъци, считано от 14 юли 2014 г.
селективно разделяне и материално оползотворяване при СМР или премахване на строежи извън предходния ред	– осигуряват селективното разделяне и материално оползотворяване на определени видове отпадъци в минимални количества и съгласно сроковете, посочени в Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали

В съответствие с йерархията за управление на отпадъците и с цел намаляване на количеството отпадъци, община Елхово си поставя следната количествена цел.

Таблица 6. Количествена цел за предотвратяване на образуването на отпадъци в община Елхово

Цел	2020
– Предотвратяване на битови отпадъци	– Нормата на натрупване на битови отпадъци нараства със значително по-бавни темпове от нарастването на минималната работна заплата

Включените в Програмата цели и мерки и дейности за тяхното постигане бяха разработени въз основа на подробни анализи на текущото състояние за управление на отпадъците в община Елхово, изводите от тях и прогнозите за отпадъците. Подробните анализи са представени в Приложение към Програмата.

Географско покритие на Програмата за управление на отпадъците на община Елхово 2017-2020

Програмата за управление на отпадъците се отнася за цялата територия на община Елхово за периода от 2017 -2020 г., в чийто административно-териториални граници са включва 22 населени места в т.ч. общинският център град Елхово и 21 села - с. Бояново, с. Гранитово, с. Жребино, с. Изгрев, с. Кирилово, с. Лесово, с. Маломирово, с.Мелница, с. М.Манастир, с. Пчела, с. Раздел и с. Трънково. Останалите села, а имено с. Борисово, с. Вълча поляна, с. Г. Дервент, с. Добрич, с. Лалково, с. Чернозем, с. Малко Кирилово, с. Славейково и с. Стройно.

Регионално сдружение за управление на отпадъците

Община Елхово е член на РСУО Елхово учредено през 2016 г.

Другите членове на регионалното сдружение са общините Елхово и Болярово

Обща характеристика на община Елхово

Община Елхово се намира в югоизточната, периферна част на Република България. В административно отношение тя е част от област Ямбол и попада в Югоизточния район за планиране. Територията на Община Елхово заема най-южната част на област Ямбол и включва земите от средното течение на р. Тунджа.

Общата площ на Община Елхово е 701.7 квадратни километра, което представлява 20.9% от територията на област Ямбол и 4.8 % от територията на Югоизточния район за планиране. На север Община Елхово граничи с Община Тунджа, на североизток има малка контактна зона с Община Стралджа (при с. Леярово и с. Поляна), а на изток граничи с Община Болярово. Западната граница се отличава с това, че по-голямата част преминава по долината на р. Тунджа и я отделя от Община Тополовград, а по-малка част южно от селата - Изгрев, Пчела и Малък манастир е сухоземна. Южната граница на Община Елхово съвпада с държавната граница на страната с Р Турция. Град Елхово се намира на около 335 километра от столицата София и на 39 километра от областния град Ямбол.

Фигура 2. Карта на географското разположение на община Елхово

Демографски и социално-икономически характеристики на Община Елхово Община Елхово обхваща 22 населени места, в т.ч. общинският център град Елхово и 21 села. Кметствата в Община Елхово са: с. Бояново, с. Гранитово, с. Жребино, с. Изгрев, с. Кирилово, с. Лесово, с. Маломирово, с.Мелница, с. М.Манастир, с. Пчела, с. Раздел и

с. Трънково. Останалите села, а имено с. Борисово, с. Вълча поляна, с. Г. Дервент, с. Добрич, с. Лалково, с. Чернозем, с. Малко Кирилово, с. Славейково и с. Стройно са със статут на кметски наместничества

Населението на общината към 31.12.2014 г. е 15293 жители по данни на НСИ, от които 9978 жители или 65 % от общото население е концентрирано в общинския център - град Елхово, а останалите 35 % живеят в селата. Териториалното разпределение на населението е неравномерно със силен превес на Общинския административен център - гр. Елхово. Гъстота на населението - души/км2 - 21,0 за Област Ямбол - 36,7

В икономическото си развитие през последните години Община Елхово се доближава до общите тенденции на икономическото развитие характерно за страната. Като цяло най- вече е развита леката промишленост и селското стопанство. По селата наетите са предимно в селското стопанство, тъй като промишлеността е застъпена в общинския център. За развитието на селското стопанство на територията на общината съществуват добри почвено-климатични условия и сравнително екологично чиста природна среда. Наблюдава се добра осигуреност с квалифицирани кадри в областта на селското стопанство и трикотажна индустрия, дължаща се на дългогодишни традиции в производството на готови облекла от текстил и трикотаж в гр. Елхово, както и на наличието на профилирани учебни заведения в общината. Транспортно-георграфското положение на община Елхово предполага значително участие на чуждестранен капитал в икономическите дейности.

Главните причини за безработицата на територията на общината са: недостиг или липса на достатъчно и професионално разнообразни работни места. Продължителния престой на трудовата борса и ниското заплащане демотивира безработните при търсенето и намирането на работа.

Формирането на работната сила и заетостта зависи преди всичко от трудоспособното население. Освен естественото придвижване на възрастите, върху броя му оказват влияние и миграциите. Основна част от трудоспособното население в общината е съсредоточено в гр. Елхово, което предопределя различията в трудовия потенциал на територията на общината и ежедневния трудов обмен център - села.

Отпадъци в обхвата на Програмата за управление на отпадъците

Програмата включва в обхвата си тези отпадъци в приложното поле на Закона за управление на отпадъците (ЗУО), които са от компетенциите на общинските власти:

- битови отпадъци
- строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради
- производствени отпадъци – утайки от ПСОВ
- опасни отпадъци – битови и строителни.

Съгласно Допълнителните разпоредби на Закона за управление на отпадъците (ЗУО):

Битови отпадъци *(съгласно параграф § 1, т.4 от ДР на ЗУО)* са “отпадъците от домакинствата” и “подобни на отпадъците от домакинствата” (това са отпадъците,

образувани от домакинствата - *съгласно параграф § 1, т.18 от ДР на ЗУО*, и отпадъците, образувани от фирми и други организации, които по своя характер и състав са сравними с отпадъците от домакинствата, с изключение на производствените отпадъци и отпадъците от селското и горското стопанство- *съгласно параграф § 1, т.26 от ДР на ЗУО*).

Строителни отпадъци *(съгласно параграф § 1, т.39 от ДР на ЗУО)* са отпадъците от строителство и разрушаване, съответстващи на кодовете отпадъци, посочени в глава 17 от Индекс към Решение 2000/532/ЕО на Комисията от 3 май 2000 г. за замяна на Решение 94/3/ЕО за установяване на списък на отпадъците в съответствие с член 1, буква "а)" от Директива 75/442/ЕИО на Съвета относно отпадъците и Решение 94/904/ЕО на Съвета за установяване на списък на опасните отпадъци в съответствие с член 1, параграф 4 от Директива 91/689/ЕИО на Съвета относно опасните отпадъци и следващите му изменения

Производствени отпадъци *(съгласно параграф § 1, т.32 от ДР на ЗУО)* са отпадъците, образувани в резултат на производствената дейност на физическите и юридическите лица.

Опасни отпадъци *(съгласно параграф § 1, т.12 от ДР на ЗУО)* са отпадъците, които притежават едно или повече опасни свойства, посочени в приложение № 3 към ЗУО.

Процес на обществени консултации при разработване на Програмата за управление на отпадъците

В процеса на изготвяне на Програмата бяха проведени работни срещи с представители на различни заинтересовани страни в община Елхово.

На 29 юли 2015 г. в залата на община Елхово се проведе кръгла маса, на която беше представен и обсъден проектът на Програма за управление на отпадъците 2015-2020 г. на община Елхово. Във връзка с актуализацията на програмата в община Елхово на 04.12 2017 г. беше проведена разяснителна среща с обществеността, на която бяха разяснени, допълнителните мерки, които се включват в програмата с актуализацията й.

Преценка на необходимостта от екологична оценка

Органи за разработване и одобрение на Програмата за управление на отпадъците

Програмата за управление на отпадъците е разработена под ръководството на кмета на община Елхово.

След проведените процедура на обществени консултации и процедура за преценка на необходимостта от екологична оценка по реда на ЗООС, **Програмата за управление на отпадъците за периода 2015-2020 г. на община Елхово е приета с Решение № 47/5/8 от 25.02.2016 г. на Общинския съвет и актуализация с Решение № 375/32/2 от 28.06.2018 г. на Общинския съвет.**

Основни изводи от анализа на състоянието и прогнозите за бъдещо развитие управлението на отпадъците на територията на Община Елхово

В този раздел са представени основополагащи данни в резултат на проведения анализ на съществуващото състояние при управление на отпадъците на територията на община Елхово, както и произтичащите от тях изводи и препоръки, които са в основата на формулирането на целите и мерките за тяхното постигне в Програмата за управление на отпадъците.

Основни изводи от анализа на действащите нормативни и програмни документи в контекста на правата и задълженията на общините по управление на отпадъците за нормативната уредба

Изводите, които могат да се направят от този анализ са, че Община Елхово своевременно съумява да прилага законодателството на местно ниво и да изпълнява вменените и задължения в подзаконовата нормативна уредба, а именно:

- Актуализация на общинската нормативна уредба, свързана с управление на отпадъците.
- Осигурява се финансов ресурс за извършването на дейностите по управление на отпадъците на територията на общината, както и за внасянето на отчисленията за депониране на отпадъците.
- Община Елхово е сред общините в България, които спазват напълно изискванията битовите отпадъци да се депонират на депа, отговарящи на европейските и националните изисквания от средата на 2009 г., когато за България беше крайният срок за привеждане в съответствие с тези изисквания. Изградена е регионална система за управление на отпадъците. Регионалното депо за управление на битови отпадъци, обслужващо Общините Елхово и Болярово е въведено в експлоатация на 15.11.2010 г.
- Общината е организирала добре и е осигурила независимост по отношение на системата за събиране и транспортиране на смесените битови отпадъци и планира да унифицира системата на контейнерите за смесени битови отпадъци.
- Води се отчетност на количествата събрани и депонирани отпадъци.
- Определени са целите и насоките на общината за изпълнение на законодателството.
- Община Елхово не изпълнява целите за намаляване на депонираните биоразградими отпадъци, тъй като от цялото количество биоразградими отпадъци, се събира разделно и отклонява от депониране, само количеството разделно събрани отпадъци от хартия и картон
- Община Елхово не изпълнява целите за увеличаване на дела рециклирани отпадъци от образуваните битови отпадъци, тъй като цялото количество смесено събрани отпадъци се депонира. Отклоняват се от депониране, само количеството разделно събрани отпадъци от хартия и картон събрани чрез системите за разделно събиране.
- Определени са правата и задълженията на гражданите и фирмите, относно управлението на отпадъците.
- Основните трудности и проблеми, които възникват пред общината при прилагането на нормативната уредба на местно ниво са свързани с организирането на система за разделно събиране на отпадъци от опаковки е отказът от страна на

организациите по оползотворяване на тази група отпадъци, обоснован на икономическа неизгодност. Дейностите по разделно събиране на масово разпространени отпадъци са организирани частично в общината и все още не са обхванати всички видове отпадъци. Считано от 2017 г. общината има сключен договор с ООП „ЕКоБул“, с който се въвежда система за разделно събиране, транспортитрене и сепариране на отпадъците от опаковки и опаковъчки натериали

- Общината е извършвала морфологичен анализ на отпадъците, който е от много важно значение за вземане на информирани управленски решения за бъдещите системи и схеми на общината за управление на отпадъците, както и за отчитане на изпълнението на целите от общината за рециклиране и оползотворяване на битовите отпадъци

- В стратегическите си програмни документи община Елхово е предвидила мерки за подобряване на управлението на отпадъците, има действаща програма за управление на отпадъците до 2020 г. която е в съответствие с Националния план за управление на отпадъците 2014-2020 г. и Методическите указания за разработване на общински програми за управление на отпадъците, одобрени от МОСВ в края на март 2015 г.

- Независимо от малката численост на общинската администрация, общината разполага с добър административен капацитет за управление на отпадъците и за изпълнение на големи инвестиционни проекти. Пропуск е, че общината не разполага с единна информационна система за управление на отпадъците. Предвид големите предизвикателства пред общините по управление на отпадъците и изпълнение на количествените цели за отпадъците, целесъобразно е община Елхово да разработи единна информационна система за отпадъците, която да интегрира данни и информация за всички аспекти на управление на отпадъците.

- Образователно-информационната политика в областта на управление на отпадъците на община Елхово е последователна и добре планирана. Дейностите в тази насока се основават на разбирането за необходимостта гражданите да участват в управление на отпадъците и да познават начините за управление на различните видове отпадъци, като общината използва разнообразни форми за повишаване на обществената осведоменост. В бъдеще тази дейност следва да се развива и разширява, като за финансирането й могат да се ползват и част от натрупаните от общината средства в РИОСВ Стара Загора от заплатените отчисления за депониране на отпадъците.

- Финализиране на проекта за рекултивация на общинското депо за битови отпадъци в гр.Елхово;

- Община Елхово не изпълнява целите за увеличаване на дела рециклирани отпадъци от образуваните битови отпадъци, тъй като липсва на инсталация за предварително третиране на битовите отпадъци и оползотворяване на БО;

- Община Елхово не изпълнява целите за увеличаване на дела рециклирани отпадъци от образуваните битови отпадъци, тъй като липсва на инсталации за компостиране и анаеробно разграждане на отпадъци;

- Липса на съоръжения за строителни отпадъци;

- На територията на общината липсват пунктове за събиране и/или третиране на опасни отпадъци от домакинствата - изгорели луминесцентни лампи, негодни за употреба батерии и акумулатори НУБА/, излязло от употреба електрическо и електронно оборудване /ИУЕЕО/;

- Общината има сключени договори за разделното събитране, транспортиране и оползотворяване на ИГУО, НУБА, ИУЕОО

- На територията на общината липсват площадки за събиране на излезли от употреба моторни превозни средства /ИУМПС/.

Основни изводи от анализа на състоянието на отпадъците, образувани на територията на Община Елхово

В анализа на отпадъците са изследвани основните тенденции и данни по отношение на образуването и методите на третиране на отпадъците, като са направени констатации във връзка с поставените цели в националното законодателство по управление на отпадъците. На основата на анализите са направени следните изводи и препоръки:

Битови отпадъци:

- По показател „норма на натрупване на битови отпадъци", Община Елхово се намира под средните за страната стойности. През последните години се наблюдава тенденция за намаляване количествата на депонираните битови отпадъци.

- Анализът на състоянието показва, че за изпълнение на нормативните цели за подготовка за рециклиране на отпадъчните материали хартия, пластмаси, стъкло и метал, биоразградими отпадъци, Община Елхово трябва да осигури допълнителна инфраструктура за следните годишни количества:

- Наблюдаваните тенденции показват, че общината има капацитет да постигне заложените количествените цели за рециклиране и оползотворяване на битовите отпадъци, чрез осигуряване на необходимите съоръжения и инфраструктура за изпълнение на заложените национални цели.

- В общината има възможности за създаване на системи за домашно компостиране, които се препоръчват за по-малките населени места, попадащи в райони тип „В" до 3000 жители, съгласно представеното райониране в Националния стратегически план за поетапно намаляване на количествата на биоразградимите отпадъци, предназначени за депониране (2010-2020 г.).

- Както почти всички общини в страната, община Елхово не е организирала система за разделно събиране и оползотворяване на битовите биоотпадъци и няма изградени съоръжения или инсталации за тяхното третиране. Общината има потенциал и намерение да осигури компостираща инсталация за зелените биоотпадъци от обществени места и от градините на домакинствата и други лица. Що се отнася до хранителните битови биоотпадъци, те са в количества, които не обосновават изграждане на инсталация за територията на община Елхово

- Дейностите по разделно събиране на масово разпространени отпадъци са организирани частично в общината и все още не са обхванати всички видове отпадъци, което определя тенденция за отклоняване на сравнително ограничен поток от битовите отпадъци за депониране. Общината има потенциал и намерение да осигури инсталация за предварително третиране на смесено събраните битови отпадъци, с което ще се намали общото количество на депонираните битови отпадъци и постигане на екологичните цели.

- Общината е организирала добре и е осигурила независимост по отношение на системата за събиране и транспортиране на смесените битови отпадъци и планира да унифицира системата на контейнерите за смесени битови отпадъци.

- Най-голям относителен разход на общината в разходите за управление на битовите отпадъци е разходът за събиране и транспортиране на смесено събраните

отпадъци – над 75%. Бъдещи мерки за увеличаване дела на разделно събраните рециклируеми отпадъци и на зелените биоотпадъци, както и на други потоци битови отпадъци, могат да доведат до намаляване на тези разходи, чрез намаляване на общото количество на депонираните отпадъци, съвместно с мерките за оптимизация на маршрутите и графиците за сметоизвозване.

Отпадъците от строителство и разрушаване (ОСР)

- Образуваните строителни отпадъци на територията на общината са предимно от юридически лица, в т. ч. и строително ремонтни дейности, възложени от общината. Малка част от тях са формирани от физически лица вследствие на ремонтни дейности.

- Третирането на строителните отпадъци е един нов и голям ангажимент, както към общините като Възложители на строително-монтажни работи, така и за физическите и юридически лица, извършващи дейности с такива отпадъци. Закона за управление на отпадъците определя като задължение на общините да отговарят единствено за организиране на събирането, оползотворяването и обезвреждането на ОСР от ремонтна дейност, образувани от домакинствата на територията на съответната община. Общините имат ангажименти по отношение на строителните отпадъци и в случаите, когато общината е Възложител на строителни дейности или на дейности по разрушаване на сгради, включително принудително премахване на строежи.[2]

- Дейностите по събиране, транспортиране, подготовка преди оползотворяване и/или обезвреждане, материално оползотворяване, както и по обезвреждане на строителни отпадъци се извършват от лица, притежаващи документ по чл. 35 от Закона за управление на отпадъците.

- Въпреки описаните в общинската уредба, в т.ч. *Наредба за управление на дейностите по отпадъците на територията на Община Елхово,* забрани относно нерегламентираното изхвърляне и третиране на строителни отпадъци, основен проблем в общината е изхвърлянето им в контейнерите за събиране на битови отпадъци както и на входовете и изходите на населените места.

- Като възложител на строителни дейности, общината трябва да формализира отговорностите на съответната дирекция в общината с оглед изпълнение на нормативните изисквания за оползотворяване на част от строителните отпадъци.

  - Липса на съоръжения за строителни отпадъци

Утайки от ПСОВ

До момента на територията на Община Елхово не са генерирани утайки от ПСОВ, тъй като проекта за проектиране и строителство на бъдеща Пречиствателна станция за отпадъчни води е в процес на изпълнение.

Към настоящият момент са изготвени инвестиционни проекти във фаза ИП за обект: Изграждане на ПСОВ и съпътстващата техническа инфраструктура и работен проект за ВиК-мрежата в град Елхово, както и План за управление на утайките от ПСОВ гр. Елхово.

---

[2] *По-подробно тези изисквания са разгледани в Анализа на нормативната уредба*

Препоръчително е да се проучат възможностите за компостирането на утайките заедно с биоотпадъците с цел получаване на висококачествен компост, който е с гарантирано качество и безопасност по отношение на околната среда и здравето на населението. Към момента изграждането на инсталации за рециклиране и материално оползотворяване на отпадъците (вкл. съоръжения за компостиране) са приоритетни за България.

Основни изводи от анализа на инфраструктурата за отпадъци

Общината е изградила ефективна система за организирано сметосъбиране, която на

практика покрива всички населени места. Съдовете се подменят и допълват при необходимост.

С Решение № 365/27/16 по протокол №27/23.10.2009 г. на ОбС Елхово и решение № 240 от 30.09.2009г. на ОбС Болярово е изготвено споразумение между двете общини с цел управление на отпадъците на регионално Депо за неопасни отпадъци на общините Елхово и Болярово (РДНО). Към настоящият момент Общините Елхово и Болярово нямат създадено регионално сдружение, съгласно изискванията на чл. 24, ал. 1 от Закона за управление на отпадъците.

Не е осигурена необходимата инфраструктура за:

- Предварително третиране - сепариране на смесени битови отпадъци;
- Третирането на строителните отпадъци от ремонтна дейност;
- Компостиране на зелени и градински отпадъци;
- Инсталации и съоръжения за третиране на утайките от ПСОВ.

Въведена система за разделно събиране на битови отпадъци от хартия и метал, пластмаса и стъкло, отпадъци от опаковки. Общината има сключен договор с „ЕКО БУЛПАК“ АД сключване на договор, оператор който притежава необходимите разрешителни за дейности с отпадъци, във връзка с изпълнение на целите за подготовка за повторна употреба и рециклиране на отпадъчни материали, включващи най-малко хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло от домакинствата и подобни отпадъци. Въпреки въведената система на разделно събиране на отпадъците от опаковки, количеството на тези фракции, което се отклонява от отпадъците за депониране е недостатъчно за постигане на законодателно определените цели. В тази връзка се явява необходимостта от изграждането на допълнителна инфраструктура за предварително третиране на смесено събраните битови отпадъци с цел предварителното отклоняване на рециклируемите фракции..

Организирано е разделното събиране на пет от общо шест групи МРО на територията си в т.ч отпадъци от опаковки, НУБА, ИУЕЕО, ИУГ чрез сключване на договори с организации по оползотворяване или с „други лица”, притежаващи разрешение по чл. 35 от ЗУО за съответния вид отпадък. Неохдодимо е да се предприемат мерки по отношение на отработени масла и нефтопродукти, както и да се предприемат действия от страна на общинската администрация за сключване на договори с организации по оползотворяване или с „други лица”, притежаващи разрешение по чл. 35 от ЗУО за съответния вид отпадък.

Общината не е изготвила и не поддържа регистър на площадките за предаване на отпадъци от пластамси, стъкло, хартия и картон на нейната територия, съгласно изискванията на чл. 19, ал. 3, т. 14 от ЗУО.

Необходимо е да бъдат разработени и въведени в действие проекти за домашно/фамилно компостиране на растителни и биоразградими отпадъци и да бъде въведена система за разделно събиране на битови биоразградими отпадъци и биотпадъци от поддържане на зелени площи, паркове и градини.

За достигане на заложените количествени цели в Закона за управление на отпадъците е необходимо осигуряване на следната инфраструктура за третиране и оползотворяване на отпадъци:

- Инсталация за сепариране на смесени битови отпадъци;
- Инсталация за третиране на биоразградими отпадъци;
- Площадка за компостиране на „зелени" отпадъци;
- Площадка за временно съхранение и третиране на строителните отпадъци.
-

Основни изводи от анализа на институционалния капацитет в сферата на управлението на отпадъците

Анализът на институционалния капацитет има за цел да установи евентуални недостатъци и несъответствия в капацитета на общината в сферата на управлението на отпадъците. От направения анализ се установи, че квалификацията на служителите в общата и специализираната администрация с функции за управление на отпадъците е добра.

Основните функции, свързани с политиката по управление на отпадъците в Община Елхово, са възложени на служители от Отдел „Стопанско управление, общинска собственост и ТСУ". В отдела има назначен един младши експерт Екология, който отговаря за изготвянето на програми и планове, организира, координира и контролира изпълнението им. Услугите по сметосъбиране и сметоизвозване на битови отпадъци на територията на общината и транспортирането им до депо, се извършва от фирма „НЕО ТИТАН" ООД, гр.Димитровград, избрана след проведена процедура по реда на Закона за обществени поръчки. Във връзка с финансовото, правното и административното обезпечаване на политиката за управление на отпадъците, функции са възложени на отдели в общата и специализирана администрация.

Необходимо е да бъдат отделяни средства за обучение на служителите от администрацията пряко ангажирани с управлението на отпадъците, предвид интензивно променящото се законодателство, както и увеличаване на служебните им задължения. Необходимо е да бъде увеличен броя на служителите с контролни функции по отношение управлението на отпадъците, с цел ефективно прилагане на нормативната уредба.

Основни изводи от анализ на замърсени в миналото площадки за обезвреждане на отпадъците и осъществени мерки за тяхното възстановяване

Община Елхово е предприела необходимите мерки за предотвратяване замърсяването на околната среда в резултат от депонирането на отпадъци със закриването на сметищата по селата.

Успешното изпълнение на проекта за *„Закриване и рекултивация на общинско депо за битови отпадъци на гр. Елхово"* и следексплоатационните грижи заложени в

Плана за мониторинг, ще доведат до подобряване на параметрите на околната среда, запазване на екологичното равновесие и повишаване на екологичната културата на населението.

Община Елхово е една от малкото общини, които са осъществили и осигуряват всички необходими дейности, свързани със закриване, рекултивация и последващи следексплоатационни грижи и мониторинг на общинското депо.

Основни изводи от анализа на организационните схеми и форми за управление на отпадъците, планиране, финансиране и определяне на цени и такси за услугите

В приетата от Общински съвет *Наредба за управление на отпадъците на територията на Община Елхово* са определени реда и условията за изхвърлянето, събирането, в т.ч. разделното, превозването, претоварването, обезвреждането и оползотворяването на битови отпадъци от домакинствата и стопанските обекти и биоотпадъци, строителни отпадъци, земни маси и инертни материали, производствени отпадъци, масово разпространени отпадъци, както и заплащането на съответните услуги, съгласно действащата нормативна уредба. Създадени са организационни мерки за изпълнение на дейностите по събиране, транспортиране и третиране на отпадъците, определен е и контрола, глобите и санкциите, които се налагат за нарушаване определените в наредбата норми.

В *Наредба № 7 за определяне и администрирането на местните такси и цени на услуги на територията на Община Елхово* е указан редът за заплащане на такса „Битови отпадъци", както и дейностите, които покрива. Общината е създала нормативна възможност за юридическите лица да заплащат услугите по организирано сметоизвозване на база количество чрез предварителна заявка. Към момента приходите, събрани от такса битови отпадъци, са достатъчни и покриват всички необходими разходи за дейността.

Анализ на информирането на обществеността по въпросите на управление на отпадъците

Основната форма за предоставяне на информация на населението по въпросите за управление на отпадъците е интернет страницата на общината www.elhovobg.org. Информация за управление на отпадъците в общината се разпространява и чрез публикуване на съобщения на информационното табло в центъра за административно обслужване, както и в местния вестник. При провеждане на кампании, информацията се разпространява освен по описаните по-горе начини, но и по местната кабелна телевизия.

Мерките и кампаниите, които общината е въвела и наложила през годините са ефикасни, но въпреки това по-голямата част от тях не достигат в достатъчно широк аспект до населението. Необходимо е да бъдат организирани още различни кампании за привличане на населението към дейността.

Анализ на информационното обезпечаване за отпадъците и дейностите с отпадъците

Създадената организация в общината за събиране, обработване и предоставяне на информация във връзка с нормативните изисквания е ефективна за изготвяне на анализи и вземане на правилни решения за управление на отпадъците.

Проблемът при осигуряване на данните за образуваните отпадъците в общината е свързан основно с данните от лицата, занимаващи се с изкупването на отпадъци от хартия, картон, пластмаса, стъкло, отпадъци от черни и цветни метали, отпадъци от електрическо и електронно оборудване, батерии и акумулатори и излезли от употреба гуми и МПС.

Необходимо е определяне на ясни правила и задължения за ежегодно предоставяне на информация от лицата, извън организираните системи от Община Елхово.

2. SWOT анализ

SWOT анализът изхожда от идеята за разделянето на обекта на стратегическия анализ от средата, в която той функционира. Обектът на стратегически анализ се разглежда откъм неговите "силни страни" и "слаби страни". Средата, в която функционира обектът на стратегически анализ, се диференцира на "възможности" и "заплахи".

Силни страни. Силните страни са ресурс, умение или друго преимущество, което притежава секторът. Силната страна е отличителна компетенция, която дава сравнително предимство.

Слаби страни. Слабите страни представляват ограниченията или недостигът на ресурси, умения и способности, които сериозно възпрепятстват развитието на сектора.

Възможности. Възможностите представляват най-благоприятните елементи на външната среда. Това са благоприятни външни фактори, от които секторът се възползва или би могъл да се възползва.

Заплахи. Заплахите са най-неблагоприятните сегменти на външната среда. Те поставят най-големи бариери пред настоящото или бъдещото (желаното) състояние.

Направеният SWOT-анализ на управлението на отпадъците в община Елхово показва посочените по-долу резултати.

Таблица 5 SWOT анализ

ДОСТИЖЕНИЯ И СИЛНИ СТРАНИ	ПРОБЛЕМИ И СЛАБИ СТРАНИ
▪ Закрити сметища по населените места от общината ▪ Финансира се проект за „Закриване и рекултивация на общинско депо за битови отпадъци на гр.Елхово", който е в процес на реализация ▪ Изградена е добра общинска система за събиране и транспортиране на битовите отпадъци. Наличие на организирано сметосъбиране и сметоизвозване на ТБО във всички населени места от общината. Общината разполага с действащо Регионално депо за неопасни отпадъци ▪ В процес на изпълнение е проект за „Строителство на Пречиствателна станция за отпадъчни води ▪ Разработени са планови и нормативни документи, които се фокусират върху анализи и бъдещи действия с цел решаване на съществуващите проблеми ▪ Общината е сред общините, спазващи изискванията за депониране	▪ Липсва изградена инфраструктура за третиране на отпадъци, в т.ч: компостираща инсталация и инсталация за предварително третиране на смесено събрания битов отпадък ▪ Нивото на депониране на битовите отпадъци е високо ▪ Липсата на площадка за временно съхранение и третиране на строителни отпадъци ▪ Липсата на въведена система за разделно събиране на отпадъците ▪ Липсата на собствен ресурс за финансирането на проектирането и изграждането на системи, които да допринасят за намаляване количеството на депонираните смесено събрани отпадъци ▪ Общината не изпълнява целите за отклоняване на битови биоразградими отпадъци от депата и за увеличаване на дела на рециклираните битови

на битовите отпадъци на съоръжение, което отговаря на нормативните изисквания ▪ Нивото на събираемост на такса „Битови отпадъци“, *съгласно чл. 62 от Закона за местните данъци и такси* е високо и устойчиво. ▪ Общината разполага с натрупани отчисления по реда на чл.60 и чл.64 от ЗУО ▪ Общината е заложила основите на информиране на населението и промотиране на устойчиви практики за управление на отпадъците. ▪ Общината има намерение и е предприела мерки за реализиране на проект за проектиране и изграждане на инсталация за компостиране на зелени отпадъци, в партньорство с община Болярово ▪ Общината има намерение и е предприела мерки за реализиране на проект за проектиране и изграждане на инсталация за предварително третиране на смесеносъбраните битови отпадъци, в партньорство с община Болярово ▪ Липсват сериозни източници на замърсяване.	▪ Липса на целенасочени мерки и стимули, насочени към предотвратяване образуването на отпадъци. ▪ Няма изградена система за наблюдение, която да отчита удовлетвореността на обществеността и заинтересованите лица от резултатите, свързани с дейности по управление на отпадъците. ▪ Нормативни ограничения за броя на администрацията, което е основна причина за недостатъчен административен капацитет по управление на отпадъците.
ВЪЗМОЖНОСТИ	**ЗАПЛАХИ**
▪ Осигуряване на средства по оперативни и/или национални програми за финансиране на проекти, свързани с ефективното управление на отпадъците ▪ Развитие и разширения на системите за разделно събиране на МРО ▪ Промяна на обществените нагласи в полза на екологосъобразно и ефективно управление на отпадъците ▪ Повишаване информираността на обществеността. Провеждане на кампании в рамките на национални и местни инициативи ▪ Доизграждане на нормативната уредба	▪ Високи разходи по прилагане на екологичното законодателство за достигане на високите изисквания на ЕС и набелязаните цели ▪ Неизпълнение или забавяне на инвестиционни проекти в инфраструктурата, важни за развитието на общината ▪ Преминаването към нови схеми за определяне на такса битови отпадъци, произтичащи от национално законодателство, което може да доведе до значително повишаване на такса битови отпадъци за населението

в сектора Управление на отпадъците ▪ Координиране на дейности по управление на отпадъците съвместно с община Болярово в рамките на РСУО ▪ Работеща схема за разширена отговорност на производителя за отпадъци от опаковки в партньорство с общината ▪ Наличен финансов ресурс за провеждане на регулярни информационни и образователни кампании за населението за промотиране ползите от предотвратяване и разделно събиране на отпадъците.	

3. Цели на общинската програма за управление на отпадъците и подпрограми за тяхното постигане

Отправна точка за определяне на стратегическите цели на Програмата за управление на отпадъците на община Елхово за периода 2015-2020 г. са направените изводи от анализа на състоянието за управление на отпадъците на територията на общината, препоръките и SWOT анализът, както и целите на националната политика за управление на отпадъците и ефективно използване на ресурсите, респ. предвижданията на Националния план за управление на отпадъците 2014-2020 г. В съответствие с това са идентифицирани генерална и четири стратегически цели на общинската програма.

Генералната дългосрочна цел е :

Ефективно използване на отпадъците като ресурси и намаляване на генерирането и на депонирането им.

Стратегическите цели, чието постигане през периода на Програмата ще допринесе за изпълнението на генералната стратегическа цел, са:

- Стратегическа цел 1: Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване
- Стратегическа цел 2: Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и намаляване и предотвратяване на риска от депонирането им
- Стратегическа цел 3: Управление на отпадъците, което гарантира чиста и безопасна околна среда
- Стратегическа цел 4: Превръщане на обществеността в ключов фактор при прилагане йерархията на управление на отпадъците.

Тези цели са в синхрон с целите на Националния план за управление на отпадъците 2014-2020 г.

4. Мерки за постигане на целите

Планът за действие за постигане на целите включва идентифицираните мерки, обособени в отделни подпрограми. Изпълнението на включените в подпрограмите мерки ще доведе до изпълнението, както на оперативните цели на всяка от подпрограмите, така и на стратегическите цели на Програмата.

Стратегическа цел	**Подпрограма**
Цел 1: Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване	▪ Подпрограма за предотвратяване образуването на отпадъци
Цел 2: Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и намаляване и предотвратяване на риска от депонираните отпадъци	▪ Подпрограма за разделно събиране и достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци най-малко от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло ▪ Подпрограма за разделно събиране и постигане на целите и изискванията за битови биоразградими и биоотпадъци ▪ Подпрограма за прилагане на изискванията за строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради ▪ Подпрограма за управление и предотвратяване на риска от депонираните отпадъци ▪ Подпрограма за изпълнение задълженията на общината с оглед изграждане на системите за разделно събиране на масово ▪ Подпрограма за отпадъците от утайки от ПСОВ.
Цел 3: Управление на отпадъците, което гарантира чиста и безопасна околна среда	▪ Подпрограма за развитие на административния капацитет
Цел 4: Превръщане на обществеността в ключов фактор за прилагане на йерархията на управление на отпадъците	▪ Подпрограма за информиране на обществеността в областта на управление на отпадъците

Всяка от подпрограмите съдържа кратка въвеждаща текстова част, в която са представени ключови изисквания, предизвикателства и оперативни цели, както и основни съображения, свързани с постигане на целите. Мерките са представени в табличен вид съгласно Методологичните указания за разработване на план за действие на Методологията за

стратегическо планиране в Република България, разработена от Съвета за административна реформа към Министерски съвет (2010 г.).

Някои мерки имат т.нар. хоризонтален характер, т.е. допринасят за постигането не само на оперативните цели на конкретна подпрограма, а и за постигането на целите на други подпрограми. Примери за такива мерки са мерките, включени в Подпрограмата за подобряване на административния капацитет за управление на отпадъците и в Подпрограмата за информиране на обществеността по въпросите на управление на отпадъците.

Мерките могат да се групират и като инвестиционни мерки и неинвестиционни мерки.

Инвестиционните мерки включват основно изграждане на инсталация за компостиране на зелени отпадъци, както и осигуряване на инфраструктура за безвъзмездно предаване на разделно събрани битови отпадъци и предварителното им третиране преди депониране. Възможни са и някои неголеми инвестиционни мерки за строителни отпадъци, както и мерки за доразвитие на системите за управление на утайките от ПСОВ, но те са извън преките компетенции на община Елхово за финансиране на мерки от бюджета й.

Неинвестиционните мерки или както се наричат често "меки" мерки включват разнообразие от дейности, в т.ч. нормативни промени; развитие на административен капацитет; подготовка на проекти; подобрения на контролни дейности; информационни кампании; разработване и внедряване на единна информационна система за отпадъците и други.

Част от мерките са остойностени на базата на информация за изпълнението на сходни дейности и експертни допускания.

За една част от мерките не е предвиден бюджет, тъй като те ще се финансират в рамките на обичайния бюджет на общината за съответната бюджетна година. Това основно са меки мерки, свързани с организационно, процедурно и нормативно осигуряване на дейностите с отпадъци.

Приблизителната стойност на остойностените по този подход подпрограми е представена в следващата таблица.

Подпрограма	**Стойност (лв.)**
▪ Подпрограма за предотвратяване образуването на отпадъци	2 000
▪ Подпрограма за разделно събиране и достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци най-малко от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло	6 000 000
▪ Подпрограма за разделно събиране и постигане на целите и изискванията за битови биоразградими и биоотпадъци	1 500 000
▪ Подпрограма за прилагане на изискванията за строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради	5000
▪ Подпрограма за отпадъците от утайки от пречиствателната станция за отпадъчни води	18 000 000
▪ Подпрограма за управление и предотвратяване на риска от депонираните отпадъци	7 500 000
▪ Подпрограма за развитие на административния капацитет за управление на отпадъците	60 000

Подпрограма	Стойност (лв.)
▪ Подпрограма за прилагане на разяснителни кампании и информиране на обществеността по въпросите на управление на отпадъците	45 000

Стратегическа цел 1:
Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното използване

Подпрограма
„Предотвратяване образуването на отпадъци“

В съответствие с Рамковата директива за отпадъците на ЕС от 2008 г. и изискванията на Закона за управление на отпадъците, в края на 2014 г. Министерският съвет одобри първата Национална програма за предотвратяване образуването на отпадъци, като неразделна част от Националния план за управление на отпадъците 2014-2020 г.

ЗУО изисква кметовете на общини да разработят и изпълняват програма за управление на отпадъците за територията на съответната община, съответстваща на структурата и съдържанието на Националния план. В съответствие с тези изисквания на ЗУО община Елхово разработи настоящата Подпрограма за предотвратяване образуването на отпадъци (ППОО) като неразделна част от Програмата за управление на отпадъците 2017-2020 на община Елхово.

ППОО на общината има следното съдържание:

- *Определение и място на предотвратяване образуването на отпадъци в йерархията на управление на отпадъците.* В този раздел се представят същността, философията и смисълът на предотвратяването на отпадъците като най-модерната и екологична политика в областта на отпадъците. Тъй като за България това е нова политика, целта е този раздел да запознае читателите и вземащите решения на местно ниво с предотвратяването на отпадъците като част от националните политики за ефективно използване на ресурсите.

- *Цели*. В тази част са представени взаимообвързаните стратегическа и оперативни цели за предотвратяване образуването на отпадъци в община Елхово .

- *Оценка и описание на мерки за предотвратяване образуването на отпадъци.* В този раздел на Подпрограмата са представени тези от примерните мерки за предотвратяване на отпадъците, описани в Приложение № 4 на Закона за управление на отпадъците, които са подходящи за прилагане в община Елхово, както и идентифицирани дейности, планирани в рамките на всяка мярка.

- *План за действие*, в който са посочени конкретни мерки и дейности със срок за изпълнение, финансиране, резултати, индикатори за напредък и отговорност за изпълнение.

1. Предотвратяване образуването на отпадъци – определение и място в йерархията за управление на отпадъците

Предотвратяването на образуването на отпадъци означава да не възникват отпадъци, да не се произвеждат продукти, които после да трябва да бъдат рециклирани или обезвреждани, да се планира така закупуването и потреблението на продукти, че да се изхвърлят възможно най-малко отпадъци вследствие на потреблението. Защото всяко третиране на вече възникнали отпадъци е свързано с известни натоварвания за околната среда, тъй като отпадъкът не изчезва, а само се променя като вещество. Дори и в най-добрия случай, когато отпадъците се оползотворяват, възникват натоварвания поради употребата на енергия и вода за производствения процес. Поради това най-адекватното противодействие на проблемите с отпадъците са действията преди образуването на отпадъци, а именно предотвратяването на образуването на отпадъци.

Едновременно с това, предотвратяването на отпадъците е и съществен принос към отдавна необходимия преход към ефективно използване на ресурсите. По-продължителното ползване на продуктите или пък многократната употреба на продукти, които обичайно се изхвърлят след единствена употреба, водят не само до намаляване на количеството отпадъци, но и до намалено използване на природните ресурси. Следователно изпълнението на мерките за предотвратяване на отпадъците допринася за постигане на европейските и националните цели за ефективно използване на ресурсите. Този преход обаче трябва да бъде направен така, че да не води до намаляване на благосъстоянието и на икономическия растеж. Тоест, не става въпрос за това да има конкуренция между екологичните и икономическите политики, а да се използва икономиката за постигане на екологичните изисквания. В този контекст мерките за предотвратяване или минимизиране образуването на отпадъците са от съществено значение за ограничаване изчерпването на първичните ресурси и климатичните промени.

Предотвратяването на образуването на отпадъците има за цел да допринесе за намаляване негативното влияние върху компонентите на околната среда, върху които влияе депонираният отпадък, чрез отделянето на газове и инфилтрат при протичащите процеси на гниене, както и върху намаляване използването на природни ресурси, неминуемо свързани с третирането и обезвреждането на отпадъци. Като цяло тази цел се изпълнява на национално ниво, тъй като тези мерки основно са насочени към производителите на продукти, след употребата, на които се образуват масово разпространени отпадъци. Въпреки това мерките на местно ниво също са с голямо значение за постигане изпълнението й. В компетенциите на общинската администрация могат да се предприемат конкретни дейности и мерки за предотвратяване образуването на отпадъци като например реализация на проекти за домашно компостиране и информационни кампании за повишаване осведомеността на населението, както и за изграждането на инфраструктура за предварително третиране на смесено събраните битови отпадъци и за компостиране на зелените и/или биоразградимите отдадъци, генерирани на територията на общината.

Особено важно е да се подчертае, че предотвратяването на отпадъци стои най-високо в йерархията на отпадъците.

В европейското и съответстващото национално законодателство дефиницията за предотвратяване образуването на отпадъци е:

"*Мерките, взети преди веществото, материалът или продуктът да стане отпадък, с което се намалява:*

- *количеството отпадъци, включително чрез повторната употреба на продуктите или удължаването на жизнения им цикъл;*
- *вредното въздействие от образуваните отпадъци върху околната среда и човешкото здраве; или*
- *съдържанието на вредни вещества в материалите и продуктите".*

Количествено и качествено предотвратяване

Докато намаляването на количествата образувани отпадъци се нарича количествено предотвратяване на отпадъци, то намаляването на съдържанието на вредни вещества в материалите и продуктите се нарича качествено предотвратяване на отпадъците. Двата аспекта са тясно свързани и не трябва да се разглеждат като независими, а по-скоро като взаимно допълващи се. Неправилно е да се смята, че ако отпадъкът или неговото третиране само по себе си няма вредно въздействие, то този отпадък не трябва да се предотвратява, тъй като по време на самото третиране на отпадъците се изразходват енергия, вода и други ресурси. Само в случай, че даден продукт не бъде произведен, то той не би се превърнал в отпадък, т.е. в случая на 100 % количествено предотвратяване няма да има нужда и от качествено предотвратяване. Тъй като обаче това е нереалистично, е ясно, че за всеки продукт трябва да се прилагат и двата аспекта. Когато няма количествено предотвратяване, това не означава, че не трябва да има качествено и обратно.

Предотвратяване във всички фази от жизнения цикъл на продукта

Предотвратяването е хоризонтална мярка, която обхваща всички фази на потока от материали и продукти – добив, производство, разпространение и потребление. Предотвратяването на отпадъка не е само в една от тези фази. Колкото по-рано се реализират мерките по предотвратяване, толкова по-ефективни ще бъдат. В този смисъл мерки, предприети във фазата на дизайна и пред-дизайна, биха имали по-голям положителен ефект. Предотвратяване по време на дизайна означава да се предприемат мерки още във фазата на вземане на техническите решения при проектиране. Това включва не само еко-дизайн на продуктите, но и стратегическо развитие от гледна точка на икономически показатели, позиция на пазара, планиране на разходи и пр., както и използване на технологии, изискващи по-малко материал, влагане на по-малко опасни субстанции, по-малко опаковки, по-рядко преместване и по-малко складиране. Предотвратяването на отпадъците може да включва и действия след като даден продукт е достигнал края на жизнения си цикъл – вместо да го изхвърля, потребителят може да помисли за варианти за неговата повторна употреба.

Участници в дейностите по предотвратяване на образуването на отпадъци

- *Държава*

Държавата създава ефективни законова рамка и регулации на национално ниво за подпомагане на участниците в дейностите по предотвратяване образуването на отпадъци. За целта държавата може да предвиди в съответните актове стимули за производства или потребление с по-малко отпадъци, например финансова подкрепа на фирмите по ОП „Иновации и конкурентноспособност" 2014-2020 г. Държавата може също така чрез

нормативен акт да забрани използването на дадени продукти, ако това не противоречи на европейските норми, както и определянето на задължения, ограничения в разпространението, регламентиране на транспортирането, складирането и третирането на отпадъците, налагане на продуктови такси и т.н. Примери на европейско и национално ниво има достатъчно, например ограниченията за съдържание на опасни вещества в електрическо и електронно оборудване. Освен това, по силата на чл. 49 и чл. 50 от ЗУО държавата има задължение да прилага мерки за планиране, като изготвя програма за предотвратяване на образуването на отпадъци.

- *Общини*

Общините са отговорни за събирането на отпадъците на тяхната територия, като извършват тази дейност самостоятелно или чрез регионални сдружения. По силата на чл. 52 от ЗУО те са длъжни да изготвят програма за управление на отпадъците, чиято структура, цели и предвиждания отговарят на НПУО, включително и програма за предотвратяване на отпадъците като част от общинската програма за управление на отпадъците. В общинските програми за управление на отпадъците могат да се включат както по-общи, така и съвсем конкретни мерки, като например реализация на проекти за домашно компостиране, за предотвратяване на специфичен поток отпадъци и др.

- *Икономически и научни субекти, неправителствени организации*

За предотвратяване на образуването на отпадъци икономическите субекти, подпомагани от научните среди, могат да разработят продукти и производствени процеси, които са екологосъобразни и бедни на отпадъци, и да оптимизират съществуващи процеси и продукти. Предлаганите на пазара продукти трябва да бъдат с по-дълъг живот, да са лесни за поправяне и да са произведени и търгувани без излишни опаковки. Тоест, икономическите субекти, подпомагани от научни организации, могат да предприемат мерки, с които се отказват от производството на неекологосъобразни продукти, например чрез внедряване на еко-дизайн на продуктите. Засега този отказ е по-скоро доброволен и продиктуван, например, от подкрепа на европейски проекти и програми или по пазарни съображения. Неправителствени организации, които подкрепят идеите за общество, стремящо се към нулеви отпадъци, могат да създадат платформи и доброволни мрежи за всички субекти, които имат желание да допринесат за реализация на тези политики.

- *Домакинства*

Ролята на домакинствата е ключова за предотвратяване на отпадъците най-вече във фазата на потребление и употреба. Всеки потребител може да ограничи купуването на стоки, които водят до образуване на повече отпадъци и по този начин да принуди производителите да спрат или поне да намалят производството на такива стоки, например стоки с няколко или обемни опаковки. На сегашния етап това означава потребителят да има такова съзнание, че да е готов да понесе ограничения в своите „удобства", респективно да вложи повече усилия и време. Поради това реално и действащо предотвратяване на отпадъци сред потребителите може да се очаква на първо място в резултат на целенасочени и постоянни кампании от страна на местните власти да насърчават домакинствата да съобразяват своите покупки, като мислят за околната среда, изчерпаемостта на ресурсите и финансовите ефекти; да избират продукти, които са годни за повторна употреба, продукти с малко или без опаковка, с екомаркировка; да наемат вместо да купуват, да купуват продукти в насипно състояние, да търсят продукти без хартиени опаковки, да компостират и др.

2. Цели на общинската програма за предотвратяване образуването на отпадъци

По данни на НСИ за 2015 г. средната норма на натрупване на отпадъци за страната е 95,96 кг/жител/година. Анализът на отпадъците в община Елхово показва, че през 2015 г. този показател е 134,72 кг/ж./г., т.е. стойността на показателя в общината пъти

по-ниска от средните за страната. Нормата на натрупване на отпадъци за общината е значително по-ниска и от средната за населени места с население от 3-25 хил.ж., която е 295,5 кг/ж./г. съгласно Методиката за определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци, одобрена от МОСВ.

За ограничаване на количеството отпадъци, генерирани на територията на община Елхово, от съществено значение са мерките за предотвратяване или минимизиране образуването на отпадъци. За подобряване на текущото състояние относно генерираните количества отпадъци и в съответствие с йерархията за управление на отпадъците, един от основните приоритети на Програмата за управление на отпадъците на община Елхово е провеждане на целенасочена политика за предотвратяването на отпадъците, синтезиран в стратегическата цел на настоящата Подпрограма за предотвратяване образуването на отпадъци.

Стратегическа цел на Подпрограмата за предотвратяване образуването на отпадъци в общината е:

> *„Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването на отпадъци".*

Оперативната цел е количествено ориентирана и е формулирана по следния начин:

> *„Нормата на натрупване на битови отпадъци нараства със значително по-бавни темпове от нарастването на минималната работна заплата".*

Оперативната цел е в синхрон с основната цел на европейската и националната политика в областта на околната среда „Прекъсване на връзката между икономическия растеж и нарастващото използване на ресурсите, което води до негативно влияние върху човека и природата".

Индикаторите за изпълнение на оперативната цел са:

> Специфичен количествен текущ показател за наблюдение на напредъка е стойността на нормата на натрупване в общината и на минимална работна заплата за съответната година от програмния период.
>
> Целевият индикатор е през 2020 г. ръстът на нормата на натрупване на битовите отпадъци е по-нисък от ръста на минималната работна заплата спрямо 2014 г.

За постигане на стратегическата и оперативната цел на Програмата с общия принос на всички жители на общината, община Елхово се ангажира да:

- **Стимулира** – като осигурява финансова подкрепа за граждански инициативи и икономически стимули за дейности, водещи до повторна употреба.
- **Мотивира** – като провежда информационни кампании, показващи ползите от промяна в консуматорските навици на хората.
- **Създава условия** – като осигурява подходяща инфраструктура за домашно компостиране.
- **Дава пример** – като въвежда мерки за предотвратяване на отпадъците в ежедневната практика и дейността на общинската администрация чрез зелени обществени поръчки, предоставяне на електронни услуги, намаляване използването на хартия и др.

3. Мерки за предотвратяване образуването на отпадъци

Община Елхово специално в областта на управление на отпадъците, досега не са планирани и изпълнявани целенасочени мерки за предотвратяване образуването на отпадъци.

В настоящата Програма за първи път се предвиждат конкретни взаимообвързани мерки в тази област в община Елхово. Мерките са идентифицирани, като са отчетени мерките в Националната програма за предотвратяване на образуването на отпадъци, добрите практики и спецификите на общината по отношение на отпадъците и в демографски и социално-икономически аспект.

В Приложение № 4 към чл. 50, ал. 3, т. 2 на ЗУО са изброени 16 примерни мерки за предотвратяване на отпадъци, обособени в три групи:

- мерки, които могат да засегнат рамковите условия, свързани с образуването на отпадъци;
- мерки, които могат да засегнат фазата на проектиране и производство и разпространение;
- мерки, които могат да засегнат фазата на потребление и употреба.

Анализът на приложимостта на примерните мерки показва, че относими към компетенциите на местните власти и подходящи за прилагане в община Елхово са посочените по-долу мерки от Приложение № 4. За всяка мярка накратко са представени същността на мярката, нейното досегашно прилагане и планирани действия в настоящата подпрограма по всяка мярка.

- **Използване на мерки за планиране или други икономически инструменти за насърчаване на ефикасното използване на ресурсите**

Съдържанието на тази мярка може да се раздели на две групи дейности:

- Разработване на общински програми за предотвратяване образуването на отпадъци

  Съгласно българското законодателство кметът на общината разработва програма за управление на отпадъците и програма за предотвратяване образуването на отпадъци като част от нея.

- Прилагане на икономически мерки

  С използването на различни по вид икономически стимули се цели повишаване на екологосъобразното поведение на гражданите и бизнеса на територията на общината.

Въпреки че вече са разработвани различни програми в областта на околната среда и специално в областта на управление на отпадъците, досега в общинските програми не са предвиждани конкретни взаимообвързани мерки за предотвратяване на отпадъците. Настоящата програма за предотвратяване на отпадъците на община Елхово също е първата такава програма. Целта на програмата е да бъде създаден ясен план с посочени конкретни действия, които общината да изпълни при осъществяване на политиката си за предотвратяване образуването на отпадъци, като част от общата си политика в сферата на отпадъците. Изготвената програма е сама по себе си мярка за планиране за ефективно използване на ресурсите.

Въвеждането на „електронна община", освен преките положителни ефекти за гражданите и бизнеса, има значим принос към политиката за предотвратяване на отпадъци и ефективно използване на ресурсите. Разглежданите в този аспект реализирани в пълен обхват мерки ще доведат до предотвратяване на употребата на хиляди тонове офис хартия и съответните консумативи, което е равнозначно на предотвратени хиляди тонове отпадъци в страната. През последните години община Елхово непрекъснато подобрява обслужването на гражданите. В периода на Програмата усилията на общината ще се фокусират върху разширяване на предлаганите електронни услуги и тяхното популяризиране сред гражданите и фирмите. Въвеждането на услугите може да стане чрез ОП Добро управление 2014-2020 г., а информационната кампания за популяризиране ще се извършва в рамките на информационните кампании на общината за предотвратяване на отпадъците като част от цялостната информационна дейност на общината по управление на отпадъците.

Наред с това местните власти могат да насърчават екологосъобразното поведение у гражданите и юридическите лица чрез подходящи икономически стимули.

Община Елхово планира да предостави безплатно съдове за домашно компостиране на домакинства, най-вече в квартали с ниско застрояване. Домашното компостиране е една от предпочитаните и най-полезни от екологична гледна точка мерки за намаляване на биоразградимите отпадъци. Чрез него домакинствата могат да оползотворят голяма част от хранителните и градинските си отпадъци. По този начин се спестяват ресурси за събиране, транспортиране и оползотворяване на тези отпадъци и се намаляват вредните емисии парникови газове. Изследване, проведено за Европейската комисия, показва, че храната представлява 20-30% от емисиите на парникови газове, свързани с потреблението.

Въвеждане на система за домашното компостиране в населени места и райони под 3 хил. жители - съгласно Закона за управление на отпадъците, домашното компостиране се счита за мярка за предотвратяване образуването на отпадъци (оползотворяване на мястото на образуване). Мерките трябва да са насочени основно към живущите в селските райони на общината, където се генерира по-голям поток от растителни отпадъци. Друг вариант е

разработване и търсене на финансиране на проекти за безплатно предоставяне на компостери на гражданите

Ще бъдат въведени икономически стимули за лицата, предоставящи услуги, водещи до предотвратяване на отпадъци, чрез целенасочено определяне на ниски ставки на годишния патентен данък по ЗМДТ за еднолични търговци и предприемачи, чиято дейност пряко води до повторна употреба на дадени продукти (услуги за ремонт на обувки, дрехи, мебели, електрическо и електронно оборудване). Целта е да се стимулират собствениците на занаятчийски работилници и ателиета за поправка да разширяват и модернизират своята дейност, като по този начин се създават и предпоставки за използване на тези услуги от по-широк кръг потребители.

Насърчаване изграждането на центрове за повторна употреба, поправка и подготовка за повторна употреба, чрез насочване на бизнеса за кандидатстване по оперативни програми - примерно ОП „Конкурентоспособност и иновации 2014¬2020 г".

- **Използване на разяснителни кампании и предоставяне на информация, насочена към широката общественост като цяло или към специфични групи потребители**

Популяризирането на практически действия и техники, водещи до предотвратяване на отпадъците, може да се извършва чрез разнообразни кампании, вкл. в средствата за масова информация, рекламни брошури, интернет сайтове и пр. Целта на тези кампании е потребителят да е в състояние да взема информирано решение при пазаруване или при извършване на ежедневните дейности в домакинството с оглед предотвратяване на отпадъците и намаляване на тяхното количество.

Съществуват многобройни добри практики за провеждане на информационни кампании за предотвратяване на отпадъците от местните власти. Например, за намаляване на количеството отпадъчна хартия, образувано от разпространението на рекламни материали (в т.ч. и безплатните вестници) в редица европейски държави съществува практика за поставяне на стикери "против нежелана поща" на разположение на всеки, който желае да участва. Съществуват и споразумения между пощенските служби и местните власти за зачитане отказа на домакинствата, поставили стикер на пощенските кутии, от получаване на рекламни материали. Проучванията на общественото мнение например в Брюксел, където се прилага тази схема, показват, че около 27% от жителите са заинтересовани от използване на стикера. От друга страна, растящото място на информационните и комуникационните технологии в дома отваря пътя за нови подходи, позволяващи "всички хартии" да бъдат избегнати, като се даде приоритет на електронните носители, независимо дали става дума за битови сметки или за друга информация, предоставена на хартиен носител. В България също има добри примери за проведени информационни кампании относно предотвратяване на отпадъците, например кампанията „Зелена идея", провеждана от МОСВ и различни радио-станции и финансирана по ОПОС 2007-2013 г.

Досега на територията на община Елхово са провеждани информационни кампании главно за разделното събиране на отпадъци от опаковки, но не са провеждани такива, които са конкретно и целенасочено за предотвратяване на отпадъци. През периода на Програмата ще бъдат проведени и целенасочени кампании за разясняване и предоставяне на информация за ползите от предотвратяването на отпадъците и съвети за действия в тази посока. Основният резултат на тази мярка е повишаване на общественото съзнанието за нуждата от намаляване на генерираните отпадъци. Специална целева група ще са децата и учениците в детските и учебните заведения в гр. Елхово, които най-бързо се приобщават към „зелените" идеи.

Информационните кампании ще се фокусират приоритетно към намаляване образуването на отпадъците от опаковки от хартия и картон, стъкло и пластмаса и биоразградимите отпадъци. Това произтича от анализа на морфологичния състав на битовите отпадъци, генерирани от

домакинствата и от бизнеса в община Елхово. Данните показват, че отпадъците от опаковки са с най-голям относителен дял в общия отпадъчен поток. Относителният дял на биоразградимите отпадъци също е висок.

За целите на предотвратяването биоразградимите отпадъци включват градински и хранителни отпадъци. Тези отпадъчни потоци се генерират от домакинствата и бизнеса и представляват сериозен потенциал за предотвратяване образуването на отпадъци. Хранителните отпадъци от домакинствата могат да бъдат намалени на първо място чрез повишаване на обществената информираност за техники за предотвратяване на хранителни отпадъци и създаване на консуматорски навици, които намаляват образуването на отпадъци.

Финансирането на тези дейности ще се осъществи от общинския бюджет, от отчисленията за депониране на отпадъци по чл. 64 от ЗУО и от оперативните програми Добро управление и Околна среда за периода 2014-2020 г.

Специални инициативи ще бъдат провеждани всяка година в рамките на *Европейската седмица за намаляване на отпадъците*.

Непосредствените резултати от тази мярка не могат да се измерят количествено, но тя има много голямо значение за формиране на съзнание в потребителското общество, което да се стреми да избягва образуването на отпадъци.

Информационните кампании насочени към населението си остават най-добрата и ефикасна мярка. Всички мерки, които общината набелязва не могат да се осъществяват, ако не се обхване най-големия генератор на отпадъци - населението. Необходимо е разработването на активни информационни кампании, с които ясно да се определят насоките и целите пред общината, да се изложат положителните и отрицателните страни на проблема, както и ползите за населението и околната среда от изпълнението на конкретните мерки. Примери за провеждането на информационни кампании сред населението могат да бъдат: изготвяне на разяснителна информация, насоки и съвети за прилагане на инструменти за предотвратяване образуването на отпадъци, основно чрез уеб-сайта на общината; провеждане на обучителни програми; различни образователни кампании.

- **В контекста на обществените и корпоративните поръчки - включване на критерии за защита на околната среда и предотвратяване образуването на отпадъци в обявите за обществени поръчки и в договорите, съгласно Наръчника за екологичните обществени поръчки, публикуван от Агенцията за обществени поръчки.**

В своето съобщение „Обществени поръчки за по-добра околна среда” (COM (2008) 400) Европейската комисия определя зелените обществени поръчки като процедура, чрез която публичните органи се стремят да получат продукти, услуги и строителни работи с намалено въздействие върху околната среда през целия им жизнен цикъл, вместо продукти, услуги и строителни работи със същата основна функция, които иначе биха били предоставяни. В съобщението се препоръчва определяне на общи критерии за „зелените” обществени поръчки, като по този начин се постигне прилагане на единен подход от страните членки, за да не се нарушава конкуренцията на пазара на Общността. Комисията разработи и критерии за различни стоки и услуги, които тя счита за най-подходящи при възлагане на обществени поръчки за тези стоки и услуги.

Според българското и европейското законодателство за обществените поръчки при възлагането им офертите може да се оценяват по два начина - или само на база най-ниска цена, или на база „икономически най-изгодна“ оферта, като при втория начин се вземат предвид и други критерии за възлагане, в допълнение на цената. Тъй като критерият „икономически най-изгодна оферта“ винаги се състои от два или повече подкритерия, те могат да включват екологични критерии.

Както се подчертава и в цитирания в настоящата мярка Наръчник, важно е да са изпълнени следните условия, на които да отговарят критериите:

1. да са свързани с предмета на договора;
2. да бъдат конкретни и обективно количествено измерими;
3. да са обявени предварително;
4. да са подчинени на правото на Общността.

При спазване на тези условия критериите ще са правилни, а оттам и поръчката няма да е проблемна. Ако се приеме като база за сравнение „икономически най-изгодна оферта", трябва да се има предвид, че при изчисляването е целесъобразно да се приложи изчисление на база „стойност на жизнения цикъл". Това означава, че остойностяването включва целия срок на експлоатация и обхваща следните разходи:

- разходите за закупуване и всички свързани с това разходи (доставка, монтаж, пускане в експлоатация и т.н.);
- оперативни разходи, включващи енергия, резервни части и поддръжка;
- разходи в края на жизнения цикъл като спиране от експлоатация и отстраняване.

На етап възлагане за всеки един от тези разходи трябва да се определи коефициент, за да могат да бъдат взети под внимание при определяне на икономически най-изгодната оферта. Това ще помогне да се получи продукт, който е не само „икономически най-изгоден", но той ще има и по-добри екологични показатели, тъй като в процеса на възлагане ще станат ясни и разходите при използване и за изхвърляне, на които в противен случай няма да бъде обърнато достатъчно внимание.

Настоящата програма предвижда участие на служител/и от общинска администрация на община Елхово с функции за подготовка и провеждане на обществени поръчки, в обучение относно "зелени" обществени поръчки. Целта е в края на 2020 г. поне 10% от проведените обществени поръчки от община Елхово да са "зелени".

План за действие
Подпрограма за предотвратяване на образуването на отпадъци

Оперативна цел:	**През 2020 г. ръстът на нормата на натрупване на битовите отпадъци е по-нисък от ръста на минималната работна заплата спрямо 2014 г.**
Базови стойности на целевия индикатор за 2014 г.	**минимална работна заплата – 340 лв.** **норма на натрупване в община Елхово– 134,72 кг/жител/година**

Мярка	Дейности /мерки/	Бюджет (лв.)	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорност за изпълнение
						Текущи	Целеви	
1. Използване на мерки за планиране или други икономически мерки за насърчаване на ефикасното използване на ресурсите чрез предотвратяването на отпадъци	Извършване на мониторинг на изпълнение на мерките за ПОО, заложени в програмата		общински бюджет	2015-2020	намаляване на вредното въздействие на отпадъците	Ежегодно - брой изпълнени/в процес на изпълнение мерки	Всички мерки, включени в ППОО, са изпълнени до края на 2020 г.	Еколог
	Информиране на жителите за въведените електронни услуги от общината за граждани и фирми		ОП Добро управление 2014-2020 общински бюджет	2020	Предотвратени отпадъци чрез разширяване предоставянето на електронни услуги	Брой въведени електронни услуги	До края на 2020 г. въведени минимум 10 електронни услуги	Кмет
	Определяне на ниски ставки на		общински	2020	Осигурени стимули за	подготовка на промени в	В Приложение 2 към Наредбата	Общински

Мярка	Дейности /мерки/	Бюджет (лв.)	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорност за изпълнение
						Текущи	Целеви	
	патентния данък по ЗМДТ за данъчно задължени лица, чиято дейност пряко води до повторна употреба на дадени продукти		бюджет		лицата, предоставящи услуги, водещи до предотвратяване на отпадъци	Приложение за размер на патентен данък към Наредбата за определяне на размера на местните данъци общински съвет	за определяне на местните данъци на община Елхово са определени ниски ставки за патентния данък за услуги, отнасящи се до повторна употреба на продукти и оттам - до прилагане на политиките за ПО	съвет
	Нормативна регламентация на задълженията за разделно събиране на отпадъци от опакавки от дейността на ресторанти, хотели, заведения за обществено хранене и др.			2020	Нормативно са определени изискванията за разделно събиране	Подготвени на Наредбата за управление на отпадъците на територията на община Елхово	Приета Наредбата за управление на отпадъците на територията на община Елхово	Общински съвет
2. Използване на	Изготвяне на	в рамките на	общински	2015-2020	Гражданите и	изготвени	До 2020 г.	Еколог

Мярка	Дейности /мерки/	Бюджет (лв.)	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорност за изпълнение
						Текущи	Целеви	
разяснителни кампании и предоставяне на информация, насочена към широката общественост като цяло или към специфични групи от потребители	годишен план за действие относно информация и кампании за предотвратяване на отпадъците	ежегодния план за действие за информационни кампании	бюджет		фирмите са запознати с ползите от ПО	годишни планове	изготвени 5 годишни планове за действие	
	Провеждане на целенасочени кампании за разясняване и предоставяне на информация за политиките по предотвратяване на отпадъците	в рамките на ежегодния бюджет за информационни кампании по управление на отпадъците	общински бюджет; отчисления по чл. 64 ЗУО, оперативни програми	2015-2020	Гражданите и фирмите са запознати с ползите от ПО	Брой реализирани дейности от годишния план за действие	До 2020 г. са проведени минимум 5 информационни кампании	Ресорен зам.кмет
3. В контекста на обществените и корпоративните поръчки - включване на критерии за защита на околната среда и предотвратяване образуването на отпадъци в обявите за търгове и в договорите	Обучение относно "зелени обществени поръчки" на служител/и от общинската администрация с функции за възлагане на обществени поръчки	в рамките на ежегодния бюджет за повишаване на квалификацията на служителите	общински бюджет	2016-2020	Служител/и на общината са обучени по темата за зелени обществени поръчки	Брой обучени служители	Към края на 2020 г. 10% от обществените поръчки са „зелени“	Кмет

Стратегическа цел 2:
Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и намаляване и предотвратяване на риска от депонираните отпадъци

Най-добрата политика е образуването на отпадъци да бъде предотвратено. За България и българските общини, а и за много региони в Европа, тази политика като целенасочени действия е в начален стадий и постигането на резултати ще изисква упорита работа и по-продължително време. Ето защо в краткосрочна перспектива управлението на отпадъците в община Елхово ще се подобрява чрез дейности, свързани с повторно използване, рециклирането и оползотворяването на отпадъците.

В съответствие с националните цели за повторна употреба, рециклиране и оползотворяване на отпадъците, както и стремежът за изпълнение на общинските цели за рециклиране, оползотворяване и намаляване на депонираните отпадъци, доведоха до поставянето на Стратегическа цел 2 *„Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворените отпадъци и намаляване и предотвратяване на риска от депонирани отпадъци“* в Програмата за управление на отпадъците, за която са разработени мерки, тематично обособени в пет подпрограми:

- **подпрограма** за разделно събиране и достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло
- **подпрограма з**а разделно събиране и достигане на целите и изискванията за битовите биоразградими и биоотпадъци
- **подпрограма з**а прилагане на изискванията за строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради
- **подпрограма** за отпадъците от утайки от пречиствателната станция за отпадъчни води
- **подпрограма** за управление и намаляване на риска от депонираните отпадъци

Подпрограма

за разделно събиране и достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци най-малко от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло

През 2012 г. в Закона за управление на отпадъците се включи общоевропейската цел за рециклиране на битовите отпадъци, приета в законодателство на ЕС през 2008 г. По-конкретно за общините в България се постави изискването да достигнат поетапно до 2020 г. **рециклиране на битовите отпадъци от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло** (*в които потоци отпадъци се включват и отпадъците от опаковки от същите материали*) в следните количества:

до 1 януари 2016 г. - най-малко 25 на сто от общото им тегло

до 1 януари 2018 г. - най-малко 40 на сто от общото им тегло

до 1 януари 2020 г. - най-малко 50 на сто от общото им тегло.

Съобразно нормативната уредба всяка община може да постигне целта *самостоятелно или заедно с други общини, в зависимост от решението на Общото събрание на съответното РСУО* и наличната инфраструктура за третиране на отпадъците в общината и региона.

Системите за разделно събиране и рециклиране на отпадъците от опаковки от хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло и НУБА и ИУЕЕО, които се осъществяват и финансират основно от организациите по оползотворяване чрез схемите за „разширена отговорност на производителя", се отчитат и допринасят в голяма степен за постигане от общините на целите за рециклиране на битовите отпадъци.

Съгласно нормативната уредба, отделянето на рециклируеми и оползотворими отпадъци от потока битови отпадъци се осъществява посредством сътрудничество с организациите по

оползотворяване и извършване на дейности по предварително третиране на отпадъците, преди тяхното депониране. Към настоящият момент на РДНО на общините Елхово и Болярово не се извършват дейности по предварително третиране/сепариране на отпадъците.

Към 2014 г. на територията на Община Елхово не са въведени системите за разделно събиране на битови отпадъци от хартия и картон, метали, пластмаси и стъкло (чл. 19, ал. 3, т. 6 от ЗУО) и за разделно събиране на отпадъци от опаковки, поради отказ на организациите по оползотворяване.

Съгласно изискванията на ЗУО и Наредба за опаковките и отпадъците от опаковки, системите за разделно събиране може да бъдат осъществени от общината чрез сключване на договор освен с организации по оползотворяване на отпадъци от опаковки и с други лица, притежаващи разрешение или регистрационен документ, за извършване на дейности с отпадъци и/или комплексно разрешително. С оглед на това Община Елхово следва да предприеме действия за организиране и въвеждане на система за разделно събиране на битови отпадъци и отпадъци от опаковки. Целесъобразно е двете групи отпадъци от хартия и картон, пластмаса, метал и стъкло и отпадъци от опаковки от същите материали да бъдат съвместени. При определяне обхвата на системите следва да се има предвид, че системите за разделно събиране задължително включват всички населени места с население по-голямо от 5000 жители. (чл. 33, ал. 1 от ЗУО).

При избор, системата за разделно събиране на отпадъци от опаковки да се организират с други лица, а не с организации по оползотворяване, то в едномесечен срок от подписване на договор, кметът на общината уведомява писмено министъра на околната среда и водите и представя изготвена и утвърдена от общинския съвет програма за управление на отпадъците от опаковки на територията на общината. Програмата се разработват и приемат за период, не по-кратък от 3 години. Програмата се разработват и приемат за период, не по-кратък от 3 години. Общината е сключила договор с ЕКО БУЛПАК АД, с който е въведена системата за разделно събиране, транспортиране и оползотворяване на отпадъците от опаковки – хартия, картон, пластмаса, стъкло и желязо. Договорът е сключен в началото на 2017 г е със срок на действия 5 години от датата на сключването му, което означава че във времевия хоризонт на тази програма, общината разполага с обезпеченост на услугата.

Наредбата за опаковките и отпадъците от опаковки въвежда и задължения на кмета на Общината за недопускане на посегателства и кражби на отпадъците от съдовете за разделно събиране на отпадъците от опаковки. Изпълнението му се осъществява посредством въвеждане на наказателна отговорност и санкции за неизпълнение на физически и юридически лица в Общинските наредби, касаещи отпадъците и стриктно контролиране от страна на общинските служите, отговорни за дейността.

За увеличаване на количеството рециклирани и оползотворени отпадъци е необходимо да се предприемат мерки и за тяхното насърчаване. Насърчаването трябва да е насочено основно към гражданите на общината, от които произтича по-големия поток на тези отпадъци.

Изпълняваният в момента проект в община Елхово за определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци също има важно значение за прецизиране на количествата и отчитане на изпълнението на целите за рециклиране и оползотворяване на битовите отпадъци.

От съществено значение за постигнатите резултати в общината по разделно събиране на отпадъците от хартия и картон, стъкло, пластмаса и метали е и съществуването на пунктове за изкупуване на вторични суровини, което ограничава във висока степен кражбата на полезни компоненти от контейнерите за отпадъци и на метална инфраструктура на територията на общината.

Съществуващата система за управление на отпадъците на територията на община Елхово не разполага с технически съоръжения за осъществяване на изискванията за разделното събиране на битови отпадъци на територията на общината и рециклиране на отпадъчни материали, включващи хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло от домакинствата и подобни отпадъци и за предварително третиране на смесените битови отпадъци. В тази връзка трябва да се предприемат действия за изпълнение на изискванията на законодателството на регионално депо от Региона.

В резултат на предприетите мерки, през последните години количеството на разделно събраните битови отпадъци от хартия и картон, пластмаса и стъкло в община Елхово значително нарасна, но не е достатъчно за изпълнение на целите на общината за рециклиране на тези потоци отпадъци. Поради това, както и факта, че тези отпадъци представляват около 30% от битовите отпадъци в Елхово, общината ще предприеме допълнителни действия, идентифицирани в резултат на анализа на състоянието на управление на отпадъците, в следните основни направления:

- осигуряване на площадка/площадки за временно съхранение на отпадъци, където гражданите могат да оставят без допълнително заплащане разделно събрани битови отпадъци, като напр. едрогабаритни пластмасови и метални отпадъци, хартиени отпадъци, стари печатни издания, излязла от употреба битова техника, акумулатори и други отпадъци, които могат да се оползотворят и да не се извозват за депониране. Така общината ще изпълни и изискванията за осигуряване на разделно събиране на опасни битови отпадъци, тъй като например отпадъците от електронно и електрическо оборудване и акумулаторите освен рециклируеми са и опасни отпадъци. При планиране на тази мярка е взето предвид и социологическото проучване на Европейската комисия след гражданите на ЕС „Отношение на европейците към управление на отпадъците и ефективно използване на ресурсите", според което за 81 % от българите от голямо значение за активното им включване в разделното събиране на отпадъците е наличието на повече и по-добри площадки и инфраструктура за тези цели в квартала/населеното място, където живеят.[3]
- проучване, подготовка и сключване на договори с организации за оползотворяване на отпадъци от ЕЕО и батерии и акумулатори, с оглед отчитане от общината на предадените метални отпадъци за изпълнение на целите за рециклиране на битовите отпадъци;
- мерки за предотвратяване на кражбите на метални предмети и общинска и друга инфраструктура за предаването им срещу заплащане като отпадък, кражби на разделно събрани отпадъци от контейнерите, за които практиката в населените места в страната, където има такива пунктове, показва, че те компрометират значително изградените системи за разделно събиране на отпадъците;
- нормативни мерки, свързани със строги изисквания за регистрирането и работата на пунктовете за изкупуване на вторични суровини; предоставяне на информация за количествата разделно събрани и предадени за рециклиране битови отпадъци от всички юридически лица на територията на общината;
- мерки, свързани с осъществяване на контрол за изпълнение на изискванията за разделното събиране и предаване на рециклируеми битови отпадъци;
- изграждане на инсталация за предварително третиране на смесено събраните битови отпадъци
- въвеждане на стимули за юридическите лица и гражданите за активно участие в организираните от общината системи за разделно събиране на отпадъците.

[3]Европейска комисия, ФЛАШЕВРОБАРОМЕТЪР, 2013

В тази подпрограма не са включени част от мерките, които имат пряка връзка с постигане на специфичните й цели, но са тематично отнесени в други подпрограми в рамките на настоящата общинска Програма за управление на отпадъците 2015-2020 г., тъй като имат хоризонтален характер и допринасят за постигането на няколко стратегически и оперативни цели на програмата. Пряко отношение към постигане на специфичната цел на настоящата подпрограмата са мерките от другите подпрограми, например свързани с:

- осъществяване на информационните кампании за ползите от разделното събиране на отпадъците, в т.ч. и за населението на общината и насърчаване на населението да събира разделно отпадъците;
- след въвеждане на методиката на национално ниво и влизане в сила на националните нормативни изисквания за определяне на ТБО, където е възможно определянето й, по-пряко свързано с количествата изхвърлени отпадъци;
- внедряване в общината на електронна информационна система за отпадъците, чрез която ще се събират данни за отпадъците, вкл. модул за разделно събраните и за предадените за рециклиране отпадъци от хартия и картон, стъкло, пластмаса и метал, за проследяване на степента на постигане на целите и вземане на съответните управленски решения;
- обучителни програми за поддържане и подобряване на капацитета на администрацията и контролиращите инспектори на общината;
- анализ и иницииране на общо събрание на РСУО, на което да се обсъди и вземе решение за подхода за изпълнение на целите за оползотворяване и рециклиране на битовите отпадъци от общините в РСУО, обвързано с вземането на решения по други свързани въпроси;
- извършване на нови морфологични анализи след 5 години, съгласно изискванията на ЗУО.

Реализацията на мерките от настоящата подпрограма и съотносимите мерки от други подпрограми на ПУО 2015-2020 г. на община Елхово насърчава разделното събиране и подобряване на качеството на събраните рециклируеми отпадъчни материали от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло и ще доведе до изпълнението на целите за рециклиране на тези потоци битови отпадъци от общината.

План за действие
Подпрограма „Разделно събиране и рециклиране на отпадъците от хартия и картон, пластмаса, метали и стъкло“

Оперативна цел:	**Достигане на целите за рециклиране на битовите отпадъци от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло**
Текущи индикатори	**2016 г. - мин.25% от общото тегло на отпадъците от хартия, картон, пластмаси, метали и стъкло са подготвени за повторна употреба и рециклиране;** **2018 г. - мин.40% от общото тегло на отпадъците от хартия, картон, пластмаси, метали и стъкло са подготвени за повторна употреба и рециклиране**
Целеви индикатор	**2020 г. - мин.50% от общото тегло на отпадъците от хартия, картон, пластмаси, метали и стъкло са подготвени за повторна употреба и рециклиране**

Мерки/Дейности	**Бюджет (лв.)**	**Източници на финансиране**	**Срок за реализация**	**Очаквани резултати**	**Индикатори за изпълнение**		**Отговорност за изпълнение**
					Текущи	**Целеви**	
Осигуряване на площадка за предаване на разделно събрани битови отпадъци от домакинствата и подобни на домакинствата източници, вкл. ЕГО, НУБА, ИУЕЕО, от хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло и др.	-	ОПОС 2014-2020/Общински бюджет/ отчисления за депониране по сметката в РИОСВ на общината	2020	Осигурена възможност населението и фирмите да предават разделно събрани битови отпадъци	Технически, финансови и административни процедури за осигуряване на площадката	Площадката е функционираща	Зам.кмет с отговорност „Екология“
Публикуване на интернет страницата на общината на информация за: -		Общински бюджет	2016-2020	Информацията е публикувана в интернет и обществеността е информирана	Брой площадки за разделно събиране на отпадъци, за които общината е	За всички регистрирани площадки за разделно събрани отпадъци,	Зам.кмет с отговорност „Екология

Мерки/Дейности	Бюджет (лв.)	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорност за изпълнение
					Текущи	Целеви	
местонахождението на площадката/площадките за предаване на разделно събрани отпадъци; -вида на отпадъците, които могат да се предават				относно местонахождението на площадката/площадките за предаване на разделно събрани отпадъци, вида и	публикувала информация за местонахождението	общината е публикувала информация за местонахождението им	
Определяне от общината на строги изисквания към пунктовете за вторични суровини за предаване на битови отпадъци и на изисквания за регистрация в общината		Общински бюджет	2016	Нормативно са определени високи изискванията към пунктовете за предаване срещу заплащане на вторични суровини	Подготвени изменения на Наредбата за управление на отпадъците на територията на община Елхово	Приети изменения на Наредбата за управление на отпадъците на територията на община Елхово	общински съвет
Ежегодно планиране и осъществяване на тематични проверки за изпълнение на изискванията за разделно събиране и изхвърляне на отпадъците в организираната от общината система за		Общински бюджет	2015-2020	Изготвен доклад до кмета за резултатите от осъществения контрол	Брой осъществени тематични проверки	Осъществени ежегодно проверки във всички квартали на града	еколог

Мерки/Дейности	Бюджет (лв.)	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорност за изпълнение
					Текущи	Целеви	
разделно събиране на отпадъците							
Включване в общинската наредба за управление на отпадъците на изисквания за предоставяне на общината на информация за разделно събраните отпадъци и предадени за рециклиране и оползотворяване от ОО/фирми и др. юридически лица		Общински бюджет	2016-2020	Нормативно са определени	Подготвени изменения на Наредбата за управление на отпадъците на територията на община Елхово	Приети изменения на Наредбата за управление на отпадъците на територията на община Елхово	общински съвет
Ежегодно събиране и обработка на информация от ОО/фирми и др. юридически лица за разделно събрани и предадени за рециклиране отпадъци в електронната информационна система за		Общински бюджет	2016-2020	общината разполага с информация за количествата разделно събрани отпадъци на територията на общината	Брой на ОО/фирми и юридически лица, които са представили навременна и пълна информация	Всички ОО/фирми и юридически лица са представили навременна и пълна информация	Еколог

Мерки/Дейности	Бюджет (лв.)	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорност за изпълнение
					Текущи	Целеви	
отпадъците на общината							
Въвеждане на тримесечни награди през текущата година за граждани/етажни собственост, юридически лица, активно участващи в системата за разделно събиране на битовите отпадъци		Общински бюджет /*в рамките на бюджета за ежегодните информационни кампании*/	2016-2020	Гражданите и юридическите лица имат стимули за активно участие в системите за разделно събиране на отпадъците.	Брой организирани събития за връчване на награди на граждани/етажни собственост	Най-малко 4 пъти в годината са организирани събития за връчване на награди	Звеното в общината, отговорно за информационните кампании и връзки с обществеността
Сключване на договор с организации за оползотворяване на отпадъци от акумулатори и батерии и отпадъци от електронно и електрическо оборудване		Общински бюджет	2016	Общината разполага с допълнителна възможност за разделно събиране и отчитане на рециклирани метални битови отпадъци	Етапи на проучване и сключване на договора	Сключен договор с организации по оползотворяване	Зам.кмет с отговорност „Екология“
Иницииране на Общо събрание на РСУО с оглед вземане на решение за начина на постигане на целите		Общински бюджет	2015	Общината разполага с необходимата информация за подхода на общините от РСУО Пловдив – Цалапица за	Подготвено писмо за иницииране на Общо събрание.	Протокол от проведено Общо събрание с включено решение за подхода на	Кмет

Мерки/Дейности	Бюджет (лв.)	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорност за изпълнение
					Текущи	Целеви	
за рециклиране и оползотворяване на битовите отпадъци и обсъждане на други свързани въпроси				изпълнение на целите за битови отпадъци		общините за постигане на целите за рециклиране и оползотворяване на битовите отпадъци	
Изграждане на Регионална система за управление на отпадъците (компостиращи инсталации и инсталация за предварително третиране на битови отпадъци)	Съгласно резултатите от ПИП	ОПОС 2014-2020/ собствено съфинан-сиране, осигурено чрез отчисле¬ниятa по чл.64, ЗУО и заем от ФЛАГ	2018 2019	Изградена Регионална система за управление на отпадъците	2018- сключен договор за строителство на Регионална система за управление на отпадъците	2019 - въведени в експлоатация съоръжения от Регионална система за управление на отпадъците	Кмет

Подпрограма
„Разделно събиране и достигане на целите
и изискванията за битовите биоразградими отпадъци и за биоотпадъците “

За биоразградимите битови отпадъци ЗУО регламентира конкретни и поетапни количествени цели за отклоняване на битови биоразградими отпадъци от депата за битови отпадъци, а в края на 2013 г. с Наредбата за разделно събиране на биоотпадъците за общините се въведоха цели и за разделно събиране и рециклиране и оползотворяване на биоотпадъците.

"Биоразградими" са всички битови отпадъци, които имат способността да се разграждат анаеробно или аеробно, като хранителни и растителни отпадъци, хартия, картон и други.

"Биоотпадъците" са част от биоразградимите битови отпадъци, и по-конкретно отпадъците от парковете и градините, хранителни и кухненски отпадъци от домакинствата, ресторантите, заведенията за обществено хранене и търговските обекти, както и подобни отпадъци от предприятията на хранително-вкусовата промишленост.

Целите за рециклиране, оползотворяване и отклоняване на отпадъци от депата са със следните измерения:

Цел за ограничаване на количествата депонирани биоразградими отпадъци

Разпоредбите на ЗУО изискват до 31 декември 2020 г. ограничаване на количеството депонирани биоразградими битови отпадъци до 35 на сто от общото количество на същите отпадъци, образувани в Република България през 1995 г. Тази цел е в съответствие и с изискванията на Директива 1999/31/ЕС относно депа за отпадъци. Намаляването на депонираните биоразградими отпадъци има пряко отношение към политиките за климатичните промени, тъй като води до намаляване на емисиите на парникови газове.

Цели за разделно събиране и оползотворяване на биоотпадъци

В допълнение към общоевропейската цел за намаляване на депонираните биоразградими битови отпадъци, амбициозни национални цели за оползотворяване на битовите биоотпадъци се поставиха в Наредба за разделно събиране на биоотпадъци и третиране на биоразградимите отпадъци, приета с ПМС № 20 от 25.01.2017 г. (Обн. ДВ, бр. 11 от 31.1.2017 г.). Законът задължава общините за всеки от регионите за управление на отпадъци по чл. 49, ал.9 от ЗУО да постигат цели за разделно събиране и оползотворяване на битовите биоотпадъци

Наредбата изисква разделно събраните биоотпадъци да се оползотворяват чрез дейностите, обозначени със следните кодове по Приложение № 2 към § 1, т. 13 от допълнителните разпоредби на ЗУО:

1 . R 3 – рециклиране/възстановяване на органични вещества, които не са използвани като разтворители (включително чрез компостиране и други процеси на биологична трансформация), и/или

2 . R 1 0 – обработване на земната повърхност, водещо до подобрения за земеделието и околната среда;

Целите се считат за изпълнени при условие, че биоотпадъците са събрани разделно при източника на образуване, транспортирани и предадени за оползотворяване. В допълнение Наредбата изисква кметовете на общини да осигурят цялото количество образувани биоотпадъци от поддържането на обществени площи, паркове и градини на територията на съответната община да се събират разделно и оползотворяват.

Биоотпадъците, преработени чрез домашно компостиране, се считат от законодателството за предотвратени отпадъци и не се отчитат за изпълнение на целите за биоотпадъците.

В съответствие с националните политики и изисквания, община Елхово си поставя следните цели относно управлението на биоразградимите отпадъци и биоотпадъците до 2020 г.:

- ежегодно до 2019 г. включително, ограничаване на количеството депонирани биоразградими битови отпадъци до 50 на сто от общото количество на същите отпадъци, образувани в общината през 1995 г., а до края на 2020 г. ограничаване на количеството депонирани биоразградими битови отпадъци до 35 на сто от общото количество на същите отпадъци, образувани в общината през 1995 г.

- разделно събиране и оползотворяване на битовите биоотпадъци в следните количества:

  1. до 31 декември 2016 г. - не по-малко от 25 на сто от количеството на битовите биоотпадъци, образувани в общината през 2014 г.;

  2. до 31 декември 2020 г. - не по-малко от 50 на сто от количеството на битовите биоотпадъци, образувани в общината през 2014 г.

Важна предпоставка за значителното подобряване на управлението на биоразградимите, в т.ч. на биоотпадъците в общината и постигане на посочените цели са някои предприети мерки от общината:

- задълбочен анализ на отпадъците, осъществен за целите на разработване на настоящата програма за управление на отпадъците

- възложен е морфологичен анализ на битовите отпадъци, който да даде точна информация за генерираните биоразградими битови отпадъци и биоотпадъци по отделни отпадъчни потоци;

- започнати са анализ и проучване за подходяща площадка на територията на общината, във връзка с бъдещите дейности по компостиране на „зелените“ отпадъци.

Общината трябва да положи допълнителни усилия за изпълнение на целите за битовите биоотпадъци, тъй като в общината и в съседни териториално близки общини няма изградени инсталации за оползотворяване на зелените отпадъци.

С оглед осигуряване на актуална, прецизна и достоверна информация за количествата на различните потоци битови отпадъци, в т.ч. на биоотпадъците, за да се отчита изпълнението на целите пред МОСВ за оползотворяване на биоотпадъците, е необходимо да приключи възложеното от общината проучване за морфологичния състав на битовите отпадъци на общината. Резултатите са много важни, тъй като първите данни от възложения морфологичен анализ на отпадъците показват различия със съответните усреднени за страната данни за морфологичния състав на отпадъците, заложени в националната Методика за определяне на морфологичния състав на отпадъците, одобрена през 2012 г. от МОСВ. Прецизното определяне на количествата и състава на биоотпадъците ще са необходими за подготовка на бъдещи предпроектни проучвания и анализи и вземане на решения за бъдещото развитие на системите за управление на отпадъците.

Необходими са и мерки за изграждане на компостираща инсталация за зелените отпадъци, генерирани на територията на общината.

За да изпълни общината целите за биоотпадъците и за отклоняване на биоразградимите битови отпадъци до 2020 г., трябва да преработва генерираните на територията на общината градински и дървесни отпадъци и зелените отпадъци от обществените паркове и градини и частни дворове и оранжерии, за да компенсира липсата на технически възможности за оползотворяване на хранителните отпадъци.[4]

Необходимо е и разработването и допълването на общинската наредба за управление на отпадъците със специални разпоредби и изисквания за разделно събиране и оползотворяване на зелените биоотпадъци, които да влязат в сила след създаването на съответната система, включително и биоотпадъците от пазарите, които също подлежат на компостиране.

В подпрограмата не са включени част мерките, които имат пряка връзка с постигане на оперативните цели на подпрограмата, но са описани в други подпрограми на настоящата Програма, тъй като имат хоризонтален характер и допринасят за постигането на повече от една стратегическа цел. Пряко отношение към постигане на набелязаните цели на настоящата подпрограмата са мерките от други подпрограми, свързани с:

- осъществяване на информационните кампании за предотвратяване на отпадъците и за насърчаване на населението и бизнеса да събира разделно отпадъците, за насърчаване за домашно компостиране и за активно предоставяне на информация за битовите отпадъци;

[4] Резултатите от морфологичния анализ на общината показват, че хранителните отпадъци са 17,4%, а градинските дървесни и отпадъци – 19,8% от състава на смесените битови отпадъци.

- довършване от общината на проучването за морфологичния състав на битовите отпадъци и възлагане на такова през 2020 г. в съответствие с изискванията на нормативната уредба (на всеки 5 години);

- определяне на такса битови отпадъци, по-пряко свързано с количествата изхвърлени отпадъци, но след приемане на национална методика и влизане в сила на националните разпоредби за промени в начина на определяне на ТБО;

- обучение и подобряване административния капацитет по управление на отпадъците;

- внедряване в общината на електронна информационна система за отпадъците;

- съставяне на отчети за изпълнение на целите за битовите отпадъци и представянето им пред компетентните органи

- обучителни програми за поддържане и подобряване на капацитета на администрацията и контролиращите инспектори на общината;

- анализ и иницииране на общо събрание на РСУО, на което да се обсъди и вземе решение за подхода за изпълнение на целите за оползотворяване и рециклиране на битовите отпадъци от общините в РСУО, обвързано с вземането на решения по други свързани въпроси;

- мерките, свързани с подобряване на оползотворяването и на рециклирането на битовите отпадъци от хартия и картон, включително и опаковки от същия материал, тъй като те са едновременно и биоразградими отпадъци и спомагат за изпълнението на целите за намаляване на количествата депонирани биоразградими отпадъци;

- анализ и иницииране на Общо събрание на РСУО Елхово, на което да се обсъди и вземе решение за подхода за изпълнение на целите за оползотворяване и рециклиране на битовите отпадъци от общините в РСУО, обвързано с вземането на ключови решения по други свързани въпроси.

Осъществяването на подпрограмата ще има принос за изпълнение и на националните цели за биоразградимите отпадъци, както и целите за намаляване на парниковите газове в съответствие с Третия национален план по изменение на климата до 2020 г., тъй като изпълнението на мерките за биоразградимите отпадъци са едновременно и мерки за намаляване и предотвратяване на емисиите на метан от депата за битови отпадъц

План за действие
Подпрограма „Разделно събиране и достигане на целите и изискванията за битовите биоразградими и за биоотпадъците“

Оперативна цел:	**Достигане на целите и изискванията за биоразградимите, в т.ч. за биоотпадъците**
Текущи индикатори	**Ежегодно до 2020 г. количеството на депонираните биоразградими битови отпадъци е под 50% от общото количество на същите отпадъци, образувани в общината през 1995 г.;**
Целеви индикатор	**2020 г. - количеството на депонираните биоразградими битови отпадъци е до 35% от общото количество на същите отпадъци, образувани в общината през 1995 г.;** **2020 г. - мин. 50% от количеството на битовите биоотпадъци образувани в общината през 2014 г. са разделно събрани и оползотворени**

Мерки/Дейности	**Бюджет (лв.)**	**Източници на финансиране**	**Срок за реализация**	**Очаквани резултати**	**Индикатори за изпълнение**		**Отговорност за изпълнение**
					Текущи	**Целеви**	
Осигуряване на подходяща площадка на територията на общината, във връзка с бъдещите дейности по компостиране на „зелените“ отпадъци.		Общински бюджет; ОПОС 2014-2020	2020	Осигурена площадка във връзка с бъдещи дейности по компостиране	Технически, финансови и административни процедури за осигуряване на площадката	Площадката е с предназначение, отговарящо на нормативните изисквания	Зам.кмет с отговорност „Екология“
Изграждане на Регионална	Съгласно резултатит	ОПОС 2014-2020/	2018¬ 2019	Осигурена инсталация за	Етапи на подготовка и	Инсталацията е въведена в	Зам.кмет с

Мерки/Дейности	Бюджет (лв.)	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорност за изпълнение
					Текущи	Целеви	
система за управление на отпадъците (компостиращи инсталации и инсталация за предварително третиране на битови отпадъци)	е от ПИП	собствено съфинан-сиране, осигурено чрез отчисле¬ният а по чл.64, ЗУО и заем от ФЛАГ		компостиране на зелените отпадъци	изпълнение на проекта в съответствие с одобрения за финансиране проект	експлоатация	отговорност „Екология“
Включване в общинската наредба за управление на отпадъците на изисквания за разделно събиране на зелените отпадъци след осигуряване на системата за разделното им събиране.		Общински бюджет	2020	Нормативно са определени изискванията за разделно събиране на зелените отпадъци	Подготвени изменения на Наредбата за управление на отпадъците на територията на община Елхово	Приети изменения на Наредбата за управление на отпадъците на територията на община Елхово	Зам.кмет с отговорност „Екология“
Повишаване на информираността на населението за ползите и изискванията за разделно		Общински бюджет; ОПОС 2014-2020 ПУДООС	2019-2020 г.	Повишаване информираността на населението	Брой на проведени информационни кампании	Увеличено количество на разделно събраните зелени биоотпадъци	Зам.кмет с отговорност „Екология“

Мерки/Дейности	Бюджет (лв.)	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорност за изпълнение
					Текущи	Целеви	
събиране и оползотворяване на биоотпадъците							
Въвеждане на система за домашно компостиране на домакинства	30 000	общински бюджет, ОПОС 2014-2020 ПУДООС	2016-2020	Предотвратени отпадъци чрез прилагане на домашно компостиране от домакинства	Брой домакинства, прилагащи домашно компостиране - ежегодно	100 домакинства прилагат домашно компостиране	ресорен зам.кмет
Изготвяне на отчети и докладване на изпълнението на целите по чл. 31, ал. 1 от ЗУО и чл. 8, ал. 1 от Наредба за разделно събиране на биоотпадъци и третиране на биоразградимите отпадъци			2016-2020 г.	Информационна обезпеченост във връзка с постигане целите за разделно събиране и оползотворяване на биоотпадъци и намаляване на количеството депонирани БрБО	Количествата разделно събрани оползотворени биоотпадъци в тон за година	Депонирани БрБО към 2020 г. - 109 кг/ж/год.	Зам.кмет с отговорност „Екология“
Изготвяне на график за събиране на зелените биоотпадъци и публикуването		общински бюджет, ОПОС 2014-2020	2019	Създаване на прозрачност при управление на биоотпадъците и увеличаване дела на разделно	Изготвени графици за периода и честотата на събиране.	Създадена ефективна система	Зам.кмет с отговорност „Екология“

Мерки/Дейности	Бюджет (лв.)	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорност за изпълнение
					Текущи	Целеви	
му на сайта на общината.				събраните зелени отпадъци от домакинствата			

Подпрограма
„Прилагане на изискванията за строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради“

"Отпадъци от строителство и разрушаване" са отпадъци, съответстващи на кодовете на отпадъци от група 17 от Приложение № 1 на Наредбата за класификация на отпадъците (минерални отпадъци, пластмаси, метал, хартия, изолационни материали, дърво, азбест, други опасни отпадъци и др.).

Отпадъците от строителството и разрушаването във висока степен подлежат на рециклиране и повторна употреба и от проблем за околната среда те могат да се превърнат в ценен ресурс. Ето защо според европейското законодателство до 2020 г. подготовката за повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване на материали от неопасни отпадъци от строителство и разрушаване следва да се увеличи най-малко до 70% от общото им тегло. ЗУО определи поетапно по години целите за България на национално ниво за рециклиране и друго оползотворяване, за да се достигне крайната цел, произтичаща от европейското законодателство, през 2020 г.:

- до 1 януари 2016 г. - най-малко 35 на сто от общото тегло на отпадъците

- до 1 януари 2018 г. - най-малко 55 на сто от общото тегло на отпадъците

- до 1 януари 2020 г. - най-малко 70 на сто от общото тегло на отпадъците.

Община Кричим, както и другите общини в страната, имат следните отговорности, произтичащи от ЗУО и Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали:

Общината, както и другите общини в страната, имат следните отговорности, произтичащи от ЗУО и Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали:

организиране на събирането, включително разделното, оползотворяването и обезвреждането на строителни отпадъци от ремонтна дейност, образувани от домакинствата;

когато общината е възложител на строителни дейности или на дейности по разрушаване на сгради, включително принудително премахване на строежи:

да разработва План за управление на строителните отпадъци като част от строителната документация за инвестиционния проект за издаване на разрешение за строеж;

да изпълни реално Плана за управление на отпадъците;

да влага в строежите определен процент материали от рециклирани строителни отпадъци или материално оползотворяване в обратни насипи;

да осигури селективното разделяне и материално оползотворяване на определени видове строителни отпадъци в минимални количества;

Изискването за разработване на план за управление на отпадъците не се прилага за:

1. премахване на сгради с разгъната застроена площ (РЗП), по-малка от 300 кв. м;

2. премахване на сгради с паянтова конструкция;

3. реконструкция и основен ремонт на строежи с РЗП, по-малка от 700 кв. м;

4. промяна на предназначението на строежи с РЗП, по-малка от 700 кв. м;

5. строеж на сгради с РЗП, по-малка от 700 кв. м;

6. изграждане, реконструкция, основен ремонт и премахване на подземни и надземни линейни мрежи в областта на водоснабдяването и канализацията, електроснабдяването, топлоснабдяването, газоснабдяването, електронните съобщения, хидромелиорациите, третирането на отпадъците и геозащитната дейност с дължина до 1500 линейни метра в урбанизирани територии;

7. изграждане, реконструкция и основен ремонт на подземни и надземни линейни мрежи в областта на водоснабдяването и канализацията, електроснабдяването, топлоснабдяването, газоснабдяването, електронните съобщения, хидромелиорациите, третирането на отпадъците и геозащитната дейност с дължина до 5000 линейни метра извън урбанизирани територии;

8. премахване на подземни и надземни линейни мрежи в областта на водоснабдяването и канализацията, електроснабдяването, топлоснабдяването, газоснабдяването, електронните съобщения, хидромелиорациите, третирането на отпадъците и геозащитната дейност с дължина до 1000 линейни метра извън урбанизирани територии;

9. изграждане, рехабилитация, основен ремонт, реконструкция и премахване на пътища с дължина до 500 линейни метра;

10. премахване на негодни за ползване или застрашаващи безопасността строежи, когато е наредено по спешност от компетентен орган, с РЗП, по-малка от 300 кв. м;

11. изграждане и премахване на строежи от шеста категория;

12. всички текущи ремонти

Планът за управление на СО обхваща мерките, предвидени в частите на инвестиционния проект по отношение на дейностите със СО, и включва:

1. обяснителна записка, която съдържа най-малко:

а) цели за материално оползотворяване, включително подготовка за повторна употреба, влагане на рециклирани строителни материали и/или оползотворяване на строителни отпадъци в обратни насипи, към момента на изготвяне на ПУСО, в съответствие с чл. 11 и 13;

б) мерки за селективно премахване на строежа или на части от строежа, където е приложимо;

в) мерки за разделно събиране, оползотворяване и обезвреждане на СО с цел осигуряване изпълнението на целите по чл. 11, ал. 2;

г) мерки за предотвратяване и минимизиране на образуваните СО на строителната площадка или на площадката, на която се извършва премахването на строежа;

д) указания за водене на отчетност за опасни отпадъци съгласно Наредба № 1 от 2014 г. за реда и образците, по които се предоставя информация за дейностите по отпадъците, както и реда за водене на публични регистри (ДВ, бр. 51 от 2014 г.), когато се образуват на площадката;

е) мерки, които се предприемат при управлението на образуваните СО в съответствие с изискванията на чл. 4;

2. общи данни за инвестиционния проект съгласно приложение № 2;

3. описание на обекта на премахване съгласно приложение № 3 (приложимо за проекти, които включват дейности по премахване на строежи или на части от строежи);

4. прогноза за СО, които ще се образуват, и за степента на тяхното материално оползотворяване съгласно приложение № 4;

5. прогноза за вида и за количеството на рециклираните строителни материали, продуктите, подготвени от СО за повторна употреба, и СО за обратни насипи, които ще се вложат в строежа, съгласно приложение № 5, когато е приложимо.

Изпълнението на плана за управление на строителни отпадъци се установява:

- Възложителите на СМР възлагат на лицето, което упражнява строителен надзор, или

- на строителя - при строежи от пета категория, изготвянето на отчет съгласно приложение № 6 за изпълнение на ПУСО.

- Възложителите на премахване на строежи възлагат на изпълнителя на премахването изготвянето на отчет съгласно приложение № 6 за изпълнение на ПУСО.

Контролът по изпълнение на ПУСО се осъществява от кмета на общината, на чиято територия се извършват СМР/премахването на строеж, или от оправомощено от него длъжностно лице. За строежи, чийто възложител е кметът на общината, контролът по изпълнение на ПУСО се осъществява от директора на РИОСВ, на чиято територия е строежът.

Основните проблеми, свързани със строителните отпадъци са неконтролираното изхвърляне на строителни отпадъци от гражданите и фирмите, което води до формирането на нерегламентирани сметища. Често населението неконтролирано изхвърля строителни отпадъци на незаконни сметища главно на входовете и изходите на населените места, както и замърсява зелените площи в самите населени места. За строителните отпадъци, от обичайните ремонти на жилищата, няма форма, по която да бъдат контролирани.

Докладите и отчетите се представят на органа, одобрил инвестиционния проект или плана за управление на строителни отпадъци, както и на РИОСВ.

При строителство, разрушаване на законни строежи и доброволно премахване на незаконни строежи или на негодни за ползване или застрашаващи сигурността строежи възложителят на строителни дейности носи отговорност за изпълнението на целите, свързани с оползотворяване на материали от строителни отпадъци.

Анализите на строителните отпадъци и на инфраструктурата за строителните отпадъци показват, че община Елхово, както преобладаваща част от общините (а и фирмите) в страната. Депонирането на отпадъци от строителни материали е основния метод за обезвреждане на този вид отпадъци в страната, в т.ч. и на територията на Община Елхово, където към настоящият момент няма изградено депо за строителни отпадъци. Съгласно издаденото Комплексно разрешително (КР) № 134/2006 г. на РДНО на Общините Елхово и Болярово, могат да се приемат отпадъци с цел тяхното обезвреждане с код и наименование: 17 01 07 - смеси от бетон, тухли, керемиди, фаянсови плочки и керамични изделия различни от упоменатите в 17 01 06. Оползотворяването на посочените отпадъци включва основно дейности, свързани с подравняване и запръстяване на отделните пластове натрупани отпадъци (дневните работни участъци) в клетката за неопасни отпадъци при експлоатацията на депото. Част от тях в случай, че са подходящи, биха могли да се използват за дренаж на газовите кладенци, изграждане на временни пътища за достъп и рампи, както и при бъдеща рекултивация на работната клетка.

Анализът на нормативните документи на община Елхово показа, че Наредбата за управление на отпадъците на територията на общината не е изчерпателна относно изискванията, произтичащи от ЗУО и Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали, което идентифицира необходимостта от допълване на Наредбата в тази й част.

Другите мерки, включени в подпрограмата, са свързани с осигуряване на условия общината да изпълни посочените по-горе ангажименти от компетенции на общината и са насочени към:

- осигуряване от общината на площадка, на която гражданите и други организации да предават без заплащане разделно събрани строителни отпадъци от малки ремонтни дейности до определени количества;

- изпълнение на функциите на общината като възложител на строежи и разрешаващ орган за строителството и въвеждането на строежи в експлоатация в контекста на изискванията на нормативната уредба за строителните отпадъци, както и орган, одобряващ плана за управление на отпадъците като част от строителната документация; от съществена важност е и адресирането на отговорности в общината за включване в тръжната документация за възлагане на строителство на изисквания за влагане на рециклирани строителни материали в строежите;

В настоящата подпрограма не са включени част от неинвестиционните мерки, които имат пряка връзка с постигане на нейните цели, тъй като са включени в други подпрограми, например:

- програми за обучение на служители за целите на изпълнение на изискванията за строителните отпадъци;

- осъществяване на информационните кампании за насърчаване на населението и бизнеса да събира разделно отпадъците и за активно предоставяне на информация за отпадъците, в т.ч. за изискванията и възможностите относно строителните отпадъци и ползите от разделното събиране

- разработване и внедряване на интегрирана общинска информационна система за управление на отпадъците, вкл. за строителните отпадъци и отпадъците от разрушаване на сгради.

При планиране и осъществяване на мерките, отнасящи се до строителните отпадъци, е взета предвид и нормативната уредба, че за депонирането на тези отпадъци се заплащат отчисления за депониране за всеки тон депониран отпадък, аналогично на отчисленията за депониране на битови отпадъци. Размерът на отчисленията нараства от 28 лв./т през 2015 г. до 95 лв./т през 2020 г.

План за действие
Подпрограма за изпълнение на изискванията за строителните отпадъци и отпадъците от разрушаване на сгради

Оперативна цел:	**Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени строителни отпадъци от строителните дейности на община Елхово**
Текущи индикатори	**Ежегодно до 2020 г. в строежите с възложител община Елхово се влагат рециклирани строителни материали, в количества, съгласно изискванията на Наредбата за управление на строителните отпадъци.** **Брой одобрени инвестиционни проекти с включен план за управление на отпадъците**
Целеви индикатор	**През 2020 г. в строежите с възложител Община Елхово се влагат рециклирани строителни материали, съгласно изискванията на Наредбата за управление на строителните отпадъци за 2020 г.** **Всички инвестиционни проекти, одобрени от общината включват план за управление на строителните отпадъци, който се изпълнява.**

Мерки/Дейности	**Бюджет (лв.)**	**Източници на финансиране**	**Срок за реализация**	**Очаквани резултати**	**Индикатори за изпълнение**		**Отговорност за изпълнение**
					Текущи	**Целеви**	
Допълване на Наредбата за управление на отпадъците на територията на община Елхово с оглед максимално регламентиране на въпросите относно строителните отпадъци		Общински бюджет	2016		изготвени проекто-текстове към Наредбата	Приети допълнения в Наредбата за управление на отпадъците на общината със съответните разпоредби за строителните отпадъци	Зам.кмет, отговорен за екология

Мерки/Дейности	Бюджет (лв.)	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорност за изпълнение
					Текущи	Целеви	
Предоставяне на временна площадка, на която гражданите и други организации могат да оставят без допълнително заплащане разделно събрани строителни отпадъци от малки ремонтни дейности до определени количества	-	Общински бюджет	2016	Гражданите и други организации не изхвърлят строителни отпадъци в контейнерите за битови отпадъци		Осигурена временна площадка за строителни отпадъци	Зам.кмет, отговорен за екология
Включване в отговорностите на съответните компетентни звена на общината да изпълняват нормативните изисквания относно строителните отпадъци когато общината е Възложител на строителни дейности		Общински бюджет	2016	Отговорностите за изпълнение на разпоредбите на ЗУО и на Наредбата за строителните отпадъци и за влагане на строителни материали са ясно разпределени между звената на общината	Изготвен е проект на актуализация на функционалните характеристики на звената на общината със съответните изисквания и/или внасяне на съответните промени в Устройствения правилник на общината	Одобрени функционалните характеристики на звената и служителите относно строителните отпадъци в Устройствения правилник или в длъжностните характеристики на	Зам.кмет с отговорност за инвестиционния процес
Проучване на		Общински	2016-2017			изготвено	Еколог

Мерки/Дейности	Бюджет (лв.)	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорност за изпълнение
					Текущи	Целеви	
възможностите за рециклиране на строителни отпадъци в териториално близки региони, както и за оползотворяване на строителни отпадъци в обратни насипи, рекултивация на нарушени терени и стари депа и други подобни		бюджет				проучване	
Организиране на събирането, оползотворяването и обезвреждането на строителни отпадъци от ремонтна дейност, образувани от домакинствата на територията на общината.		Общински бюджет ПУДООС ОПОС 2016-2020 г.	2017-2020	Изпълнение на изискванията на чл.19, ал.3 т.5 от ЗУО	Сключване на договор с фирми за третиране на строителни отпадъци	Предотвратяване депонирането на СО чрез Оползотворяване Община	Зам.кмет, отговорен за екология
Въвеждане на система за събиране на строителни		Общински бюджет	2017-2020	Намаляване на неконтролираното изхвърляне на	Количество извозени строителни	През 2020 г. няма нерегламентиран	Зам.кмет, отговорен за

Мерки/Дейности	Бюджет (лв.)	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорност за изпълнение
					Текущи	Целеви	
отпадъци от домакинствата				строителни отпадъци	отпадъци от домакинствата	о изхвърляне на строителни отпадъци	екология
Включване в тръжните документи за строителство, реконструкция и основен ремонт на други строежи от техническата инфраструктура на изискването за влагане в строежите на рециклирани строителни материали		Общински бюджет	2017-2020	В строителството на други строежи от техническата инфраструктура се влагат рециклирани строителни материали	Вложени рециклирани строителни материали	Вложени рециклирани строителни материали	Кмет
Включване в тръжните документи за строителство на изискването за оползотворяване на строителни		Общински бюджет	2017-2020	Строителните отпадъци се оползотворяват в обратни насипи	Строителните отпадъци се оползотворяват в обратни насипи	Строителните отпадъци се оползотворяват в обратни насипи	Кмет

Мерки/Дейности	Бюджет (лв.)	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорност за изпълнение
					Текущи	Целеви	
отпадъци в обратни насипи							
Поддържане на база данни с информация за количествата на образуваните строителни отпадъци на територията на общината		Общински бюджет	2017-2020	Осигурена е информация за строителните отпадъци, която се използва за анализ и прогнози	Етапи на събиране и структуриране на информацията в базата-данни	Изградена и функционираща база-данни	Зам.кмет, отговорен за екология

Подпрограма
„Управление на отпадъци от утайки
от пречиствателната станция за отпадъчни води“

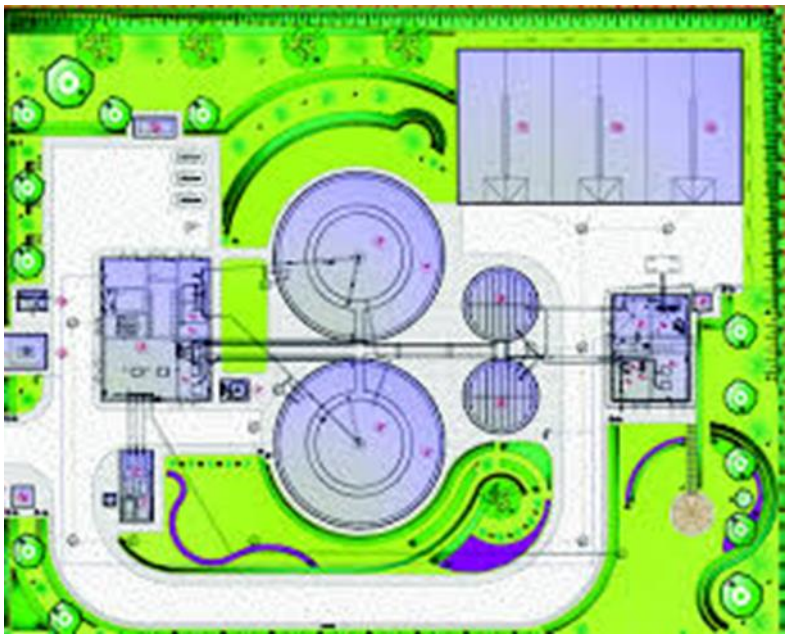

Утайките от пречиствателни станции за отпадъчни води (ПСОВ) представляват органична фракция, която се получава в резултат на пречистването на отпадъчните води след утаяването на остатъчните вещества. Съществуват редица възможности за оползотворяване и обезвреждане на утайките от ПСОВ. Някои от тях са дългогодишни добри практики например, оползотворяването им като почвен подобрител върху земеделски земи и при рекултивация на нарушени терени. Друг по-съвременен подход за тяхното оползотворяване е използването им като гориво за производство на енергия.

В Наредба № 6 от 27.08.2013 г. за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци са регламентирани изискванията на Европейската директива относно депонирането на отпадъци (ЕС, 1999г). Тя забранява депонирането на течни сурови утайки и предполага нарастваща нужда от създаването на възможности за третиране и оползотворяване на утайките от пречистване на отпадъчни води, произтичаща от изискването за поетапно намаляване на количествата биоразградими отпадъци, предназначени за депониране до 2020 г.

Въз основа на направените анализи и изводи прилагането на националния стратегически план за управление на утайките (НСПУУ) от ГПСОВ в България за периода 2014-2020 г. трябва да осигури следните национални цели:

- Рециклиране и материално оползотворяване на следните количества образувани утайки от ГПСОВ до 2020 г.:

- 55% до края на 2016 г.
- 60% до края на 2018 г.
- 65% до края на 2020 г.

Енергийно оползотворяване на следните количества образувани утайки от ГПСОВ до 2020:

- 10% до края на 2016 г.
- 20% до края на 2018 г.
- 35% до края на 2020 г.

Нулево депониране и нецелево временно съхранение на утайки до 2020 г.

На територията на общината към момента няма действаща ГПСОВ. Предвид на това, общинската администрация е предприела необходимите действия и е в процес на изпълнение на проект за: „Проектиране и строителство на Пречиствателна станция за отпадъчни води, довеждащ колектор и частична рехабилитация на ВиК мрежата в гр.Елхово", общ. Елхово, област Ямбол, финансиран съгласно договор № DIR-51011119-СО24/17.02.2012г. по Оперативна програма „Околна среда 2007 - 2013 г." Проектът предвижда отпадъчните води от града да се третират в ГПСОВ до постигане на изискванията за заустване в „чувствителна зона" - р.Тунджа, т.е. с предвидено отстраняване на азот и фосфор.

Предприетите мерки ще дадат възможност за изпълнение изискванията на Директива 91/271/ЕС за пречистване на отпадъчни води от населените места, Националната програма за приоритетно изграждане на градски пречиствателни станции за отпадъчни води за населени места с големина над 10 000 еквивалентни жители в Република България, в съответствие с изискванията и задълженията на страната ни за опазване на р.Тунджа от замърсяване. Чрез изграждането на канализационни колектори и съпътстващи ги водопроводи, както и на съвременна ПСОВ в гр.Елхово, ще се елиминира неконтролируемото изпускане на непречистените отпадъчни води в приемника и ще се ограничи замърсяването на околната среда.

След реализирането и окончателното изпълнение на проекта възможни варианти за оползотворяване на утайките от ПСОВ са:

- Оползотворяване в земеделието;
- Рекултивация на нарушени терени;
- Оползотворяване чрез използването им за запръстяване в регионалното депо за неопасни отпадъци Елхово.

Съгласно Комплексно разрешително №134/2006г. на Депо за неопасни отпадъци на общините Елхово и Болярово е разрешено да бъдат приемани отпадъци с цел тяхното обезвреждане с код и наименование съгласно Приложение 1 от Наредба №2/2014г. за класификация на отпадъците както следва:

- 19 08 01 - отпадъци от решетки и сита.
- 19 08 02 - отпадъци от песъкоуловители.
- 19 08 05 - утайки от пречистване на отпадъчни води от населени места.

План за действие
Подпрограма за управление на отпадъци от утайки от пречиствателната станция за отпадъчни води

Оперативна цел:	**Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени утайки от ПСОВ**
Целеви индикатор	**Оползотворява се цялото количество генерирани утайки на територията на община Елхово**

Мерки/Дейности	**Бюджет (лв.)**	**Източници на финансиране**	**Срок за реализация**	**Очаквани резултати**	**Индикатори за изпълнение**		**Отговорност за изпълнение**
					Текущи	**Целеви**	
Реализиране на проект „Проектиране и строителство на Пречиствателна станция за отпадъчни води, довеждащ колектор и частична рехабилитация на ВиК мрежата в гр.Елхово”.	18 000 000	ОПОС 2014-2020 г.	Датата на издаването на акта за въвеждане в експлоатация на ПСОВ от компетентните органи	екологосъобразно третиране на утайките от ПСОВ Елхово развитие и разширение на инфраструктурата за пречистване на отпадъчните води.	Строителство на ПСОВ 2	Изградена ПСОВ	Кмет
Изготвяне на проучване на възможностите за конкретни обекти и в зависимост от резултатите - оползотворяване върху терени – общинска собственост на общината на част от произведения от утайките компост за рекултивация на депа с преустановена експлоатация		Оператор ПСОВ	Датата на издаването на акта за въвеждане в експлоатация на ПСОВ от компетентните органи	Намаляване на количествата депонирани утайки	Увеличаване на количество утайки предадени за оползотворяване.	Утайки от ПСОВ се оползотворяват на територията на общината Нулево депониране на утайки до 2020г.	Оператор ПСОВ

Мерки/Дейности	Бюджет (лв.)	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорност за изпълнение
					Текущи	Целеви	
и нарушени терени, за обогатяване на горски терени – гори за реконструкция, голини и сечища							
Провеждането на периодичен мониторинг на параметрите, характеризиращи качеството на утайките и определящи годността им за определени начини за третиране или оползотворяване.		Оператор ПСОВ		Определяне и контролиране неопасния характер на утайките и възможностите за оползотворяване.	Увеличаване на количество утайки предадени за оползотворяване	Утайки от ПСОВ се оползотворяват на територията на общината Нулево депониране на утайки до 2020г.	Оператор ПСОВ

Подпрограма
„Изпълнение задълженията на общината с оглед изграждане на системите за разделно събиране на масово разпространени отпадъци“

Съгласно ЗУО „Масово разпространени отпадъци" са отпадъци, които се образуват след употреба на продукти от многобройни източници на територията на цялата страна и поради своите характеристики изискват специално управление.

С националното законодателство са поставени годишни количествени цели за рециклиране и оползотворяване на шест групи масово разпространени отпадъци:

- Отпадъци от опаковки - от 2004 г.
- ИУМПС - от 2005 г.
- ИУЕЕО - от 2006 г.
- Отпадъчни масла и нефтопродукти - от 2006 г.
- Отпадъци от батерии и акумулатори - от 2006 г.
- Отпадъци от гуми - от 2011 г.

Целите за оползотворяване и рециклиране на шестте групи широко разпространени отпадъци се осъществяват и финансират на Национално ниво, основно от организациите по оползотворяване и/или лица, изпълняващи задълженията си самостоятелно, чрез прилагане на схемите за „разширена отговорност на производителя”.

За изпълнение на националните цели в ЗУО е вменено задължение и на органите на местната власт, които с помощта на организации и/или фирми, притежаващи разрешения за дейности с отпадъци организират разделното събиране на масово разпространените отпадъци, образувани от дейността на домакинствата. Подзаконовите документи за управлението на масово разпространените отпадъци се отнасят за всеки конкретен вид поотделно и поставят условия и изискания за осъществяване на дейностите по управлението им.

Съгласно нормативните изисквания Кмета на общината е отговорен за събиране на отпадъците от населението, следователно и за организиране и подпомагане на дейностите по разделното събиране на масово разпространени отпадъци и предаването им за оползотворяване.

В съответствие с националните политики и изисквания, Община Елхово си поставя следната Оперативна цел - Изпълнение задълженията на общината относно съдействие при организиране на системите за разделното събиране и оползотворяване на масово разпространени отпадъци.

За управление на специфичните потоци от отпадъци, включващи негодни за употреба автомобилни гуми, батерии и акумулатори, масла и нефтопродукти, излязло от употреба електрическо и електронно оборудване, Община Елхово е необходимо да предприемеvмерки, относно сключване на договори с различни организации по оползотворяване, притежаващи актуални разрешения за дейности със съответния вид отпадък.

В настоящата подпрограма не са включени мерки за разделното събиране и оползотворяването на отпадъци от опаковки, т.к. те са разгледани и включени в Подпрограма за разделно събиране и изпълнение на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци най-малко от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло. Въпреки това е важно да се отбележи, че изпълнението им има пряко отношение към постигането на набелязаните оперативни цели в двете подпрограми и на заложената Стратегическа цел 2.

Електрическо и електронно оборудване (ЕЕО)

Чрез Наредбата за излязло от употреба електрическо и електронно оборудване (ИУЕЕО) са вменени изисквания на местната администрация за оказване на съдействие на организациите по оползотворяване (ООп) и на лицата, които изпълняват задълженията си индивидуално, в т. ч. определяне на местата за разполагане на необходимите елементи на системите за разделно събиране и местата за предаване на ИУЕЕО.

Вариантите за изпълнение на изискванията са няколко:

- Съдействие на организациите по оползотворяване, чрез определяне на места и организиране на система за разделно събиране на тези отпадъци. Местата могат да бъдат обособени площадки за предаване на отпадъците и/или места за разполагане на специализирани контейнери за този вид отпадък
- Сключване на договор с частни лица, притежаващи площадки за предаване на отпадъци и които имат издаден разрешителен документ по реда на ЗУО за дейности с ИУЕЕО. При този вариант, чрез договор за сътрудничество могат да се ползват вече изградените площадки на частни лица и гражданите да се насочват за предаване на отпадъците от ИУЕЕО на тях
- Третия вариант, за изпълнение на задълженията на Наредбата е сключване на договор с организация по оползотворяване за събиране на отпадъците от ИУЕЕО на мястото на образуването им, т.е. от домакинствата.

Към момента в Община Елхово система за разделно събиране на ИУЕЕО се прилага чрез лицата извършващи продажба на крайни потребители на територията й. Всички лица, които извършват продажба на ЕЕО на крайните потребители са длъжни да:

- поставят на видно място в търговските обекти табели, съдържащи информация за възможностите и начина за обратно приемане в търговския обект на ИУЕЕО, образувано в бита и/или други налични места за предаване на ИУЕЕО;

- да приемат без заплащане от страна на крайните потребители ИУЕЕО, образувано в бита, от сходен вид и изпълняващо същите функции, както закупеното или да приемат безплатно много малко по размер ИУЕЕО

Общината е сключила договор с организацията Електрооползотворяване АД, по силата на който организацията за своя сметка организира разделното ИУЕЕО, като осигурява последващото им транспортиране, съхранение, предварително третиране, рециклиране, оползотворяване и/или обезвреждане. Отпадъците се събират от крайните потребители и се транспортират до площадки за съхранение или съоръжения за предварително третиране.

Батерии и акумулатори

Изискванията в Наредбата за батерии и акумулатори и за негодни за употреба батерии и акумулатори (НУБА) са идентични с тези в Наредбата за ИУЕЕО. Най-често прилаганата практика в страната за събиране и предаване на този тип отпадъци е организиране на система за разделното им събиране, чрез поставяне на съдове за портативни батерии, разположени в училища, административни и други сгради за обществено ползване. Обслужването им е посредством подаване на заявка до организацията по оползотворяване при запълване на обема им. Този вариант е удачен поради лесната достъпност на кошчетата на повече места и същевременно с това се осъществява и контрол.

В изпълнение на принципа за „Разширена отговорност на производителя" в търговски обекти на територията на общината има разположени съдове за разделно събиране на негодни за употреба батерии. Общината е с организацията „Батери Рисайклинг" АД, по силата на който организацията за своя сметка организира разделното събиране на портативни и автомобилни НУБА, като осигурява последващото им транспортиране, съхранение, предварително третиране, рециклиране, оползотворяване и/или обезвреждане на събраните в системата НУБА. По силата на договора НУБА се събират от крайните потребители чрез поставянето на съдове за разделно събиране на местата на продажба на портативните или автомобилните батериии акумулаториили друго достъпно място в района, в който се образуватили чрез специално оборудвани превозни средстваот местата, в които се образуват НУБА

Масла и нефтопродукти

В Наредбата за отработени масла и отпадъчни нефтопродукти задълженията на органите на местното самоуправление са:

- Определяне на местата за смяна на отработени моторни масла на територията на общината;

- Съдействие за извършване на дейностите по събиране и съхраняване на излезли от употреба масла и предаването им за оползотворяване.

Тук вариантите за определяне на местата за смяна на отработени масла са идентифициране и посочване на гражданите на всички оторизирани сервизи, където в общината се извършва тази дейност. Необходимо е да бъде изготвен списък с местата и лицата, отговорни за дейността, който да бъде публично оповестен. Към местата за смяна на отработени моторни масла се включват сервизите и бензиностанциите, отговарящи на изискванията на ЗУО или подзаконовите нормативни актове по прилагането му.

Задължения на лицата притежаващи или извършващи дейности с отработени моторни масла

Еднолични търговци и юридически лица, предлагащи за продажба моторни и трансмисионни масла, са задължени да поставят на подходящи и достъпни места в търговските си обекти списък на определените места за смяна на отработени моторни масла.

Всички лица, които извършват смяна на масла са задължени да сключват договор, с който се гарантира събирането и предаването на отработени масла или отпадъчни нефтопродукти за оползотворяване.

Лицата, които притежават отработени моторни масла и отпадъчни нефтопродукти, образувани от бита или стопанската им дейност, са длъжни да ги предават чрез приемо-предавателен протокол за оползотворяване и/или обезвреждане на определените от община места или на лица, притежаващи съответното разрешение по чл. 35 от ЗУО или комплексно разрешително, издадено по реда на глава седма, раздел II от Закона за опазване на околната среда.

Негодни за употреба гуми

Наредба за изискванията за третиране на излезли от употреба гуми (ИУГ) вменява отново същите изисквания както на по-горните специфични отпадъци, а именно определяне на места за събиране на ИУГ на територията на общината и съдействие за извършване на дейностите по събиране и съхраняване до предаването им за оползотворяване.

И тук вариантите са сключване на договор с организация по оползотворяване на ИУГ, за което е необходимо общината да разполага с площадка, където да съхранява посочените отпадъци и/или сключване на договор с оторизирано лице, което експлоатира действаща площадка. Друг вариант е сключване на договор с оторизиран автосервиз за смяна на гуми, който вече има сключен договор с организация по оползотворяване или лице, притежаващо разрешителен документ по ЗУО за предаване на негодните за употреба гуми.

Задължения на лицата притежаващи или извършващи дейности с негодни за употреба гуми

Всички лица, които извършват продажба или смяна на автомобилни гуми са длъжни да приемат без заплащане от страна на крайните потребители излезли от употреба гуми (ИУГ), като за целта поставят на видно място в търговските обекти табла, съдържащи информация за местата, както и начина за приемане на излезлите от употреба автомобилни гуми.

Гражданите, едноличните търговци и юридическите лица са задължени да предават излезлите от употреба гуми на определените от общината събирателни пунктове или на лица, притежаващи разрешителен документ по ЗУО за събиране и предаване на негодните за употреба гуми.

Общината е сключила през 2017г договор с ЕКО ен Ресайклинг АД, по силата на който организацията осигурява разделното им събиране, транспортиране и последващо третиране или обезвреждане. Организацията обезпечава разделното събиране на цялото количество ИУГ от домакинства, административни, търговски и производствени обекти чрез осигуряването на площадка и места за разделно събиране.

Излезли от употреба моторни превозни средства

Съгласно определените с Наредбата изискванията за третиране на отпадъците от моторни превозни средства (ИУМПС), основните задължения на местната администрация са:

- определя местата за разполагане на необходимите елементи на системите за разделно събиране и местата за предаване на ИУМПС на територията на общината.

- организира дейностите по събирането на ИУМПС и предаването им в центрове за разкомплектоване, за което уведомява звеното „Пътна полиция” при областната дирекция на Министерството на вътрешните работи по месторегистрация на МПС.

Конкретни мерки при управлението на тези отпадъци са:

- Изготвяне на указания и правила за събиране на излезли от употреба МПС, находящи се на територии общинска и/или държавна собственост;

- Информиране на обществеността за местата, където могат да предадат ИУМПС;

- Оказване на съдействие на организациите по оползотворяване;

- Ежегоден контрол на всички площадки на територията на общината, приемащи ИУМПС.

В изпълнение на задълженията си по чл. 19, ал.3, т.7 за организиране на дейностите по разделно събиране на масово разпространени отпадъци (МРО), Община Елхово е сключила договор с: ЕТ „Недялко Стоянов” от октомври 2014 г. за предоставяне на площадка за временно съхранение на излезли от употреба моторни превозни средства (ИУМПС) от физически и юридически лица. Изпълнителя притежава Разрешение № 13- ДО-00000472-00 от 05.03.2013 г за извършване на дейности с отпадъци от РИОСВ Стара Заг

План за действие
Изпълнение задълженията на общината с оглед изграждане на системите за разделно събиране на масово разпространени отпадъци

Оперативна цел:	**Изпълнение задълженията на общината, относно съдействие при организиране на системите за разделното събиране и оползотворяване на масово разпространени отпадъци.**
Текущи индикатор	**Увеличаване количеството разделно събрани и оползотворени МРО от територията на общината.**
Целеви индикатор	**Създадена е ефективна система с участието на всички задължени лица по схемите за МРО**

Дейности (мерки)	**Бюджет, лв.**	**Източници на финансиране**	**Срок за реализация**	**Очаквани резултати**	**Инликатори за изпълнение**		**Отговорност**
					текущи	целеви	
Организиране на дейности по разделно събиране следните потоци МРО: ИУЕЕО, НУБА, ИУМПС, ИУГ, отработени масла и нефтопродукти, чрез сключване на договори с ООп или други лица, притежаващи необходимите разрешителни по ЗУО.	-	Общински бюджет ПУДООС ОПОС	2016-2020 г.	Увеличаване на количествата разделно събрани и рециклирани отпадъци	Брой сключени договори за разделно събиране на отпадъци	До 2020 г. 50% от теглото на образуваните отпадъци да бъдат разделно събрани и рециклирани	Община Елхово
Осведомяване на обществеността за обекти, в които се извършва приемане	-	Общински бюджет	2016-2020 г.	Прозрачност и информираност при управление на МРО	Създаден и публикуван на сайта на общината	Актуализиране и поддържане на списъка	Община Елхово

Организиране на съвместни кампании с организацията по оползотворяване или други лица, с която има сключен договор общината за разясняване и предоставяне на информация, относно разделно събиране и оползотворяване на МРО	-	ООп Общински бюджет	2016-2020 г.	Повишаване информираността на населението	Брой на проведени информационни кампании	Увеличаване на количеството МРО предадени за оползотворяване	Община Елхово, ООп, лица с които има сключен договор
Водене на ежегодна отчетност за количествата на събрани и предадени за оползотворяване МРО от ООп или лица, с които общината има сключен договор.	-	Общински бюджет	2016-2020 г.	Информационна обезпеченост във връзка с постигане на целите за рециклиране и оползотворяване	Увеличаване количествата на МРО предадени за оползотворяване	Създадена база данни МРО	ООп, лица с които има сключен договор

Подпрограма
„Управление и предотвратяване на риска от депонираните отпадъци“

Депонирането на отпадъците стои на най-ниското ниво в йерархията на управление на отпадъците, въведена с европейското и с националното законодателство. Все още и най-напредналите държави не могат да предотвратят напълно депонираните отпадъци. Ето защо част от усилията за подобряване на управлението на отпадъците са насочени към управление и предотвратяване на риска от депонираните отпадъци, което може да се постигне чрез няколко групи мерки:

- ползване на депа, отговарящи на екологичните нормативни изисквания, които минимизират рисковете за околната среда
- чрез намаляване на количествата депонирани отпадъци посредством увеличава дела на рециклираните и оползотворени отпадъци
- закриване и техническа и биологическа рекултивация на старите депа за отпадъци с преустановена експлоатация
- последващи следексплоатационни грижи и мониторинг на закритите депа

- предотвратяване на депонирането доколкото е възможно на опасни битови отпадъци чрез разделното им събиране и предаване за обезвреждане.

Част от мерките, свързани с подобряване на йерархията на управление на битовите отпадъци (рециклиране и оползотворяване на биоразградимите и рециклируемите от хартия, метал, пластмаса и стъкло и др.), както и на строителните отпадъци и утайките от ПСОВ, имат едновременно принос и за намаляването на депонираните отпадъци, но са включени систематично в предходните подпрограми.

В настоящата подпрограма са включени допълнителни мерки от компетенциите на община Елхово, свързани с:

- осигуряване на екологосъобразно депониране на остатъчните битови отпадъци на депо, отговарящо на всички нормативни изисквания;
- рекултивация на старото общинско сметище и следексплоатацинни грижи и мониторинг за закритото депо;
- разделно събиране на опасни битови отпадъци и предаването им за обезвреждане.

Община Елхово е сред общините в България, които спазват изискванията за депониране на битовите отпадъци на депа, които отговарят на европейските и националните изисквания от средата на 2009 г., когато за България беше крайният срок за привеждане в съответствие с тези изисквания.

Събраните битови отпадъци се депонират на „Депо за неопасни отпадъци на общините Елхово и Болярово". Депото се намира на територията на Община Елхово в землището на село Добрич, в кв. 69, УПИ I 96007, местността „Хумата" и представлява регионално депо за неопасни отпадъци, което приема отпадъци от общините Елхово и Болярово. Съгласно българското законодателство, депото е класифицирано като "депо за неопасни отпадъци" и като такова приема само домакински (твърди общински) и неопасни производствени отпадъци.

Депото се експлоатира от 15.11.2010 г., съгласно издадено от Министерство на околната среда и водите КР № 134/2006 г. Собственик и оператор е Община Елхово. Регионалното депо се състои от клетка № 1 изградена и Клетка № 2 - неизградена. Съгласно КР № 134/2006 г. на него се приемат битови и производствени отпадъци генерирани от населението на общините Елхово и Болярово.

№	Инсталация	Капацитет
	Депо за неопасни отпадъци на общините Елхово и Болярово	7.81 t/d, 2835 t/y, Общ капацитет на депото:
	1	56 705 t
	Клетка I	26 090 t
	Клетка II	30 615 t

Общата площ на Депото за неопасни отпадъци на общините Елхово и Болярово е 57 599 m2 в това число:

клетка 1 за натрупване на отпадъци - 7453 m2; площадка за хумус - 7467 m2;

вътрешно площадкови пътища и площадки - 2110 m2;

лесозащитен пояс - 4635 m2;

сгради и съоръжения - 957 m2;

ограда и охранителни канавки - 1218 m2;

тротоари - 386 m2;

Обособени са следните зони по предназначение:

1. Зона за приемане на отпадъци с контролно - пропускателен пункт

2. Основна (производствена) зона, включваща:

- I-ва клетка (I-ви етап) за натрупване на отпадъци;
- Площадка за депониране на хумус;
- Ретензионен резервоар, помпена станция за инфилтрат;
- Площадкови комуникации - тръбопроводи за дренажни води, тласкатели за инфилтрат, ревизионни и кранови шахти.

3. Спомагателни сгради и съоръжения както следва:

- Автомивка;
- Дезинфекционен трап;
- Битова сграда с гаражи и работилница;
- Мачтов трафопост.

4. Инфраструктурни подобекти:

- Вътрешно площадкови пътища и площадки, обслужващи депото;
- Площадков водопровод;
- Охранителни канавки;
- Ограда;
- Районно осветление.
- Лесозащитен пояс.
- Тротоари.

Видовете отпадъци, които могат да се приемат на територията на площадката, с цел тяхното обезвреждане са с код и наименование:

04 02 22 - отпадъци от отработени текстилни влакна,

15 01 06 - смесени опаковки,

17 01 07 - смеси от бетон, тухли, керемиди, фаянсови плочки и керамични изделия различни от упоменатите в 17 01 06,

19 07 03 - инфилтрат от депа за отпадъци, различен от упоменатия в 19 07 02 (утайки от инфилтратни води),

19 08 01 - отпадъци от решетки и сита,

19 08 02 - отпадъци от песъкоуловители,

19 08 05 - утайки от пречистване на отпадъчни води от населени места,

20 01 10 - облекла,

20 01 11 - текстилни материали,

20 01 39 - пластмаси,

20 02 01 - биоразградими отпадъци,

20 03 01 - смесени битови отпадъци,

20 03 02 - отпадъци от пазари,

20 03 03 - отпадъци от почистване на улици,

20 03 04 - утайки от септични ями,

20 03 06 - отпадъци от почистване на канализационни системи,

20 03 07 - обемни отпадъци, в общо количество до 2 835 t/y,

както и специфични потоци отпадъци с код и наименование:

- 13 01 10 Нехлорирани хидравлични масла на минерална основа и 13 02 05 -

Нехлорирани моторни, смазочни и масла за зъбни предавки на минерална основа се съхраняват на закрита, бетонирана площадка с ясни надписи за предназначението й.

- 16 06 01 Оловни акумулаторни батерии се съхраняват на закрита, бетонирана площадка, в специализирани съдове и ясно обозначени надписи.

- 20 01 21 Флуоресцентни тръби и други отпадъци, съдържащи живак се събират и съхраняват разделно, на закрита , оградена и обозначена с табели площадка и оборудвана с херметически затворени съдове за съхраняване на счупени лампи.

Основните дейности свързани с експлоатацията на депото започват от прием; проверка и визуален контрол; регистриране на количествата на постъпващите отпадъци чрез измерване с електронна везна; депонирането на отпадъците в клетка 1 и тяхното пресоване с цел намаляне на обема им. В тази връзка за по-доброто уплътняване на депонираните отпадъци и спазване на изискванията заложени в Комплексно разрешително КР№134/2006г., през 2014г. след провеждане на процедура по реда на ЗОП, е закупен и доставен един брой компактор.

След като постъпилите в клетката отпадъци бъдат обработени, се извършва междинно покритие с почва позволяваща свободно дрениране или с други подходящи инертни или промокаеми материали, с цел намаляване рисковете от възникването на пожари и излъчването на миризми, от издухването на сметта от вятъра, и предотвратяване достъпа на преносители на зараза до отпадъците.

След полагане на първоначалния слой отпадъци на дъното на работната клетка на депото, ще бъдат изградени кладенци за събиране на газовете успоредно с нарастване на височината на запълване. Кладенците ще бъдат изграждани от едрозърнест чакъл и камък или трошени минерални строителни отломки или отпадъци от разрушаване инсталирани като вертикални "комини" в масата с отпадъците. Към момента все още този първоначален слой не е запълнен и съответно изграждането им не е започнало.

Други действия, които следва да се предприемат, са свързани със следексплоатационни грижи на рекултивираното общинско депо. Това са дейностите по поддръжка на площадката на депото след неговото закриване, осъществяване на контрол и наблюдение на параметрите на околната среда (мониторинг) и отстраняване на евентуални отрицателни последици от въздействието на депото върху околната среда и човешкото здраве за определения от компетентните органи следексплоатационен период.

Необходимо е да се определи отговорността за последващия контрол и наблюдение на параметрите на околната среда в района, съгласно изискванията на Наредба №6 за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци.

Що се отнася до намаляване и предотвратяване на риска от депониране на опасни битови отпадъци, мерките, които общината ще предприеме, се отнасят основно до сключването на договори с организация за оползотворяване на отпадъчни масла, отпадъци от електронно и електрическо оборудване и батерии и акумулатори, както и осигуряване на площадка, на която домакинства и източници, подобни на домакинства, могат да оставят разделно събрани опасни битови отпадъци (като например, стари препарати за растителна защита, кутии с бои и лакове и др.).

В настоящата подпрограма не са включени част от неинвестиционните мерки, които имат пряка връзка с постигане на нейните цели, тъй като са включени в други подпрограми, например:

- за намаляване на количествата депонирани отпадъци инвестиции за изграждането на инсталация за предварително третиране на смесеносъбраните битови отпадъци и за изграждането на инсталации за компостиране на зелени и/или биоразградими отпадъци.;

- за намаляване на количествата депонирани отпадъци осъществяване на информационните кампании за насърчаване на населението и бизнеса да събира разделно отпадъците и за активно предоставяне на информация за отпадъците, в т.ч. за изискванията и възможностите относно строителните отпадъци и ползите от разделното събиране

- повишаване на административния капацитет във връзка с осъществяването на нормативните изисквания в сферата на управление на отпадъците

План за действие
Подпрограма за управление и предотвратяване на риска от депонираните отпадъци

Оперативна цел:	**Остатъчните битови отпадъци се обезвреждат съобразно нормативните изисквания през целия период на Програмата**
Текущ индикатор	**Остатъчните битови отпадъци се обезвреждат съобразно нормативните изисквания през целия период на Програмата**
Целеви индикатор	

Дейности /мерки/	**Бюджет (лв.)**	**Източници на финансиране**	**Срок за реализация**	**Очаквани резултати**	**Индикатори за изпълнение**		**Отговорност за изпълнение**
					Текущи	**Целеви**	
Иницииране на Общо събрание на РСУО Елхово с оглед изясняване на остатъчния капацитет на депото и обсъждане на други свързани въпроси		Общински бюджет	2018	Налична актуална информация за остатъчния капацитет на депото и крайния срок за експлоатация.	Писмо за иницииране на Общо събрание на РСУО	Протокол от проведено Общо събрание с включена информация за депото	Кмет
Завършване рекултивацията на общиското депо за битови отпадъци в град Елхово	-	ПУДООС/ДБ	Съобразно датата на одобрение на финансира-нето на проекта	Депото е рекултивирано в съответствие с нормативните изискванията Намаляване на риска за околната среда и човешкото	Осигурено финансиране за изпълнението на проекта по рекултивация	Акт на компетентните органи за приемане на строителните работи	Зам.кмет с отговорност инвестиционни проекти

Дейности /мерки/	Бюджет (лв.)	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорност за изпълнение
					Текущи	Целеви	
				здраве от депата с преустановена			
Определяне на отговорно звено за осъществяване на последващия контрол и наблюдение на параметрите на околната среда във връзка със следекплоатационните грижи на депото и изплнение на дейностите от плана за контрол и мониторинг.		Общински бюджет	След завършване на проекта за рекултивация	Отговорността за последващ контрол и наблюдение на параметрите на околната среда на закритото сметище е адресирана		Одобрен с акт на общината документ, определящ отговорността за последващия мониторинг на старото сметище	Кмет
Осигуряване на площадка за предаване и временно съхраняване на опасни битови отпадъци	В рамките на бюджета за площадката по подпрограмата за рециклиране на битови отпадъци	ОПОС 2014-2020 /общински бюджет/ отчисления за депониране по сметката в РИОСВ на общината	2018	Осигурена възможност за предаване и временно съхраняване на опасни битови отпадъци	Технически, финансови и административни процедури за осигуряване на площадката	Площадката е функционираща	Зам.кмет с отговорност „Екология“
Проучване и сключване		Общински	2016	Осигурено	Етапи на	Сключен	Зам.кмет

Дейности /мерки/	Бюджет (лв.)	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорност за изпълнение
					Текущи	Целеви	
на договор с организация за оползотворяване на отпадъчни масла		бюджет		разделно събиране и предаване на отпадъчните масла	проучването и подготовката на договор	договор	с отговорност „Екология“

Стратегическа цел 3:

Управление на отпадъците, което гарантира чиста и безопасна околна среда

Подпрограма
„Развитие на административния капацитет за управление на отпадъците“

За ефективното управление на отпадъците от ключово значение е наличието на капацитет в общината за изпълнение на функциите, произтичащи от нормативната уредба и поставените общински цели във връзка с общинската политика за управление на отпадъците.

Новите и все по-големи изисквания на националното законодателство за отпадъците налагат непрекъснато развитие и повишаване на административния капацитет на община Елхово, което да гарантира, че общината разполага с ключовите характеристики на добро управление на отпадъците на територията ѝ.

Тези ключови характеристики определят и оперативните цели на настоящата подпрограмата, около които са обединени включените в подпрограма мерки:

- Подобряване на нормативното осигуряване на дейностите за управление на отпадъците

За постигане на тази оперативна цел е предвидено непрекъснато следене на развитието на националното законодателство в сектор отпадъци с цел навременно отразяване на необходимите промени в местната нормативна уредба, както и промени в нормативните и ведомствените документи на общината съобразно местните условия и възникващи потребности. Разработването на ясни вътрешни правила за наблюдение, отчет и оценка на изпълнението на Програмата също е от ключово значение за проследяване на напредъка в изпълнението и навременно предприемане на коригиращи действия в случай на възникнали проблеми.

- Подобряване на информационното осигуряване на дейностите за управление на отпадъците

Необходимо е всички дейности и процеси в областта на отпадъците да бъдат информационно обезпечени чрез изграждане на единна информационна система, която да осигурява възможности за събиране, съхранение и обработка на данните в интегриран вид. Единната информационна система за отпадъците ще гарантира качествено изготвяне на анализи и отчети и проследяване на напредъка по постигане на целите, заложени в Програмата за управление на отпадъците на община Елхово до 2020 г. Необходимо е също към края на периода на Програмата общината да изготви нов анализ на морфологичния състав на отпадъците, в съответствие с нормативните изисквания и за целите на актуализацията на програмата за следващите шест години.

- Развитие на човешките ресурси

В съответствие с развитието на националното законодателство в сектор отпадъци и с политики за непрекъснато повишаване на квалификацията и за учене през целия живот, в подпрограмата са планирани дейности за развитие на компетентността, знанията и уменията на служителите от администрацията и от дейност „Чистота“ с функции относно отпадъците и за тяхното ресурсно обезпечаване.

Включените в подпрограмата мерки имат хоризонтален характер и тяхното изпълнение ще подпомогне постигането на всички стратегически цели на Програмата за управление на отпадъците 2015-2020 г. на община Елхово.

План за действие
Подпрограма „Развитие на административния капацитет за управление на отпадъците“

Оперативна цел	Дейности /мерки/	Бюджет (лв.)	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорност за изпълнение
						Текущ	Целеви	
Подобряване на нормативното осигуряване на дейностите за управление на отпадъците	Приемане на промени в общинската нормативна уредба съобразно развитието и изискванията на националното законодателство и местните политики за отпадъци		общински бюджет	постоянен	нормативна осигуреност	брой приети/допълнени документи	Приети промени в общински документи при идентифицирана необходимост	ресорен зам.кмет
	Разработване и внедряване на процедурни правила за проследяване на напредъка по изпълнението на настоящата ПУО, вкл.		общински бюджет	2020 г.	Определени процедурни правила за наблюдение и отчитане		Разработена система за проследяване на напредъка по изпълнение на мерките в ПУО	ресорен зам.кмет

Оперативна цел	Дейности /мерки/	Бюджет (лв.)	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорност за изпълнение
						Текущ	Целеви	
	допълване на вътрешно-ведомствени актове при необходимост							
Подобряване на информационното осигуряване на дейностите за управление на отпадъците	Изграждане на единна електронна информационна система за управление на отпадъците	15 000	общински бюджет	2016-2020	изградена информационна система за отпадъците	Етапно въвеждане в в действие на информационната система за отпадъците	Напълно функционираша информационна система за отпадъците	кмет
	Разработване и приемане на вътрешни правила относно задълженията и координацията за събиране, обработка и предоставяне на информация и сроковете съобразно специфичните		общински бюджет	2020		изготвени вътрешни правила	приети вътрешни правила	ресорен зам.кмет

Оперативна цел	Дейности /мерки/	Бюджет (лв.)	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорност за изпълнение
						Текущ	Целеви	
	нормативни и оперативни изисквания.							
	Изготвяне на морфологичен анализ на състава и количеството на битовите отпадъци, образувани на територията на община Елхово чрез възлагане на външен изпълнител	15 000	общински бюджет, отчисления чл.64 ЗУО	2019 г.	получени данни за морфологичния състав на отпадъците	Изпълнени етапи на възлагане на обществена поръчка и изпълнение	Проведено изследване на морфологичния състав на битовите отпадъци	кмет
Подобряване на капацитета на служителите за изпълнение на функциите по управление на отпадъците	Провеждане на обучения за ползвателите на ИСУО за работа с информационната система		общински бюджет	2016 - 2020	служителите в общинска администрация и в дейност „Чистота“ имат умения да работят с ИСУО	Брой обучени служители	всички служители, ползващи/работещи с ИСУО, са обучени съобразно ниво на достъп	Дирекция АПИОФСД

Оперативна цел	Дейности /мерки/	Бюджет (лв.)	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорност за изпълнение
						Текущ	Целеви	
	Обучения на служителите в общинската администрация и други общински звена относно различни аспекти от управление на отпадъците.	5000	общински бюджет, ОП “Добро управление “ 2014-2020	постоянен	повишена квалификация и умения на служителите	брой проведени обучения	брой обучени служители	Дирекция АПИОФСД

Стратегическа цел 4:

Превръщане на обществеността в ключов фактор при прилагане йерархията на управление на отпадъците

Подпрограма
„Информиране на обществеността по въпросите на управление на отпадъците“

Информирането и участието на обществеността е основен компонент от всяка програма за управление на отпадъците. Отпадъците са резултат от човешката дейност и без участието на населението, основен генератор на битови отпадъци, дори и най-добре разработената програма не може да постигне своите цели. От особена важност е да се повишава разбирането сред населението и бизнеса за йерархията при управление на отпадъците, т.е. за приоритетния ред на това как да се справяме с отпадъците, както и за отговорностите на всеки, който образува или допринася за образуването на отпадъци, включително и отговорността да покрива пълните разходи за своите действия.

Отчитайки всичко това, община Елхово осъзнава своята отговорност за повишаване на това разбиране. За целта една от стратегическите цели в настоящата Програма за управление на отпадъците на община Елхово 2015-2020 г. е *Превръщане на обществеността в ключов фактор при прилагане йерархията на управление на отпадъците*. Настоящата Подпрограма за информиране на обществеността по въпросите на управление на отпадъците е насочена към постигане на тази стратегическа цел.

Дейностите по управлението на отпадъците в общината трябва да станат напълно прозрачни, като същевременно с това се дадат и повече възможности на населението за участие в процесите. Общината е наложила през годините няколко кампании, които обхващат тематика за управлението на отпадъците и включват активно участие на населението.

На електронната си страница е обявен и „зелен" телефон за подаване на сигнали, жалби, мнения и предложения, свързани с управлението на отпадъците.

В настоящата подпрограма са включени мерки за подобряване на информираността на обществото - основен генератор на отпадъци. Включените в подпрограмата мерки имат хоризонтален характер. На практика мерките в подпрограмата подпомагат изпълнението и на мерките в другите подпрограми, а оттам допринасят за постигане и на останалите четири стратегически цели на Програмата за управление на отпадъците на Община Елхово.

Включените в подпрограмата мерки са т.нар. меки мерки и имат хоризонтален характер. На практика мерките в подпрограмата подпомагат изпълнението и на мерките в другите подпрограми, а оттам допринасят за постигане и на останалите три стратегически цели на Програмата за управление на отпадъците на община Елхово.

Мерките са насочени към:

- Повишаване на ролята на обществеността в процеса на вземане на решения относно политиката за управление на отпадъците в община Елхово;
- Изграждане на информирано поведение и на обществени нагласи относно отпадъците и повишаване на участието на населението и бизнеса в предотвратяване на отпадъците и в разделното събиране на битовите и строителните отпадъци съобразно йерархията за управление на отпадъците.

Предвидените в подпрограмата мерки включват публикуване и разпространение на актуална информация и провеждане на разяснителни кампании за повишаване на информираността и разбирането сред населението и бизнеса - за същността, принципите и йерархията за управление на отпадъците; за услугите по събиране, транспортиране и третиране на различните потоци отпадъци, предоставяни от община Елхово; за задълженията на гражданите и бизнеса и за действията, които трябва да

предприемат при управление на генерираните от тях отпадъци. Планирани са също мерки, които чрез подходящи техники или схеми включват пряко гражданите в дейности за разделно събиране на различни потоци битови отпадъци. Специално внимание ще бъде обърнато на работата с децата в детските градини и училищата на територията на общината, предвид създаването у тях на устойчиви нагласи и поведение относно отпадъците. Друга група мерки е насочена към участие на обществеността в процеса на вземане на решения относно политиката за отпадъците чрез допитвания, консултации, публични обсъждания.

За финансиране на мерките в подпрограмата общината ще използва средства от общинския бюджет, от отчисленията при извършване на дейност по обезвреждане на отпадъци чрез депониране по чл. 64 ЗУО, от ОП „Добро управление“ 2014-2020 г., както и от други национални и международни грантови схеми при поява на възможност за финансиране в тематична област отпадъци.

Планирани са също мерки, които чрез подходящи техники или схеми включват пряко гражданите в дейности за разделно събиране на различни потоци битови отпадъци. Специално внимание ще бъде обърнато на работата с децата в детските градини и училищата на територията на общината, предвид създаването у тях на устойчиви нагласи и поведение относно отпадъците. Друга група мерки е насочена към участие на обществеността в процеса на вземане на решения относно политиката за отпадъците чрез допитвания, консултации, публични обсъждания.

Важна предпоставка за постигане на заложената цел са и част от предприетите до момента мерки, като провеждането на национални кампании за почистване от отпадъци чрез участие на доброволци, ежегодната акция за почистване на гр. Елхово, участието на общината в кампанията на bTV „Да изчистим България заедно” и др.

В съответствие с възприетия подход за всички подпрограми, не са посочени финансови средства за мерките, които ще се изпълняват в рамките на обичайните средства, предвидени в общинския бюджет за съответните дейности.

План за действие
Подпрограма „Информиране на обществеността по въпросите на управление на отпадъците“

Оперативна цел:	**Превръщане на обществеността в ключов фактор при прилагане йерархията на управление на отпадъците**
Текущи индикатори	**Ежегодно нарастване на броя на домакинствата, административни сгради и търговски обекти, които участват в разделното събиране на отпадъците.**
Целеви индикатор	**Повишаване на ролята на населението в политиката за управление на отпадъците**

Оперативна цел	**Дейности /мерки/**	**Бюджет *(лв.)***	**Източници на финансиране**	**Срок за реализация**	**Очаквани резултати**	**Индикатори за изпълнение**		**Отговорност за изпълнение**
						текущ	**целеви**	
Повишаване ролята на обществеността в политиката за управление на отпадъците в община Елхово	Публикуване на обяви за консултации, провеждане на срещи, обществени обсъждания и други в процеса на вземане на решения по общински нормативни актове, решения и общински документи в областта на		общински бюджет	постоянен	Осигурени предпоставки за участие на обществеността в процеса на вземане на решения относно общинската политика за управление на отпадъците	брой проведени обществени консултации/ обсъждания	брой проведени обществени консултации/ обсъждания	кмет

Оперативна цел	Дейности /мерки/	Бюджет (лв.)	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорност за изпълнение
						текущ	целеви	
	отпадъците							
	Провеждане на анкетно проучване за отчитане мнението на жителите на общината относно различни аспекти на политиката и услугите за отпадъците		отчисления по чл.64 ЗУО, общински бюджет	ежегодно до 31 юни	Събрана информация за обществените нагласи с цел подпомагане вземането на управленски решения, съобразени с мнението на гражданите	възложени и изпълнени анкетни проучвания	проведени минимум 5 анкетни проучвания	еколог
	Публикуване на годишни отчети за изпълнение на настоящата Програма за управление на отпадъците до 2020 г. на община Елхово на		общински бюджет	ежегодно до 31 март	осигурена прозрачност при изпълнение на общинската политика за отпадъци	публикувани годишни отчети на интернет страницата на общината	публикувани 6 бр. годишни отчети	кмет

Оперативна цел	Дейности /мерки/	Бюджет (лв.)	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорност за изпълнение
						текущ	целеви	
	интернет страница на общината							
Изграждане на информирано поведение и участие на населението относно разделно събиране на отпадъци	Публикуване на актуална информация за отпадъците и управлението им на интернет страницата на общината		общински бюджет	постоянен	Осигурен достъп на населението до информация за управление на отпадъците в общината		Публикувана актуална информация за услугите, предоставяни от община Елхово относно отпадъците, както и за всички права и задължения и възможности за участие	ресорен зам.кмет
	Възлагане изготвяне на ежегоден работен план за с конкретни дейности в съответствие с подпрограмите в	5000	отчисления по чл.64 ЗУО, общински бюджет	ежегодно до 31 март на текущата година		възложени и изготвени ежегодни планове	изготвени 5 ежегодни планове	ресорен зам.кмет

Оперативна цел	Дейности /мерки/	Бюджет (лв.)	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорност за изпълнение
						текущ	целеви	
	Програмата за управление на отпадъците							
	Провеждане на информа-ционни и разяснителни кампании за различни възрастови и социални групи в съответствие с изготвения ежегоден работен план	30 000	отчисления по чл.64 ЗУО, общински бюджет	2015-2020	повишена информираност на населението и бизнеса	брой кампании по видове	в края на 2020 г. изпълнени всички планирани кампании	ресорен зам.кмет
	Провеждане на кампании за пролетно и есенно почистване на гр. Елхово		общински бюджет	ежегодно 2016-2020	Повишено участие на населението и бизнеса в предотвратяване на риска от стари замърсявания с	• брой участници • количество транспортирани отпадъци • брой почистени нерегламенти	• почистени нерегламентирани сметища - % от регистрираните • в края на 2020 г. 10 %	еколог съвместно с Дейност „Чистота“

Оперативна цел	Дейности /мерки/	Бюджет (лв.)	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорност за изпълнение
						текущ	целеви	
					отпадъци; Почистени нерегламентирани сметища	рани сметища	увеличен брой участници спрямо 2015 г.	
	Провеждане на масови прояви в рамките на Европейска седмица за намаляване на отпадъците	10 000	ОП „Добро управление“ 2014-2020 общински бюджет	ежегодно – м.ноември	повишаване участието на населението и бизнеса в дейности относно намаляване на отпадъците		брой прояви	еколог
	Участие в местни, национални и международни кампании за намаляване на отпадъците		общински бюджет, партньорски организации, грантови схеми	постоянен	повишаване на участието на населението и бизнеса в управлението на отпадъците в общината		брой участия	кмет
	Въвеждане на наградни схеми за училищата и детските		отчисления по чл.64 ЗУО, общинския	2017	повишаване на участието на младите хора в разделно събиране на	брой участващи училища/детски градини количество разделно	в края на 2020 г. всички общинските училища и детски градини участват	кмет

Оперативна цел	Дейности /мерки/	Бюджет (лв.)	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорност за изпълнение
						текущ	целеви	
	градини за инициативи за разделно събрани отпадъци от хартия, пластмаса и стъкло		бюджет		отпадъците	събрани отпадъци	в разделно събиране на отпадъците	

5. КООРДИНАЦИЯ С ДРУГИ ПЛАНОВЕ И ПРОГРАМИ

Общинската програма за управление на отпадъците 2015-2020 г. на община Елхово е разработена в координация с програмните документи в сектор отпадъци на национално ниво и с общинските програмни документи за развитие на общината.

При разработване на Програмата са взети предвид основните постановки на националните програмни документи, в т.ч.:

- Националния план за управление на отпадъците 2014–2020 г. и Националната програма за предотвратяване на отпадъците като част от него,
- Националния стратегически план за поетапно намаляване на биоразградимите отпадъци, предназначени за депониране до 2020 г.,
- Национален стратегически план за управление на отпадъците от строителството и разрушаване на територията на Република България за периода 2011-2020 г,
- Националния план за управление на утайките от ПСОВ до 2020 г. Същите методи на третиране на утайките от ПСОВ и проценти са предвидени и за близкия до община Елхово регион на територията на РИОСВ
- Стратегическия план за управление на отпадъците от строителството и разрушаване на територията на Република България
- Третия национален план за изменение на климата 2013-2020 г., и по-конкретно в частта, отнасяща се до емисии на парникови газове от Сектор „Отпадъци”
- Общинския план за развитие на Община Елхово за периода 2014 - 2020 г. (ОПР).

Очаква се изпълнението на предвидените мерки от общинската програма за управление на отпадъците да даде принос към изпълнението на целите на посочените национални програмни документи, тъй като поставените общински цели са в пълен синхрон с националните цели, приоритети и мерки в областта на управление на отпадъците.

- ***Националния план за управление на отпадъците 2014–2020 г. и Националната програма за предотвратяване на отпадъците като част от него.***

В рамките на НПУО 2014-2020 г са разработени девет програми, които водят до постигане на изпълнението, както на конкретните програмни цели (стратегически/оперативни цели), така и на четирите стратегически цели на националния план.

Цел 1: Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяванеобразуването им и насърчаване на повторното им използване

Цел 2: Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци, чрез създаване на условия за изграждане на мрежа от съоръжения за третиране на цялото количество генерирани отпадъци, което да намали риска за населението и околната среда

Цел 3: Управление на отпадъците, което гарантира чиста и безопасна околна среда

Цел 4: Превръщане на обществеността в ключов фактор при прилагане йерархията на управление на отпадъците

Видно от представянето на стратегическите цели на НПУО 2014-2020, стратегическите цели за управление на отпадъците в плана на община Елхово напълно съответстват с националните цели. Анализът на предвидените с общинския план мерки/дейности за изпълне на всяка от стратегическите цели в негоразкрива че същите са разработени напълно в съответствие на комлекса от мерки предвидени за постигането на от стратегическите цели в НПУО.

- ***Националния стратегически план за поетапно намаляване на биоразградимите отпадъци, предназначени за депониране до 2020 г***

Стратегията е разработен във връзка с поетите ангажименти на България за поетапно намаляване на количествата депонирани БрБО и за подобряване на цялостното им управление, с оглед намаляване въздействието върху околната среда от депонирането на отпадъци. В изпълнение на изискванията на Директива 1999/31/ЕС и на българското законодателство, България трябва да намали биоразградимата фракция от битовите отпадъци, които се обезвреждат чрез депониране както следва:

1. до 2010 г. количеството на биоразградимите битови отпадъци, предназначени за депониране, трябва да бъдат намалени до 75 % от общото тегловно количество на биоразградимите битови отпадъци, образувани през 1995 г.;
2. до 2013 г. количеството на биоразградимите битови отпадъци, предназначени за депониране, трябва да бъдат намалени до 50 % от общото тегловно количество на биоразградимите битови отпадъци, образувани през 1995 г.;
3. до 2020 г. количеството на биоразградимите битови отпадъци, предназначени за депониране, трябва да бъдат намалени до 35 % от общото тегловно количество на биоразградимите битови отпадъци, образувани през 1995 г.

Съгласнонационалния стратегически план за поетапното намаляване на биоразградимите отпадъци предназначени на депониране в съответствие с чл. 5 от Директива 1999/31/ЕС, планът включава, освен предотвратяване на образуването на отпадъци, събиране (разделно или като смесени отпадъци), анаеробно разграждане и компостиране, изгаряне и депониране.

Видно от представената подпрограма „Разделно събиране и достигане на целите и изискванията за битовите биоразградими и за биоотпадъците“ от Плана на община Елхово за управление на отпадъците на терийрията й е налице пълно съвпадени в целените резултати в двата стратегически документа, както и по отношение н амерките за постигането им.

- ***Национален стратегически план за управление на отпадъците от строителството и разрушаване на територията на Република България за периода 2011-2020 г.***

Разработената в Националния стратегически план за управление на ОСР визия може да бъде формулирана по следния начин: „Намаляване на вредното въздействие на отпадъците, образувани в резултат на строителната дейност върху околната среда при осигуряване на високо качество на изградената материална среда“. За осъществяването й е дефинирана следната главна стратегическа цел:

До 2020 г. РепубликаБългария да притежава развита система за управление на ОСР, която да осигури не по-малко от 70% икономически целесъобразно рециклиране, с което да се прекрати замърсяването на околната среда и се редуцира до минимум екологичното въздействие на отпадъците, образувани в резултат на строителните дейности в контекста на устойчивото развитие. Въз основа на формираната визия са разработени следните стратегически цели и приоритети:

- Предотвратяване и намаляване на количеството на образуваните ОСР.
- Въвеждане на практики на селективно разрушаване, както и разделно събиране и съхраняване на ОСР на строителната площадка по начин, осигуряващ в максимална степен тяхното последващо икономически и технически целесъобразно рециклиране и оползотворяване.
- Създаване на условия за рециклиране и оползотворяване на отпадъците от строителство, разрушаване и достигане на 70%. рециклиране до 2020г. на образуваните в страната ОСР, съгласно Новата рамкова директива 2008/98/ЕС за отпадъците.
- Създаване на условия за разширяване на пазара на рециклираните строителни материали.
- Увеличаване на инвестициите в сектора и прилагане на принципа “замърсителят плаща” при интегрирано управление на отпадъците.
- Укрепване на административния капацитет на институциите, отговорни за управлението на ОСР и подобряване на взаимодействието на институциите.

Планът идентифицира следните мерки за постигане на визираните стратегически цели:

Административни и законодателни мерки

- Въвеждането на специфични мерки за контрол и проследимост на отпадъците през целия им жизнен цикъл за различните видове проекти, свързани със строително-монтажни работи (СМР) и разрушаване. Предвижда се въвеждане на задължения на всички участници в строителния процес: възложител, проектант, консултант, строителен надзор, строител. Основната отговорност за изпълнение на специфичните за проекта цели за материално оползотворяване на ОСР и влагане на РСМ ще бъде вменена на възложителя на СМР.
- За осигуряване постигането на целите за материално оползотворяване, се предвижда да бъде въведен механизъм за отчитане на количествата на образуваните ОСР и на отделените и предадени за рециклиране отпадъци от етапа на проектиране на строително – монтажните работи до оползотворяването на ОСР, повторната употреба, влагането на РСМ и депонирането на ОСР. Този механизъм включва въвеждане на изискване за разработване на План за управление на отпадъци за съответния проект. Планът за управление на отпадъци за съответния проект ще е проектно ориентиран и се предвижда да обхване управлението на отпадъците чрез повторна употреба, рециклиране, оползотворяване, депониране, както на строителните площадки в обхвата на проекта, така и на други площадки. Този план ще бъде разработван за големи проекти, свързани със строително ремонтни дейности и разрушаване на обекти от техническата инфраструктура, основни

ремонти, премахване на строежи и др. – Въвеждането на предварителен и последващ контрол, въвеждаща задължения на различни административни структури в системата на МРРБ, МОСВ, областни и общински администрации. В съответствие с издадения от Европейската комисия препоръчителен документ – „Наръчник за екологичния характер на обществените поръчки“ могат да бъдат разработени указания в тръжните процедури за предимство за участниците, които са изпълнили изискванията за влагане на РСМ в различни инфраструктурни проекти. Договорните клаузи могат да включват екологични съображения на етапа на проектиране и строителство, начин на третиране на отпадъците, транспортиране и др. С цел подпомагане на държавните и общинските администрации при възлагане по Закона за обществените поръчки на различни категории строежи в публичната сфера могат да бъдат разработени указания в областта на управлението на ОСР и влагане РСМ за съответния проект.

- Предвижда се в подзаконова нормативна уредба да бъдат въведени редица задължения за разделяне на отпадъците на място, при източника на образуване (по време на извършване на строителни дейности и разрушаване на сгради).
- За целите на рециклиране и оползотворяване, следва да бъде въведен механизъм за отчитане на количествата на образуваните ОСР и на отделените и предадени за рециклиране отпадъци.
- Разработването на ефективна система за предварителен и последващ контрол, изискваща промяна на законодателството, въвеждане в действащите разрешителни режими на възможности за издаване на отказ, например в следните случаи, когато не са представени документи, доказващи постигането на целите за рециклиране и оползотворяване на отпадъците

Технически мерки

Тези мерки включват въвеждане на критерии за край на отпадъка, прилагането на хармонизираните стандарти и други критерии за окачествяване на рециклираните продукти, включително на техните екологични параметри. За целта е предвидено:

- Въвеждане на критерии за „край на отпадъка” за ОСР Критериите за край на отпадъка обединяват всички изисквания, които гарантират, че качеството на един материал, получен от отпадъци, е такова, че неговата употреба не е вредна за човешкото здраве или околната среда. За да се определи кога един материал престава да бъде отпадък и се превръща в продукт, е необходимо да се гарантира, че полученият продукт е с високо качество и отговаря на определени екологични и технически изисквания към продуктите, с оглед евентуалната им употреба .
- Създаване на мрежа от инсталации за третиране на ОСР, произвеждащи РСМ с гарантирано качество Само когато РСМ съответстват на изискванията на техническата нормативна уредба в т.ч. стандарти, технически одобрения и други спецификации, те могат да бъдат влагани в строежите като алтернатива на природните строителни материали. В тази връзка е необходимо съществуващите инсталации, които към момента извършват нерегламентирани (без да притежават съответните разрешителни документи за третиране на отпадъци) действия по натрошаване и фракциониране на ОСР на различни обекти, да разработят системи за производствен контрол и да прилагат изискванията на Наредбата за съществените изисквания към строежите и оценяване съответствието на строителните продукти (НСИОССП) по отношение на произвежданите от ОСР материали. Особено внимание трябва да се отдели на системата за входящ контрол на приеманите отпадъци и контрол в процеса на производство, така че да не се допусне приемане и третиране на замърсени отпадъци, от които биха се получили РСМ, които не отговарят на екологичните и/или технически изисквания.
- Разработване на набор от Ръководства и указания, свързани с управление на ОСР и влагане на РСМ за строителни цели, сред които: ръководство за селективно разрушаване

(деконструкция) на сгради, с описание на добри Европейски практики в областта на идентифициране на методите, с оглед постигане на висока степен на отделяне на различните видове ОСР; ръководство за третиране на ОСР с мобилни инсталации и на система за производствен контрол; Технически изисквания за площадки за събиране, съхраняване, предварително третиране и рециклиране на ОСР. ;Указания за разработване на планове за управление на ОСР; Ръководство за влагане на рециклирани строителни материали за строителни цели, включващо систематизиране на възможните приложения на РСМ и идентифициране на свързаните с тяхното използване технически спецификации и други нормативни документи;Разработване на специфична техническа документация относно РСМ (Български технически одобрения и др.). - Въвеждане на технически норми за оползотворяване на селектирани фракции за обратни насипи, ландшафтно оформление, запълване на кариери, инженеринг на депа. - Указания за прилагане на изискването за употреба на РСМ в тръжна документация за обществени поръчки.
- Организиране и провеждане на обучителни мероприятия, насочени към всички участници в процеса на управление на ОСР и строително-инвестиционния процес.

Икономическите мерки

Отчитайки размера на нормативно въведените отчисления за депониране на ОСР, направените финансови анализи показват, че при планираната технология на рециклиране е възможно цените на произвежданите фракции от РСМ да бъдат с до 30% по–ниски от цените на съответните фракции, получени от първични суровини.
Въвеждане на изискване в строежите, финансирани с публични средства, да бъдат задължително влагани РСМ, е важен икономически инструмент за стимулиране на използването на материали, получени от рециклиране на ОСР.
В законодателството ще бъдат въведени минимални цели за влагане на РСМ при изграждането на обекти, финансирани с публични средства. Предвижда се с критериите, поставяни в обществените поръчки, да се дава преимущество на изпълнители, които поемат ангажимент за влагане на по-голямо количество РСМ.
В хода на изпълнение на Стратегическия план е възможно да бъдат приложени и други финансово-икономически инструменти: увеличаване на таксата за добив на кариерни материали, облекчения в размера на ДДС за РСМ и/или други преференции при тяхното използване.
Целта е да се направи икономически по-атрактивно използването на РСМ в сравнение с природните скални материали и да се намали въздействието върху околната среда при добива на скални материали. Необходимо е да бъде направена оценка на баланса на запасите от кариерни материали в РБългария и на предстоящото им потребление при реализирането на планираните големи инфраструктурни проекти на територията на страната.

Партньорство със заинтересованите лица

Доброто партньорството между бизнеса и държавните и обществени органи, и институциите в областта на управление на ОСР е предпоставка за устойчивостта на предлаганата система за управление на ОСР. Сътрудничеството трябва да е насочено в осъществяването на следните дейности:
- съвместно разработване на ръководства за приложение на РСМ; • разработване на технически спецификации за най-добрите техники и технологии за рециклиране на ОСР;
- разработване на системите за качество на съответните предприятия; • поддържане на регистър на произведените РСМ;

- поддържане на регистър на обектите, които търсят РСМ; консултации по всички проблеми на рециклирането на ОСР;
- осигуряване на информационни материали, включително до най-добрите европейски практики;
- защита на браншовите интереси и комуникация с различните държавни и местни органи на управление и др.

Видно от представеното описание на стратегическите цели в Национален стратегически план за управление на отпадъците от строителството и разрушаване на територията на Република България за периода 2011-2020 г и на мерките/дейностите за постигането им, подпрограмата „Прилагане на изискванията за строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради“от Плана на община Елхово за управление на отпадъците, съответства на включените в Националната стратегия стратегически цели и мерки.

- ***Третия национален план за изменение на климата 2013-2020 г., и по-конкретно в частта, отнасяща се до емисии на парникови газове от Сектор „Отпадъци”***

Управлението на отпадъците и по-конкретно третирането им е източник на парникови газове. Съгласно Националната инвентаризация на ПГ, сектор „Отпадъци“ включва следните подсектори:

• Емисии от депониране на отпадъци;

• Емисии от третиране на отпадъчни води;

• Емисии от изгаряне на отпадъци.

Секторът се явява един от главните източници на ПГ. Според Националния доклад за инвентаризация на ПГ от 2011 г. (представящ данни от базовата 1988 г. до 2009 г.) приносът на сектор „Отпадъци“ към общото количество емисии ПГ (без да се отчита LULUCF) е 10%, което го нарежда след сектор „Енергетика“ – 76% и сектор „Земеделие“ – 13% и пред сектор „Индустрия“ – 6%.

Като се вземат предвид дяловете на трите подсектора в емитираните ПГ се вижда, че съществено намаляване на емисиите от сектор „Отпадъци“ може да се постигне преди всичко с мерки в подсектор „Депониране на отпадъци“ и в по- малка степен в подсектор „Третиране на отпадъчни води.

Стратегическите цели за намаляване на емисиите на ПГ залегнали в документа са:

- предотвратяването на образуването на отпадъци, което ще доведе до намаляване на количеството отпадъци за депониране.

- изграждане на инфраструктурата за третиране на отпадъците с финансовата помощ на Оперативна програма „Околна среда“

В мерките за намаляване на емисиите ПГ от депонираните отпадъци се предвижда:

- Предотвратяване на образуването на отпадъци за обезвреждане чрез насърчаване на ефикасното използване на ресурсите, доразвиване на колективните системи за разделно събиране на отпадъците от населението, обвързване на размера на такса „битови отпадъци“ с количествата на образуваните отпадъци, създаване на стабилни условия за пазарна реализация на получените материали от рециклирани отпадъци, намаляване на биоразградими отпадъци за депониране;

• Намаляване на отделяния от депонираните отпадъци биогаз чрез въвеждане на улавяне и изгаряне на биогаза във всички нови и действащи регионални депа за отпадъци, въвеждане улавянето и изгарянето на биогаза в стари общински депа, които предстои да бъдат

закрити, изследване на енергийния потенциал на образувания биогаз в депа, които предстои да бъдат закрити, въвеждане на измерване на количеството (дебита) на уловения биогаз в системите за изгаряне, за да се изпълни изискването за измерване и документиране с оглед признаване възстановяването на метана.

Видно от представеното описание на стратегическите цели в Третия национален план за изменение на климата 2013-2020 г. и на мерките/дейностите за постигането им, Планът на община Елхово за управление на отпадъците, съответства на целите и мерките предвидени със стратегическия документ.

Като елемент от системата за планиране развитието на общината за периода до 2020 г., Програмата за управление на отпадъците на община Елхово е синхронизирани и съобразена с ключови общински програмни документи.

Общински план за развитие на община Елхово за периода 2014 – 2020 г.

Общинският план за развитие определя рамката за развитие в новия програмен период, като интегрира икономическите, социалните, екологичните и инфраструктурните аспекти на желания устойчив и балансиран растеж на територията на общината, като дефинира стратегически и специфични цели, приоритети и мерки.

Програмата за управление на отпадъците 2015-2020 г. е в подкрепа на Приоритет 2 „Повишаване на инвестиционния потенциал на общината чрез подобряване на техническата, екологичната и социалната инфраструктура“; Приоритет 6 „Развитие и модернизация на техническата инфраструктура и възстановяване и опазване на околната среда“

Програма за опазване на околната среда на община Елхово за периода 2014–2020 г.

Един от основните раздели на Програмата за опазване на околната среда е посветен на управлението на отпадъците като дейност, по отношение на която общината има значими ангажименти и оказва услуги на населението. Подпрограмата за управление на отпадъците предвижда мерки за прилагане и подобряване на системата за разделно събиране на отпадъците от опаковки; развитие на фамилното компостиране и отреждане на общинска площадка за третиране на биоразградимите отпадъци; почистване на стари сметища; информационни и образователни кампании по темите, свързани с управление на отпадъците.

Настоящата Програма за управление на отпадъците напълно съответства с предвижданията в раздела за отпадъци от Програмата за опазване на околната среда до 2020 г.

6. НАБЛЮДЕНИЕ, ОТЧЕТ И КОНТРОЛ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО

Наблюдението и оценката на изпълнението на Програмата за управление на отпадъците на община Елхово е от ключово значение, с оглед проследяване на напредъка по постигане на поставените цели, срокове и ресурси и навременно предприемане на действия за преодоляване на възникващи проблеми при реализацията на мерките, а при необходимост - предприемане на действия за актуализация на Програмата.

Наблюдение на изпълнението на програмата за управление на отпадъците

Наблюдението на Програмата за управление на отпадъците ще се осъществява чрез периодично събиране на информация, свързана с напредъка по изпълнение на включените в Програмата мерки и степента на постигане на индикаторите, както и анализ на събраната информация и на възникнали проблеми при изпълнението и причините за тях. В допълнение, за всяка мярка ще се наблюдава и спазването на планирания график и степента на изразходване на ресурсите. За целта общината ще изготви процедурни правила за наблюдение и оценка на Програмата, включително за събиране и систематизиране на данните за посочените в програмата индикатори и отговорностите на общинските звена, които имат отношение към изпълнението на конкретните програмни мерки, и на служителя, отговорен за систематизиране, анализ и оценка на напредъка в изпълнение на мерките, причините за неизпълнение или за изоставане в изпълнението и ще изготвя годишен доклад за напредъка по изпълнение на мерките и програмните цели. С ръководството ще бъде организиран обхватът на набиране на информация, сроковете за събирането и обобщаването й, съответно отговорните звена и за подготовката на междинни и годишен доклад за напредъка.

Основните участници в процеса на наблюдение и оценка са общинския съвет на община Елхово, кмета на общината, специализираните дирекции и отдели в местната администрация, институции осигуряващи информация, заинтересовани страни и професионалните общности.

Общинският съвет е ръководният орган за наблюдение на изпълнението. Общинският съвет е органът, който определя политиките за изграждане и развитие на общината във връзка с осъществяване на дейностите по опазване на околната среда и в частно по управление на отпадъците. В тази връзка кметът на общината, който е натоварен с изпълнението на решенията на ОС следва да отчита текущо и окончателно постигнатите резултати пред ОС.

Кметът на общината организира наблюдението на процеса на изпълнение на програмата. Основният инструмент за наблюдение и оценка на реализацията на плана е годишният доклад, подготвян в началото на всяка година от програмния период. Кметът въвежда и контролира процедурата за подготовката на доклада, след което предлага завършения документ за одобрение от Общинския съвет.

Специализираните дирекции и отдели в общинската администрация активно се включват във всички етапи на разработването и реализацията на общинския план. Тяхната роля е да осъществяват необходимата комуникация и координация с всички останали участващи страни. Съществена роля е и предоставянето на експертна дейност при подготовката на годишните доклади. При подготовката на ръководството и по-конкретно в частта касаеща сроковете за подготовката на годишния доклад за напредъка, сроковете ще бъдат съобразени със законовите изисквания, съгласно които кметът на общината следва да представи годишен отчет за изпълнението на програмата за предходната година до 31 март на текущата година, а РУСО следва да представи отчети за изпълнение на целите до 10 март на следващата година. В тази връзка се предвижда сроковете за подготовка на отчета за напредъка на изпълнението на програмата да бъдат ограничени до края на февруари.

Задължително е въвличането на институциите, предоставящи нужната информация за проследяване на плана, съобразено с неговите индикатори. Основните източници на информация са Националният статистически институт, Териториалното статистическо бюро-Ямбол, РИОСВ, ИАОС, операторите на услугите по сметосъбиране и сметоизвозване, различни представителни проучвания на местната администрация, неправителствени организации и експертни колективи.

Ръководството ще регулира и сроковете и обхвата за извършване на Междинната оценка следва да проследи:

- досегашният прогрес на плана;

- актуалността на стратегията му спрямо настъпилите промени в средата;

- ефективността на координацията между компетентните органи.

Междинната оценка трябва да констатира и аргументира нуждата от актуализация на програмата. По този начин междинната оценка е ключов инструмент за оценка на изпълнението и представлява логическо продължение на предходните годишни доклади. Междинната оценка се изработва от експертен екип при взаимодействие между всички заинтересовани страни, предоставящи становище за досегашните резултати от плана. Оценката синтезира дейностите по събиране и обработка на информация, приложение на системата от индикатори, формулиране на насоки за корекция на плана. Ключова роля изпълняват заинтересованите страни, предлагащи необходимата информация и своите гледни точки, заедно със специализираните институции, съхраняващи нужната статистическа информация. Кметът внася документа за обсъждане от Общинския съвет, който го одобрява и по този начин формално завършва междинната оценка. Изводите на междинната оценка отвеждат до евентуалната актуализация на програмата. Главните причини за промяна на плана могат да бъдат продиктувани от динамичните социални и икономически процеси на общинско ниво, заедно с възникнали съществени изменения в екологичната обстановка. Към тези обстоятелства се присъединяват и важни промени в законодателната и стратегическата рамка – набора от европейските и националните законови документи, основните политики и секторните планове и програми. Междинната оценка следва да оцени значимостта на настъпилите изменения и адекватността на наличната програма спрямо тях и да определи дали е целесъобразно формулирането на изменения.

Контролът върху изпълнението на Програмата

Контролът върху изпълнението на Програмата за управление на отпадъците ще се осъществява от Общинския съвет. За целта всяка година в срок до 31 март кметът на общината ще представя на Общинския съвет годишен доклад за изпълнение на програмата за предходната година. Годишните отчетни доклади за изпълнението на Програмата за управление на отпадъците ще се публикуват и на интернет страницата на община Елхово с цел информиране на обществеността.

Актуализация на програмата

Програмата за управление на отпадъците ще бъде актуализирана в случай на промени в законодателството, които налагат съществени промени в заложените стратегически и оперативни цели и в планираните мерки за тяхното постигане. Програмата може да бъде актуализирана и при доказана необходимост от допълнителни мерки поради значително изоставане в изпълнението и постигането на целевите индикатори, както и при други непредвидени обстоятелства. Процедурата на актуализация ще включва изготвяне на актуализиран вариант на Програмата за управление на отпадъците на община Елхово, провеждане на публично обсъждане, прилагане на законодателството за екологична оценка на планове и програми, внасяне на актуализираната програма за одобрение и приемане от Общински съвет на община Елхово.

7. Приложение: Анализи на текущото състояние при управление на отпадъците в община Елхово

Настоящият раздел съдържа анализ на нормативните документи в областта на управление на отпадъците на национално ниво и съответната нормативна уредба на Община Елхово. Анализът има за цел да отговори на следните въпроси:

- Какви ангажименти регламентира националното законодателство спрямо местните власти, в частност Община Елхово;
- Приета ли е нормативна уредба на местно ниво, която да детайлизира правата и задълженията на общинската администрация, на гражданите и юридическите лица по отношение на управление на отпадъците;
- Местната нормативна уредба съдържа ли минималните изисквания на ЗУО;
- Разработени ли са общински програмни документи, които да отразяват националните програмни документи за управление на отпадъците и да съдържат съответни мерки;
- Какви са основните изводи и препоръки от направения анализ.

Информационно осигуряване на анализа

За осигуряване на необходимата информация за анализа са използвани следните методи:

- събиране и проучване на национални и местни за Община Елхово нормативни документи, регламентиращи общинските отговорности, свързани с управлението на отпадъците;
- събиране и анализ на стратегически и програмни документи на национално и на местно ниво за Община Елхово относно управление на отпадъците;
- събиране и проучване на отчетите за напредъка по изпълнението на програмните документи на Община Елхово пред Общинския съвет.

8. 1.1. Национална нормативна рамка

Принципи

Националното законодателство и политика в областта на управление на отпадъците се основават на следните основни принципи:

Устойчиво развитие – Основната цел на устойчивото развитие е да се достигне разумно и справедливо разпределение на нивото на икономическо благосъстояние, което да бъде продължено за много поколения. Устойчиво развитие в областта на управление на отпадъците означава използване на природните ресурси по начин, който не ги унищожава или увреждa и не ограничава възможността да бъдат използвани от бъдещите поколения. Това налага максимално използване на възможностите за предотвратяване на образуването на отпадъци и за оползотворяване и рециклирането им.

Най-добрите налични техники, неизискващи прекомерни разходи (НДНТНПР) - консултативен процес за вземане на решения, в който се отчитат относителните преимущества на различните възможности за управление на отпадъците, имащи отношение към опазването на околната среда, на приемлива цена. Йерархията на управление на отпадъците предоставя теоретичната рамка, която може да се използва като ръководство при оценяването на различните възможности. НДНТНПР е решение (или комбинация от решения), което за дадени цели и обстоятелства предоставя най-големи ползи или застрашава в най-малка степен околната среда както в краткосрочен, така и в дългосрочен аспект. Независимо че йерархията е полезна като обща цел на политиката по управление на отпадъците, нейното прилагане трябва да бъде съпоставяно с принципа на НДНТНПР, в зависимост от съществуващите обстоятелства и икономически условия.

Интегрирано управление на отпадъците - изисква вземане на решения и прилагане на ясно определени количествени цели в рамките на една система, състояща се от законови, технически, организационни и икономически мерки, идентифицирани източници на ресурси и определени отговорности за всички участници, изпълняващи тези цели. Интегрираното управление съчетава всички останали принципи на политиката по управление на отпадъци. То гарантира взаимодействие и оптимално съчетаване на различните методи и подходи, целящи достигане на икономически и екологически ефективно управление на отпадъците

Участие на обществеността – съответните заинтересовани страни и органи, както и широката общественост имат възможност да участват в разработването на плановете за управление на отпадъците и на програмите за предотвратяване на отпадъците и имат достъп до тях след разработването им.

Предотвратяване - образуването на отпадъци трябва да бъде намалено и избегнато, където това е възможно.

Отговорност на производителя и замърсителят плаща – тези, които образуват или допринасят за образуването на отпадъци или замърсяват околната среда, трябва да покрият пълните разходи за своите действия.

Превантивност – потенциалните проблеми с отпадъците трябва да бъдат предвиждани и избягвани на възможно най-ранен етап.

Близост – отпадъците трябва да бъдат обезвреждани възможно най-близко до мястото на тяхното образуване.

Йерархия на управление на отпадъците

Йерархията на отпадъците определя приоритетния ред на това какво представлява най-добрата възможност за околната среда в законодателството и в политиката относно отпадъците. Спазването на йерархията за управление на отпадъците осигурява ефективно използване на ресурсите, поради което следва да се насърчава по всякакъв начин. Йерархията задава пет възможни начина за правителствените институциите, местните власти и бизнеса за справяне с отпадъците и дава приоритет на мерките в следната последователност:

а) Предотвратяване на образуването на отпадъци;

б) Подготовка за повторна употреба;

в) Рециклиране;

г) Друго оползотворяване, напр. оползотворяване за получаване на енергия;

д) Обезвреждане (депониране, изгаряне без оползотворяване на енергията и др.).

Предотвратяването на отпадъци *(съгласно параграф § 1,т.28 от ДР на ЗУО)* е определено в ЗУО като мерки, които се предприемат преди веществата или предметите да се превърнат в отпадък, с което се намалява:

а) генерираното количеството отпадъци, включително чрез повторната употреба на продуктите или удължаването на жизнения им цикъл (количествено предотвратяване);

б) съдържанието на вредни вещества в материалите и продуктите (качествено предотвратяване на отпадъците).

Подготовка за повторна употреба "*(съгласно параграф § 1,т.23 от ДР на ЗУО)* включва почистване, проверка и поправка на употребявани продукти, които са станали отпадък, така че да могат да се употребяват повторно (например поправка на велосипеди, електрическо и електронно оборудване, мебели и др., които след като са поправени, се продават като втора употреба). Подготовката за повторна употреба е вид оползотворяване на отпадъците.

Рециклиране *(съгласно параграф § 1, т.37 от ДР на ЗУО)* Общата идея при рециклирането е, че един материал бива преработван с цел да се променят неговите физико-химични свойства и това да позволи той да се употребява повторно за същите или за други цели. Главната цел на Рамковата европейска директива за отпадъците е ЕС да стане повече от "рециклиращо общество", което се стреми да избягва образуването на отпадъци и да използва отпадъците като ресурс.

Конкретните дейности по управление на отпадъците, които се класифицират като рециклиране съгласно ЗУО, включват (но не само):

- рециклиране на материали - например на пластмасови продукти или компоненти в пластмасови материали, стопяване на отпадъчно стъкло в стъклени продукти, употреба на хартиени отпадъци в заводи за хартия и др. Рециклирането на материали: например пластмасови гранулирани и пелетизирани за екструдиране или формоване, натрошени отпадъци от стъкла, сортиране на отпадъци от хартия, отговарящи на критериите за края на отпадъка;
- производство на компост, отговарящ на критериите за качество на продуктите[5].

Рециклирането е вид оползотворяване на отпадъците.

Друго оползотворяване е всяка дейност, която отговаря на определението за „оползотворяване" съгласно ЗУО, но която не отговаря на специфичните изисквания за подготовка за повторна употреба или за рециклиране.

Примери за друго оползотворяване са:

- изгарянето или съвместното изгаряне, когато основното използване на отпадъците е като гориво или друг начин за получаване на енергия. Това е операция по управление на отпадъците с оползотворяване на енергията, класифицирана като R1 в Приложение II към ЗУО. Това контрастира с изгарянето на отпадъци без оползотворяване на енергия, класифицирано като операция по обезвреждане D10 в Приложение I към ЗУО;

[5]Критерии за компост от биологични отпадъци на равнище ЕС в момента са в процес на обсъждане. Поради това към момента компост, който не е престанал да бъде отпадък по всички съществуващи национални стандарти и се използва като тор, се смята за оползотворен. В специално прието Решение на ниво ЕС относно изчисляване на постигането на целите за рециклиране и оползотворяване от страните членки подробно е описано в кои случаи компостът се счита за оползотворен.

- насипни дейности, отговарящи на дефиницията за оползотворяване.

Обезвреждане - депониране (дори когато сметищен газ се използва за възстановяване на енергия); изгаряне и съвместно изгаряне, които не отговарят на критериите, за да бъдат определени като оползотворяване (в случай на съоръжения, предназначени за изгаряне на твърди битови отпадъци, които не отговарят на определени критерии, с помощта на формулата за енергийна ефективност R1 в Приложение II към ЗУО), насипни дейности, когато не отговарят на дефиницията за оползотворяване.

Действащи закони и подзаконови актове на национално ниво

В новия Закон за управление на отпадъците, приет през 2012 г., и подзаконовите нормативни актове към него подробно са описани задълженията на органите на местно самоуправление и местна администрация, а именно ангажиментите на общините по управление на битовите и строителни отпадъци, разработване на общински програмни и нормативни документи в съответствие със ЗУО от 2012 г., както и контрол върху дейността по управление на отпадъците.

Аналогично на европейското право, българската нормативна уредба съдържа един рамков Закон за управление на отпадъците и редица специфични подзаконови актове.[6]

Закон за управление на отпадъците (ЗУО)

Новият ЗУО е приет през 2012 г. Той определя правата и задълженията на централните и местните власти, изискванията при трансграничен превоз на отпадъци, изискванията към съоръженията и инсталациите за отпадъци, въвежда икономически и регулаторни механизми и инструменти за прилагане на законодателството; правила за управление на масово разпространените отпадъци; права и задължения на лицата, генериращи отпадъци и преработващи отпадъци, определя глобите и санкциите за неспазване на закона.

Обхват:

Законът и подзаконовите актове към него се отнасят до следните видове отпадъци:

- битови отпадъци;
- производствени отпадъци;
- строителни отпадъци;
- опасни отпадъци.

Законът изрично изключва от обхвата си 11 вида отпадъци, в т.ч. радиоактивни; отпадъци от миннодобивната промишленост; отпадъчни води и газове; слама и други естествени неопасни материали от селското или горското стопанство, използвани в земеделието и лесовъдството, или за производството на енергия от такава биомаса чрез процеси или методи, които не увреждат околната среда и не застрашават човешкото здраве; трупове на животни и странични животински продукти и др.

Ключови разпоредби, произтичащи от ЗУО:

- Въвежда количествени цели (§15 във връзка с чл.31, ал.1, т.1 от ЗУО) като отговорност на общините за подготовка за повторна употреба и рециклиране на

[6]Националните нормативни актове в сектор отпадъци могат да се намерят на интернет -страницата на МОСВ: http://www.moew.government.bg/

битови отпадъци, включващи най-малко хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло от домакинствата и от други източници, които общините трябва да достигнат, както следва:

- до 1 януари 2016 г. - най-малко 25 на сто от общото им тегло;
- до 1 януари 2018 г. - най-малко 40 на сто от общото им тегло;
- до 1 януари 2020 г. - най-малко 50 на сто от общото им тегло.

- Въвежда изисквания към общините най-късно:
  - най-късно до 1 януари 2020 г. подготовка за повторна употреба и рециклиране на отпадъчни материали, включващи хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло от домакинствата и подобни отпадъци от други източници на не по-малко от 50 на сто от общото тегло на тези отпадъци;
  - 2. най-късно до 31 декември 2020 г. ограничаване на количеството депонирани биоразградими битови отпадъци до 35 на сто от общото количество на същите отпадъци, образувани в Република България през 1995 г.
- Въвежда цели за повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване на отпадъци от строителството и от разрушаване на сгради, включително при насипни дейности чрез заместване на други материали с отпадъци, като отговорност на Възложителите на строителни дейности, както следва:
  - до 1 януари 2016 г. - най-малко 35 на сто от общото тегло на отпадъците;
  - до 1 януари 2018 г. - най-малко 55 на сто от общото тегло на отпадъците;
  - до 1 януари 2020 г. - най-малко 70 на сто от общото тегло на отпадъците.

- Въвежда приоритетен ред (йерархия) при управлението на отпадъците (*съгласно чл.6,ал.1 от ЗУО*), както и възможността за отклонение от йерархиярта:

  1.предотвратяване на образуването им;

  2. подготовка за повторна употреба;

  3. рециклиране;

  4. друго оползотворяване, например оползотворяване за получаване на енергия;

  5. обезвреждане.

  Отклонения от йерархията се допускат за специфични потоци от отпадъци, когато това се основава на съображения, свързани с жизнения цикъл на отпадъците, във връзка с цялостното въздействие на образуването и управлението на такива отпадъци.
- Въвежда детайлни правила и изисквания за сдружаване на общините в регионални сдружения за решаване управлението на битовите отпадъци на регионално ниво чрез регионални съоръжения и организация.
- Регламентира отговорността на собствениците на пътища за почистване на техните сервитути. Съгласно чл.12 от ЗУО собствениците на пътища са длъжни да осигурят почистването от отпадъци на пътя, земното платно, пътните съоръжения, обслужващите зони, крайпътните обслужващи комплекси и опорните пунктове за поддържане, както и за осигуряването на съдове за събиране на отпадъците и транспортирането им до съоръжение за тяхното третиране.

- Въвежда детайла уредба на задълженията на органите на местното самоуправление и местната администрация при управлението на битовите и строителните отпадъци, образувани на нейната територия
- Въвеждат се детайлно правила за финансирането на дейностите по управление на отпадъците, дейностите по обезвреждане на отпадъците чрез депониране
- Въвежда изисквания към търговски обекти, производствени, стопански и административни сгради в населените места над 5000 жители и курортните населени места да събират разделно отпадъците от хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло и да ги предават на лица, притежаващи разрешение, комплексно разрешително или регистрационен документ по чл. 35 от ЗУО и/или на организация по оползотворяване.
- Въвежда икономически инструменти:
  - За извършване на дейности по обезвреждане на отпадъци чрез депониране всеки собственик на депо предоставя обезпечение, покриващо бъдещи разходи за закриване и следексплоатационни грижи на площадката на депото.
  - За обезвреждане на отпадъци на общинско или регионално депо за неопасни отпадъци или на депо за строителни отпадъци се заплащат отчисления за всеки тон депониран отпадък. Отчисленията имат за цел да се намали количеството депонирани отпадъци и да се увеличи рециклирането и оползотворяването им. При изпълнение на целите за рециклиране и оползотворяване на битовите отпадъци отчисленията се намаляват с 50% - когато се изпълнят изискванията за рециклиране на битовите отпадъци от хартия, метал, пластмаса и стъкло и с 50% - когато се изпълнят изискванията за намаляване на количествата депонирани биоразградими отпадъци.
  - Продуктови такси по реда на чл.59 от ЗУО, за лицата пускащи на пазара продукти, след чиято употребата се образуват масово разпространени и за организациите по оползотворяване.
- Регламентира изискванията и реда за предоставяне на информация за дейности, свързани с отпадъци.
- Въвежда задължението общинският съвет приема наредба, с която определя условията и реда за изхвърлянето, събирането, включително разделното, транспортирането, претоварването, оползотворяването и обезвреждането на битови и строителни отпадъци, включително биоотпадъци, опасни битови отпадъци, масово разпространени отпадъци, на територията на общината, разработена съгласно изискванията на този закон и подзаконовите нормативни актове по прилагането му, както и заплащането за предоставяне на съответните услуги по реда на Закона за местните данъци и такси;
- Въвежда задължение кметовете на община разработва и изпълнява програма за управление на отпадъците за територията на съответната община, като информира ежегодно в срок до 31 март общинския съвет за изпълнението на програмата през предходната календарна година

Подзаконови нормативни актове, издадени на основание ЗУО

Приети са редица подзаконови нормативни актове, които регламентират задължения за институциите, физическите и юридическите лица. Основните актове, които имат отношение към дейностите на общините, са:

➢ *Наредба № 7 за изискванията, на които трябва да отговарят площадките за разполагане на съоръжения за третиране на отпадъци (обн., ДВ, бр. 81 от 17.09.2004 г.).* При избор от общините на площадки за разполагане на депа и други съоръжения за отпадъци трябва да се съобразят с техническите изисквания към площадките, посочени в Наредбата. Наредбата регламентира реда и условията за определяне на площадките, правилата и нормите на застрояването им, включително геоложки, хидрогеоложки и хидроложки условия, на които следва да отговарят площадките

➢ *Наредба № 6 за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци (обн., ДВ, бр. 80 от 13.09.2013 г., в сила от 13.09.2013 г.,изм. и доп., бр. 13 от 7.02.2017 г.)* При изграждане от общините на депа и други инсталации и съоръжения за отпадъци те трябва да включат в документацията за избор на изпълнители на договорите за изграждането и за последваща експлоатация на инсталациите и съоръженията съответните технически условия и изисквания, заложени в наредбата.

➢ *Наредба за условията и изискванията за изграждането и експлоатацията на инсталации за изгаряне и за съвместно изгаряне на отпадъци(Обн., ДВ, бр. 36 от 16.04.2013 г., в сила от 20.04.2013 г.).* Наредбата се отнася и за изграждането и екплоатацията на инсталации за изгаряне и инсталации за съвместно изгаряне на твърди или течни отпадъци с оглед предотвратяване, намаляване и/или ограничаване в максимално възможна степен на замърсяването на околната среда, включително на изпусканите в резултат на изгарянето емисии на вредни вещества в атмосферния въздух, почвите, повърхностните и подземните води, и произтичащия от тях риск за човешкото здраве. Определя реда за получаване на разрешения за дейностите по изгаряне на отпадъци, изискванията за приемане на отпадъци в инсталациите, условията за проектиране, изграждане и експлоатация, вкл. отпадъчните газове във въздуха и съответните емисионни норми, изискванията към остатъците от изгарянето, реда за транспортирането и предаването на, съхранението на остатъците от изгарянето и др.

➢ *Наредба за реда и начина за оползотворяване на утайки от пречистване на отпадъчни води чрез употребата им в земеделието.* При оползотворяване на утайките от пречиствателните станции на общините за отпадъчни води от населените места, операторът на който е възложена с тази дейност трябва да осигури изискванията на наредбата относно качеството на утайките, когато се използват в земеделието, осигуряването на проби и мониторинг.

➢ *Наредба № 7 от 19.12.2013 г. за реда и начина за изчисляване и определяне размера на обезпеченията и отчисленията, изисквани при депониране на отпадъци.* Тази наредба е от много съществено значение за общините, тъй като определя размера на отчисленията за депониране и за закриване на депата (т.нар. екотакси за депониране) до 2020 г. които заплащат общините, реда за тяхното превеждане и възможностите за използване на приходите от отчисленията от общините, както и случаите, в които общините се освобождават от заплащане.

➢ *Наредба за разделно събиране на биоотпадъци и третиране на биоразградимите отпадъци, приета с ПМС № 20 от 25.01.2017 г. (Обн. ДВ, бр. 11 от 31.1.2017 г.).*. С тази наредба се определят:

– изискванията към дейностите по събиране, в т.ч. разделно събиране и третиране на биоотпадъците;

– подходящите за оползотворяване биоотпадъци и други биоразградими отпадъци;

– условията, при които компостът и фермантационния продукт, получени от дейности по оплзотворяване на биотпадъци, престават да бъдат отпадък по смисъла на §1, т.17 от ДР на ЗУО;

– изискванията за качество на продукта, продукта, получен от дейности по оползотворяване;

– изисквания за употребата на получения компост, ферментационен продукт, органичен почвен подобрител, стабилизирана органична фракция от процеса на МБТ

– методиките за изчисляване на изпълнение на целите по чл. 31, ал. 1 от ЗУО;

– методика за разпределението на целите по чл. 31, ал. 1 от ЗУО между отделните регионите по чл. 49, ал. 9 от ЗУО;

– Наредбата изисква разделно събраните биоотпадъци да се оползотворяват чрез дейностите, обозначени със следните кодове по Приложение № 2 към § 1, т. 13 от допълнителните разпоредби на ЗУО:

R 3 – рециклиране/възстановяване на органични вещества, които не са използвани като разтворители (включително чрез компостиране и други процеси на биологична трансформация), и/или

R 1 0 – обработване на земната повърхност, водещо до подобрения за земеделието и околната среда;

– Целите се считат за изпълнени при условие, че биоотпадъците са събрани разделно при източника на образуване, транспортирани и предадени за оползотворяване. В допълнение Наредбата изисква кметовете на общини да осигурят цялото количество образувани биоотпадъци от поддържането на обществени площи, паркове и градини на територията на съответната община да се събират разделно и оползотворяват

– Определени са условията, при които компостът и ферментационният продукт престават да бъдат отпадък и могат да бъдат пуснати свободно на пазара.

– Наредбата включва изискванията за вземане на проби за качество на материалите, получени при третиране на биоотпадъците, както и минимални изисквания за етикетиране и областите на употреба на крайните продукти от биологичното третиране на биоотпадъците

– Наредбата не се прилага за естествени неопасни материали от селското или горското стопанство, вкл. оборска тор, слама, растителни остатъци или остатъци от преработка и съхранение на селскостопански продукти, които се използват в земеделието и за утайки от пречиствателни станции за отпадъчни води от битови източници

➢ *Наредба за управление на строителните отпадъци и за влагане на строителни рециклирани материали*. Наредбата определя случаите, в които общините имат отговорности за отпадъци от строителство и от разрушаване на сгради, както и изискванията към възложителите на строителни дейности, включително когато общините се явяват възложители на строителните дейности. Целта на Наредбата е да се предотврати и минимализира образуването на СО; да се насърчи рециклирането и оползотворяването на СО за постигане на целите по чл. 32 от Закона за управление на отпадъците (ЗУО); да се увеличи употребата на рециклирани строителни материали; да се намали количеството на

депонираните СО. Наредбата регламентира изискванията за управление на строителните отпадъци по време на строителството и премахването на строежи; регламентира извършването на дейности със СО, при спазване на общата йерархия на управление на отпадъците, регламентира изисквания за пускането на пазара и влагането в строежи на продукти оползотворени СО, както регламентира задължението за водене на отчетни книги по реда на чл.48, ал. от ЗУО

➢ *Наредба за класификацията на отпадъците (обн., ДВ, бр. 66 от 08.08.2014 г., изм. и доп., бр. 32 от 21.04.2017 г.).* Наредбата въвежда европейската класификация на отпадъците по видове и свойства, задължителна за прилагане и от общините. Целта на наредбата е класифициране на отпадъците, осигуряващо екологосъобразното им управление в съответствие със ЗУО и подзаконовите нормативни актове по прилагането му. Приложното поле на наредбата е за вещества, предмети или части от предмети, съответстващи на определението за отпадъци по смисъла на § 1, т. 17 от допълнителните разпоредби на ЗУО.

➢ *Наредба № 1 от 04 юни 2014 г. за реда и образците, по които се предоставя информация за дейностите по отпадъците, както и реда за водене на публични регистри (обн., ДВ, бр. 51 от 20.06.2014 г.)*. Наредбата определя изискванията за предоставяне на НСИ и ИАОС на информация относно отпадъците и съоръженията и инсталациите за отпадъците, включително информация и от общините.

➢ *Наредба за изискванията за третиране и транспортиране на производствени и опасни отпадъци(приета с ПМС № 53 от 1999 г., ДВ, бр.29/1999 г.).* Изискванията се отнасят и за общините, когато осъществяват/възлагат дейности с производствени и опасни отпадъци. Целта на наредбата е да осигури необходимите мерки за предотвратяване или, когато това е невъзможно, за ограничаване във възможно най-висока степен на очакваните отрицателни въздействия върху околната среда, в частност-замърсяването на въздуха, земите, повърхностните и подземните води, и рисковете за здравето на населението, произтичащи от третирането и транспортирането на производствени и опасни отпадъци.

➢ *Шест отделни наредби за управление на масово разпространените отпадъците от: опаковки, електронно и електрическо оборудване, излезли от употреба моторни превозни средства, батерии и акумулатори, отработени масла, автомобилни гуми.* Наредбите поставят изисквания към производителите и вносителите на съответните продукти, които след тяхната употреба се превръщат в отпадъци, и определят възможните начини за прилагане на принципа „отговорност на производителя". В наредбите са посочени и известни ангажименти на кмета на община с оглед изграждане на системите за разделно събиране на посочените отпадъци и намаляване на количествата отпадъци, депонирани на общинските депа:

– сключва договори с организация по оползотворяване на отпадъци от опаковки или с лице, притежаващо разрешително по ЗУО за изграждане на системите за разделно събиране на отпадъците от опаковки на територията на общината

– осигурява местата за поставяне на съдовете за разделно събиране на отпадъците от опаковки, задължително за курортните населени места и населените места над 5000 жители. В Наредбата са посочени минималният общ обем на съдовете за разделно събиране на всеки 400 жители и изискванията за разполагането на съдовете.

– осигурява и организира подходящи мерки за недопускане на посегателства и кражби от контейнерите за разделно събиране на отпадъците от опаковки

– съдейства при подготовката и провеждането на разяснителните кампании на организациите по оползотворяване

– определя местата за събиране на излезли от употреба гуми, когато се разполагат върху общински терен и информира обществеността за местоположението им и условията за приемането на гумите

– съдейства за събирането и съхраняването на излезлите от употреба гуми и предаването и за оползотворяване и обезвреждането им, съгласно условията на договор с организация за оползотворяване на гуми или с лица, индивидуално изпълняващи задълженията си, ако общината е сключила такъв договор

– определя местата по чл. 19, ал. 3, т. 7 ЗУО на територията на общината за предаване на ИУМПС в съответствие с програмата по чл. 52, ал. 1 ЗУО и наредбата по чл. 22 ЗУО

– организира дейностите по събирането на ИУМПС по чл. 143, ал. 7 и 8 Закона за движение по пътищата и предаването им в центрове за разкомплектуване, за което уведомява звеното "Пътна полиция" при областната дирекция на Министерството на вътрешните работи по месторегистрация на МПС.

– извършва дейностите по предходните две точки, като сключва договор с. организации по оползотворяване на ИУМПС и с лица, които изпълняват задълженията си индивидуално.Кметовете на общини с районно деление могат да сключват договори за всеки район поотделно

– организира контрола за изпълнението на договори с организации по оползотворяване или с други лица притежаващи разрешения по ЗУО, свързани със системите за разделно събиране на масово разпространените отпадъци.

➢ *Наредба за батерии и акумулатори и за негодни за употреба батерии и акумулатори.* Наредбата урежда обществените отношения във връзка с пускането на пазара на батерии и акумулатори и за разделното събиране, транспортирането, съхраняването, предварителното третиране, рециклирането, оползотворяването и/или обезвреждането на негодни за употреба батерии и акумулатори (НУБА).

➢ *Наредба за излезлите от употреба моторни превозни средства* (Приета с ПМС № 11 от 15.01.2013 г., обн., ДВ, бр. 7 от 25.01.2013 г., в сила от 25.01.2013 г., изм. и доп., бр. 95 от 1.11.2013 г., в сила от 1.11.2013 г., изм., бр. 60 от 22.07.2014 г., в сила от 22.07.2014 г., бр. 57 от 28.07.2015 г., в сила от 28.07.2015 г.). Наредбата регламентира изискванията за събирането, транспортирането и третирането на излезлите от употреба моторни превозни средства (ИУМПС) и изискванията към пусканите на пазара моторни превозни средства (МПС), материали и компоненти за тях. Целта е предотвратяване образуването на отпадъци от МПС; постигане на определените нива за повторната употреба и рециклиране, повторна употреба и оползотворяване на ИУМПС, както и за ограничаване на обезвреждането им; предприемане на мерки от лицата, участващи в проектирането, производството, разпространението и потреблението на МПС, както и от лицата, които извършват дейности с ИУМПС, за ограничаване вредното въздействие на МПС през целия им жизнен цикъл върху човешкото здраве и околната среда; създаване на уредба на отговорността от първоначалния причинител на ИУМПС по цялата верига от неговото събиране до третирането му, както и за споделяне и прехвърляне на отговорността между лицата, участващи във веригата за събиране и третиране; уредба на мерките, които определят носенето на разширена отговорност от производителите, в т.ч. лицата, които

пускат на пазара МПС. В разпоредбата на чл. 16 от наредбата са регламентирани и конкретните отговорности на кметовете на общините, а именно да определя местата по чл. 19, ал. 3, т. 7 ЗУО на територията на общината за предаване на ИУМПС вбсъответствие с програмата по чл. 52, ал. 1 ЗУО и наредбата по чл. 22 ЗУО и да организира дейностите по събирането на ИУМПС по чл. 143, ал. 7 и 8 ЗДП и предаването им в центрове за разкомплектоване, за което уведомява звеното "Пътна полиция" при областната дирекция на Министерството на вътрешните работи по месторегистрация на МПС. Кметът на общината извършва дейностите, като сключва договор с организации по оползотворяване на ИУМПС или лица, които изпълняват задълженията си индивидуално

- *Наредба за излязлото от употреба електрическо и електронно оборудване* (приета с ПМС № 256 от 13.11.2013 г., обн. ДВ, бр. 100 от 19.11.2013 г., в сила от 01.01.2014 г.). Наредбата урежда изискванията за разделното събиране, транспортирането, съхраняването, предварителното третиране, повторната употреба, рециклирането, оползотворяването и/или обезвреждането на излязло от употреба електрическо и електронно оборудване (ИУЕЕО). Екологичните цели, които се преследват чрез акта са: предотвратяване и намаляване на вредното въздействие върху околната среда и здравето на човека от образуването и управлението на ИУЕЕО; увеличаване количеството на повторно употребено, рециклирано и оползотворено чрез други операции ИУЕЕО за ограничаване на обезвреждането му и намаляване на отрицателните въздействия от използването на ресурсите и повишаването на ефикасността от такова използване; предприемане на мерки от лицата, участващи в проектирането, производството, разпространението и потреблението на електрическо и електронно оборудване (ЕЕО), както и от лицата, които извършват дейности с ИУЕЕО, за ограничаване вредното въздействие на ЕЕО през целия му жизнен цикъл и на образуваните от него отпадъци върху човешкото здраве и околната среда. Член 27 от наредбара е посветен на задълженията на кметовете на общините, които следва да оказват съдействие на организациите по оползотворяване и на лицата, които изпълняват задълженията си индивидуално, в т. ч. определя местата за разполагане на необходимите елементи на системите за разделно събиране и местата за предаване на ИУЕЕО; да организират изпълнението на задълженията си за участие в системите за разделно събиране на ИУЕЕО по чл. 19, ал. 3, т. 7 ЗУО, като сключва договори със организации по оползотворяване на ИУЕЕО, и/или лица, които изпълняват задълженията си индивидуално, и/или други лица, притежаващи документ по чл. 35 ЗУО, за извършване на дейности по събиране, транспортиране, рециклиране и/или оползотворяване на отпадъци на територията на съответната община

Основни ангажименти на община Елхово, произтичащи от ЗУО и подзаконовите нормативни актове

ЗУО и наредбите към него регламентират детайлно редица ангажименти на общините, свързани с управлението на отпадъците. Съгласно нормативната уредба, кметът на общината отговаря за:

1. осигуряването на съдове за събиране на битовите отпадъци - контейнери, кофи и други;

2. събирането на битовите отпадъци и транспортирането им до депата или други инсталации и съоръжения за оползотворяването и/или обезвреждането им. Следва да се подчертае, че кметът на общината е длъжен да осигури условия, при които всеки притежател на битови отпадъци да се обслужва от лицата/фирмите, на които общината е възложила тези дейности, като тези лица трябва да притежават съответните разрешителни или регистрационни документи, изисквани от ЗУО;

3. почистването на уличните платна, площадите, алеите, парковите и другите територии в населените места, предназначени за обществено ползване;

4. избора на площадки, изграждане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци или на други инсталации или съоръжения за оползотворяването и/или обезвреждане на битови отпадъци. Изискванията към площадките, съоръженията и инсталациите за битови отпадъци са регламентирани в Наредбата за изискванията, на които трябва да отговарят площадките за разполагане на съоръжения за третиране на отпадъци и Наредбата за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и други съоръжения и инсталации за третиране на отпадъци;

5. организирането на събирането, оползотворяването и обезвреждането на строителни отпадъци от ремонтна дейност, образувани от домакинствата на територията на съответната община. Следва да се подчертае, че за разлика от отменения ЗУО в новия закон отпада задължението на общините за осигуряване на депа за депониране на строителни отпадъци и от разрушаване на сгради, извън отпадъците от ремонтна дейност на жилищата на домакинствата.

6. разделното събиране на битови отпадъци на територията на общината най-малко за следните отпадъчни материали: хартия и картон, метали, пластмаси и стъкло и за поетапното постигане на целите на общината за повторна употреба и рециклиране на тези отпадъци;

7. организирането на дейностите по разделно събиране на масово разпространени отпадъци и/или оказва съдействие на организациите за оползотворяване на масово разпространени отпадъци, в т.ч. определянето на местата за разполагане на необходимите елементи на системите за разделно събиране и местата за предаване на масово разпространени отпадъци (отпадъци от опаковки, излезли от употреба моторни превозни средства и електронно и електрическо оборудване, негодни за употреба батерии и акумулатори, отработени масла, излезли от употреба гуми);

8. изпълнението на решенията на Общото събрание на Регионалното сдружение, в което участва дадена община, в т.ч. относно инвестиционната програма на сдружението, провеждане на обществените поръчки и др.;

9. организирането на разделно събиране на опасните битови отпадъци от бита и предаването им за оползотворяване и/или обезвреждане, като напр. опаковки от негодни препарати за растителна защита, използвани за градините на домакинствата, опаковки от химикали и препарати и стари такива и др.;

10. разделното събиране и съхраняването на битови биоразградими отпадъци и биоотпадъци, (в т.ч. за определянето на местата за разполагане на необходимите елементи на системата за разделно събиране на тези отпадъци и предаването им за компостиране или анаеробно разграждане), както и за постигане за целите за намаляване на депонираните биоразградими отпадъци на общинските депа и постигане на целите за оползотворяване на биоотпадъците;

11. осигуряването до средата на 2014 г. на площадки за предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, в т.ч. едрогабаритни отпадъци, опасни отпадъци от бита и от ремонтна дейност на домакинствата, зелени отпадъци и други във всички населени места над 10 000 жители на територията на общината, и при необходимост в други населени места..

12. почистването от отпадъци на общинските пътища, вкл. техните сервитути, което е също нов ангажимент за всички собственици на пътища;

13. поддържането на регистър на пунктовете за предаване на отпадъци от пластмаси, стъкло, хартия и картон на територията на съответната община и на площадките, осигурени от общините за безвъзмездно предаване на битови отпадъци, което е също нов ангажимент за кметовете на общини;

14. предотвратяването на изхвърлянето на отпадъци на неразрешени за това места и/или създаването на незаконни сметища, организиране на почистването им;

15. съдействие за създаване на центрове за повторна употреба, поправка и подготовка за повторна употреба;

16. осигуряване на информация на обществеността по всички ангажименти на общината чрез интернет-страницата на общината, както и по друг подходящ начин и провеждане на информационни кампании за населението и бизнеса, свързани с разделното събиране на отпадъците;

17. организира събирането на данни и предоставя информация на НСИ, ИАОС, съгласно изискванията на Наредбата за реда и образците, по които се предоставя информация за дейностите по отпадъците, както и реда за водене на публични регистри;

18. разработване на общинска наредба за управление на отпадъците и общинска програма за управление на отпадъците;

19. организиране и внасянето на отчисленията за следексплоатационни грижи за депата за битови отпадъци и за депониране на отпадъци в необходимия размер и срок;

20. контрол на изпълнението на общинската наредба за управление на отпадъците;

21. предлагане за одобряване от Общинския съвет на такси за заплащане на услугите, предоставяни от общината, свързани с отпадъци;

22. определя изискванията към площадките за пунктовете за предаване на отпадъци от хартия и картон, пластмаси и стъкло, в т.ч. условията за регистрация на площадките (отнася се до пунктовете за предаване на посочените отпадъци в рамките на населените места, известни сред населението и като пунктове за вторични суровини).

Кметът на общината съвместно с другите кметове на общините от Регионалното сдружението за управление на отпадъците, предприема действия по възлагане и извършване на прединвестиционни проучвания за осигуряване на ново съоръжение за третиране на битовите отпадъци *най-малко три години* преди изчерпване обема на депото за битови отпадъци или изтичането на експлоатационния срок на инсталацията, за което уведомява съответната РИОСВ.

ЗУО регламентира и обхвата на контролните правомощия на общините: Кметът на общината или оправомощено от него длъжностно лице контролира:

– дейностите, свързани с образуване, събиране, включително разделното, съхраняване, транспортиране, третиране на битови и строителни отпадъци;
– дейностите по депониране на производствени и опасни отпадъци на общински и/или регионални депа;
– площадките за дейностите с ОЧЦМ;
– спазването на други изисквания, определени с наредбата по чл. 22 от ЗУО;
– считано от 01.01.2020 г., изоставянето на битови отпадъци и нерегламентираното им изхвърляне.
– организира и контролира закриването, рекултивацията на терените и последващия мониторинг на депата за битови и строителни отпадъци на територията на съответната община.

Кметът на общината организира и контролира закриването, рекултивацията на терените и последващия мониторинг на депата за битови и строителни отпадъци на територията на съответната община.

Съгласно чл.118 от ЗУО кметът на общината по местонахождение на площадката за дейности с отпадъци от черни и цветни метали упражнява контрол за спазване на

условията и реда за извършване на тези дейности, съобразно своите компетенции. За констатираните нарушения при проверките за спазване на условията и реда за извършване на тези дейности кметът на общината уведомява в 14-дневен срок директора на съответната РИОСВ, като му изпраща всички документи.

В наредбата за управление на отпадъците по чл.22 от ЗУО общините следва да разпишат и разширят обхвата на контролните правомощия на контролните звена на общините, като включат в този обхват контрол за спазване на допълнителните към ЗУО изисквания, които са включили в общинската наредба.

ЗУО определя и размера на глобите, които кметовете или оправомощени от тях лица могат да налагат на основание на ЗУО.

За извършване на дейности по обезвреждане на отпадъци чрез депониране всеки собственик на депо предоставя обезпечение, покриващо бъдещи разходи за закриване и следексплоатационни грижи на площадката на депото.

Законът въвежда института на отчисленията, като финансов механизъм, който да гарантира изпълнението на националните цели за намаляване количествата на депонираните отпадъци. За обезвреждане на отпадъци на регионално или общинско депо за неопасни отпадъци и на депа за строителни отпадъци се правят отчисления в размер и по ред наредба Наредба № 7 от 19.12.2013 г. за реда и начина за изчисляване и определяне размера на обезпеченията и отчисленията, изисквани при депониране на отпадъци (обн., ДВ, бр. 111 от 27.12.2013 г., изм. и доп., бр. 7 от 20.01.2017 г.). Функцията на този инструмент е да бъде намалено количеството на депонираните отпадъци и да се насърчи тяхното рециклиране и оползотворяване. Отчисленията се определят в левове за един тон депонирани отпадъци и се превеждат от собственика на депото ежемесечно по банкова сметка за чужди средства на РИОСВ, на чиято територия се намира депото. Натрупаните средства от отчисленията се разходват за дейности по изграждане на нови съоръжения за третиране на битови и строителни отпадъци, осигуряващи изпълнение от общините на изискванията на закона и подзаконовите нормативни актове по прилагането му. Средствата могат да бъдат разходвани за извършването на последващи разходи, свързани с изградените съоръжения и инсталации за оползотворяване на битови отпадъци. Размерът на отчисленията за битови отпадъци се намалява, когато целите в съответния регион са изпълнени от общините в съответствие с решението по РСУО, както следва:

1. с 50 на сто за целите за повторна употреба и рециклиране по чл. 31, ал. 1, т. 1 от ЗЪО;

2. с 50 на сто за целите за ограничаване на количествата депонирани битови биоразградими отпадъци, определени с Наредба за разделно събиране на биоотпадъци и третиране на биоразградимите отпадъци, приета с ПМС № 20 от 25.01.2017 г. (Обн. ДВ, бр. 11 от 31.1.2017 г.) .

Специфични изисквания на ЗУО и на Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагане на строителни рециклирани материали и ангажименти на общините

ЗУО въведе специални изисквания към оползотворяване на строителните отпадъци и отпадъците от разрушаване на сгради. На основание на ЗУО Министерският съвет одобри и Наредба за управление на строителните отпадъци и за влагане на строителни рециклирани материали, която влезе в сила през ноември 2012 г., като някои разпоредби на наредбата влизат в сила след тази дата.

Съгласно ЗУО общините са отговорни и за организиране на събирането, включително разделното, оползотворяването и обезвреждането на строителни отпадъци от ремонтна

дейност, образувани от домакинствата. В новия ЗУО отпада ангажиментът на общините да осигуряват депа и други съоръжения за всички строителни отпадъци на територията на общината. Общините имат ангажименти по отношение на строителните отпадъци и в случаите, когато общината е възложител на строителни дейности или на дейности по разрушаване на сгради, включително принудително премахване на строежи, както и в случаите, когато местната администрация е компетентна да одобрява и разрешава инвестиционните проекти, и по-конкретно – одобрението на плановете за управление на отпадъците като неразделна част от инвестиционните проекти.

Тези компетенции са свързани със следните текстове на ЗУО:

- Третирането и транспортирането на отпадъците от строителни площадки и от премахването на строежите се извършват от възложителя на строежа или от собственика на строителните отпадъци
- Предаването и приемането на строителните отпадъци се извършва само въз основа на писмен договор с лица, притежаващи разрешение или регистрация по ЗУО.
- От 14.07.2014 г. възложителят на строителни работи (включително общините, когато са възложители на строителни дейности), с изключение на текущи ремонти, и възложителят на премахване на строежи изготвят план за управление на строителни отпадъци в обхват и съдържание, определени с Наредбата за управление на строителните отпадъци. Изискването не се прилага за:
  - 1. премахване на сгради с разгъната застроена площ (РЗП), по-малка от 300 кв. м;
  - 2. премахване на сгради с паянтова конструкция;
  - 3. реконструкция и основен ремонт на строежи с РЗП, по-малка от 700 кв. м;
  - 4. промяна на предназначението на строежи с РЗП, по-малка от 700 кв. м;
  - 5. строеж на сгради с РЗП, по-малка от 700 кв. м;
  - 6. изграждане, реконструкция, основен ремонт и премахване на подземни и надземни линейни мрежи в областта на водоснабдяването и канализацията, електроснабдяването, топлоснабдяването, газоснабдяването, електронните съобщения, хидромелиорациите, третирането на отпадъците и геозащитната дейност с дължина до 1500 линейни метра в урбанизирани територии;
  - 7. изграждане, реконструкция и основен ремонт на подземни и надземни линейни мрежи в областта на водоснабдяването и канализацията, електроснабдяването, топлоснабдяването, газоснабдяването, електронните съобщения, хидромелиорациите, третирането на отпадъците и геозащитната дейност с дължина до 5000 линейни метра извън урбанизирани територии;
  - 8. премахване на подземни и надземни линейни мрежи в областта на водоснабдяването и канализацията, електроснабдяването, топлоснабдяването, газоснабдяването, електронните съобщения, хидромелиорациите, третирането на отпадъците и геозащитната дейност с дължина до 1000 линейни метра извън урбанизирани територии;
  - 9. изграждане, рехабилитация, основен ремонт, реконструкция и премахване на пътища с дължина до 500 линейни метра;
  - 10. премахване на негодни за ползване или застрашаващи безопасността строежи, когато е наредено по спешност от компетентен орган, с РЗП, по-малка от 300 кв. м;

- 11. изграждане и премахване на строежи от шеста категория;
- 12. всички текущи ремонти

Планът за управление на строителните отпадъци се включва в обхвата на инвестиционните проекти по Глава 8 от ЗУТ, а за обектите, за които не се изисква одобрен инвестиционен проект по ЗУТ, се изготвя като самостоятелен план.

Изпълнението на плана за управление на строителни отпадъци се установява:

- за строежите, за които се упражнява строителен надзор - с окончателния доклад по чл. 168 от ЗУТ на лицето, упражняващо строителен надзор, в който се описва изпълнението на целите за оползотворяване и рециклиране на строителни отпадъци и целите за влагане на рециклирани строителни материали при изпълнението на проекта
- за строежите, за които не се упражнява строителен надзор - от строителя с отчет до кмета на общината по образец съгласно изискванията на Наредбата за управление на строителните отпадъци.
- Възложителите на премахване на строежи възлагат на изпълнителя на премахването изготвянето на отчет съгласно приложение № 6 за изпълнение на ПУСО.

Докладите и отчетите се представят на органа, одобрил инвестиционния проект или плана за управление на строителни отпадъци, както и на РИОСВ.

При строителство, разрушаване на законни строежи и доброволно премахване на незаконни строежи или на негодни за ползване или застрашаващи сигурността строежи възложителят носи отговорност за изпълнението на целите, свързани с оползотворяване на материали от строителни отпадъци

От 14 юли 2014 г. принудителното премахване на незаконни строежи или на негодни за ползване или застрашаващи сигурността строежи се извършва от собственика или изпълнителя на разрушаването селективно по материали. Кметът на съответната община отговоря за предаването на отделените строителни отпадъци по време на принудителното премахване на строежи, за оползотворяване на материалите и за влагане на рециклирани строителни материали, включително за покриването на разходите за извършване на дейностите по транспортиране и третиране. Тези разходи са за сметка на извършителя на незаконния строеж или на собственика на сградата или съоръжението. Въз основа на влязла в сила заповед за премахване на строежа и протокол за извършените разходи за дейностите по транспортиране и оползотворяване на отпадъците кметът на съответната община подава заявление за издаване на заповед за незабавно изпълнение за събиране на вземането от задължените лица по реда на Гражданско-процесуалния кодекс.

Считано от 14 юли 2014 г. възложителите на СМР на проекти, финансирани с публични средства, отговарят за влагането в строежите на рециклирани строителни материали или на третирани строителни отпадъци за материално оползотворяване в обратни насипи съгласно Приложение № 10 към Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали в количества, както следва:

- за строителство на сгради - 2 на сто от общото количество вложени строителни продукти;
- за строителство на пътища - 10 на сто от общото количество вложени строителни продукти;

- за рехабилитация, основен ремонт и реконструкция на пътища - 3 на сто от общото количество вложени строителни продукти;
- за строителство, реконструкция и основен ремонт на други строежи от техническата инфраструктура - 8 на сто от общото количество вложени строителни продукти;
- за оползотворяване на предварително третирани строителни отпадъци в обратни насипи - 10 на сто от общото количество вложени строителни продукти.

Посочените цели се постигат поетапно както следва:

Вид строителна дейност	**2014 г.**	**2015 г.**	**2016 г.**	**2017 г.**	**2018 г.**	**2019 г.**	**2020 г.**
Строителство на сгради, финансирани с публични средства	1%	1%	1%	1,5%	1,5%	1,5%	2%
Строителство на пътища с публични средства	5,0%	5,0%	8,0%	8,0%	8,0%	10,0%	10,0%
Рехабилитация, основен ремонт и реконструкция на пътища, финансирани с публични средства	2,0%	2,0%	2,0%	2,0%	3,0%	3,0%	3,0%
Строителство, реконструкция и основен ремонт на други строежи от техническата инфраструктура, финансирани с публични средства	3,0%	3,0%	5,0%	5,0%	6,0%	7,0%	8,0%
Оползотворяване на строителни отпадъци в обратни насипи	8,0%	9,0%	10,0%	11,0%	11,0%	11,0%	12,0%

Възложителите на проекти СМР, финансирани с публични средства задължително включват в документацията за участие в процедурите за възлагане на обществени поръчки за изпълнение на СМР изисквания за влагане на продукти от оползотворяване на строителни отпадъци в посочените количества съобразно обекта на предвидените в проекта СМР.

Считано от 14 юли 2014 г., за постигане на националната цел за повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване на материали по чл. 32, ал. 1 ЗУО съгласно сроковете по § 16 от преходните и заключителните разпоредби на ЗУО:

- възложителите на СМР на пътища са отговорни за постигане на цел 80 на сто материално оползотворяване от теглото на образуваните при тези дейности строителни отпадъци;
- възложителите на СМР и/или премахването на строежи извън предходната точка осигуряват селективното разделяне и материално оползотворяване на определени видове отпадъци в минимални количества, посочени в Наредбата.

С наредбата за управление на отпадъците по чл.22 от ЗУО общините следва да регламентират реда и начина за организиране на събирането, включително разделното, оползотворяването и обезвреждането на строителни отпадъци от ремонтна дейност, образувани от домакинствата, например:

- забрана за изхвърляне на строителни отпадъци от ремонтната дейност на домакинствата в контейнерите за битови отпадъци;
- възможността гражданите да предават безвъзмездно определени количества строителни отпадъци от ремонтната дейност на площадките, които площадки общините трябва да осигурят до средата на 2014 г.;
- задължението на гражданите и фирмите да предават отпадъците от ремонтни дейности, когато са над определените от общината количества за предаване, на депа или други съоръжения за третиране на строителни отпадъци и условията за това.

Финансови последици и стимули за общините, произтичащи от ЗУО

Съгласно ЗУО:

- При изпълнение на целите за отпадъците от хартия, метал, пластмаса и стъкло, общините се освобождават от заплащане на 50% от финансовите отчисления за депониране на отпадъци, което цели увеличаване от общините на рециклираните и оползотворени битови отпадъци.

- При изпълнение на целите за биоразградими отпадъци, общините се освобождават от заплащане на 50% от финансовите отчисления за депониране на отпадъци, целящи увеличаване на оползотворени битови биоразградими отпадъци и намаляване на дела на депонираните такива. Следва да се обърне внимание, че съгласно Наредбата за разделно събиране на биоотпадъците, освобождаването от заплащане на отчисления е при изпълнение на целите по чл. 31, ал.1 от ЗУО. Общините могат да се освободят авансово от заплащане на отчисленията за депониране, ако отговарят на определи условия, регламентирани с Наредбата.

  Ако общините изпълнят двата вида цели, те се освобождават на 100% от заплащане на отчисленията за депониране.

- При неизпълнение на изискванията за осигуряване от общините на площадки за предаване на разделно събрани отпадъци за населени места с над 10 000 ж. до средата на 2014 г. таксите за депониране се увеличават с 15%. Това изискване не се отнася до град Кричим, който е под 10 000 ж.

Освобождаването от отчисленията за депониране представлява много съществен стимул за достигане на целите от общините, като се има предвид нормативно регламентирания от МС нарастващ в годините размер на отчисленията, както следва:

- **за депата, които отговарят на нормативните изисквания:**

2011 г.	2012 г.	2013 г.	2014 г.	2015 г.	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.	2020 г. и всяка следваща година
3 лв./т	9 лв./т	15 лв./т	22 лв./т	28 лв./т	36 лв./т	47 лв./т	61 лв./т	78 лв./т	95 лв./т

- Въвеждането на икономически инструменти, които да стимулират общините и другите задължени за постигане на рециклиране и оползотворяване юридически лица, е препоръка на ЕК и предварително условие за проектите, финансирани от европейските фондове за програмен период 2014-2020 г. за всички страни членки на ЕС.

Ето защо общините трябва внимателно ежегодно да планират изразходването на приходите от отчисленията за депониране. Тези приходи могат да се използват от общините за финансиране на инвестиционни проекти за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на битовите отпадъци, включително за съфинансиране от страна на общините на проектите, финансирани от ОПОС, както и за финансиране на експлоатационни разходи, свързани със системите за разделно събиране на битовите отпадъци, за транспортиране на разделно събраните отпадъци, тяхното последващо сепариране, рециклиране или друг вид оползотворяване, както и за информационни кампании за населението и бизнеса относно управление на отпадъците, за подготовка на проекти, разработване на програми и морфологични анализи и др.

Изисквания относно разработване на общински програми за управление на отпадъците

Във връзка с процеса на програмиране, ЗУО съдържа няколко ключови изисквания:

Първо: Общинската програма да се разработи в съответствие със структурата, целите и предвижданията на НПУО 2014-2020 г., приет с решение на Министерски съвет през декември 2014.

Второ: Общинската програма се разработва и приема за период, който следва да съвпада с периода на действие на НПУО. Периодът, за който МОСВ разработва Националния план, е 2014-2020 г. Тъй като НПУО 2014-2020 г. беше одобрен от Министерски съвет в края на декември 2014 г. общините разработват своите програми за периода 2015-2020 г.

Трето: Общинската програма трябва да включва необходимите мерки за изпълнение на задълженията на кмета на общината, регламентирани в Глава втора, Раздел III на ЗУО.

Четвърто: Общинската програма за управление на отпадъциге се разработва като се взеват предвид и Методическите указания на МОСВ за разработване на общински програми за управление на отпадъците, одобрени със Заповед на министъра на околната среда и водите в края на март 2015 г.

Пето: Да се осигури обществен достъп до програмата на общината за управление на отпадъците.

Съответствие на общинската програма със структурата, целите и предвижданията на НПУО

ЗУО включва конкретни изисквания за съдържание на НПУО. НПУО трябва да съдържа анализ на текущото състояние на управлението на отпадъците, мерките, които трябва да се предприемат за подобряване на съобразената с околната среда подготовка за повторна употреба, рециклиране, оползотворяване и обезвреждане на отпадъци, както и оценка на начина, по който планът ще подпомогне изпълнението на целите и прилагането на разпоредбите на закона.

НПУО трябва да включва и мерки за създаване на интегрирана и адекватна мрежа от съоръжения и инсталации за обезвреждане на отпадъците, както и на инсталации за оползотворяване на битови отпадъци (1) чрез прилагане на най-добрите налични техники; (2) в най-близките съоръжения/инсталации, намиращи се до източника на образуване на

отпадъците, като се използват най-подходящите методи и технологии, осигуряващи висока степен на защита на човешкото здраве и околната среда.

Планът трябва да предвижда и мерки за прилагане на системи за разделно събиране най-малко на следните отпадъци: хартия и картон, метали, пластмаси и стъкло, и мерки за изпълнение на целите за повторна употреба, рециклиране и оползотворяване на отпадъчни материали по чл. 31 и 32 от ЗУО.

При разработването на общинските програми за управление на отпадъците специално внимание трябва да се отдели на чл. 10, ал. 3 от Наредбата за разделно събиране на биоотпадъците, и по-конкретно, че кметът на общината като неразделна част от програмата за управление на отпадъците включва мерки за предотвратяване образуването на биоотпадъци, разделно събиране и оползотворяване на биоотпадъците на територията на общината, отчитайки специфичните условия на отделните видове населени места (големина, тип, брой жители и др.). Разделното събиране на биоотпадъците на територията на общината е една от предпоставките за постигане на количествените цели за оползотворяване на биоотпадъците.

Одобрение и отчитане на общинската програма

Съгласно ЗУО ангажиментът за разработване на програмата е на кмета на общината, а за нейното одобрение – на Общинския съвет. Кметът на общината е длъжен ежегодно до края на месец март да информира Общинския съвет за изпълнението на мерките от програмата през предходната година. Целесъобразно е ежегодният отчет за изпълнение на общинската програма да се публикува на интернет страницата на общината с цел информиране на гражданите и бизнеса.

Процедура на екологична оценка на общинската програма за управление на отпадъците

Общинската програма за управление на отпадъците преди внасянето ѝ за разглеждане от Общинския съвет подлежи на процедура „Преценка на необходимостта от извършване на екологична оценка“, в изпълнение на чл.2, ал.2, т.1 от *Наредбата за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми*, издадена на основание на ЗООС. Тази процедура включва подготовка от страна на общината на „Искане за издаване на решение по преценка необходимостта от извършване на екологична оценка“, което се внася за разглеждане в РИОСВ. В общия случай, без утежняващи обстоятелства, процедурата отнема 1 месец, което следва да се има предвид в процеса на разработка и одобрение на общинската програма.

Изисквания по отношение на разработването на Наредбата за управление на отпадъците от общините, съгласно чл.22 от ЗУО

От съществено значение за постигане на целите на екологосъобразното управление на битовите отпадъци е детайлното регламентиране в Наредбата по чл.22 от ЗУО на задълженията на физическите и юридическите лица за разделно събиране, рециклиране и оползотворяване на отпадъци, както и ангажимента на общинските структури и звена в разглежданата област.

ЗУО определя минималните изисквания за съдържание на общинските наредби за управление на отпадъците, които трябва като минимум да уреждат:

1. условията и реда за изхвърлянето, събирането, включително разделното, транспортирането, претоварването, оползотворяването и обезвреждането на битови, включително биоразградими (в т.ч. и биоотпадъци) и опасни битови отпадъци;
2. условията и реда за създаването и функционирането на системите за разделно събиране на отпадъците от хартия и картон, стъкло, пластмаси и метали, включително

образувани такива отпадъци от търговски обекти, производствени, стопански и административни сгради и населените места, за които се въвеждат тези системи;

3. условията и реда за изхвърлянето, събирането, включително разделното, транспортирането, претоварването, оползотворяването и обезвреждането на строителни отпадъци и от разрушаване на сгради, в т.ч от ремонтната дейност на домакинствата;
4. условията и реда за изхвърлянето, събирането, транспортирането, претоварването, оползотворяването и обезвреждането на масово разпространени отпадъци /отпадъци от опаковки; излезли от употреба моторни превозни средства и електронно и електрическо оборудване; излезли от употреба батерии и акумулатори; отработени масла; излезли от употреба гуми;
5. изискванията към площадките за предаване на отпадъци от хартия и картон, пластмаси и стъкло, в т.ч. условията за регистрация на площадките /отнася се до пунктовете за предаване на посочените отпадъци в рамките на населените места, известни сред населението и като пунктове за вторични суровини/, изискването за поддържане на публичен регистър от общината с точното местоположение и какви отпадъци приемат, работно време и т.н. Това са изисквания, например, свързани с местоположението на тези пунктове – в определени зони, обозначенията на тези пунктове и други технически изисквания, работно време, какви отпадъци се приемат и др.;
6. условията за предаване на отпадъци на площадките за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, в т.ч. едрогабаритни отпадъци, опасни отпадъци и други в населените места над 10 000 жители, както и населените места, за които общините доброволно осигуряват такива площадки, ако са под 10 000 жители;
7. заплащането за предоставяне на съответните услуги по реда на ЗМДТ.

Освен посочените по-горе минимални изисквания за съдържание на общинските наредби по чл.22 от ЗУО, общините могат да включат детайлизирането и уреждането на широк кръг въпроси от компетенции на общините, свързани с отпадъците и чистотата, произтичащи от ЗУО и други закони.

Изисквания относно битови отпадъци от хартия и картон, метал, пластмаси, стъкло

За тази група битови отпадъци се отнася изискването поетапно да се достигне минимум 50% рециклиране за всеки от четирите типа отпадъци до 2020 г. Основно могат да се обособят в две основни подгрупи:

- Отпадъци от опаковки от хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло. За тази група отпадъци от 10 години се създаде и продължава да се разширява и усъвършенства системата за разделно събиране от организациите за оползотворяване на отпадъците от опаковки. Организациите по оползотворяване организират разделното събиране чрез цветни контейнери – 2 или 3 в зависимост от подхода на съответната организация и от договора, който сключват с кмета на съответната община. Тези организации сключват индивидуални договори за разделно събиране и с търговски обекти, хотели и др. за събиране на отпадъци от опаковки, когато се генерират в по-големи количества и не ползват общинските системи.
- Други битови отпадъци от хартия и картон, пластмаса, метал и стъкло. Голямо е многообразието и на тази подгрупа битови отпадъци, които се изхвърлят както от домакинствата, така и от офиси, административни и образователни обекти, търговски обекти и др., които използват общинската система за събиране и извозване на битови отпадъци.

Съгласно ЗУО системите за разделно събиране на отпадъците от хартия, метал, пластмаса и стъкло, включително отпадъците от опаковки от хартия, метал, пластмаса и стъкло, трябва да обхванат задължително всички населени места с население, по-голямо от 5000 жители, и курортните населени места. За тези населени места законът изисква отпадъците от хартия и картон, стъкло, пластмаси и метал, образувани от търговски обекти, производствени, стопански и административни сгради да се събират разделно в съответствие с реда и условията, регламентирани с Наредбите на общините за управление на отпадъците.

ЗУО предоставя възможността кметът на общината да организира изпълнението на задълженията си за участие в системите за разделно събиране на отпадъците от хартия, метал, пластмаса и стъкло, като сключва договори при условия и ред, определен с решение на общинския съвет, с:

- организации по оползотворяване на МРО, притежаващи разрешение, издадено по ЗУО и/или с
- други лица, притежаващи разрешение или регистрационен документ, издаден по реда ЗУО за извършване на дейности по събиране, транспортиране, рециклиране и/или оползотворяване на отпадъци на територията на съответната община, и/или комплексно разрешително, издадено по реда на ЗООС.

С договорите се урежда разделното събиране на посочените отпадъци от домакинствата, административните, социалните и обществените сгради, заведенията за обществено хранене, търговските обекти и обектите за отдих, забавления и туризъм. Кметовете на общини с районно деление могат да сключват посочените договори за всеки район поотделно.

С договорите трябва да се определят най-малко следните условия:

- изискванията към системата за разделно събиране на отпадъците от хартия, метал, пластмаса и стъкло от домакинствата, в т.ч. обслужвано население, вид, брой и разположение на съдовете и площадките за разделно събиране на отпадъците, честота на обслужване;
- количествени цели за разделно събиране, рециклиране и оползотворяване на отпадъците от домакинствата и подобни отпадъци, както и условията и редът за отчитане на тяхното изпълнение;
- задълженията за контрол по спазване на изискванията за разделно събиране на територията на съответната община;
- задълженията за предоставяне на информация на гражданите на съответната община по прилагане на системата за разделно събиране, провеждане на образователни и информационни кампании и работа с обществеността.

Целесъобразно е двете групи отпадъци от хартия и картон, пластмаса, метал и стъкло и отпадъци от опаковки от същите материали да бъдат съвместени, като по подходящ начин в системата за разделно събиране се включат и пунктовете за изкупуване на вторични суровини – отпадъци от хартия, метал, пластмаса и стъкло и общински площадки.

Изисквания относно битови биоразградими и биоотпадъци

ЗУО изисква кметовете на общини да организират разделното събиране и съхраняването на битови биоразградими отпадъци и биоотпадъци, (в т.ч. определянето на местата за разполагане на необходимите елементи на системата за разделно събиране на тези отпадъци и предаването им за компостиране или друг вид третиране), както и за постигане

за целите за намаляване на депонираните биоразградими отпадъци на общинските депа и постигане на целите за оползотворяване на биоотпадъците.

С Наредба за разделно събиране на биоотпадъци и третиране на биоразградимите отпадъцисе забранява:

- неконтролираното изгаряне на биоотпадъци;
- депонирането и/или обезвреждането на биоотпадъците по какъвто и да е друг начин, в случай че могат да се рециклират или оползотворят на територията на региона по чл. 49, ал. 9 ЗУО;
- смесването на разделно събрани биоотпадъци с други видове отпадъци;
- изхвърлянето на биоотпадъци в контейнерите за събиране на смесени битови отпа- дъци при наличието на осигурени системи за разделно събиране на биоотпадъци;
- изхвърлянето на биоотпадъци в контейнери за рециклируеми отпадъци;
- депонирането и/или обезвреждането на биоотпадъци от поддържането на зелени площи, паркове и градини, от зелени площи към търговски обекти, стопански и админи- стративни сгради.

Наредбата изисква кметът на общината да осигурява разделно събиране и оползотворяване на цялото количество на образуваните биоотпадъци от поддържането на обществени площи, паркове и градини на територията на съответната община. Кметовете на общините трябва да разработят подробен график за обслужване на съдовете за събиране на биоотпадъци и го оповестяват на интернет страницата на съответната община и/или информират населението по друг подходящ начин.

Опасни отпадъци от бита

Голямо е разнообразието на опасни отпадъци от бита – кутии от бои и лакове от ремонтната дейност и остатъци в тях, препарати за растителна защита, използвани в къщите и т.н. Към момента малко общини са организирали пилотни проекти за разделно събиране на опасни отпадъци. Те могат да се събират както чрез мобилни пунктове (специално оборудвани автомобили) и предварително оповестяване на графиците за населението, така и да се предават на площадките за предаване на разделно събрани отпадъци, които общините трябва да осигурят до средата на 2014 г.

Едрогабаритни битови отпадъци

Обичайна е практиката домакинствата да изоставят до контейнерите за битови отпадъци големи по размер отпадъци, поради липсата на определени за това площадки от общината. Това създава естетически проблеми за градската среда и затруднения за почистването на населените места.

Тези отпадъци могат да се събират разделно както чрез специално организирани акции и предварително оповестяване на графиците за населението, така и да се предават на площадките за предаване на разделно събрани отпадъци, които общините трябва да осигурят до средата на 2014 г. за населените места над 10 000 ж.

Други закони, съдържащи норми относно управление на отпадъците

Освен основния закон, регулиращ обществените отношения свързани с управлението на отпадъците (ЗУО) има редица други национални закони с основен предмет други сфери на обществения живот, съдържащи разпоредби относно отпадъците, като например:

Закон за местните данъци и такси

Законът регламентира местните данъци и такси, включително такса „Битови отпадъци", приходите от която постъпват в общинския бюджет. Таксата се заплаща за услугите по:

- събиране и транспортиране на битови отпадъци до съоръжения и инсталации за тяхното третиране;
- третиране на битовите отпадъци в съоръжения и инсталации;
- поддържане на чистотата на териториите за обществено ползване в населените места и селищните образувания в общината.

Дейностите за предоставяне на услугите включват:

1. събиране на битовите отпадъци и транспортирането им до инсталации и съоръжения за третирането им, както и осигуряване на съдове за събиране на битовите отпадъци, с изключение на разделното събиране, предварителното съхраняване и транспортирането на битовите отпадъци, попадащи в управлението на масово разпространени отпадъци по Закона за управление на отпадъците - за услугата по събиране и транспортиране на битови отпадъци до съоръжения и инсталации за тяхното третиране;

2. третиране на битови отпадъци, необхванати в управлението на масово разпространените отпадъци, както и проучване, проектиране, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци и/или други инсталации или съоръжения за оползотворяване и/или обезвреждане на битови отпадъци - за услугата по третиране на битовите отпадъци в съоръжения и инсталации;

3. поддържане на чистотата на уличните платна, площадите, алеите, парковите и другите територии от населените места и селищните образувания в общината, предназначени за обществено ползване - за услугата по поддържане на чистотата на териториите за обществено ползване в населените места и селищните образувания в общината.

Всички относими за календарната година разходи на общината за извършване на дейности по предоставяне на услугите се включват в план-сметка за годината за всяка от посочените услуги и по източници на финансиране. Разходите от план-сметката се финансират със средства от таксата за битови отпадъци и от други източници при спазване на изискванията, приложими за съответния източник на финансиране. Като други източници на финансиране, законът дефинира, средства от Оперативна програма "Околна среда", от Предприятието за управление на дейностите по опазване на околната среда и от други публични източници, както и приходите на общината от оползотворяване на битови отпадъци и другите общински средства и приходи, различни от приходите от таксата за битови отпадъци.

Размерът на таксата за битови отпадъци за всяко задължено лице се определя за календарна година при спазване на принципа за понасяне на разходите от причинителя или притежателя на отпадъците. Размерът на таксата за всяко задължено лице е сумата от размера на таксата за всяка услугите по сметосъбиране, която се определя, като разходите за сметка на таксата за битови отпадъци за текущата година от план-сметката, за всяка услугите, се разпределят, като се приложи съответният начин за изчисление в зависимост от приетите от общинския съвет основи. Размерът на таксата за единица основа се определя в левове за всяка календарна година и се приема с решението на общинския съвет за одобряване на план-сметката. Водещата основа за определяне на размера на таксата е количеството битови отпадъци. Общинският съвет приема основите за изчисляване размера на таксата за всяка от услугите с Наредбата за определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги. Решението за приемане или изменение на наредбата съдържа и мотивите, придружени с анализ, за избор на определената основа, а в случаите когато приеме основа различна от посочената като водеща - и мотиви за неприлагането

водещата основа за определяне размера на таксите, както и вида и източника на информация за изчисляване размера на таксата за битови отпадъци. Общинският съвет може да приеме различни основи за отделните населени места, за отделните зони в тях, за селищните образувания, за различните категории задължени лица и за отделните услуги, като бъдат посочени изрично мотивите за различните основи Законът дефинира и кръгът на основите за определяне на размера на таксата за битови отпадъци, които общинският съвет може да приеме:

1. за услугата по събиране и транспортиране на битови отпадъци до съоръжения и инсталации за тяхното третиране:

а) индивидуално определено количество битови отпадъци за имота, включително чрез торби с определена вместимост и товароносимост;

б) количество битови отпадъци за имота, определено съобразно броя и вместимостта на необходимите съдове за събиране на битовите отпадъци и честотата за тяхното транспортиране;

в) брой ползватели на услугата в имота;

2. за услугата по третиране на битовите отпадъци в съоръжения и инсталации:

а) индивидуално определено количество битови отпадъци за имота, включително чрез торби с определена вместимост и товароносимост;

б) количество битови отпадъци за имота, определено съобразно броя и вместимостта на необходимите съдове за събиране на битовите отпадъци и честотата за тяхното транспортиране;

в) брой ползватели на услугата в имота;

3. за услугата по поддържане на чистотата на териториите за обществено ползване в населените места и селищните образувания в общината:

а) брой ползватели на услугата в имота;

б) разгъната застроена и/или незастроена площ на недвижимия имот.

Ежегодно в срок до 15 февруари на интернет страницата на общината във формат, определен с наредбата по чл. 66, ал. 3, т. 1 от ЗМДТ, се публикуват информация и данни за:
1. одобрената план-сметка по видове услугите;
2. приетите основи за изчисляване на таксата за битови отпадъци и размера на таксата за единица основа за текущата година;
3. отчетените разходи за предходната година по видове услуги по бюджетни показатели съгласно утвърдената от министъра на финансите единна бюджетна класификация за съответната година, както и друга информация и данни за отчетените разходи за предходната година в съответствие с приетата от общинския съвет основа;
4. отчетените количества събрани и третирани битови отпадъци за предходната година.
Ежегодно в срок до 31 март Националното сдружение на общините в Република България публикува обобщена информация по общини, по области и на национално ниво.

Закон за устройство на територията

Законът урежда обществените отношения, свързани с устройството на територията, изискванията към инвестиционното проектиране и строителството в страната, и определя ограниченията върху собствеността за устройствени цели. Съоръженията и инсталациите за третиране на отпадъци са определени като елементи на техническата инфраструктура. От гледна точка на характеристиките, значимостта, сложността и рисковете при експлоатация, тези инсталации са определени като втора категория строеж от общо осем

категории, като първа категория са най-сложните и рискови, а осма категория - с незначителен риск и сложност.

Законът (в Раздел VIII. Съоръжения и инсталации за третиране на отпадъци, Глава четвърта.Мрежи и съоръжения на техническата инфраструктура) отделя специално място на регламентацията на местоположението на площадките за изграждане на съоръжения и инсталации за третиране на отпадъци, при съобразяване с всички изисквания произтичащи от ЗУО.

Законът съдържа разпоредби във връзка с произтичащите от ЗУО изисквания относно строителните отпадъци и отпадъците от разрушаване на сгради:

- оценката за съответствието на инвестиционните проекти със съществените изисквания към строежите обхваща проверката на тези проекти за съответствие с редица изисквания, включително и с изискванията за селективно разделяне на отпадъците, образувани по време на строително-монтажните работи и дейностите по разрушаване с цел осигуряване на последващото им оползотворяване, включително рециклиране и постигане на съответните количествени цели за оползотворяване и рециклиране;

- премахването на строежи се извършва след одобряване на план за управление на строителни отпадъци, изискван от ЗУО;

- в разрешението за строеж се вписват мерките за селективно разделяне на отпадъците, образувани по време на строително-монтажните работи и дейностите по разрушаване и осигуряване на последващото им оползотворяване, включително рециклиране;

- на фаза одобрение на строеж за въвеждане в експлоатация не се допуска въвеждане в експлоатация, когато: не е издадено разрешение или регистрационен документ за дейности с отпадъци, когато такива се изискват по реда на чл. 67 и 78 от Закона за управление на отпадъците.

С приемането на Закона за устройство на територията през 2001 г. се въвежда разпоредба общините да осигуряват терените и изграждането на съоръженията и инсталациите за третиране на битовите и строителните отпадъци. Този текст поставя значителни ангажименти на общините в сравнение с компетенциите им, произтичащи от ЗУО от 2012 г., които по отношение на строителните отпадъци и от разрушаване на сгради на територията на общината се свеждат до организирането на събирането, оползотворяването и обезвреждането на строителни отпадъци единствено от ремонтна дейност, образувани от домакинствата на територията на съответната община, както и общите изисквания, валидни за всички възложители на инвестиционни проекти. ЗУО е специален закон по отношение на ЗУТ, който е рамков закон. Имайки предвид практиката при наличие на колизия в закони, би следвало специалният и по-нов закон да има предимство при прилагането. Въпреки това, посоченото несъответствие следва да се отстрани, тъй като общините не следва да имат задължението за осигуряване на терени, съоръжения и инсталации за производствени отпадъци (в случая строителни отпадъци), отговорност за които по ЗУО има строителният бизнес, генериращ тези отпадъци. Този текст би представлявал и пречка пред инвеститорите в съоръжения за рециклиране на строителни отпадъци, тъй като текстът на закона не им позволява да си осигурят терен за инвестицията. Този въпрос обаче не е от компетенциите на общините и следва да се реши на национално ниво.

7.1.2. Нормативна уредба на община Елхово

Във връзка с изпълнение на изискванията поставените в ЗУО, Община Елхово е разработила следните нормативни документи, в които са регламентирани правата и задълженията както на местните власти, така и на физическите и юридически лица, определени са условията и реда за управление на отпадъците на територията на общината.

Наредба за управление на дейностите по отпадъците на територията на община Елхово

Община Елхово е разработила Наредбата за управление на дейностите по отпадъците, приета с решение №406/32/5 от заседание на Общински съвет Елхово, Протокол №32/10.02.2010 г. Наредбата е изменена с Решение 408/36/3/ от заседание на Общински съвет- Елхово, Протокол №36/24.07.2014 г, и с реш. № 425/37/5/ по Протокол № 37/11.09.2014 г.

Нормативния документ е приет на основание и в съответствие с чл. 22 от ЗУО и напълно покрива минималните изисквания за съдържание Наредбата е детайлна и подробна и отразява основните изисквания на чл.22 от ЗУО. Поставено е изискване за извършване на дейностите по събиране, транспортиране, оползотворяване и/или обезвреждане на битовите отпадъци на основата на разрешително по чл. 35 от ЗУО и чрез сключване на писмен договор за предоставяне на услуги по реда на Закона за обществените поръчки. С Наредбата се регламентират:

1. Наредбата третира събирането, извозването и обезвреждането на следните видове отпадъци:

• Битови отпадъци от домакинствата и стопанските обекти и биоотпадъци;

• Строителни отпадъци, земни маси и инертни материали :

• Производствени отпадъци;

• Масово разпространени отпадъци – отпадъци от опаковки, негодни за употреба батерии и акумулатори /НУБА/, излезли от употреба моторни превозни средства /ИУМПС/, излязло от употреба електрическо и електронно оборудване /ИУЕЕО/, нефтопродукти, масла;

2. Редът и условията за създаването и функционирането на системите за разделно събиране на отпадъците от хартия и картон, стъкло, пластмаси и метали, вкл. образувани такива отпадъци от търговски обекти, производствени, стопански и административни сгради и населените места, за които се въвеждат тези системи;

3. Условията и редът за изхвърлянето, събирането, включително разделното, транспортирането, претоварването, оползотворяването и обезвреждането на строителни отпадъци и от разрушаване на сгради;

4. Условията и редът за изхвърлянето, събирането, транспортирането, претоварването, оползотворяването и обезвреждането на масово разпространени отпадъци - отпадъци от опаковки; от ИУМПС; ИУЕЕО; 11УБА; отработени масла; ИУГ;

5. Изискванията към площадките за предаване на отпадъци от хартия и картон, пластмаси и стъкло, в т.ч. условията за регистрация на площадките;

6. Условията за предаване на отпадъци на площадките за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, в т.ч. едрогабаритни отпадъци, опасни отпадъци и др.;

7. Заплащането за предоставяне на съответните услуги по реда на Закона за местните данъци и такси;

8. Реда за информиране на населението и бизнеса от общината за графици, кампании и друга информация, свързана с управление на битовите отпадъци;

9. Информиране на населението и бизнеса за наличните центрове/сервизи за повторна

употреба, поправка и подготовка за повторна употреба;
10. С наредбата са определени задълженията на ръководителите на всички учреждения, обществени и стопански организации, търговски обекти, държавни и частни фирми или дружества, банки, учебни заведения, болнични заведения, поделения на МВР, собствениците или наемателите на жилища и на гражданите по отношение на ежедневното почистване и поддържане на чистотата в ползваните от тях сгради, дворове и прилежащите им територии.
11. Разписани са задълженията на кмета на общината произтичащи от Закона за управление на отпадъците и подзаконовите нормативни актове, които регламентират задължения за институциите, физическите и юридическите лица.
12. Правомощията и контролните функции на общината за следене спазването на наредбата;
13. Принудителните административни мерки, глобите и санкциите за неспазване на изискванията на общинската наредба от физическите и юридическите лица

Целесъобразно е да бъдат създадени правила относно разделното събиране на отпадъците, образувани в училищата, тъй като образованието е много важен инструмент за постигане на целите на екологичното управление на отпадъците и на устойчивото развитие като цяло и защото навиците, свързани с разделното събиране на отпадъците и с екологосъобразното поведение като цяло, трябва да бъдат създадени още в детска възраст. Препоръчително е Наредбата да задължи всички звена на общинска издръжка също да въведат разделно събиране на отпадъците от хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло. Възможно е в Наредбата да се допълни задължение във всички звена на територията на общината на общинска издръжка да се поставят съдове за разделно събиране на батериите. Препоръчително е да бъдат регламентирани правила за разделното събиране на зелените и биоразградимите отпадъци, тяхното трянспортиране и оползотворяване, както и за екплоатацията на предвидените за изграждане компостираща инсталаци и инсталация за предварително третиране на смесно събраните отпадъци.

Наредбата е достъпна на сайта на Община Елхово: www.elhovobg.org.

Наредба за определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги на територията на община Елхово

Тази наредба урежда реда и начина за определяне и администриране на местните такси и цени на услуги (в т.ч. такса за битови отпадъци), предоставяни на физически и юридически лица на територията на общината, както и реда и сроковете за тяхното събиране.
Такса битови отпадъци се заплаща за услугите по събиране, извозване и обезвреждане в депа или други съоръжения на битовите отпадъци, както и за поддържане на чистотата на териториите за обществено ползване.
Такса за битови отпадъци се заплаща за услугите по събирането, извозването и обезвреждането в депа или други съоръжения на битовите отпадъци, както и за поддържането на чистотата на териториите за обществено ползване в населените места. Размерът на таксата се определя за всяка услуга поотделно - сметосъбиране и сметоизвозване; обезвреждане на битовите отпадъци в депа или други съоръжения; чистота на териториите за обществено ползване. Таксата се заплаща от собственика на имота, а при учредено вещно право на ползване - от ползвателя, според одобрените от Общинския съвет разходи за съответната година за всяка от изброените дейности.

Размерът на такса битови отпадъци се определя както следва:

- за жилищни имоти на физически и юридически лица /предприятия/ размерът на таксата е промил върху основата определена с чл. 20 и чл. 21 от ЗМДТ;
- за нежилищни имоти на юридически лица /предприятия/ и физически лица размерът на таксата е промил върху основата определена с чл. 20 и чл. 21 от ЗМДТ;
- за имоти, намиращи се извън районите, в които общината е организирала сметосъбиране и сметоизвозване се събира такса за ползване на депо за битови отпадъци и за поддържане на чистотата на териториите за обществено ползване.

Анализът на наребдата, касаещ определянето на размера на таксате прави следните предложения:

➢ Препоръчително е в частта, касаеща таксата за битови да бъде прецизирана относно разпоредбите, касаещи задължените лица при съобразяване на разпоредбата на чл.11 във връзка с чл10 от ЗМДТ, а именно като такива да бъдат идентифицирани:

- собствениците на облагаеми с данък недвижими имоти.
- собственикът на сграда, построена върху държавен или общински поземлен имот, е данъчно задължен и за този имот или съответната част от него
- при учредено вещно право на ползване данъчно задължен е ползвателят.
- при концесия данъчно задължен е концесионерът. При концесия за добив данъчно задължено лице е собственикът, с изключение на случаите, при които в полза на концесионера е учредено вещно право на ползване върху поземления имот или съответната част от него
- за имот - държавна или общинска собственост, данъчно задължено е лицето, на което имотът е предоставен за управление.

➢ Препоръчително е да се включи текст, който да хармонизира с разпоредбите на чл.71а от ЗМДТ, който да гласи, че не се събира такса за битови отпадъци за услугите, предоставени на молитвени домове, храмове и манастири, в които се извършва богослужебна дейност от законно регистрираните вероизповедания в страната, заедно с поземлените имоти, върху които са построени. Освобождаването е при условие, че имотите не се ползват със стопанска цел, несвързана с пряката им богослужебна дейност.

➢ Следва да бъде преработена частта, касаеща размерът на таксата. Съгласно общинската наредба, таксата се определя според количеството на генерираните битови отпадъци, а при обективна невъзможност за определянето на количеството съгласно данъчната оценка/отчетната стойност. Тази уредба противоречи на закона, който определя императивните критерии за определяне размера на данъка. Съгласно нормативната уредба, количеството битови отпадъци е водеща основа за определяне на размера на таксата за битови отпадъци. В случай че ОС предпочете различна основа от водещата, следва да мотивира това решение, като го базира на съответните анализи, обосноваващи този подход. Законът ограничава императивно възможния избор на основа, съгласно характера на услугите:

1. за услугата по събиране и транспортиране на битови отпадъци до съоръжения и инсталации за тяхното третиране:

а) индивидуално определено количество битови отпадъци за имота, включително чрез торби с определена вместимост и товароносимост;

б) количество битови отпадъци за имота, определено съобразно броя и вместимостта на необходимите съдове за събиране на битовите отпадъци и честотата за тяхното транспортиране;

в) брой ползватели на услугата в имота;

2. за услугата по третиране на битовите отпадъци в съоръжения и инсталации:

а) индивидуално определено количество битови отпадъци за имота, включително чрез торби с определена вместимост и товароносимост;

б) количество битови отпадъци за имота, определено съобразно броя и вместимостта на необходимите съдове за събиране на битовите отпадъци и честотата за тяхното транспортиране;

в) брой ползватели на услугата в имота;

3. за услугата по поддържане на чистотата на териториите за обществено ползване в населените места и селищните образувания в общината:

а) брой ползватели на услугата в имота;

б) разгъната застроена и/или незастроена площ на недвижимия имот.

Изводът сочи, че общинската наредба се позовава на основа за определяне размера на таксата битови отпадъци, която е извън кръгът на посочените като възможни от законодателя и съответно в противоречие със закона. Препоръчително е да бъде включена уредба и на алтернативната основа.

Наредба за собствеността, ползването, стопанисването, изграждането, ремонта, поддържането и финансирането на пътната мрежа на територията на община Елхово

Съгласно законодателството собствениците на пътищата, в т.ч. и общините, отговарят за почистването от отпадъци на пътя, земното платно, пътните съоръжения, обслужващите зони, крайпътните обслужващи комплекси и опорните пунктове за поддържане, както и за осигуряването на съдове за събиране на отпадъците и транспортирането им до съоръжение за тяхното третиране. Наредбата за управление на общинските пътища на територията на община Елхово не е отразила това изискване и следва да бъдат включени текстове относно реда и условията за осъществяване на това задължение на общината. Друг възможен вариант за детайлизиране на това задължение на общината и конкретното му адресиране да се регламентира в Наредбата на общината за управление на отпадъците.

Наредба № 16 за принудителното изпълнение на заповеди за поправяне, заздравяване или премахване на строежи или части от тях на територията на Община Елхово

(Приета с Решение срешение № 270/20/2/на ОбС-Елхово от 14.04.2009 г.)

С тази наредба се уреждат условията и редът за принудително изпълнение на заповеди за поправяне, заздравяване или премахване на строежи или части от тях на територията на Община Елхово. Наредбата се прилага за: строежи, които попадат в разпоредбите на чл. 195, ал. 4, 5 и 6 на Закона за устройство на територията (ЗУТ) и строежи по §17 (1) и (3) от Преходните разпоредби на ЗУТ.

Тук липсва текст, кореспондиращ със ЗУО, според който възложителят на СМР относно поправяне, заздравяване или премахване на строежи или части от тях следва да извършва дейността си по начин, осигуряващ последващото оползотворяване, в т.ч. рециклиране на образуваните строителни отпадъци в съответствие с изискванията на Закона за управление на отпадъците.

В Раздел Седми (Организация на дейностите по третиране на строителни отпадъци и излишни земни и скални маси) от Наредбата за управление на дейностите по отпадъците на територията на Община Елхово, са разписани задълженията за третиране и транспортиране на строителни отпадъци на съответните отговорни лица. Разходите за извършване на дейностите по транспортиране и третиране на строителни отпадъци, получени в резултат на принудителното премахване на строеж, са за сметка на извършителя на незаконния строеж или на собственика на сградата или съоръжението.

Наредба № 20 за принудително изпълнение на заповеди за премахване на строежи от IV-та до VI-та категория, незаконни по смисъла на чл. 225, ал. 2 от ЗУТ на територията на община Елхово (Наредбата е приета с Решение №559/47/1/ от заседание на Общински съвет- Елхово по Протокол № 47/25.06.2015 г.)

С тази наредба се уреждат условията и редът за принудително изпълнение на заповеди за премахване на строежи, незаконни по смисъла на чл.225, ал2 от Закона за устройство на територията (ЗУТ), категоризирани по чл.137, ал.1 от ЗУТ в четвърта, пета и шеста категория или на части от тях, находящи се на територията на Община Елхово. По реда на тази наредба принудително се изпълняват и разпореждания за поправяне или възстановяване на незаконно премахнати строежи, части от тях или отделни други видове строителни работи.

Окончателното почистване на строителната площадка от строителните отпадъци, получени при премахването на незаконния строеж и възстановяването на терена, когато теренът е общинска/държавна собственост или когато се засягат интереси на трети лица, се извършва от Община Елхово, като за извършените видове работи се съставя протокол по образец. Когато теренът е собственост на адресата на заповедта за премахване, на лицето се изпраща предписание за извозване на строителните отпадъци в определен срок и на определено от Кмета на Община Елхово място.

Наредба № 2 за опазване на чистотата и околната среда в Община Елхово Наредбата е приета от ОбС Елхово с решение по протокол №9 на заседание от 18.05.2000 г.

С Наредбата се определят конкретните права и задължения на гражданите, юридическите лица, държавните органи и обществените организации в населените места в Община Елхово относно опазване на чистотата и околната среда.

С Наредбата се забранява изхвърлянето в кофите и контейнерите за смет на строителни отпадъци, избухливи и запалителни вещества, материали и други обемисти предмети, които биха могли да повредят сметосъбирачните машини. Изхвърлянето на автобусни билети, амбалаж, отпадъци и други замърсители по улиците, парковете, градините и други

обществени места. Повреждането и разместването на съоръженията на детските площадки, кошчета, кофи и контейнери за смет и други съоръжения по улиците, парковете и градините. Контрол по спазване на Наредба № 2 е възложен на определени със заповед на кмета специалисти от общинска администрация Елхово, кметовете и кметските наместници на населените места.

Наредба № 1 за осигуряване на обществения ред, безопасността на движението, пожарната и аварийната безопасност и опазване на общинската собственост на територията на Община Елхово (Наредбата е приета от ОбС-Елхово с решение по протокол № 12 на заседание от 23.07.2008 год, посл. изм. и доп. срешение № 473/40/3/по протокол № 40 от 18.12.2014 г.)

С тази наредба се определят конкретните права и задължения на гражданите, юридическите лица, държавните и общински органи и обществените организации в населените места на Община Елхово и конкретизират условията относно: осигуряване на обществения ред, опазване на общинската собственост, осигуряване на безопасност на движението, осигуряване на пожарна и аварийна безопасност и определят

контрола и административно наказателните разпореби. С наредбата се забранява складирането, разпиляването на строителни, горивни и инертни материали извън разрешените за това места. С наредбата се създават условия за превенция на нарушенията и се определят санкции за техните извършители. Контролът по спазването на Наредба № 1 на ОбС- Елхово се възлага на определени със заповед на кмета специалисти от общинска администраця Елхово, на Районно полицейско управление Елхово, на РСПБЗН гр. Елхово, на кметовете и кметските наместници на населените места.

8.1.3. Програмни документи на национално и общинско ниво

Националният стратегически план за поетапно намаляване на биоразградимите отпадъци, предназначени за депониране 2010-2020 г. е първият план за страната, в който систематично се осъществява задълбочен анализ на проблемите за околната среда в резултат на депонирането на биоразградимите отпадъци, дефинира проблемите и идентифицира необходими мерки (административни, нормативни, финансови и др.) за преодоляване на проблемите и за изпълнение на целите за поетапно намаляване депонирането на тези отпадъци и увеличаване на тяхното рециклиране и оползотворяване. Очаква се в резултат на изпълнението на плана до 2020 г. да бъде предотвратено депонирането на над 5 млн.т. биоразградими отпадъци. Допълнителен ефект се постига от заместването на фосфатни торове в земеделието с компост. Мерките от плана са заложени и като ключови за постигане *на целите на Третия национален план за действие по изменение на климата 2013-2020 г. за намаляване на емисиите на парникови газове от сектор „отпадъци”.*

Национален стратегически план за управление на отпадъците от строителството и разрушаване на територията на Р.България за периода 2011-2020 г.е също първи за страната план в разглежданата област. В резултат на детайлни анализи на съществуващата ситуация, планът определя за първи път мерки (административни, нормативни, финансови и др.) за увеличаване на рециклирането и оползотворяване на този поток отпадъци, който в страната основно се депонира. Главната стратегическа цел на плана е до 2020 г. да се намали вредното въздействие на строителните отпадъци върху околната среда чрез достигане на поне 70% ниво на рециклиране на строителните отпадъци. В изпълнение на мерките от плана са приети разпоредби в ЗУО от 2012 г. и е разработена и приета Наредба за управление на строителните отпадъци и за влагане на строителни рециклирани строителни материали. В процес на подготовка и изпълнение са и инсталации за рециклиране на строителни материали като част от интегрираните регионални общински системи за управление на отпадъците.

Национален план за управление на отпадъците 2014-2020 г. и Национална програма за предотвратяване на отпадъците, като неразделна част от плана

Основна цел на НПУО 2014-2020 г. е да прекъсне връзката между икономическия растеж и отпадъците като подобри йерархията на управлението на отпадъците чрез разработване за първи път на подпрограма и мерки за предотвратяване на образуването на отпадъците, постави конкретни количествени цели за подготовка за повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване на конкретни потоци отпадъци.

Националният план за управление на отпадъците 2014-2020 г. и Националната програма за предотвратяване на отпадъците, неразделна част от Плана, са приети с Решение № 831 на Министерския съвет от 22.12.2014 г.

Национален стратегически план за управление на утайките от ПСОВ до 2020 г.

МОСВ одобри и публикува през 2014 г. Национален стратегически план за управление на утайките от ПСОВ до 2020 г. Основната цел на този документ е да осигури рамката за планиране на национално ниво, като осигури разумен подход при определянето и прилагането

на адекватни мерки за оползотворяване и обезвреждане на утайките в рамките на съществуващата законодателна рамка, като се вземат предвид географските, обществено-икономическите и демографските условия в България.

Предмет на стратегическия документ е цялото очаквано количество образувани утайки от ГПСОВ в България до 2020 г., за което са предвидени национални цели за оползотворяване и пакет от мерки за тяхното постигане в краткосрочен (до 2016 г.), средносрочен (до 2018 г.) и дългосрочен (до 2020 г.) план. Междинните години отчитат задължителното разширяване на дейностите, свързани със събирането на отпадъчни води и изграждането на пречиствателни съоръжения в населени места с над 2000 жители, които трябва да бъдат завършени до края на 2016 г. Новата инфраструктура ще увеличи необходимостта от третиране на по-големи количества утайки след 2016 г.

Предмет на стратегическия документ е цялото очаквано количество образувани утайки от ГПСОВ в България до 2020г., за което са предвидени национални цели за оползотворяване и пакет от мерки за тяхното постигане в краткосрочен (до 2016 г.), средносрочен (до 2018 г.) и дългосрочен (до 2020 г.) план. Междинните години отчитат задължителното разширяване на дейностите, свързани със събирането на отпадъчни води и изграждането на пречиствателни съоръжения в населени места с над 2000 жители, които трябва да бъдатзавършени до края на 2016 г. Новата инфраструктура ще увеличи необходимостта от третиране на по-големи количества утайки след 2016 г.

Съгласно стратегическите насоки на този план, йерархията за управление на отпадъците налага следния ред от приоритети при вариантите за управление на утайки:

- основният приоритет е рециклирането на утайки или повторната им преработка във форма, позволяваща безопасното използване или рециклиране на ценните им съставки (хранителни вещества) като вторични източници;
- при невъзможност да се осигури безопасна употреба на утайките или оползотворяване на ценните съставки, те трябва да бъдат използвани за производство на енергия и като заместител на невъзобновяеми източници на енергия,
- само там, където горепосоченото не е осъществимо и временното съхранение на утайки не увеличава възможностите за тяхното използване в близко бъдеще, те могат да бъдат обезвредени в специално изградени депа при подходящ контрол.

Въз основа на направените анализи и изводи прилагането на националния стратегически план за управление на утайките от ГПСОВ в България за периода 2014-2020 г. трябва да осигури следните *национални цели, които не са законодателство, регламентирани на европейско или национално ниво, но съответстват на йерархията на управление на отпадъците и ефективно използване на ресурсите и опазване на околната среда*:

Рециклиране и материално оползотворяване на следните количества образувани утайки от ГПСОВ до 2020 г.:

- 55% до края на 2016 г.
- 60% до края на 2018 г.
- 65% до края на 2020 г.

Енергийно оползотворяване на следните количества образувани утайки от ГПСОВ до 2020:

- 10% до края на 2016 г.
- 20% до края на 2018 г.

 35% до края на 2020 г.

Нулево депониране и нецелево временно съхранение на утайки до 2020г.

Програма за опазване на околната среда на община Елхово за периода 2017–2020 г.

Един от основните раздели на Програмата е посветен на управлението на отпадъците като дейност, по отношение на която общината има значими ангажименти и оказва услуги на населението. Подпрограмата за управление на отпадъците предвижда няколко групи мерки:

- за прилагане и подобряване на системата за разделно събиране на отпадъците от опаковки;
- относно управление на биоразградимите отпадъци: развитие на фамилното компостиране и отреждане на общинска площадка за третиране на биоразградимите отпадъци;
- почистване на стари сметища;
- информационни и образователни кампании по темите, свързани с управление на отпадъците.

Оперативна програма „Околна среда 2014-2020 година”

Програмата е стратегически документ, който дава обща рамка и ще се прилага за цялата територия на страната. В новия програмен период ще се финансират мерки в сектора управление на отпадъците, насочени основно към подобряване на системите за управление на отпадъците и за тяхното привеждане в съответствие със съществуващото законодателството, вкл. инвестиции за постигане на целта за намаляване на количеството депонирани битови отпадъци и целта за 50% рециклиране на отпадъците към 2020 г.

ОП „Околна среда 2014-2020 г.” ще бъде насочена към изпълнението на целите от Националния план, по-конкретно към мерки за подготовка за поторна употреба и рециклиране, предварително третиране и оползотворяване, изграждане на анаеробни и/или компостиращи инсталации за биоразградими отпадъци.

ОП „Околна среда 2014-2020 г.” ще допринесе за изпълнението на тези цели в т.ч. подпомагане на общините и регионалните сдружения за изграждане на необходимата инфраструктура за управление на отпадъците, чрез финансиране на инвестиции, заложени в Приоритетна Ос 2:

• Проектиране и изграждане на центрове за повторна употреба, за поправка и подготовка за повторна употреба, вкл. осигуряване на съоръжения и техника за целите на дейността;

• Проектиране и изграждане на площадки и инсталации за предварително третиране на битови отпадъци;

• Осигуряване на необходимото оборудване и на съоръжения и техника за разделно събиране на биоразградими и зелени отпадъци;

• Проектиране и изграждане на анаеробни и/или компостиращи инсталации за разделно събрани биоразградими и/или зелени отпадъци,

- Проектиране и изграждане на съпътстваща инфраструктура към описаните по-горе инсталации (напр. електроснабдяване, път, водоснабдяване), която обслужва само изградените обекти;

- Дейности, свързани с изпълнение на демонстрационни/пилотни проекти с цел събиране, синтезиране, разпространение и прилагане на нови, нетрадиционни успешни мерки, добри практики и/или управленски подходи в областта на управлението на отпадъците, както и въвеждане на нови технологии и организиране на информационни кампании, насочени към предотвратяване образуването на отпадъци и формирането на общество с нулеви отпадъци („zero waste“ society).

Със средства по приоритетна ос 2 ще бъде осигурено финансиране в рамките на проектите за изготвяне на необходимата документация, включително изготвяне/актуализиране на предпроектни проучвания, финансови и икономически анализи, анализи ползи-разходи, изготвяне на документация за провеждане на обществени поръчки за мерките, предвидени в проектите.

Програма за управление и развитие на Община Елхово за периода 2009 – 2013 г.

Програмата е приета с Решение № 230/17/1 от 28.01.2009 г. на Общински съвет - Елхово. За цитирания период, програмата изпълнява 11 основни цели основани на приетите принципи за управлението на отпадъците и съобразени с направения анализ на съществуващото състояние на общината, а имено:

1. Предотвратяване и намаляване образуването на отпадъците;
2. Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци;
3. Подобряване на организацията по разделяне, временно съхранение, събиране и транспортиране на отпадъците;
4. Екологосъобразно обезвреждане на отпадъците;
5. Предотвратяване и намаляване на риска от стари замърсявания с отпадъци;
6. Правно регулиране на управлението на отпадъците и ускоряване прилагането на законодателството и политиката в областта;
7. Осигуряване на достатъчни и надеждни данни за отпадъците;
8. Укрепване на административния капацитет, отговарящ за управлението на отпадъците;
9. Увеличаване на инвестициите в сектора и прилагане на принципите „отговорност на производителя” и „замърсителят плаща”;
10. Участие на обществеността;
11. Управление на специфични потоци отпадъци.

В основната си част, мерките, които са предприети от страна на администрацията по изпълнение на заложените цели и плана за действие са изпълнени, а другата част от мерките са в процес на изпълнение.

Общинската програма съответства на основните принципи в Националната програма за управление на дейностите по отпадъците, която действаше до 2014 г.

Съгласно изискванията на чл. 52, от ЗУО, Кметът на общината разработва и изпълнява програма за управление на отпадъците за територията на общината, която се разработва и приема за период, който следва да съвпада с периода на действие на Националния план за управление на отпадъците. Забавянето при изготвянето на нова програма на общината

произтича от факта, че на 29.12.2014 г. е приет новия Национален план за управление на отпадъците, който поставя основните цели пред изпълнителната власт за периода 2015¬2020 г., това определя и необходимостта от нейното актуализиране.

Общински план за развитие на община Елхово 2014 – 2020 г.

Общинският план за развитие на Община Елхово е основен инструмент за прилагане на регионалната политика за устойчиво и балансирано развитие на общинско ниво, както и за ефективно управление на общината през периода 2014-2020 г. Основното предназначение на Общинския план за развитие е да постави на планова основа местните инициативи и да реализира конкретна политика, включваща цели, приоритети и мерки за ефективно и целево използване на ресурсите и решаване на приоритетни за общината проблеми и задачи. Съгласно плана по отношение на отпадъците на територията на общината е необходимо да бъдат предприети действия за:

Предотвратяване на образуването на нови нерегламентирани сметища;

Създаване на организация за разделно събиране на отпадъците;

Организиране на мониторинг на нерегламентираните сметища и създаване на база данни за степента на замърсеност на природните компоненти;

Насочване на усилията към повишаване на екологичната култура на населението и особено на подрастващото поколение.

7.1.4. Основни изводи и препоръки

На основата на направените анализи на националната, както и на местната нормативна рамка и програмни документи на Община Елхово в областта на управлението на отпадъците, могат да се направят следните основни изводи:

- Община Елхово е разработила и има одобрена през 2013 г. от Общинския съвет Наредба за управление на отпадъците на територията на община Елхово на основание на ЗУО от 2012 г. Наредбата е детайлна и съдържа основни разпоредби, изисквани от този закон.
- Община Елхово да предприеме своевременни действия за разработване на нова програма за управление на отпадъците в съответствие с изискванията на ЗУО и НПУО 2014-2020 г.
- Във връзка със законовите изисквания планирането, организирането и прилагането на система за разделно събиране на отпадъци от опаковки от домакинствата, административните, социалните и обществените сгради, училищата, заведенията за обществено хранене, търговските и промишлените обекти, обектите за отдих, забавления и туризъм, находящи се на територията на общината е препоръчително изготвянето на Програма за разделно събиране на отпадъци от опаковки в цветни контейнери на територията на общината
- С разработването и одобрението на самостоятелна детайлна програма за управление на отпадъците в съответствие с *Методическите указания за разработване на общински програми за управление на отпадъците*, одобрени със Заповед на министъра на околната среда и водите в края на м. март 2015 г. и актуализирана през 2017, община Елхово ще отговори на изискването на Закона за управление на отпадъците.
- Препоръчително е преработване на Наредбата, касаеща местните данъци и такси, в частта относно таксата битов отпадък, така че да отговаря на изискванията на ЗМДТ.

8. Приложение: Анализ на отпадъците

Анализът на отпадъците включва анализ на битовите отпадъци, анализ на отпадъци от строителство и разрушаване и анализ на отпадъците утайки от ГПСОВ.

Анализ на битовите отпадъци

Анализът на битовите отпадъци се стреми да даде отговор на следните въпроси:

- Какви са общите количества и тенденциите относно битови отпадъци в общината за анализирания период: в абсолютни количества, на жител/година, сравнение със средното за страната;
- Какъв е морфологичният състав на битовите отпадъци в общината;
- Какви са количества на повторно използвани, рециклирани, оползотворени и обезвредени битови отпадъци за разглеждания период и какви са сравненията със средното за страната.
- Какви са тенденциите в третирането на битовите отпадъци;

Информационно обезпечение на анализа

- Отчети до НСИ, РИОСВ и ИАОС;
- Статистически данни от НСИ и Евростат;
- Информация от Годишните доклади на РИОСВ – Стара Загора за състоянието на околната среда
- Годишните доклади по околна среда от кмета на общината по реда на ЗУО
- Доклади на ИАОС във връзка с изпълнение на целите по чл. 31 от ЗУО;
- Данни от площадките за изкупуване на отпадъци от хартия, пластмаса, стъкло и метал

Определение за битови отпадъци

Съгласно Допълнителните разпоредби на ЗУО *битови отпадъци са* “отпадъците от домакинствата” и “подобни на отпадъците от домакинствата” (това са отпадъците, образувани от домакинствата, и отпадъците, образувани от фирми и други организации, които по своя характер и състав са сравними с отпадъците от домакинствата, с изключение на производствените отпадъци и отпадъците от селското и горското стопанство).

"Биоразградими" са всички битови отпадъци, които имат способността да се разграждат анаеробно или аеробно, като хранителни и растителни отпадъци, хартия, картон и други. "Биоотпадъци" са биоразградими битови отпадъци от парковете и градините, хранителни и кухненски отпадъци от домакинствата, ресторантите, заведенията за обществено хранене и търговските обекти, както и подобни отпадъци от предприятията на хранително-вкусовата промишленост.

Състояние и тенденции относно битовите отпадъци

В община Елхово се наблюдават тенденции различни от тенденциите в страната, а именно: наблюдава се ясно изразена тенденция към нарастване на общите количества на смесените битови отпадъци, както и събраните битови отпадъци на жител/година. Данните са представени в следващата таблица.

Таблица 6. Събрани смесени битови отпадъци

	2012	2013	2014	2015	2016
Количество на събраните битови отпадъци (тона)					
Община Елхово	1249,32	1318,74	1481,8	1510,42	1619,2
България - общо	2 508 412	3 142 313	3 248 665	3 135 210	
Количество на събраните битови отпадъци - динамика (%, предх.год.=100)					
Община Елхово	114,9%	105,5%	112,4 %	101,93 %	107,2%
България - общо	92.0%	125.3%	103,4 %	96.5 %	
Население - брой					
Община Елхово	15 780	15 523	15 293	14956	14724
България - общо	7 284 552	7 245 677	7 202 198	7 153 784	7101859
Население - динамика (%, предх.год.=100)					
Община Елхово	98,5%	98,4 %	98,5 %	96,3 %	98,4 %
България - общо	99.4%	99.4%	99.3%	99.3%	99,3 %
Събрани отпадъци (кг/ж/год)					
Община Елхово	109	86	100	100,9	109,9
България - общо	446	434,6	442	419	

Източник: Община Елхово, НСИ

** Няма данни за Количество на събраните битови отпадъци (тона) България – общо за 2016 г*

*** Събрани отпадъци (кг/ж/год) България – общо за 2016 г.*

Според наблюденията и анализа на състоянието и тенденциите относно битовите отпадъци на територията на община Елхово се наблюдават следните зависимости:

- Наблюдава се тенденция на увеличаване на количеството събрани битови отпадъци. В сравнение със събраното количество отпадъци към 2012 г. това по данните за 2016 г. се е увеличило с 3,6 %. Тази тенденция не е в съответствеие с тенденцията, която се наблюдава за страната общо, при която за изследвания период количеството на събраните битови отпадъци се е увеличило с 6,26 %.
- Тенденцията на увеличаване на количеството образувани битови отпадъци на територията на община Елхово е анамалия и е в противовест с тенденцията с намаляване на броя на населението на територията на страната.

- Нормата на натрупване на битови отпадъци кг/ж/ год е значително по- ниска от средната за страната.

На Фиг. 3 е направено сравнение между средногодишната норма на натрупване в Община Елхово, спрямо други общини с приблизително същото население от страната. По този показател Община Елхово е значително под средното ниво на генериране на отпадъци в страната (434 кг/ж/г). От графиката може да се направи извод, че Община Елхово не се различава от тенденциите за количества отпадъци спрямо други общини с приблизително същото население

Друг важен аспект на анализа на отпадъците е свързан с определянето на *общо генерираните отпадъци и нормата на натрупване на отпадъци*. За целта към количеството на събраните смесени битови отпадъци е необходимо да бъдат добавени количествата на разделно събраните отпадъци от опаковки от организацията за оползотворяване на отпадъци, с която общината има договор, както и количествата, събрани в т.нар. пунктове за вторични суровини и директно събирани от търговските вериги. При определяне количеството на генерираните отпадъци се отвзема количеството генерирани отпадъци от обслужването на зелените общински площи.

В тази връзка на първо място следва да се установено количеството на генерираните смесено събрани отпадъци на територията на общината. За целта е използвана информация предоставена от община Елхово. Видно таблицата по-долу представената от общината информация следва да бъде ревизирана, като към посочените от администрацията количества се добавят и тези депонирани след механичното третиране на разделно събраните отпадъци:

Таблица 7 Смесен битов отпадък от общинската система за сметосъбиране

	2012	2013	2014	2015	2016
Количество на събраните битови отпадъци (тона)	1249,32	1318,74	1481,8	1510,42	1619,2

За определяне на количествата разделно събрани отпадъци е взета предвид и информацията представена от Изпълнителна агенция околна среда. Тези количества са представени в следващите таблици.

Таблица 8. Разделно събрани отпадъци (тонове)

Разделно събрани отпадъци от опаковки от "ЕКО БУЛПАК" АД	
Общо сепарирани хартиени опаковки (тона)	2,097

Общо сепарирани пластмасови опаковки (тона)	1,874
Общо сепарирани стъклени опаковки (тона)	1,954

Източник: "Еко Булпак" АД

* Данните са въз основа на отчетите на оператора за периода април-ноември 2017 г.

** данни за предходния период липсват, тък като системата за разделно събиране на територията на община Елхово е въвеждa по силата на сключен договор от януари 2017 г., чието фактическо изпълнение стартира през април 2017 г.

Нормата на натрупване на отпадъци за общината е представено в следващата таблица:

Таблица 9. Определяне на нормата на натрупване на отпадъци в община Елхово

	2013	2014	2015	2016
Количество на събрани смесени битови отпадъци - т.	1318,74	1481,8	1510,42	1619,2
Количество на разделно събрани отпадъци - т.	0	0	0	0
Общо количество отпадъци - т.	1318,74	1481,8	1510,42	1619,2
Население - бр.	15 523	15 293	14956	14724
Норма на натрупване - кг./ж./год.	86	100	100,9	109,9

Източник: Община Елхово, НСИ

По данни на НСИ за 2015 г. средната норма на натрупване на отпадъци за страната е 100,9.кг./ж./г., т.е. при община Елхово се наблюдават стойности на показателя по-ниски от средните за страната. Същевременно нормата на натрупване на отпадъци за общината е по –нисък и от средната за населени места с население от 3-25 хил.ж. съгласно Методиката за определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци, одобрена от МОСВ, която е 295,5 кг/ж./г.

Трети важен аспект на анализа на отпадъците е свързан с морфологичния им състав. В следващата таблица са показани данни за морфологичния състав на смесените битови отпадъци на базата на проучване за община Елхово за четирите годишни сезона.

Таблица 10. Морфологичен състав на отпадъците в община Елхово

Състав на смесени битови отпадъци по фракции в т. и %

Морфологичен състав	% на количеството смесени отпадъци	Годишно количество смесени отпадъци 2015 г в т.	разделно събрани отпадъци	Количество зелени отпадъци- обществени паркове и градини	Общо количество генерирани битови отпадъци в тона	Общо количество генерирани битови отпадъци в %
Хранителни отпадъци	13,08%	187,66			187,66	5,42%
Хартия	12,62%	181,11			181,11	5,23%
Пластмаса	13,28%	190,54			190,54	5,51%
Текстил	3,33%	47,79			47,79	1,38%
Гума	1,26%	18,12			18,12	0,52%
Кожа	1,62%	23,18			23,18	0,67%
Градински отпадъци	23,35%	335,13		2024,82	2359,95	68,21%
Дървесни отпадъци	5,00%	71,7			71,7	2,07%
Стъкло	6,06%	86,94			86,94	2,51%
Метал	1,27%	18,2			18,2	0,53%
Инертни материали	16,30%	233,93			233,93	6,76%
ИУЕЕ	0.58%	8,27			8,27	0,24%
Опасни отпадъци	2,27%	32,65			32,65	0,94%
Общо	100,00%	1435,2			3460,04	100,00%

Според данните на морфологичния състав на отпадъците за община Елхово с най-голям относителен дял са градинските отпадъци (23,35%), следвани от инертните и пласмасата (съответно 16,30% и 13,28% от битовите отпадъци).

Друг важен аспект при анализа на отпадъците е оценката на изпълнението на националната и общоевропейската цел за ограничаване на количеството депонирани биоразградими битови отпадъци до 2020 г. до 30% от общото количество на същите отпадъци, образувани през 1995 г. Съгласно Наредба за разделно събиране на биоотпадъци и третиране на биоразградимите отпадъци, За 2020 г. разрешените за депониране биоразградими отпадъци в съответния регион са 109 кг/жител.

През 2016 година са приети за обезвреждане (депониране) общо 830 тона БрБО от територията на Община Елхово, което е 55 % от отпадъците генерирани на територията на общината.

В Община Елхово няма изградена система за разделно събиране и тертиране на биоотпадъци. Отпадъците от зелените площи, които се генерират при поддръжката на зелената система се оставят настрани. В тази връзка общината е включена в индикативния списък на Регионалните сдружения за управление на отпадъците (РСУО), в които могат да се изградят инсталации за компостиране и анаеробно разграждане (Приложение №4 от Национален план за управление на отпадъците).

С разпоредбата на чл.31 т. 1 се поставя още една национална цел, а именно увеличаване дела на оползотворените отпадъци от хартия и картон, металът и стъклото с 50 % от общото им количество до 2020 г., като това количество следва да бъде отклонено от количеството на депонираните смесено събрани отпадъци. Общината не разполага с изградена инсталация за предварително третиране на смесено събраните отпадъци

Общината практически не изпълнява целите за отклоняване на битови биоразградими отпадъци от депата, тъй като от цялото количество биоразградими отпадъци се събира разделно и отклонява от депониране само количеството разделно събрани отпадъци от хартия и картон, металът и стъклото. Необходимо е предприемането на съответните действия, защото общината трябва да изпълнява и цели за разделно събиране и оползотворяване на битови биоотпадъци.

Общината практически не изпълнява целите за оползотворяване на отпадъците хартия и картон, металът и стъклото, тъй като съществуващата към момента система за разделно събиране на територията на общината е с ограничен обхват и не може да осигури необходимите количества отпадъците хартия и картон, металът и стъклото за постигане на националните цели. Така съществуващата система за разделно събиране към момента отклонява сравнително нисък процент от отпадъците, подлежащи на последващо оползотворяване. Необходимо е предприемането на съответните действия, защото общината трябва да изпълнява и целите, с оглед на което добро решение се явява изграждането на инсталация за предварително третиране на смесено събраните битови отпадъци.

Основни изводи и препоръки

- През последните години се наблюдава тенденция към увеличаване на общото количество събрани смесени битови отпадъци в общината, което е в съответствие с общата тенденция за страната.
- Община Елхово е с по-нисъки от средните за страната стойности на показателя „норма на натрупване на битови отпадъци”.
- Данните за показват, че общината не изпълнява целите за последващо оползотворяване на отпадъци от хартия и картон, пластмаса и стъкло. Общината е преодоляла затрудненията при организирането на системата за разделно събраните битови отпадъци от хартия и картон, пластмаса и стъкло, но отклоненото количество не е достатъчно за изпълнение на целите на общината за рециклиране на тези потоци отпадъци. Необходимо е допълнително популяризиране на ползите от рециклирането на тези отпадъци сред населението и бизнеса, както и въвеждането на допълнителни механизми за разделно събиране и предаване за рециклиране на допълнителни количества от тези потоци отпадъци. Необходимо е изграждането на инфраструктура, която да осигури предварителното отклоняване на тези фракции от количеството на депонираните отпадъци.
- Данните за показват, че общината не изпълнява целите за отклоняване от депата на биоразградимите отпадъци и за рециклиране на биоотпадъците. За да се изпълнят целите за намаляване на количествата депонирани биоразградими отпадъци и за рециклиране на биоотпадъците са необходими значителни усилия от общината, най-вече в две посоки: увеличаване на количествата разделно събрани и предадени за рециклиране отпадъци от хартия и картон и компостиране на зелените отпадъци от обществените паркове, улици и градини, градинските и дървесни отпадъци от домакинствата и зелените отпадъци от оранжерии.

Анализ на строителните отпадъци

Анализът на строителните отпадъци (СО) има за цел да даде отговор на следните въпроси:

- Какви са количествата на образуваните и оползотворени строителни отпадъци в общината за анализирания период;

- Кои са основните източници на строителни отпадъци;

- Какви са ключовите изисквания към общините, в т.ч. към Община Елхово, относно управление на строителните отпадъци и как общината отговаря на изискванията.

Определения

„Строителни отпадъци” са отпадъци, получени вследствие на строително-монтажни работи и премахване, включващи минерални отпадъци, пластмаси, метал, хартия,изолационни материали, дърво, азбест, други опасни отпадъци и др., съответстващи на кодовете на отпадъци от група 17 от Приложение № 1 на Наредбата за класификация на отпадъците.

„Материално оползотворяване” са всички операции по оползотворяване на СО, с изключение на енергийното оползотворяване и преработването в материали, които се използват като гориво. Материалното оползотворяване на СО е всяка една от дейностите: подготовка за повторна употреба; рециклиране; оползотворяване в обратни насипи.

„Оползотворяване в обратен насип” е дейност по оползотворяване, при която инертни отпадъци се използват за възстановяване на терени в изкопни зони и/или за инженерни приложения при ландшафтно оформление, в случаите, когато строителни отпадъци се използват като заместители на неотпадъчни материали.

„Рециклиране на СО” е всяка дейност по оползотворяване на строителните материали, посредством която СО се преработват в продукти, материали или вещества за първоначалната им цел или за други цели. Рециклирането на СО не включва оползотворяването на СО за получаване на енергия и преработване в материали, които ще се използват като горива.

„Подготовка за повторна употреба на СО” са дейности по материално оползотворяване, представляващи проверка, почистване или ремонт, посредством които строителните продукти или компонентите на продукти, които са станали отпадък, се подготвят, за да може да бъдат използвани повторно.

Информационно обезпечаване на анализа

На територията на страната няма налични източници, даващи достоверна информация за образувани, рециклирани, оползотворени и депонирани строителни отпадъци на национално, регионално и общинско ниво.

За изготвяне на настоящия анализ е използвана информация от Националния стратегически план за управление на строителни отпадъци 2011-2020 г, в който са направени експертни оценки по отношение на СО. Относно СО за територията на Община Елхово, източник на информация е общинска администрация Елхово.

Национални цели за периода до 2020 г.

Основна стратегическа цел, която е поставена в ЗУО и в НПУО 2014-2020 г, е до 2020 г. в България да бъде развита система за управление на СО, която да осигури степен на рециклиране и оползотворяване на тези отпадъци:

- до 1 януари 2016г. - най-малко 35 на сто от общото тегло на отпадъците;
- до 1 януари 2018г. - най-малко 55 на сто от общото тегло на отпадъците;
- до 1 януари 2020г. - най-малко 70 на сто от общото тегло на отпадъците.

Други важни стратегически цели са предотвратяването и намаляването на количеството на образуваните СО, като по този начин се намалява необходимостта от изграждането на нови депа и други съоръжения за третиране на строителни отпадъци чрез широко въвеждане на практики за селективно разрушаване, както и събиране и съхраняване на СО на строителната площадка по начин, осигуряващ в максимална степен тяхното последващо използване.

Основни данни за отпадъците от строителство и разрушаване (ОСР) в Община Елхово

Депонирането на отпадъци от строителни материали е основният метод за обезвреждане на този вид отпадъци в страната, в т.ч. и на територията на Община Елхово, където към настоящият момент няма изградено депо за строителни отпадъци. Съгласно издаденото Комплексно разрешително (КР) № 134/2006 г. на РДНО на Общините Елхово и Болярово, могат да се приемат отпадъци с цел тяхното обезвреждане с код и наименование: 17 01 07 - смеси от бетон, тухли, керемиди, фаянсови плочки и керамични изделия различни от упоменатите в 17 01 06. Оползотворяването на посочените отпадъци би могло да включва основно дейности, свързани с подравняване и запръстяване на отделните пластове натрупани отпадъци (дневните работни участъци) в клетката за неопасни отпадъци при експлоатацията на депото. Част от тях в случай, че са подходящи, могат да се използват за дренаж на газовите кладенци, изграждане на временни пътища за достъп и рампи, както и при бъдеща рекултивация на работната клетка.

На територията на Община Елхово няма изградено специализирано депо за строителни отпадъци. До 2011 г., генерираните строителни отпадъци се извозваха на съществуващото общинското депо за битови отпадъци, намиращо се в гр. Елхово. Постъпилите отпадъци, основно земни маси и смеси от бетон и тухли са оползотворявани, като са използвани за запръстяване и подравняване на отпадъчното тяло.

Количеството на събраните строителни отпадъци в Община Елхово през периода 2006 - 2010 г. е представено в следващата таблица:

Количество на събраните строителни отпадъци за периода 2008-2010 г.

Година	2006 г.	2007 г.	2008 г.	2009 г.	2010 г.
Количество СО (тон/год)	450	350	341	180	145

Източник: ОбА Елхово

От данните се вижда, че количествата генерирани строителни отпадъци постепенно спадат след 2008 г. - от 341 t на 145 t през 2010 г. За последните години няма данни за събрани строителни отпадъци. Като цяло данните съвпадат с тенденциите на национално ниво. Основното количество строителни отпадъци се генерират от дейността на фирми, извършващи строителна и ремонтна дейност и такива, на които общината е възложител. Съгласно Националния стратегически план за управление на строителни отпадъци 2011-2020г., образуваните отпадъци от отрасъл строителство показват намаление в количествата през периода от 2007-2011г, което основно се дължи на големия спад в сектор „Строителство” поради икономическата криза.

Закона за управление на отпадъците определя като задължение на общините да отговарят единствено за организиране на събирането, оползотворяването и обезвреждането на СО от ремонтна дейност, образувани от домакинствата на територията на съответната община. Общините имат ангажименти по отношение на строителните отпадъци и в случаите, когато общината е Възложител на строителни дейности или на дейности по разрушаване на сгради, включително принудително премахване на строежи Дейностите по събиране, транспортиране, подготовка преди оползотворяване и/или обезвреждане, материално оползотворяване, както и по обезвреждане на строителни отпадъци се извършват от лица, притежаващи документ по чл. 35 от Закона за управление на отпадъците.

Организацията и дейностите по събиране на строителните отпадъци и излишните земни и скални маси на територията на Община Елхово се извършва по реда на Раздел седми от Наредбата за управление на дейностите по отпадъците на територията на Община Елхово. Съгласно цитираната наредба, лицата отговорни за събирането, съхранението и

транспортирането на СО са длъжни да събират разделно отпадъците, да ги съхраняват на територията на обекта и да ги извозат до определеното за целта депо по направление от Община Елхово. Депонирането на СО и ЗМ, формирани от обекти се извършва само на определените от Кмета на общината места, като за целта се заплащат такси, приети с Решение на ОбС.

Основни изводи и препоръки относно строителни отпадъци

Основните проблеми, свързани със строителните отпадъци са:

- неконтролираното им изхвърляне от гражданите и фирмите, което води до формирането на нерегламентирани сметища. Въпреки наличието на установен ред и определени места за извозването им, често населението изхвърля строителни отпадъци нерегламентирано, главно на входовете и изходите на населените места. Друг проблем е изхвърлянето на строителни отпадъци в контейнерите за твърди битови отпадъци.
- Липсва информация за генерирани строителни отпадъци на територията на Община Елхово за последните 7 години, оползотворени СО, морфологичен състав и източници на този поток отпадъци.
- Правилното регулиране на дейностите, свързани със строителните отпадъци и контрола върху тях на национално ниво са регламентирани със Закона за управление на отпадъците и Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали, а на местно ниво с Наредба за управление на дейностите по отпадъците на територията на Община Елхово.

Анализ на отпадъците от утайки от ПСОВ

За целите на настоящия анализ е използвана информация от:

- Национален стратегически план за управление на утайките от ГПСОВ на територията на Р България за периода 2014-2020 г.;

- Анализ на конкретни случаи за приложението на Националния стратегически план за управление на утайките от ГПСОВ в избрани представителни региони;

- Общинска администрация Елхово.

В Община Елхово към настоящият момент няма изградена пречиствателна станция за отпадъчни води (ПСОВ). Предвид на това, общинската администрация е предприела необходимите действия и е в процес на изпълнение на проект за: „Проектиране и строителство на Пречиствателна станция за отпадъчни води, довеждащ колектор и частична рехабилитация на ВиК мрежата в гр.Елхово”, общ. Елхово, област Ямбол, финансиран съгласно договор № DIR-51011119-CO24/17.02.2012г по Оперативна програма „Околна среда 2007 - 2013г.”. Проектът предвижда отпадъчните води от града да се третират в ГПСОВ до постигане на изискванията за заустване в „чувствителна зона” - р.Тунджа, т.е. с предвидено отстраняване на азот и фосфор.

Предприетите мерки ще дадат възможност за изпълнение изискванията на Директива 91/271/ЕС за пречистване на отпадъчни води от населените места, Националната програма за приоритетно изграждане на градски пречиствателни станции за отпадъчни води за населени места с големина над 10 000 еквивалентни жители в Република България, в съответствие с изискванията и задълженията на страната ни за опазване на р.Тунджа от замърсяване. Чрез изграждането на канализационни колектори и съпътстващи ги водопроводи, както и на съвременна ПСОВ в гр.Елхово, ще се елиминира неконтролируемото изпускане на непречистените отпадъчни води в приемника и ще се ограничи замърсяването на околната среда.

Във връзка с изпълнението на цитирания по-горе проект са разгледани три площадки за изграждане на ПСОВ - гр. Елхово. На база направени проучвания и сравнителна оценка между положителни и отрицателни характеристики на терените, както и технико-икономическата обосновка, като най-подходяща за изграждане на пречиствателна станция с Протокол-Решение №1/15.01.2013 г. на ОбЕСУТ е избрана Площадка I в ПИ 27382.57.134 с площ 21973 m2, местност "Долен герен", гр. Елхово. Парцелът е общинска собственост с трайно предназначение на територията: Земеделска и начин на трайно ползване: Нива.

По отношение технологичната схема на пречистване на отпадъчните води също са предложени вариантни решения. С Протокол-Решение № 2/05.02.2013 г. на ОбЕСУТ при Община Елхово е избрана технологична схема на I-ви вариант на ПСОВ.

Съгласно изготвения инвестиционнен проект във фаза ИП, процесът на третиране на отпадъчната вода в рамките на ПСОВ минава през три основни етапа:

- Механично стъпало, включващо груби, фини решетки, мазниноуловител и пясъкозадържател.
- Биологично стъпало, включващо селектор, биобасейн с предварителна денитрификация, нитрификация, физико-химично отстраняване на фосфора и вторични утаители.
- Стъпалото за третиране на утайките, включващо аеробен стабилизатор за утайки, утайкоуплътнител за утайки, силоз за утайки, инсталация за обезводняване на утайките и изсушителни полета за аварийно депониране на утайките.

Предвидени съоръжения и сгради

Механично пречистване 1. Сграда решетки

- Груби решетки (30 mm) - 2 броя;
- Помпена станция на вход (след груби решетки) - 3 бр. помпи (2 раб. + 1 рез.;
- Измервателно устройство на вход ПСОВ - 1 брой;
- Фини решетки (3 mm) - 2 бр.;
- Класификатор за пясък - 1 бр.;
- Въздуходувки за пясъкозадържател - 3 бр. (2 раб. + 1 рез.)

2. Мазниноуловител - 1 бр.;
3. Тангенционален пясъкозадържател - 2 бр.

Биологично пречистване

4. селуктор - 2 брн. Секции;
5. Биобасейн с предварителна денитрификация, нитрификация и физико-химично отстраняване на фосфора - 2 бр. секции;
6. Вторичен радиален утаител - 2 бр.

Дезинфекция на пречистените води

7. UV модул за дезинфекция

Третиране на утайките

8. Помпена станция за РАУ и ИАУ - 1 бр.;
9. Аеробен стабилизатор - 2 секции;
10. Вертикален утайкоуплътнител - 2 бр.;

11. Силоз за уплътнени утайки - 1 бр.;

12. Лентова Филтърпреса за обезводняване на утайките, ситуирана в сграда обезводняване на утайки - 1 бр.;

13. Изсушителни полета за аварийно депониране на утайки - 3 бр.;

14. Приемна станция за външни утайки - 1 бр.;

15. Помпена станция за плаващи вещества - 1 бр.;

Спомагателни съоръжения и сгради

16. Измервателно устройство на изход

17. Срада обезводняване на утайки и реагентно

- Лентова Филтърпреса - 1 бр.;
- Шнеков транспортьор - 2 бр.;
- Станция за полимер - 1 бр.;
- Силоз за Вар - 1 бр.;
- Смесител - 1 бр.;
- Инсталация за FeCl3 - 1 бр.

18. Сграда въздуходувки

- Въздуходувки за Биобасейн - 3 бр. (2 раб. + 1 рез.)
- Въздуходувки за Аеробен стабилизатор - 3 бр. (2 раб. + 1 рез.)

19. Административно - лабораторен корпус;

20. Контролно - пропускателен пункт;

21. Бифилтри - 2 бр. (към сгр. Решетки и към сгр. Обезводняване);

22. Аварийно захранване - Дизел агрегат;

23. Трафопост;

24. Водомерна шахта.

Описание на технологичния процес

ПСОВ - Елхово ще се захранва от канализационната мрежа на града, която е смесен тип, посредством довеждащ канализационен колектор. Непречистената отпадъчна вода постъпва в открит канал в сграда решетки; преминава през груби решетки (автоматизирани решетки с отвори между прътите 30 mm) след което постъпва в резервоара на входната помпена станция. Посредством потопени канализационни помпи отпадъчната вода се препомпва до ниво осигуряващо гравитачно движение на водата по

време на пречиствателния процес при преминаване през пречиствателните съоръжения като в същото време нивото на вече пречистената вода при последната шахта на площадката остава по-високо от незаливаемата кота на площадката при 1% обезпеченост на водите в р.Тунджа (приемник на пречистените отпадъчни води). След повдигане на нивото отпадъчните води преминават през фини решетки - автоматизирани решетки с отвори между прътите 3 mm. Предвидени са две линии груби и две линии фини решетки - работна и резервна. Входящите канали към решетките могат да се изолират един от друг с ръчно управляеми саваци. Задържаните от решетките отпадъци се събират и изнасят с контейнери.

След решетките, отпадъчната вода по открит канал преминава през Мазниноуловител, след него постъпва в 2 бр. тангенциални Пясъкозадържатели за задържане на по-тежките минерални примеси и пясък, което улеснява по-нататъшното изваждане и обработване на утайките. Отделеният пясък посредством ерлифт се подава към Класификатор за пясък в Сграда решетки. Грубите и фините решетки се монтират в обща сграда - Сграда решетки. На изходящия канал в сградата се инсталира автоматична пробовземачка. На ниво терен в сграда решетки, след ПС се инсталира Измервателно устройство за отпадъчни води на вход ПСОВ.

Задържаните мазнини в Мазниноуловителя постъпват в шахта до него и от там помпажно се събират във съдове разположени в Сграда решетки. Извозват се на регламентирани за целта места.

След механичното стъпало, отпадъчната вода се подава помпажно към Селектор и Биобасейн (ББ) с предварителна денитрификация и нитрификация, където замърсителите в отпадъчната вода се разграждат биологично (БПК5 елиминиране) и се отстранява азота. Селекторът служи за подобряване утаителната способност на биомасата.

В началото на Биобасейна, преди Селектора се подава Рециркулираща активна утайка (Външна рециркулация) отделена от Вторичните утаители през Помпена станция за РАУ и ИАУ.

В биостъпалото се осъществява и физико-химичното отстраняване на фосфора, като за целта се дозира подходящ реагент - FeCl3 или др. По време на експлоатацията може да се оптимизира изборът на реагент за отстраняване на фосфора, както и оптималната му доза. За биологичното пречистване на водата ББ е предвидена аерационна система, подаваща въздух под налягане. Въздуходувките за аерационната система са инсталирани в Сграда въздуходувки до Биобасейна.

За целите на биологичния пречиствателния процес в Биобасейна между камерите за Денитрификация и Нитрификация (от нитрификационната към денитрификационната камера) е предвиден поток (Вътрешна рециркулация) осъществяван с потопяеми рециркулационни помпи.

Предвидено е байпасиране на Биобасейна, като водния поток преминава по централния канал в ББ ограничаван и насочван със савачни устройства. От изход ББ също е предвидена байпасна връзка към Изход ПСОВ. Това дефакто е и Байпас на цялата станция, който започва след сграда решетки и завършва на Изход ПСОВ.

От разпределителната камера на изход ББ отпадъчната вода се подава към Вторични радиални утаители. Във вторичните утаители се извършва разслояване на утайка от пречистената вода. От вторичните утаители пречистената отпадъчна вода по открит канал достига зона за дезинфекция осъществявана с потопена UV инсталация и се насочва към приемника като в последните участъци преди заустването тече в канализационна тръба. Обеззаразяване на водата се прилага само в случаи на епидемологична обстановка или по изискване на съответните контролни органи. След UV инсталацията водата преминава през измервателно устройство за пречистени води на изход ПСОВ тип Паршал.

Утайката от вторичните утаители постъпва в шахта за активна утайка, след нея гравитачно достига резервоар в Помпена станция за РАУ и ИАУ. Рециркулиращата активна утайка посредством помпени агрегати за сух монтаж постъпва на вход биобасейн.

Излишната активна утайка (ИАУ) се подава помпажно към двукамерен Аеробен стабилизатор. В него е предвидена Аерационна система, захранвана с въздух от Въздуходувки разположени в Сграда Въздуходувки.

Стабилизираната утайка след Аеробения стабилизатор посредством помпи за сух монтаж (инсталирани в камера към Аеробения стабилизатор) постъпва във два броя Вертикални

утайкоуплътнители. Предвидено вадене на декантирана вода от 3 нива, която ще постъпва в площадковата канализация, чрез която гравитачно ще се връща на Вход ПСОВ.

Уплътнена стабилизирана утайка под хидростатичен напор се вади от Утайкоуплътнителите и гравитачно постъпва в Силоз за утайки, където е предвидено разбъркване с миксер. След Силоз за утайки третираните Уплътнени стабилизирани утайки посредством Винтови помпи в Сграда обезводняване и реагентно се транспортират към лентова филтърпреса. Стопанството за механично обезводняване се състои от захранващи винтови помпи, лентова филтърпреса, дозаторна инсталация за полимер, транспортни шнекове, бункер за Вар, смесително устройство. Обезводнената утайка след Филтърпресата се смесва с Вар за обеззаразяване и се транспортира до контейнери, намиращи се на покрита с навес площадка до сградата. Така обработените утайки в последствие се извозват на регламентирано депо или се използват за други цели (рекултивация). Предвидена е байпасна връзка, която подава Уплътнени стабилизирани утайки към Изсушителни полета, в случай на авария по линията за обезводняване на утайките.

Към Вторичните утаители и към Утайкоуплътнителите е предвидена система за отстраняване на плаващи вещества, които се насочват посредством помпена станция за плаващи вещества или гравитачно към Силоза за стабилизирана утайка. И там е предвидена байпасна връзка за насочването на Плаващи вещества от Вторични утаители към Изсушителни полета.

Предвижда се и Станция за външни утайки за прием на външни води и утайки от септични ями от съседни села. След измерване на количеството помпажно външните утайки се подават в Сграда решетки.

Капацитета на ПСОВ - Елхово е подробно разработен и доказан в предходната фаза на инвестиционния проект - ПИП и е представен в Таблица 11

Отпадъчни водни количества	Ед. мярка	2012*	2042
Средно-денонощни отпадъчни водни количества			
Население на гр. Елхово	бр.	10347	7264
Временно пребиваващи	бр.	470	480
Приходящи	бр.	103	103
Общо (приравнени жители)	бр.	10920	7847
Водоснабдителна норма	l^.d	150,00	150,00
Отводнителна норма	l/ж.d	135,00	135,00
Население - Qср.д. нас.		1474,20	1059,35
	m/h	61,43	44,14
	l/s	17,06	12,26
Животни - Qср.д. жив.	m^/d	3,28	3,28
	m^/h	0,14	0,14
	l/s	0,04	0,04
Общо Промишленост - Qпр.	m/d	26,60	84,73
	m^/h	2,55	10,59
	l/s	0,71	2,94
Сума Qср.д. (нас. + жив. + пром.):	m^/d	1504,08	1147,36
	m^/h	64,11	54,87
	l/s	17,81	15,24
Инфилтрация - Qинф.**	m^/d	1037,00	933,30
(240,16 ha x 0,05 l/s)	m^/h	43,21	38,89
	l/s	12,00	10,80
Средно-денонощно водно количество в сухо	m/d	2541,08	2080,66

време - Qср.д. = Qср.д. (нас. + жив. + пром.) +	m/h	107,32	93,75
Qинф.	l/s	29,81	26,04
Максимални-часови водни количества			
Коеф. на обща неравномерност - komax^.	-	2,34	2,44
Qmaxh нас.	mTh	143,69	107,72
	l/s	39,91	29,92
Коеф. на неравномерност - ko^oM.		3,00	3,00
Qmax h пром.	mTh	7,65	31,77
	l/s	2,13	8,83
Коеф. на неравномерност - ko*™.	-	2,00	2,00
Qmaxh жив.	mTh	0,27	0,274
	l/s	0,08	0,076
Qmax.h.сухо= Qmaxh нас. + Qmax h пром. + Qmaxh жив.	m^3/h	151,62	139,76
	l/s	42,12	38,82
Коеф. на обща неравномерност - ko_{min}	-	0,33	0,33
Qmin.h.сухо	mTh	21,38	18,01
	l/s	5,94	5,00
Qminh общо = Qminx.h.сухо + Qинф.	mTh	64,59	56,90
	l/s	17,94	15,81
Инфилтрация - QHrnl).	mTh	43,21	38,89
	l/s	12,00	10,80
Qmaxh общо = Qmax.h.сухо + Qинф.	m^3/h	194,83	178,65
	l/s	54,12	49,63

Qор. = 2Qmax.h.сухо + Qинф.	m3/h	346,44	318,41
	l/s	96,23	88,45
Замърсяващи товари			
Еквивалентен брой жители - по БПК5	бр.	11100	8000
Специфични натоварвания на вход			
БПК5	§БПК5/(ЕЖ d)	60,00	60,00
ХПК	gХПК /(ЕЖ d)	120,00	120,00
НВ	gm /(ЕЖ d)	70,00	70,00
№бщ	gNобщ/(ЕЖ d)	11,00	11,00
N-NH4	gN-NH4/(ЕЖ d)	7,50	7,50
Робщ	gP/(ЕЖ d)	1,80	1,80
Общи натоварвания на вход			
БПК5	kgБПК5/d	666,00	480,00
ХПК	kg^HK/ d	1332,00	960,00
НВ	kg^/d	777,00	560,00
№бщ	kgNобщ/d	122,10	88,00
N-NH4	kgN-NH4/(ЕЖ d)	83,25	60,00
P - общ	kgP/d	19,98	14,40
Концентрации на вход			
БПК5	mg/l	262,09	230,70
ХПК	mg/l	524,19	461,39
НВ	mg/l	305,77	269,15

№бщ	mg/l	48,05	42,29
N-NH4	mg/l	32,76	28,84
Робщ	mg/l	7,86	6,92
Концентрации на изход			
БПК5	mg/l	25,00	25,00
ХПК	mg/l	125,00	125,00
НВ	mg/l	35,00	35,00
№бщ	mg/l	15,00	15,00
Робщ	mg/l	2,00	2,00
pH		от 6 - 9,0	от 6 - 9,0

*Оразмерителният капацитет за ПСОВ, гр. Елхово е капацитета на станцията определен *за 2012 г., предвид по-големите водни количества и замърсителни товари получени за 2012 г.*

Видовете отпадъци от пречистването на отпадъчните води, подлежащи на третиране или депониране са:

• 19 08 01 - отпадъци от решетки и сита. Отпадъците от предварителното механично пречистване са с разнороден характер и материал, предимно пластмаса, текстил, керамика, дърво и др.

• 19 08 02 - отпадъци от песъкоуловители. След предварителното механично пречистване водата по гравитачен път постъпва в пясъкоуловител. Този отпадък, представлява смес от лесноутаими минерални частици с полепнали по тях органични вещества и е с неопасен характер.

• 19 08 05 - утайки от пречистване на отпадъчни води от населени места. Предполагаемият състав на утайките е 18-20% неразтворими вещества (НВ), органични НВ - 65%, общ фосфор - 4%, поради предимно битовия характер на водите.

Съгласно изготвеното Прединвестиционно проучване за ПСОВ на гр. Елхово се очаква средното количество отпадък, да бъде около 859 тона/година (Таблица 2-07).

Наименование на отпадъка	**Код съгласно Приложение №1 на Наредба 2 от 23.07.2014г.**	**Количество, тона/година**
Отпадъци от решетки и сита	19 08 01	186
Отпадъци от песъкоуловители	19 08 02	454
Утайки от пречистване на отпадъчни води от населени места	19 08 05	219

Утайки от ПСОВ - определение

Утайките от пречиствателни станции за отпадъчни води (ПСОВ) представляват органична фракция, която се получава в резултат на пречистването на отпадъчните води след утаяването на остатъчните вещества.

„Третирана утайка” е утайка, която е преминала през биологично, химично и термично третиране, дълготрайно депониране или всякакъв друг процес, който значително е намалил

способността за ферментация и възможността за възникване на опасности за здравето, произтичащи от употребата на утайки.

Пояснение на термините, свързани с утайки

Първични утайки: Този вид утайки се образува при механичното пречистване в резултат на физични процеси т.е. утаяване. Те представляват по-голяма част от общия обем утайки, генерирани в ПСОВ. Първичните утайки съдържат приблизително 2.5 - 3.0% твърди частици, а останалата част - 97 - 97.5 % е вода.

Рециркулиращи активни утайки: Това са утайките от биологичното третиране, които се получават заедно с излишните активни утайки. Те са част от биомасата, която се отделя по време на утаяването (междинни и вторични утаители), от където се изважда и връща в биобасейна, за да поддържа биологичния процес в него. Те съдържат около 0.5 - 1.0% твърди частици и в края на етапа се изразходват напълно.

Излишни активни утайки (вторични утайки): Тези утайки са резултат от биологичното третиране и се образуват заедно с рециркулиращите утайки. Те са част от биомасата, която се отделя по време на утаяването (междинни и вторични утаители), но не е необходима за поддържането на биологичния процес в биобасейна. Излишните утайки от биологичния етап съдържат едва 0.5-1.0% твърди частици, което изисква увеличаване на концентрацията на микроорганизми с помощта на първични утайки за допълнителна обработка. Образуването на излишни утайки може и трябва да бъде сведено до минимум с подходящи мерки, с цел намаляване на разходите за третиране на утайките.

Утайките от ПСОВ се образуват при отделянето на органични вещества по време на различните етапи от процеса на пречистване на отпадъчните води. Утайките съдържат не само ценни за земеделието компоненти (сред които органични вещества, азот, фосфор, калий и в по-малка степен, калций, сяра и магнезий), но и замърсители, които обикновено

включват тежки метали, органични замърсители и патогенни организми. Качеството на утайките се определя най-вече от източника на образуването им, т.е от първоначалната концентрация на замърсители в пречистената вода, както и от техническите характеристики на извършените процеси, свързани с третирането на отпадъчни води и утайки.

Съгласно европейското законодателство, утайките от ПСОВ представляват неопасни отпадъци, които при подходящо управление не представляват опасност за околната среда и човешкото здраве. След правилното и екологосъобразно третиране, те могат да бъдат от полза за околната среда. Съществуват редица възможности за оползотворяване и обезвреждане на утайките от ПСОВ. Някои от тях са дългогодишни добри практики например, оползотворяването им като почвен подобрител върху земеделски земи и при рекултивация на нарушени терени. Друг по-съвременен подход за тяхното оползотворяване е използването им като гориво за производство на енергия. В случай, че утайките не могат да бъдат оползотворени, съществуват и възможности за тяхното обезвреждане чрез депониране или изгаряне.

Прегледът на законодателните актове показва, че много малка част от националната законодателна рамка се отнася до употребата на утайките за други цели, освен за земеделие (например, използване за горски насаждения или възстановяване на нарушени терени). Изгарянето или депонирането на утайки обикновено също се разглежда от подзаконовите нормативни актове.

Въз основа на направените анализи и изводи прилагането на Националния стратегически план за управление на утайките (НСПУУ) от ГПСОВ в България за периода 2014-2020 г. трябва да осигури следните национални цели:

Рециклиране и материално оползотворяване на следните количества образувани утайки от ГПСОВ до 2020 г.:

- 55% до края на 2016 г.
- 60% до края на 2018 г.
- 65% до края на 2020 г.

Енергийно оползотворяване на следните количества образувани утайки от ГПСОВ до 2020:

- 10% до края на 2016 г.
- 20% до края на 2018 г.
- 35% до края на 2020 г.

Нулево депониране и нецелево временно съхранение на утайки до 2020 г.

Депонирането на утайки е възможно най-неприемливия начин за тяхното третиране. От една страна се използват скъпи съоръжения, които са или ново изградени депа или стари неотговарящи на изискванията, но ползването им е съпроводено с риск за околната среда. От друга страна се губят ценни хранителни вещества, съдържащи се в утайките, които биха могли да подобрят качеството на почвите. Настоящата практика за обезвреждане на утайки на депа не би могла да се приеме, като удачен вариант в дългосрочен аспект. При липсата на други алтернативи за третиране на утайки, в периода на действие на НПУДО се поставят конкретни задачи, за да се гарантира, че обезвреждането на утайките чрез депониране ще бъде в съоръжения, отговарящи на изискванията на националното законодателство и на Директива 1999/31/ЕС за депата, т.е. всички утайки, които отиват за депониране следва да бъдат подходящо обработени, за да отговарят на критериите за приемане на депа. Основен проблем тук е, че не всички от изградените на територията на страната депа са проектирани да приемат утайки за депониране. Обезвреждането наутайки чрез депониране е възможност, която трябва да продължи да съществува в рамките на един преходен период, до извършването на необходимите инфраструктурни и технологични инвестиции за алтернативни варианти за оползотворяване на утайки. След това утайките могат също да бъдат депонирани след съвместното им третиране до определено инертно състояние в съоръжения за биологично третиране на биоотпадъци (съоръжения за компостиране или механично-биологично третиране (МБТ). От друга страна дългосрочното съхраняване (до намирането на по-добри варианти за оползотворяване) или обезвреждането чрез депониране представляват финални и окончателни решения за количества утайки, за които не могат да се намерят други възможности за оползотворяване или обезвреждане.

В процеса на планиране при изготвянето на Националния стратегически план за управление на утайките 2014-2020г. са определени 4 моделни региона, които са разгледани детайлно и са посочени примери за това как националния план може да бъде приложен в представителните области на регионално ниво. При определянето на вероятната комбинация от варианти, в рамките на стратегическия план се дава по-голямо предимство на всички начини за рециклиране и материално оползотворяване на утайките, пред изгарянето или обезвреждането им чрез депониране.

В „Анализ на конкретни случаи", Приложение към НСПУУ, под формата на казуси са разгледани специфичните възможности и необходимостта от промяна в четири представителни моделни региона - София, Бургас, Велико Търново и Благоевград. Разгледани са два сценария - сценарий „Запазване на досегашната практика" и сценарий, при който се използват „Най-добрите налични техники".

Сценарий „Запазване на досегашната практика"

Сценарият „Запазване на досегашната практика” разглежда последствията при продължаване на старите практики на управление на утайките в дадения регион.

Сценарий „Използване на най-добрите налични техники” (Сценарий „НДНТ”) Сценарият „НДНТ” включа всички необходими процеси на предварително третиране, без да се уточняват инвестициите, които ПСОВ трябва да предприеме в тази посока. В сценария са възприети най-добрите варианти в практиката, според предначертаното в НСПУУ и съобразно специфичните условия на района. По принцип се дава приоритет на термичното оползотворяване на утайките, в сравнение с използването им върху земя. Оползотворяването в земеделието трябва да бъде вариант, когато нито една от предпочитаните възможности не е на разположение. То не може да бъде избирано, ако утайките нямат необходимото качество и не са изпълнени изискванията за мониторинг. Самите оператори на ПСОВ трябва да вземат управленческо решение, тъй като съществува огромен брой възможности и технологии за всички сектори, както и различни варианти за предварително третиране (мобилни или стационарни решения, споразумения за сътрудничество и общи инвестиции, третиране на място или договаряне с външни фирми).

Съществуващите в момента възможни варианти за оползотворяване или окончателно обезвреждане на утайки от отпадъчни води, съгласно НСПУУ от ГПСОВ в България за периода 2014-2020 г., могат да бъдат обобщени по следния начин:

> материално оползотворяване върху земеделска земя;

> рециклиране на фосфора;

> енергийно оползотворяване в термични процеси;

> обезвреждане/наземно депониране.

В изготвения План за управление на утайките от ПСОВ гр. Елхово са разгледани няколко възможни сценария за оползотворяване на утайки от ПСОВ и те са както следва:

> Оползотворяване в селското стопанство като торно средство, в цветарството, за паркоизграждане и поддържане на тревни площи.

> Оползотворяване за рекултивация на нарушени терени в горското стопанство, за земеделски нужди и др.

> Аварийно депониране на утайки, при условие че не отговарят на изискванията за използване по предложените по-горе два варианта.

Оползотворяване на утайките в земеделието

Утайките представляват биомаса, богата на хранителни елементи и органично вещество и може да се използва като торно средство за поддържане и повишаване на почвеното плодородие и добивите от земеделските култури и за възстановяване на нарушения баланс на органично вещество в почвите, при спазване на определени изисквания, свързани с опазването на околната среда.

Предпоставки за реализиране:

• Европейската и българската нормативна уредба, в тази област регламентират оползотворяването на утайките от ПСОВ в селското стопанство;

• Направеното проучване на индустриалните замърсители в град Елхово показва, че в утайката от ПСОВ не се очакват стойности на тежките метали над ПДК и те могат успешно да се оползотворяват в селското стопанство;

• В последните години се ползват незначителни количества минерални торове, поради тяхната висока цена. Освен това, липсата на достатъчно количество оборски тор,

нарушения баланс на органичното вещество в почвите, налага да се търсят други органични резерви;

• Технологията на третиране на излишната активна утайка позволява производството на стабилизиран органичен продукт, подходящ за по-нататъшно оползотворяване;

• Наличие на терени за рекултивация в Община Елхово, за които обаче е необходима конкретна оценка.

Очаквани резултати от оползотворяването на утайките от ПСОВ Елхово в земеделието

• Ограничаване използването на скъпо струващи минерални торове чрез предоставяне на възможност за използване на естествен продукт за подобряване на физико-химичните свойства на почвите и възстановяване на нарушения баланс на органичновещество;

• Засилване на връзките и кооперирането между селското стопанство и местния ВиК оператор;

• Повишаване на общественото съзнание и ангажираността на населението по отношение на екологичните проблеми в района.

Потенциални трудности

• Понастоящем няма данни за качествените показатели на селскостопанските площи, което е необходимо условие за използването на утайките върху тях- това изследване е нормативно регламентирано и е неизменна част от издаването на разрешителни и трябва да бъде изпълнено своевременно;

• Собствениците на земя са неинформирани или предубедени срещу използването на утайки от ПСОВ в земеделието - предвижда се провеждане на семинари за информиране на селските стопани;

• За използване на утайките в земеделието, като торно средство трябва да се издадат разрешителни включващи оценка на утайките, обработваемата площ, отглежданите култури и нормите на торене. Изискванията за издаване на тези разрешителни са посочени в Наредбата за реда и начина за оползотворяване на утайки от пречиства¬нето на отпадъчни води чрез употребата им в земеделието (обн. ДВ, бр. 112, 23/12/2004).

Технологични и законодателни изисквания

Преди оползотворяване на утайките от ПСОВ Елхово се предвижда тяхното третиране с негасена вар и съхранение за период от 6 месеца на площадката за ПСОВ за завършване на процесите на минерализация на органичното вещество. При необходимост, площадката ще се използва и като резервни изсушителни полета. Площта на площадката е в размер на 600,00 m2 и поема 6 месечното количество на утайката.

Наредбата за оползотворяването на утайки от ПСОВ чрез използването им в селското стопанство регламентира качествените и административни изисквания за приложимостта на утайките в земеделието. По-долу са изложени ключовите моменти:

1. Изследванията на утайките предназначени за земеделието трябва да включва следните показатели:

- сухо вещество, органично вещество;
- общ, амониев и нитратен азот;
- фосфор, калий - общи и подвижни форми;
- калций, магнезий, сяра от сулфати;
- кадмий, мед, никел, олово, цинк, живак, хром и арсен;

- ПАВ и ПХБ;

- Esherichia coli, Salmonella spp., Clostridium perfringens и жизнеспособни яйца нахелминти.

2. Изпитванията на почвата се извършват преди първоначалното оползотворяване на утайките, а след употребата им на всеки 5 години.

Транспортна схема при използване на утайките в селското стопанство

Транспортна схема при използване на утайките в селското стопанство

Вид на отпадъка	**Краен получател**	**Транспортен**	**Превозвач**
Неопасни стабилизирани утайки от ПСОВ, отговарящи на нормативните изисквания за	Селскостопански фермери, които приемат утайки според разработен план график	Утайката се транспортира по предварително установени маршрути	Специализирано транспортно звено към общината или ПСОВ

След изясняване на обхвата от селскостопански земи, върху които може да се внася утайка и определяне на точното им местоположение, за всеки конкретен случай ще се изготвя конкретна транспортна схема.

Използване на утайките за рекултивация на нарушение терени

Препоръчва се утайките да се използват първо за възстановяване на нарушени терени. Това са терени, които не са годни за селскостопанско използване, като насипища от рудници, кариери за пясък и чакъл, пороища, некоригирани речни корита и др. Терени от подобен тип не са посочени като налични от Община Елхово, както и тревни площи, паркове и градини. В случай, че в бъдеще се открие такава възможност би могло да се приложи използването на този способ за оползотворяване на утайката.

Към подхода предложен за използване на утайките за рекултивация на нарушени терени, като перспективен способ се разглежда и използването на утайките за торене в горски насаждения. В горски почви утайката може да се внася и в по-високи норми. Тя оказва положително влияние върху прираста на дърветата. Особено ефективно е внасянето на утайки при лесобиологичната рекултивация на нарушени земи.

Предпоставки

- Утайката има необходимите качества за рекултивиране на нарушени земи.

- Наличие на недостатъчно терени за рекултивация в Община Елхово, за които е необходима конкретна оценка.

Очаквани резултати

- Възможност за използването на получената утайка за подобряване на инфраструктурата на населеното място (озеленяване на паркове, градини) и извън населеното място (рекултивация на нарушен ландшафт).

- Положителен ефект върху екологичните условия в района, чрез подобряване на ландшафта и създаване на по добри условия екологично разнообразие.

Потенциални рискове

- Липса на информираност на други организации и фирми, за възможността за оползотворяване на утайките за рекултивация на терени - необходимо е да се проведе разяснителна кампания за информиране на населението за възможността за безопасно използване на утайките за рекултивация.

- Трябва да се проучат терените за рекултивация, като се направи физикохимична оценка на почвите в рекултивираните терени, ниво на подпочвени води, разстояние на обекта до ПСОВ и др.

Технологични изисквания

- При рекултивация на терени, които ще се използват за селскостопански нужди, утайките трябва да отговарят на същите изисквания, както утайките използвани в селското стопанство.

- Рекултивацията на нарушени терени и подобряване на слабо продуктивни земи може да се извършва чрез самостоятелно използване на утайка или смесването и със земни маси за създаване на условия за нормално развитие на растителните видове. Необходимо е да се подхожда конкретно към всеки обект и мероприятия чрез разработване на работен проект.

Вид на отпадъка	**Краен получател**	**Транспортен маршрут**	**Превозвач**
Неопасни стабилизирани утайки от ПСОВ, отговарящи на нормативните изисквания за рекултивация на терени	Терени, които предстои да се рекултивират по разработен план график	Утайката се транспортира по предварително установени маршрути, в зависимост от местоположението на крайния получател	Специализирано транспортно звено към общината или ПСОВ

Депониране на утайките

Депонирането на утайките се препоръча само като временно или аварийно решение, когато по една или друга причина утайките не отговорят на нормативните изисквания за оползотворяване в земеделската практика.

Съгласно Комплексно разрешително №134/2006г. на Депо за неопасни отпадъци на общините Елхово и Болярово е разрешено да бъдат приемани отпадъци с цел тяхното обезвреждане с код и наименование съгласно Приложение 1 от Наредба №2/2014г. за класификация на отпадъците както следва: 19 08 05 - утайки от пречистване на отпадъчни води от населени места

Технически изисквания за аварийно депониране на утайките

Операторът на ПСОВ е необходимо да сключи договор с лицензирани фирми за превоз и третиране на опасни отпадъци, в случай, че в утайките се докаже наличие на тежки метали и те бъдат класифицирани като опасни. В този случай утайките се депонират на регламентирано депо за опасни отпадъци.

Извозването на утайките от ПСОВ на специализирани депа се предлага само като аварийно решение до отстраняване на източника на замърсяване на утайките и подобряване на тяхното качество с оглед използването им в селското стопанство или за рекултивация на терени.

От гледна точка на законодателството трябва да се отбележи, че обезвреждането на утайки чрез депониране е нежелана практика, която ще бъде преустановена. Очаква се и земеделието да продължи да играе същата важна роля при оползотворяването на утайките като органичен ресурс, но поради все по-стриктните изисквания по отношение на опазването на почвите и водите и нарастващите опасения, свързани с безопасността ще се насърчава производството на висококачествен продукт компост. Следователно, в цялостната стратегия за управление на утайките към 2020г., на национално ниво обезвреждането на утайки чрез депониране се изключва като възможен вариант.

Основни разходни параметри

На база примерните изчисления, направени за различните сценарии за образуване на утайки от ПСОВ на национално ниво и разпределението им по различните варианти за третиране, планирано в бъдеще, разходите за тон сухо вещество от утайки км 2020 г. ще бъдат средно до 311 евро.

Общоприет факт е, че оползотворяването и обезвреждането на утайките представляват около половината от всички разходи за третиране и обезвреждане на отпадъчните води. Това означава, че управлението на утайки е много скъпо, тъй като обемът на мокрите утайки не надвишава 1% от отпадъчните води. Най-значителен е разходът за третиране на утайките и той ще расте в бъдеще с въвеждането на по-стриктни изисквания по отношение на санитарните изисквания. Обезводняването и сушенето на утайките са много скъпи процеси, въпреки че този разход отчасти се компенсира, като се спестява от високите цени, плащани за транспорт на мокри утайки.

Основни изводи и препоръки относно утайките от ПСОВ:

- До момента не са генерирани утайки от ПСОВ, тъй като проекта за проектиране и строителство на бъдеща Пречиствателна станция за отпадъчни води е в процес на изпълнение.
- Препоръчително е на етапа на въвеждане в експлоатация на ПСОВ да бъде изготвен план за управление на утайките от ПСОВ гр. Елхово, в който са предвидени подходящите процеси за уплътняване, стабилизиране и обезводняване на утайките и методи за правилното им и ефикасно оползотворяване или обезвреждане.
- Препоръчително е да се проучат възможностите за компостирането на утайките заедно с биоотпадъците с цел получаване на висококачествен компост, който е с гарантирано качество и безопасност по отношение на околната среда и здравето на населението. Към момента изграждането на инсталации за рециклиране и материално оползотворяване на отпадъците (вкл. съоръжения за компостиране) са приоритетни за България.
- След изграждане и въвеждане експлоатация на ПСОВ гр.Елхово да се провежда периодичен мониторинг на параметрите, характеризиращи качеството на утайките и определящи годността им за определени начини за третиране или оползотворяване.

Прогнози за образуваните отпадъци

Прогнози за образуваните битови отпадъци

Прогнозата за образуваните битови отпадъци в община Елхово за периода 2016-2020г. е изготвена въз основа на два компонента:

- Демографска прогноза за периода 2016-2020 г.

- Норма на натрупване на отпадъци на 1 жител/кг и прогноза за нарастването й.

Демографска прогноза за периода 2016-2020 г.

Прогнозата за броя на населението на община Елхово е изготвена на базата на следните източници на информация

- Официална демографска прогноза на НСИ за периода - I вариант (при хипотеза за конвергентност). Този вариант е определен от НСИ като най-реалистичен. Прогнозата на НСИ по този вариант включва както прогноза за населението общо за страната, така и за всяка една от 28-те области.

Демографската прогноза е изготвена по следния алгоритъм:

- Прогнозата е изготвена за периода 2016-2020г.
- Въз основа на исторически данни за динамиката на населението по общини в Ямболска област в периода 2003-2016 г. е изчислен коефициент, посредством който се прогнозира броя на населението на всяка община въз основа на прогнозата на НСИ за населението на Ямболска област.

Таблица 12. Демографска прогноза за община Елхово (бр. жители)

Прогноза за населението 2016-2020 поданни на НСИ

Година	2016	2017	2018	2019	2020
Община Елхово	14 724	14 754	14 563	14 372	14 178

Нормата на натрупване представлява средното годишно количество образувани битови отпадъци, които се падат на един жител.

В рамките на анализа на количествата на битовите отпадъци в община Елхово бяха изчислени нормите на натрупване за периода 2016–2020 г. (виж Таблица 12).

Нормата на натрупване на смесените битови отпадъци се стабилизира, променяйки се с ръст от 1% годишно. При изготвянето на прогнозата се прави допускането, че тя ще се запази стабилна със слаб ръст от 1% годишно. Стабилността в ръста се дължи на мерките за предотвратяване образуването на отпадъци, които община Елхово трябва да изпълни във връзка с реализирането на новата общинска програма за управление на отпадъците, като и очакваното повишение в благосъстоянието на населението.

Нормата на натрупване е изчислена на базата на данните от морфологичния анализ за количеството на всички генерирани битови отпадъци на територията на общината към 2016 г., включително разделно събраните рециклируеми отпадъци, без да се взема предвид количеството на зелените отпадъци. При отределяне на нормата на натрупване е работено с данни от мофрологичния анализ за състава на отпадъка, който е актуален към 2016 г. Нормата на нарупване е производното на идентифицирано количество битови отпадъци и данните за броя на населението към 2016 от НСИ. Към така образуваната основа е прибавен ръстът от 1 % годишно нарастване.

Прогнозната норма на натрупване е представена в следващата таблица.

Таблица 13. Прогнозна норма на натрупване за община Елхово за периода 2016-2020 г. (кг/ж/г/.)

	2016	2017	2018	2019	2020
Норма на натрупване на количеството генерирани отпадъци на територията на общината включ. Разделно събраните рециклируеми отпадъци	**97**	**98**	**99**	**100**	**101**

Прогнозните количества на битовите отпадъци са изчислени като произведение на прогнозното население и прогнозната норма на натрупване за съответната година от прогнозния период. Те са представени в следващата таблица.

Таблица 14 Прогнозни количества на битовите отпадъци за община Елхово за периода 2016-2020 г. (тона)

	2016	2017	2018	2019	2020
Прогнозните количества на битовите отпадъци	**3 452**	**3 469**	**3 464**	**3 460**	**3 455**

Намаляващ темп в нормата на натрупване и съответно запазващото се стабилно ниво на количеството на генерирания отпадък на територията на общината се дължи на тенденцията за намаляване на населението.

Прогнозирането на морфологичния състав на отпадъците е извършено на базата на:

- общото прогнозно количество на битовите отпадъци;
- направени проби на морфологичния състав на отпадъците в общината.

Прогнозата е представена в следващата таблица.

Таблица 15. Прогноза за образуваните битови отпадъци по морфологичен състав (тона)

17.	**Хранителни**	т/год.	1 017,8	1 017,8	1 017,1	1 017,0
18.	**Хартия и картон**	т/год	1 184,1	1 184,2	1 183,4	1 183,2
19.	**Пластмаса**	т/год	1 119,3	1 119,4	1 118,6	1 118,5
20.	**Стъкло**	т/год	693,9	693,88	693,42	693,33
21.	**Метал**	т/год	575,91	575,93	575,55	575,47
22.	**Дърво**	т/год	991,54	991,58	990,92	990,78
23.	**Гума**	т/год	338,82	338,83	338,60	338,56
24.	**Текстил**	т/год	1 006,4	1 006,4	1 005,7	1 005,6
25.	**Кожа**	т/год	268,52	268,53	268,35	268,32
26.	**Опасни домакински отпадъци**	т/год	152,48	152,48	152,38	152,36
27.	**Инертни отпадъци**	т/год	2 723,7	2 723,8	2 722,0	2 721,6
28.	**Биоразградими отпадъци**	т/год	6 157,9	6 158,1	6 154,0	6 153,2

29.	**зелени отпадъци**	т/год	2 958,0	2 958,2	2 956,2	2 955,8

		2016	2017	2018	2019	2020
Хартия и картон	т/год	180	182	182	181	180
Пластмаса	т/год	189	192	191	191	190
Стъкло	т/год	86	87	87	87	87
Метал	т/год	18	18	18	18	18
Дърво	т/год	71	72	72	72	71
Гума	т/год	18	18	18	18	18
Текстил и кожа	т/год	71	71	71	71	71
Опасни домакински отпадъци	т/год	32	33	33	33	33
Инертни отпадъци	т/год	233	235	235	234	233
Биоразградими отпадъци	т/год	789	798	796	793	790
зелени отпадъци	т/год	333	337	336	335	334
Други	т/год	8	8	8	8	8

Таблица 16. Прогноза на количеството разделно събрани отпадъци чрез създадените системи за разделно събиране

Предадени на оползотворяване/ обезвреждане битови отпадъци ***(заб. 2)***	т/год	**651,52**	**651,52**	**651,52**	**651,52**
Хартия и картон	т/год	556,62	556,62	556,62	556,62
Пластмаса	т/год	37,93	37,93	37,93	37,93
Метал	т/год	19,46	19,46	19,46	19,46
Стъкло	т/год	37,51	37,51	37,51	37,51
За инсталация за предварително третиране/сепариране/МВТ	т/год				

Тези количества трябва да бъдат взети предвид при избора на мерки във връзка с изпълнението на:

- *Цели за рециклиране на отпадъци от хартия, пластмаса, метал и стъкло, съгласно чл.31, ал.1, т.1 от ЗУО*

Таблица 17. Прогноза за постигане на целите за рециклиране на отпадъци от хартия, пластмаса, метал и стъкло

	Мерна единица	**2017 г.**	**2018 г.**	**2019 г.**	**2020 г.**
Прогнозирани общо генерирани отпадъци от хартия, картон, пластмаса, стъкло и метали	тона	589	505	503	502
Цели за рециклиране, съгласно чл.31, ал.1, т.1 от ЗУО	%	40	40	40	50

	Мерна единица	2017 г.	2018 г.	2019 г.	2020 г.
Минимални целеви количества за постигане на целите	тона	236	202	201	251
Прогнозирани количества, рециклирани отпадъци от хартия, картон, пластмаса, стъкло и метали	тона	5,09	5,09	5,09	115,99
Изпълнение на целите за рециклиране съгласно чл.31, ал.1, т.1 от ЗУО	%	2%	2%	3%	04,6%

**Направената прогноза за количествата оползотворени отпадъци отчита въвеждането в експлоатация на инсталация за предварително третиране на смесено събрания битов отпадък през 2020 г. При изготвянето на предпроектно проучване за нея, при необходимост ще бъде направена актуализация на прогнозните количества.*

Прогнозните количества на рециклираните отпадъци от хартия, картон, пластмаса, стъкло и метали включват:

- Разделно събраните отпадъци от търговски обекти, предадени на организациите за оползотворяване на отпадъци;
- Разделно събраните отпадъци чрез цветните контейнери;
- Предадените отпадъци на пунктове за вторични суровини от домакинства и от фирми и организации;
- Разделно събраните и предадени безвъзмездно отпадъци на общинска площадка от граждани и фирми, в т.ч. чрез периодични кампании, организирани от общината.
- Прогнозните количества хартия, стъкло, метал и пластмаса, които се предвижда да бъдат отклонени от смесено събирания отпадък и насочени към системите за оползотворяване

- *Цели за разделно събиране и оползотворяване на битови биоразградими отпадъци*

Таблица 18 Прогноза за постигане на целите за разделно събиране и оползотворяване на битови биоразградими отпадъци

	Мерна единица	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.	2020 г.
Генерирани биоразградими отпадъци	тона	2854,93	2864,94	2862,36	2859,64	2856,60
Минимални целеви количества събрани и оползотворени битови биоразградими отпадъци за постигане на целите – 35% спрямо генерираните биоразградими отпадъци през 1995 г.	тона	-	-	-	-	35 %

	Мерна единица	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.	2020 г.
Биоразградими отпадъци през 1995 г.	тона	6646	6646	6646	6646	6646
Допустимо количество на биоразградимите отпадъци за депониране	тона	6646	6646	6646	6646	2326
Прогнозни количества на разделно събраните и оползотворенибитови биоразградими*	тона	-	2864,94205	2864,94205		
Изпълнение на целите за рециклиране съгласно чл.31, ал.1, т.1 от ЗУО						100 %

**Направената прогноза за количествата оползотворени битови биоразградими отчита въвеждането в експлоатация на компостираща инсталация през 2020 г. При изготвянето на предпроектно проучване за нея, при необходимост ще бъде направена актуализация на прогнозните количества.*

Изчисленията са направени на база на наличната информация към момента показват, че с оползотворяването на (1) градински и дървесни отпадъци в състава на смесените битови отпадъци, (2) зелените отпадъци от общинските паркове и градинки, (3) община Елхово може да изпълни нормативно заложените цели за намаляване на количествата биоразградими отпадъци, които се депонират и заувеличаване на дела на оползотворените опадъци от изброените фракции до 2020 г.

Във връзка с планираното изграждане на компостираща инсталация, следва да се представи прогноза за работата на инсталацията с оглед прогнозите за достигане на пълния й капацитет:

№	Година	Мер. ед.	Данни за компостиращата инсталация				
			2016	2017	2018	2019	2020
34.	**Отпадъци на Вход компостираща инсталация *(заб.4)***	т/год	0	0	0	0	3 989
	Отпадъци на Вход компостираща инсталация община Елхово	т/год	0	0	0	0	2 281
	Отпадъци на Вход компостираща инсталация община Болярово	т/год	0	0	0	0	1 709
35.	**Произведен компост**	т/год	0	0	0	0	997
36.	**Остатъчен отпадък от компостиращата инсталация**	т/год	0	0	0	0	499
37.	**Предвиден за депониране остатъчен отпадък от компостиращата инсталация**	**т/год**	**0**	**0**	**0**	**0**	**166**

№	Година	Мер. ед.	

			2017	2018	2019	2020
36.	**Отпадъци на Вход компостираща инсталация *(заб.4)***	т/год				6 079
37.	**Произведен компост**	т/год				1 520
38.	**Остатъчен отпадък от компостиращата инсталация**	т/год				190
39.	**Предвиден за депониране остатъчен отпадък от компостиращата инсталация**	**т/год**				**6**

**Направената прогноза отчита въвеждането в експлоатация на компостираща инсталация през 2020 г. Направените прогнози са направени предвид кандидатстването на общините Елхово и Болярово в партньорство.*

Във връзка с планираното изграждане на инсталация за предварително третиране, следва да се представи прогноза за работата на инсталацията с оглед прогнозите за достигане на пълния й капацитет:

№	Година	Мер. ед.	Данни за инсталация за предварително				
			2016	2017	2018	2019	2020
38.	**Отпадъци на Вход инсталация за предварително третиране *(заб.5)***	т/год	0	0	0	0	1 249
	Отпадъци на Вход инсталация за предварително третиране община Елхово	т/год	0	0	0	0	1 249
	Отпадъци на Вход инсталация за предварително третиране община Болярово	т/год	0	0	0	0	266
39.	**Отделени рециклируеми фракции *(заб. 6)***	т/год	0	0	0	0	703
	Метал	т/год	0	0	0	0	20
	Хартия	т/год	0	0	0	0	179
	Пластмаса	т/год	0	0	0	0	190
	Стъкло	т/год	0	0	0	0	70
	Инертни	т/год	0	0	0	0	244
40.	**Стабилизирана фракция**	т/год	0	0	0	0	828
41.	**Остатъчен отпадък от инсталацията за предварително третиране**	т/год	0	0	0	0	580
42.	**Предвиден за депониране остатъчен отпадък от инсталацията за предварително третиране**	**т/год**	**0**	**0**	**0**	**0**	**298**

№	Година	Мер. ед.				
			2017	2018	2019	2020
36.	**Отпадъци на Вход компостираща инсталация *(заб.4)***	т/год				6 079
37.	**Произведен компост**	т/год				1 520

38.	**Остатъчен отпадък от компостиращата инсталация**	т/год				190
39.	**Предвиден за депониране остатъчен отпадък от компостиращата инсталация**	**т/год**				**6**

**Направената прогноза отчита въвеждането в експлоатация на инсталация за предварително третиране през 2020 г. Направените прогнози са направени предвид кандидатстването на общините Елхово и Болярово в партньорство.*

8.1. Приложение: Анализ на инфраструктурата за управление на отпадъците

Анализът на **инфраструктурата по управление на отпадъците** се стреми да даде отговор на следните въпроси:

1. Какви са тенденциите и настоящата ситуация по отношение на осигуряване от общината на инфраструктура за отпадъци, чието управление е от компетенциите на местните власти
2. Осигурената, изградена и в процес на изграждане инфраструктура, която обслужва или би могла да обслужва Община Елхово, достатъчна ли е за третиране на отпадъците на територията на общината и за постигане на нормативните изисквания и целите за рециклиране и оползотворяване на отпадъците, поставени пред местните власти
3. Необходима ли е допълнителна инфраструктура за подобряване на услугите и постигане на целите за рециклиране и оползотворяване на отпадъците
4. Какви са основните изводи и препоръки от анализа

Предмет на настоящия анализ е инфраструктурата за управление на битовите отпадъци и по-конкретно на биоразградимите отпадъци и на разделно събраните отпадъци от хартия, картон, метал и стъкло, тъй като управлението на тези потоци отпадъци са от компетенциите на общините. Направен е анализ и на инфраструктурата за третиране на отпадъци от строителство и разрушаване (ОСР), тъй като управлението макар и на малка част от този поток отпадъци е също от компетенциите на местните власти.

Информационно обезпечаване на анализа

На национално ниво на практика не е изградена цялостна информационна база данни, в която информацията за инфраструктурата за третиране на битовите и строителните отпадъци, както и на отпадъците-утайки от ПСОВ, да е систематизирана и да обхваща всички аспекти както в регионален и общински, така и във времеви разрез. Информацията за управление на отпадъците на територията на Община Елхово, в т.ч. и за използваната инфраструктура от общината, все още не е систематизирана в информационна система на общината, каквато е ситуацията в почти всички общини в страната.

Ето защо за целите на анализа е използвана информация от програмни документи на национално ниво, публична информация от ИАОС, РИОСВ гр. Стара Загора, както и информация, налична в община Елхово.

Основни данни и тенденции на национално ниво

От анализите на инфраструктурата за разглежданите потоци отпадъци на национално ниво се налага изводът, че въпреки напредъка през последните години в подготовката и изграждането на интегрирани регионални системи за управление на битовите отпадъци, а донякъде - и на съоръжения за строителните отпадъци и утайки от ПСОВ на територията на страната през последните години, вкл. с помощта на национални и европейски програми, все още реално функциониращите инсталации и съоръжения към началото на 2017 г. са недостатъчни за достигане на високите екологични цели по управление на отпадъците, и по-конкретно[7]:

- *Само четири* от 55 регионални системи за управление на отпадъците в страната са с функциониращи съоръжения за оползотворяване на биоразградими битови отпадъци, като се има предвид, че анализът на битовите отпадъци показва, че над 50 % от състава на битовите отпадъци са биоразградими.
- *В десетина* от общо 55 регионални системи за управление на отпадъците в страната функционират инсталации за сепариране на полезни компоненти от битовите отпадъци.
- Само в половината от 55-те регионалните системи за управление на отпадъците депата за обезвреждане на битови отпадъци отговарят на нормативните изисквания на ЗУО и на Наредбата относно депа за отпадъци.
- Анализите в Националния стратегически план за управление на отпадъците от строителство и разрушаване до 2020 г. показват, че съществуващата инфраструктура за подготовка и за оползотворяване на строителните отпадъци е крайно недостатъчна и налична само на територията на няколко общини. Вероятно с бизнес проекти за такива инсталации ще може да се кандидатства по ОПИК 2014-2020 г. по схемите за ефективно използване на ресурсите и енергийна ефективност
- Изводите за състоянието на сметосъбиращата и сметоизвозваща техника показват, че общините са добре обезпечени със съдове за смесени битови отпадъци, които са разнообразни по вид, обем и материали. Паркът на транспортни средства за транспортиране на битови отпадъци е остарял, като делът на новите специализирани сметосъбиращи автомобили, закупени през последните 2-10 години, е малък. Общините не са обезпечени със съдове и транспортна техника за разделното събиране на биоотпадъци. Съдовете и транспортната техника за разделно събрани рециклируеми битови отпадъци от опаковки се осигуряват от организации за оползотворяване на отпадъци от опаковки.
- До края на 2020 г. ще влязат в експлоатация модерни депа за отпадъци, инсталации за биоразградими битови отпадъци, сепариращи инсталации и претоварни станции на територията на около 20 регионални системи за управление на битовите отпадъци, като регионалните депа ще обслужват всички общини от региона, а сепариращите и компостиращите инсталации – само по-близко разположените общини до инсталациите.
- НПУО 2014-2020 г. предвижда със средства от ОПОС 2014-2020 г. да се финансират проекти на общини за решаване на въпросите с третиране на биоотпадъците – за

[7]Анализ на инфраструктура за отпадъци в Национален план за управление на отпадъците 2014-2020г., интернет страница на МОСВ

изграждане на компостиращи и анаеробни инсталации, съдове за разделно събиране и транспортна и друга техника, но няма да се финансират депа за отпадъци. ОПОС 2014-2020 е открил две процедури, за набиране на проектни предложения към общините (BG16M1OP002-2.005 „Проектиране и изграждане на компостиращи инсталации за разделно събрани зелени и/или биоразградими отпадъци“ и BG16M1OP002-2.006 „Втора комбинирана процедура за проектиране и изграждане на компостиращи инсталации и на инсталации за предварително третиране на битови отпадъци“), чиято цел е оказване на финансова подкрепа на местна аднимистрация за изграждането на инфраструктура, за постигане на националните, респективно регионалните цели за отклоняването на биоразградимите отпадъци от общото количество на депонираните и оползотворяване на биоразградимите отпадъци

- НПУО 2014-2020 г. предвижда след 2020 г. държавата, независимо дали от европейски или национални фондове, да не финансира проекти на общините за изграждане на депа за битови отпадъци.

Анализ на инфраструктурата за битови отпадъци в община Елхово

Анализът на инфраструктурата за управление на битовите отпадъци е направен относно двата компонента на инфраструктурата:

1. Съдове и техника за събиране и транспортиране на битовите отпадъци, където се разглеждат съдовете за събиране на битови отпадъци и транспортна техника за сметоизвозване, които са част от системата за управление на отпадъците
2. Площадки, съоръжения и инсталации за третиране на битовите отпадъци

Към момента за третиране на битовите отпадъци, генерирани на територията на Община Болярово комбинира: 1). депониране на смесено събраните битови отпадъци; 2).разделното събиране и последващото оползотворяване на отпадъците от хартия, картон, пластмаса, метал и стъкло и 3). въведени системи за разделно събиране и оползотворяване на отпадъците от ИУГ, ИУЕЕО, НУБА, както и излязли от употреба МПС.

С решение № 365/27/16 по протокол №27/23.10.2009 г. на ОбС Елхово и решение № 240 от 30.09.2009г. на ОбС Болярово е изготвено споразумение между двете общини с цел управление на отпадъците на регионално Депо за неопасни отпадъци на общините Елхово и Болярово (РДНО), съгласно действащия по това време Закон за управление на отпадъците. Споразумението е сключено е подписано на 08.12.2009 г.

8.4.1.1. Инфраструктура за събиране и извозване на битови отпадъци

Населението на община Елхово е 100% обхванато от системата за организирано сметосъбиране и сметоизвозване. Услугите по сметосъбиране и сметоизвозване на битови отпадъци и транспортирането им до депо, се извършва от фирма „НЕО ТИТАН” ООД, гр.Димитровград, избрана след проведена процедура по реда на Закона за обществени поръчки. Възлагането е извършено след сключването на договор № 87-01/18.07.2014 г., за срок от 5 години и включва услугите по сметосъбиране и сметоизвозване на битови отпадъци и поддържане чистотата на териториите за обществено ползване в гр. Елхово и населените места на територията на Община Елхово и други урбанизирани територии. За извършването на посочените дейности фирмата разполага с два специализирани

автомобила за обслужване на съдове тип «Бобър» 1.1 m^3 и кофи за отпадъци от 120 l. Броят и вида на обслужваните съдове за битови отпадъци е представен в Таблица 20. Община Елхово разполага със собствени съдове, предназначени за събирането на битовите отпадъци на територията й. В таблица „Видове съдове за събиране на смесени отпадъци по населени места“ е представена информация за разполагаемите съдове по населени места, за броя на съдовете и техния вид:

Таблица 20 Видове съдове за събиране на смесени отпадъци по населени места

№ по ред	Населено място	Контейнер тип „Бобър” /брой/	Кофа -120 литра /брой/
1	гр.Елхово	179	2600
2	с.Борисово	7	
3	с.Бояново	27	
4	с.Вълча поляна	6	
5	с.Голям Дервент	7	
6	с.Гранитово	22	
7	с.Добрич	5	
8	с.Жребино	9	
9	с.Изгрев	17	
10	с.Кирилово	15	
11	с.Лалково	7	
12	с.Лесово	27	
13	с.Малко Кирилово	4	
14	с.Маломирово	15	
15	с.Малък Манастир	25	
16	с.Мелница	15	
17	с.Пчела	16	
18	с.Раздел	10	
19	с.Славейково	2	
20	с.Стройно	4	
21	с.Трънково	8	
22	с.Чернозем	6	

**Източник общинска администрация Елхово*

Сметосъбирането и сметоизвозването за всички населени места от общината се извършва организирано, съгласно график, целогодишно:

- веднъж седмично за гр. Елхово
- два пъти седмично за контейнери тип „Бобър” в гр. Елхово както следва:

- пред търговски обекти на ул. „Търговска” № 3 и до х-л „Колхида” - 4 бр.
- на паркинга на ул. „Търговска” Бл. № 70 и ул. „Иван Николов” - 4 бр.
- ул. „Рила” Бл. № 31 - 5 бр.
- ул. „Ал. Стамболийски” Бл. № 59 - 5 бр.
- К-с „Изгрев”, ул. „Чаталджа” - 4 бр.
- К-с „Изгрев”, ул. „Чаталджа” - 4 бр.
- К-с „Изгрев” - 4 бр.
- Жилищни блокове на ул. „Морава” - 5 бр.
- РГС Елхово-3бр.

сметоизвозване за всички населени места - два пъти месечно

- други урбанизирани територии извън регулацията на населените места, включени в организирано сметосъбиране и сметоизвозване.
- честота на сметоизвозване - два пъти месечно.честота на сметоизвозване само за Контактна зона към ГКПП „Лесово- Хамзабейли” - веднъж седмично.

I.Направление	II.Направление	1.с.Жребино
1.с.Гранитово	1.с.Малък Манастир	2.с.Борисово
2.с.Мелница	2.с.Пчела	3.с.Стройно
3.с.Лесово	3.с.Изгрев	4.с.Бояново
4.с.М.Кирилово	4.с.Трънково	5.с.Кирилов6.Регионално
5.с.Вълча Поляна	5.Регионално депо	депо
6.с.Голям Дервент		
7.с.Лалково		
8.с.Раздел		
9.с.Славейково		
10.с.Маломирово		
11.с.Чернозем		
12с.Добрич		
13.Регионално депо		

град Елхово - РДНО -град Елхово

град Елхово -с.Гранитово - с.Мелница -с.Лесово -
с.Малко Кирилово - с.Вълча Поляна- с.Голям Дервент -
с.Лалково- с.Раздел -с.Славейково-с.Маломирово-
с.Чернозем-с.Добрич -РДНО - град Елхово

град Елхово - с.Малък Манастир - с.Пчела -с.Изгрев -
с.Трънково- РДНО- град Елхово

град Елхово - с.Жребино- с.Борисово - с.Стройно -
с.Бояново - с.Кирилово - РДНО-град Елхово

Режимът на сметосъбирането, сметоизвозването и границите на районите, където се предоставят услугите са регламентирани със Заповед № 754/28.10.2016 г. на кмета на община Елхово.

Съоръжения и инсталации за третиране на битовите отпадъци

Съоръжения за депониране на отпадъците

- ***Регионално депо за депониране на битовите отпадъци***

Събраните битови отпадъци от всички населени места на територията на общината се депонират на „Депо за неопасни отпадъци на общините Елхово и Болярово". Инсталацията, попадаща в обхвата на Приложение 4 на Закона за опазване на околната среда (ЗООС) е разположена на 1100-1200 m североизточно от с. Добрич, Община Елхово. Площадката на депото се намира в кв. 69 УПИ I 96007 с. Добрич, Община Елхово. Разстоянията до основните градове в региона са: гр. Елхово - 12 km, гр. Болярово - 17 km и гр. Ямбол - 50 km. Към настоящият момент на Депото за неопасни отпадъци на общините Елхово и Болярово е изградена само първа клетка. По проект е предвидено клетките да бъдат две:

Клетка I - първи етап;

Клетка II - втори етап.

Депото има издадено Разрешение за ползване № СТ-05-104/28.01.2010 г. от ДНСК гр. София за първият етап на строежа (Клетка 1).

Съгласно Комплексно разрешително (КР) № 134/2006 г на Регионалното депо се приемат битови и производствени отпадъци генерирани от населението на общините Елхово и Болярово.

№	Инсталация	Позиция на дейността, приложение 4 от ЗООС	Капацитет
1.	Депо за неопасни отпадъци на общините Елхово и Болярово • Клетка I • Клетка II	5.4.	7.81 t/d, 2835 t/y, Общ капацитет на депото: 56 705t 26 090 t 30 615 t

Свободният капацитет на депото (Клетка 1) към месец ноември 2017 г. е 3 306,09т.

Изпълнени са предпазни земно-насипни диги с дължина 2 x 170 m и 2 x 90 m по оси, ширината на короните на диги № 1, 2 и 4 е 4 m, а източната дига № 3 е с ширина 7.50 m. Височината на дигите е променлива съобразно терена, а откосите им са оформени с наклони: вътрешен 1:3 и външен 1:2. Предназначението им е да задържат инфилтрата от тялото на депото, получен вследствие атмосферните валежи, задържане на натрупаните отпадъци и увеличаване обема на депото.

Земно-насипните диги на клетката са с глинест екран, като основата им е изградена върху здрава почва, след отстраняване на хумусния пласт. Върху дига 3 е изпълнен асфалтов път с ширина 2.50 m за сметопревозните машини. Изграден е изолиращ екран от глина (минерален запечатващ слой) и геомембрана от пластмасово глатко фолио с висока плътност с дебелина 2 mm, покрит с геотекстил, който да предпазва фолиото от механични повреди.

За улавянето и отвеждането на появилите се води в изветрялата част на скалната основа под дъното на клетката се изгради дренажна система от дренажни тръби ПЕВП, която се зауст в шахта на площадковата канализация отвеждаща водите в съществуващ

отводнителен канал. Върху дренажния тръбопровод по цялото дъно е изпълнен площен дренаж от чакъл, който е основа на положения изолационен глинен екран.

Дъното на клетката е оформено с наклони надлъжен 5 % и напречен 0.5 %. Върху него е положен изолационен слой от уплътнена глина с дебелина 0.50 m. Върху изолационния глинен слой по дъното е изпълнена изолацията от високоплътен полиетилен /фолио с дебелина 2 mm/. Над фолиото е направена облицовка от геотекстил /500 g/ m2/, за да го предпази от повреди.

Общата площ на терена е 58 962 m2, а площта по границите на оградата - 57.599 m2 в това число:

- клетка 1 за натрупване на отпадъци - 7453 m2;
- площадка за хумус - 7467 m2;
- вътрешно площадкови пътища и площадки - 2110 m2;
- лесозащитен пояс - 4635 m2;
- сгради и съоръжения - 957 m2;
- ограда и охранителни канавки - 1218 m2;
- тротоари - 386 m2;

Обособени са следните зони по предназначение:

1. Зона за приемане на отпадъци с контролно - пропускателен пункт
2. Основна (производствена) зона, включваща:

- I-ва клетка (I-ви етап) за натрупване на отпадъци;
- Площадка за депониране на хумус;
- Ретензионен резервоар, помпена станция за инфилтрат;
- Площадкови комуникации - тръбопроводи за дренажни води, тласкатели за инфилтрат, ревизионни и кранови шахти.

3. Спомагателни сгради и съоръжения както следва:

- Автомивка;
- Дезинфекционен трап;
- Битова сграда с гаражи и работилница;
- Мачтов трафопост.

4. Инфраструктурни подобекти:

- Вътрешно площадкови пътища и площадки, обслужващи депото;
- Площадков водопровод;
- Охранителни канавки;
- Ограда;
- Районно осветление.
- Лесозащитен пояс.
- Тротоари.

Регионалното депо има прекъснат режим на работа, т.е. работното му време е всеки ден от понеделник до петък от 8.00 часа до 17.00 часа. Извън работно време, инсталацията е затворена за прием на отпадъци, главният вход е заключен и районът се охранява.

Видовете отпадъци, които могат да се приемат на територията на площадката, с цел тяхното обезвреждане са с код и наименование:

04 02 22 - отпадъци от отработени текстилни влакна,

15 01 06 - смесени опаковки,

17 01 07 - смеси от бетон, тухли, керемиди, фаянсови плочки и керамични изделия различни от упоменатите в 17 01 06,

19 07 03 - инфилтрат от депа за отпадъци, различен от упоменатия в 19 07 02 (утайки от инфилтратни води),

19 08 01 - отпадъци от решетки и сита,

19 08 02 - отпадъци от песъкоуловители,

19 08 05 - утайки от пречистване на отпадъчни води от населени места,

20 01 10 - облекла,

20 01 11 - текстилни материали,

20 01 39 - пластмаси,

20 02 01 - биоразградими отпадъци,

20 03 01 - смесени битови отпадъци,

20 03 02 - отпадъци от пазари,

20 03 03 - отпадъци от почистване на улици,

20 03 04 - утайки от септични ями,

20 03 06 - отпадъци от почистване на канализационни системи,

20 03 07 - обемни отпадъци, в общо количество до 2 835 t/y,

както и специфични потоци отпадъци с код и наименование:

- 13 01 10 Нехлорирани хидравлични масла на минерална основа и

13 02 05 - Нехлорирани моторни, смазочни и масла за зъбни предавки на минерална основа се съхраняват на закрита, бетонирана площадка с ясни надписи за предназначението й.

- 16 06 01 Оловни акумулаторни батерии се съхраняват на закрита, бетонирана площадка, в специализирани съдове и ясно обозначени надписи.

- 20 01 21 Флуоресцентни тръби и други отпадъци, съдържащи живак се събират и съхраняват разделно, на закрита , оградена и обозначена с табели площадка и оборудвана с херметически затворени съдове за съхраняване на счупени лампи.

Основните дейности свързани с експлоатацията на депото започват от прием; проверка и визуален контрол; регистриране на количествата на постъпващите отпадъци чрез измерване с електронна везна; депонирането на отпадъците в клетка 1 и тяхното пресоване с цел намаляне на обема им. В тази връзка за по-доброто уплътняване на депонираните отпадъци и спазване на изискванията заложени в Комплексно разрешително КР№134/2006 г., през 2014 г. след провеждане на процедура по реда на ЗОП, е закупен и доставен един брой компактор.

След като постъпилите в клетката отпадъци бъдат обработени, се извършва междинно покритие с почва позволяваща свободно дрениране или с други подходящи инертни или промокаеми материали, с цел намаляване рисковете от възникването на пожари и излъчването на миризми, от издухването на сметта от вятъра, и предотвратяване достъпа на преносители на зараза до отпадъците.

- ***Претоварни станции***

На територията на Община Елхово няма изградени Претоварни станции, тъй като не са идентифицирани нужди и необходимост от подобна инфраструктура.

- ***Инсталации за биоразградими и за биоотпадъци***

В Община Елхово няма изградена система за разделното събиране и съхраняването на битови биоразградими отпадъци и биоотпадъци от поддържане на зелени площи, паркове и градини, в т.ч. и определено място за разполагане на необходимите елементи на системата за разделно събиране на тези отпадъци и предаването им за компостиране или друг вид третиране. Отпадъците от зелените площи, които се генерират при поддръжката на зелената система се оставят да изгният настрана, тъй като на този етап липсва компостираща инсталация.Не е въведена и система за разделно събиране на хранителни и кухненски отпадъци от домакинствата, ресторантите, заведенията за обществено хранене и търговските обекти.В тази връзка общината е включена в индикативния списък на Регионалните сдружения за управление на отпадъците (РСУО), в които могат да се изградят инсталации за компостиране и анаеробно разграждане (Приложение № 4 от Национален план за управление на отпадъц ите).

В тази връзка общината е отчела критичното значени на изграждането на инсталация за компостиране на зелен и/или биоразградими отпадъци, с цел осигуряване възможността общината да изпълни задълженията си от една страна свързани с разделното събиране и компостиране на зеления отпадък от обслужванто на общинските терени и от друга страна за отклоняване на зелените и/или биоразградимите отпадъци от общия поток на депонираните отпадъци. В тази връзка общината планира реализирането на проект за проектиране и изграждане на инсталация за предварително третиране на смесено събрания отпадък и инсталация за компостиране в партньорство с община Болярово, които инсталации да третират отпадъците, генерирани на територията на двете общини.

- ***Инсталации за предварително третиране/сепериране, сортиране и други за битови отпадъци***

Към настоящият момент на територията на Община Елхово в т.ч. и на Регионалното депо, липсват инсталации за предварително третиране/сепериране, сортиране и други за битови отпадъци. Основната причина за това е, че средствата за изграждане на подобен род съоръжения/инсталации са изключително големи и предвиждат третиране на по-голямо количество отпадъци, което двете общини - Елхово и Болярово не могат да осигурят.

Към момента ообщина Елхово нв постига националните цели за отклоняване и оползотворяване на отпадъците от хартия, пластмаса, стъкло и метал, което се дължи от една страна на ограничения обхват на системата за разделно събиране на отпадъците от опаковки и от друга страна липсата на допълнителна инфраструктура, която да подкрепи местната власт в изпълнение на законовите й задължение. В този смисъл, осъзнавайки алтернативната липса на възможности, общината ще предприеме мерки реализирането на проект за проектиране и изграждане на инсталация за предварително третиране на смесено събрания отпадък и инсталация за компостиране в партньорство с

община Болярово, които инсталации да третират отпадъците, генерирани на територията на двете общини. Тази допълнителна инфраструктура ще подкрепи общината при изпълнение на задълженията й да отклони определени обеми от фракциите хартия, пластмаса, стъкло и метал от общото количество на депонираните отпадъци и да осигури оползатворяването им. Общината е включена в индикативния списък на Регионалните сдружения за управление на отпадъците (РСУО), в които могат да се изградят инсталации за предварително третиране на битови отпадъци с цел оползотоворяване на битови отпадъци и предотвратяване на емисиите на парникови газове (Приложение № 3 от Национален план за управление на отпадъците).

- ***Площадки за предаване на разделно събрани битови отпадъци, които общината е осигурила за населени места над 10 000 жители***

С най-голям брой население на територията на общината е гр. Елхово, който по данни на НСИ за 2014 година е с население от 9978 жители. В тази връзка изискването съгласно чл. 19, ал. 3, т. 11 от ЗУО за изграждане на подобен род площадки не касае жителите на общината и частност гр. Елхово вземайки предвид и статистическите данни, сочещи към ежегодно намаляване на населението.

- ***Площадки за изкупуване на битови отпадъци от хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло, площадки/места за предаване на ИУЕЕО, негодни за употреба акумулатори, включени в системата на организации за оползотворяване на МРО или индивидуално изпълняващи цели за МРО***

Към 2014 г. на територията на Община Елхово функционират общо 4 броя площадки (пунктове) за изкупуване на отпадъци от пластмаси, стъкло, хартия и картон, метали, излязло от употреба електрическо и електронно оборудване, оловни акумулаторни батерии, излезли от употреба моторни превозни средства. Този вид инфраструктура не се осигурява от общината, тъй като тя е изцяло бизнес инициатива. Поради факта, че количествата битови отпадъци от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло, които се събират в тези пунктове и се предават за рециклиране, се отчитат при изпълнение на целите за рециклиране на битовите отпадъци от общината, те също са предмет на разглеждане в настоящия анализ.

Община Елхово не е изготвила и не поддържа регистър на площадките за предаване на отпадъци от пластмаси, стъкло, хартия и картон на нейната територия, съгласно изискванията на чл. 19, ал. 3, т. 14 от ЗУО.

Съгласно информацията публикувана на електронната страница на ИАОС, в следващите таблици са представени пунктовете за изкупуване на следните видове отпадъци:

Пунктовете за изкупуване на битови отпадъци на територията на Община Елхово

Таблица 22: Регистър на лицата, притежаващи документи за извършване на дейности с битови отпадъци на територията на Община Елхово

Фирма	Местоположение на площадката	Битов отпадък с код и наименование, съгласно Наредба №2/2014 г.

Духов и Син	Площадка № 1 - гр. Елхово, УПИ-1, №089001, кв.89	20 01 40 - метали
Недялко Стоянов	Площадка № 1 - гр.Елхово, ПИ с ид. 27382.500.9527	20 01 40 - метали
Селфат	Площадка № 1 - гр. Елхово, ул. „Морава” №5, ПИ с ид. 27382.500.9516	20 01 01 - хартия и картон 20 01 02 - стъкло 20 01 23* - излязло от употреба оборудване, съдържащо хлорофлуоровъглеводороди; 20 01 33* - батерии и акумулатори, включени в 16 06 01, 16 06 02 или 16 06 03, както и несортирани батерии и акумулатори, съдържащи такива батерии; 20 01 34 - батерии и акумулатори, различни от упоменатите в 20 01 33; 20 01 35* - излязло от употреба електрическо и електронно оборудване, различно от упоменатото в 20 01 21 и 20 01 23, съдържащо опасни компоненти; 20 01 36 - излязло от употреба електрическо и електронно оборудване, различно от упоменатото в 20 01 21 и 20 01 23 и 20 01 35; 20 01 39 - пластмаси.

Източник ИАОС

Пунктовете за изкупуване на отпадъци от опаковки на територията на Община Елхово:

Таблица 22.1: Регистър на лицата, притежаващи документи за извършване на дейности с отпадъци от опаковки на територията на Община Елхово

Фирма	Местоположение на	Отпадък с код и наименование, съгласно Наредба №2/2014г

Селфат	Площадка № 1 - гр. Елхово, ул. „Морава” №5, ПИ с ид. 27382.500.9516	15 01 01 - Хартиени и картонени опаковки; 15 01 02 - Пластмасови опаковки; 15 01 03 - Опаковки от дървесни материали; 15 01 04 - Метални опаковки;

Източник ИАОС

Пунктовете за изкупуване на излезли от употреба моторни превозни средства:

Таблица 22.2: Регистър на лицата, притежаващи документи за извършване на дейности с отпадъци (излезли от употреба превозни средства)

Фирма	Местоположение на	Отпадък с код и наименование, съгласно Наредба №2/2014г
Екометал- Минков	Площадка № 1 - Община Елхово, с. Кирилово, ПИ №075003	16 01 04* - Излезли от употреба превозни средства; 16 01 06 - Излезли от употреба превозни средства, които не съдържат течности или други опасни компоненти.
Недялко Стоянов	Площадка № 1 - гр.Елхово, ПИ с ид. 27382.500.9527	16 01 04* - Излезли от употреба превозни средства; 16 01 06 - Излезли от употреба превозни средства, които не съдържат течности или други опасни компоненти
Селфат	Площадка № 1 - гр. Елхово, ул. „Морава” №5, ПИ с ид. 27382.500.9516	16 01 04* - Излезли от употреба превозни средства; 16 01 06 - Излезли от употреба превозни средства, които не съдържат течности или други опасни компоненти.

Източник ИАОС

Пунктовете за изкупуване на негодни за употреба батерии и акумулатори (НУБА) На територията на общината, лицата притежаващи документ за извършване на дейности с НУБА са представени в следващата таблица:

Таблица 22.3: Регистър на лицата, притежаващи документи за извършване на дейности с отпадъци (НУБА)

Фирма	Местоположение на	Отпадък с код и наименование, съгласно Наредба №2/2014г

Селфат	Площадка № 1 - гр. Елхово, ул. „Морава” №5, ПИ с ид. 27382.500.9516	16 06 01* - Оловни акумулаторни батерии; 16 06 02* - Ni-Cd батерии; 16 06 03* - Живак-съдържащи батерии;

Източник ИАОС

- ***Инсталации за оползотворяване на сметищен газ***

Процесът на биоразпадане, който минерализира органичните части на отпадъците произвежда инфилтрат и сметищен газ. Последният основно се състои от метан (CH4), въглероден диоксид (CO_2) и водни пари и в по-малка степен в зависимост от обстоятелствата, също съдържа амоняк (NH_3) и кислород (O_2). Газът се развива при началото на анаеробното разпадане на отпадъците и това може да продължи десетилетия, до приключване на биоразпадането. Сметищният газ обикновено е наситен с влага и е корозивен. Ако не се контролират надеждно, емисиите на сметищен газ могат да предизвикат повишен риск от пожари и експлозии, токсичност, задушаване и други опасности както и измиране на растителността.

В тази връзка през 2015 година в Клетка 1 на РДНО, са изградени два броя газови кладенци. Успоредно с изграждането на газовите кладенци, съгласно изискванията на КР № 134/2006 г. ще бъдат извършвани собствени периодични измервания на емисиите на вредни вещества в отпадъчните газове, на изходите им и показатели, посочени в Условие 9.5.1 от КР.

Инфраструктура за разделно събиране на отпадъци

Разделно събиране на отпадъци от опаковки

До 2012 г в Община Елхово, се организира система за разделно събиране на отпадъци от опаковки (РСОО), с цел повторна употреба или рециклиране, съгласно сключен договор с организация по оползотворяване „РЕ ПАК” АД. В гр. Елхово дружеството обслужва общо 17 точки от 1.1 m3 контейнери (за стъкло, хартия и пластмаса) и 21 точки от по 240 l съдове. В действащата към онзи момент система за разделно събиране са включени и 8 села от община Елхово с над 300 жители, където също са разположени по няколко точки от 240 l кофи както следва: Гранитово-3, Мелница-2, Лесово-3, Изгрев-3, Пчела-2, Малък Манастир-3, Кирилово-2, Бояново-3. Събраните отпадъци са балирани в база в гр. Елхово и от там предавани на предприятия за рециклиране на хартия в гр. Пазарджик, предприятия за рециклиране на пластмаса в гр. Ботевград и гр. Роман и стъклото е предавано за рециклиране в Плевен, София и Пловдив. Договорът с организацията е прекратен предсрочно, поради отказ на Министъра на околната среда и водите да издаде ново разрешение за извършване на дейност като организация по оползотворяване на отпадъци от опаковки на „РЕ ПАК” АД.

През 2014 г. Община Елхово сключва договор с „БУЛЕКОПАК” АД за разделно събиране на отпадъци от опаковки, образувани от домакинствата, търговски, производствени и административни обекти на нейна територия, но договорът е прекратен поради невъзможността на фирмата подизпълнител да обслужва съдовете за разделно събиране на територията на Община Елхово и на практика не е извършвана тази дейност.

Общината е сключила договор с „ЕКО БУЛПАК“ АД през 2017 г. с 5-годишен срок за изпълнение. По силата на договора изпълнителят организира за своя сметка на територията на общината система за разделно събиране, транспортиране и сепариране на отпадъци от опаковки и отпадъчни материали: хартия и картон, метали, пластмаси и стъкло, образувани от домакинствата, обществените и административните учреждения, училищата, търговските, промишлените и туристическите обекти на нейна територия. Системата за разделно събиране на отпадъци от опаковки, предмет на настоящия договор, включва следните елементи: съдове - цветни контейнери, кофи и/или торби за разделно събиране на отпадъци от опаковки по видове материали - жълтиза хартия, пластмаса и метал и зелени за стъкло за домакинствата и обектите; площадка за сортиране и балиране на отпадъци, обезпечена със специализирана техника и съответната транспортно-обслужваща техника, отговарящи на чл. 24 от Наредбата за опаковките и отпадъците от опаковки /НОО/. Контейнери тип иглу жълто, са с вместимост 1800 л за събиране на хартиени, пластмасови и метални опаковки. контейнери тип иглу зелено, са сс вместимост 1400 л за събиране на стъклени опаковки. Съгласно задължителните условия към Решение № ООп-ОО-01-00/06.12.2012 г. на ЕКОБУЛПАК АД като организация по оползотворяване на отпадъци от опаковки и в изпълнение на изискванията на чл. 24 от Наредбата за опаковките и отпадъците от опаковки /НООО/, ЕКОБУЛПАК АД трябва да обхваща домакинствата в системи за разделно събиране, като осигурява цветни съдове с минимален обем 3 300 л за всеки 400 жители за общини с население под 50 000 жители.

Детайлното описание на предвидената система за разделно събиране е представено в следната таблица:

ЕЛХОВО	НАСЕЛЕНИЕ	ИГЛУ ЖЪЛТО 1800 л	ИГЛУЗЕЛЕНО 1400 л	ОБЩО
Град	11 472	35	35	
Няма села над 1000 ж.	5419	9	9	
ОБЩО	**16 891**	44	44	**88**
Обем (литри)		79 200	61 600	**140 800**

При изграждането на системата са взети предвид следните условности: за населението на община ЕЛХОВО, което е 16 891 души според данни от ГРАО от 15.12.2015 г. са необходими 88 броя съдове за разделно събиране. Обемът на съдовете е 140 хил. литра. Тъй като в общината няма населени места над 1000 жители, освен град ЕЛХОВО, ЕКОБУЛПАК АД планира да обхване със системата за разделно събиране селата Бояново, Изгрев, Малък манастир и Пчела, които се вместват логистично в схемата за обслужване. Предвиденото обслужване на жълтите контейнери е веднъж месечно, а на зелените - веднъж на три месеца.

Разделно събиране на излезли от употреба моторни превозни средства (ИУМПС), отпадъци от черни и цветни метали (ОЧЦМ)

Община Елхово има сключен договор от м. октомври 2014 г. с фирма ЕТ „Недялко Стоянов”, притежаваща разрешение за дейности с отпадъци и собствена площадка, отговаряща на нормативните изисквания на територията на град Елхово. Съгласно договорните отношения, фирмата е обособила площ от действащата си площадка за

безвъзмездно събиране на отпадъци от физически и юридически лица. Отпадъците, които гражданите могат да предават на площадката са уточнени в приложение към договора, неразделна част от него и са както следва:

№ по ред	Код	Наименование
1.	02 01 10	Метални отпадъци
2.	16 01 04*	Излезли от употреба превозни средства
3.	16 01 06	Излезли от употреба превозни средства, които не съдържат течности или други опасни компоненти
4.	16 01 17	Черни метали
5.	16 01 18	Цветни метали
6.	17 04 07	Смеси от метали
7.	19 10 01	Отпадъци от желязо и стомана
8.	19 10 02	Отпадъци от цветни метали
9.	19 12 02	Черни метали
10.	19 12 03	Цветни метали
11.	20 01 40	Метали

**Източник общинска администрация Елхово*

Разделно събиране на масово разпостранени отпадъци (МРО)

Към настоящият момент Община Елхово има сключени договори за сътрудничество с организациите за оползотворяване на останалите групи масово разпространени отпадъци - опаковки, ИУЕЕО, ИУГ, НУБА и отпадъчни масла и нефтопродукти.

Общината е сключила договор с организацията Електрооползотворяване АД, по силата на който организацията за своя сметка организира разделното ИУЕЕО, като осигурява последващото им транспортиране, съхранение, предварително третиране, рециклиране, оползотворяване и/или обезвреждане. Отпадъците се събират от крайните потребители и се транспортират до площадки за съхранение или съоръжения за предварително третиране.

Общината е сключила договор с организацията „Батери Рисайклинг“ АД, по силата на който организацията за своя сметка организира разделното събиране на портативни и автомобилни НУБА, като осигурява последващото им транспортиране, съхранение,

предварително третиране, рециклиране, оползотворяване и/или обезвреждане на събраните в системата НУБА. По силата на договора НУБА се събират от крайните потребители чрез поставянето на съдове за разделно събиране на местата на продажба на портативните или автомобилните батериии акумулатори или друго достъпно място в района, в който се образуват или чрез специално оборудвани превозни средства от местата, в които се образуват НУБА.

Общината е сключила договор с ЕКО ен Ресайклинг АД, по силата на който организацията осигурява разделното им събиране, транспортиране и последващо третиране или обезвреждане на ИУГ . Организацията обезпечава разделното събиране на цялото количество ИУГ от домакинства, административни, търговски и производствени обекти чрез осигуряването на площадка и места за разделно събиране

В изпълнение на задълженията си по чл. 19, ал.3, т.7 за организиране на дейностите по разделно събиране на масово разпространени отпадъци (МРО), Община Елхово е сключила договор с: ЕТ „Недялко Стоянов" от октомври 2014 г. за предоставяне на площадка за временно съхранение на излезли от употреба моторни превозни средства (ИУМПС) от физически и юридически лица. Изпълнителя притежава Разрешение № 13-ДО-00000472-00 от 05.03.2013 г за извършване на дейности с отпадъци от РИОСВ Стара Загора

Разделно събиране на едрогабаритни опасни битови отпадъци

Община Елхово няма сключени договори за разделно събиране на едрогабаритни и опасни отпадъци от домакинствата.

Разделно събиране на биоразградими отпадъци

В общината няма въведена система за разделно събиране на биоразградими, в т.ч и биоотпадъци. До момента не са осигурени необходимите съдове и техника за събиране и извозване на разделно събраните хранителни и кухненски отпадъци, както и на зелените отпадъци от обществените паркове и градини. Не е въведена и система за домашно компостиране. В селските райони разделно се събира оборски тор, който след изсушаване се използва за наторяване на градините и земеделските земи. В тези райони най-често срещаните практики за третиране на биоотпадъци са: използване на кухненски и градински отпадъци за храна на животните; натрупване на смесени купчини от оборски тор, растителни и кухненски отпадъци в полето; купчините не се обръщат, но след една до три години могат да се използват като подобрител на почвата; изгаряне на градински отпадъци и листа.

Инфраструктура за отпадъци от строителство и разрушаване

Предвижданията на законодателството по отношение на строителните отпадъците е ново и цели третиране на строителните отпадъци за тяхното повторно използване. За отпадъците от строителството и разрушаване също са поставени национални цели за рециклиране и оползотворяване, както и за влагането на тези отпадъци в строителството на рециклирани такива.

За изпълнение на целите и изискванията е необходимо да бъде изградена нужната за това инфраструктура. Депонирането на отпадъци от строителни материали е основния метод за обезвреждане на този вид отпадъци на територията на Община Елхово, където към настоящия момент няма изградена инфраструктура за рециклиране и

оползотворяване на строителни отпадъци. Съгласно издаденото Комплексно разрешително (КР) № 134/2006 г. на РДНО на Общините Елхово и Болярово, могат да се приемат отпадъци с цел тяхното обезвреждане с код и наименование: 17 01 07 - смеси от бетон, тухли, керемиди, фаянсови плочки и керамични изделия различни от упоменатите в 17 01 06. Оползотворяването на посочените отпадъци включва основно дейности, свързани с подравняване и запръстяване на отделните пластове натрупани отпадъци (дневните работни участъци) в клетката за неопасни отпадъци при експлоатацията на депото. Част от тях в случай, че са подходящи, биха могли да се използват за дренаж на газовите кладенци, изграждане на временни пътища за достъп и рампи, както и при бъдеща рекултивация на работната клетка.

На територията на Община Елхово няма изградено специализирано депо за строителни отпадъци. До 2011 г., генерираните строителни отпадъци се извозват на съществуващото общинското депо за битови отпадъци, намиращо се в гр. Елхово. Постъпилите отпадъци, основно земни маси и смеси от бетон и тухли са оползотворявани, като са използвани за запръстяване и подравняване на отпадъчното тяло.

Инсталации и съоръжения за третиране на утайките от ПСОВ

В Община Елхово липсва инфраструктура за третиране на утайките от ПСОВ. На територията на общината няма изградени съоръжения и/или инсталации за третиране на тези отпадъци. В тази връзка в процес на изпълнение е проект за: „Проектиране и строителство на Пречиствателна станция за отпадъчни води, довеждащ колектор и частична рехабилитация на ВиК мрежата в гр.Елхово", общ. Елхово, област Ямбол, финансиран съгласно договор № DIR-51011119-CO24/17.02.2012г. по Оперативна програма „Околна среда 2007 - 2013г." Проектът предвижда отпадъчните води от града да се третират в ПСОВ до постигане на изискванията за заустване в „чувствителна зона" - р.Тунджа, т.е. с предвидено отстраняване на азот и фосфор.

До момента не са генерирани утайки от ПСОВ, тъй като проекта за проектиране и строителство на бъдеща Пречиствателна станция за отпадъчни води е в процес на реализация и към настоящият момент не е започнало строителството на обекта.

Предвижданията за третиране на утайките, както на национално, така и на световно ниво са чрез употребата им в земеделието като почвен подобрител, чрез използването им за рекултивация на нарушени терени и последен вариант депониране. При всички варианти е необходимо достигането на добро качество на утайката, преди използването й за каквато и да било цел.

Основни изводи и препоръки

Общината е изградила ефективна система за организирано сметосъбиране, която на практика покрива всички населени места. Съдовете се подменят и допълват ежегодно.

С решение № 365/27/16 по протокол № 27/23.10.2009 г. на ОбС Елхово и решение № 240 от 30.09.2009 г. на ОбС Болярово е изготвено споразумение между двете общини с цел управление на отпадъците на регионално Депо за неопасни отпадъци на общините Елхово и Болярово (РДНО). Към настоящият момент общините Елхово и Болярово нямат създадено регионално сдружение, съгласно изискванията на чл. 24, ал. 1 от Закона за управление на отпадъците.

Не е осигурена необходимата инфраструктура за:

- Предварително третиране - сепариране на смесени битови отпадъци;
- Третирането на строителните отпадъци от ремонтна дейност;
- Компостиране на зелени и градински отпадъци;
- Инсталации и съоръжения за третиране на утайките от ПСОВ.

Все още не е въведена система за разделно събиране на битови отпадъци от хартия и метал, пластмаса и стъкло, отпадъци от опаковки. Въпреки предприетите мерки е необходимо същите да бъдат внедрени - чрез собствени средства или сключване на договор с други лица притежаващи необходимите разрешителни за дейности с отпадъци, във връзка с изпълнение на целите за подготовка за повторна употреба и рециклиране на отпадъчни материали, включващи най-малко хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло от домакинствата и подобни отпадъци.

Община Елхово не е организирала и разделното събиране на пет от общо шест групи МРО на територията си в т.ч отпадъци от опаковки, НУБА, ИУЕЕО, ИУГ и отработени масла и нефтопродукти. Необходимо е да бъдат предприети действия от страна на общинската администрация за сключване на договори с организации по оползотворяване или с „други лица", притежаващи разрешение по чл. 35 от ЗУО за съответния вид отпадък.

Общината не е изготвила и не поддържа регистър на площадките за предаване на отпадъци от пластамси, стъкло, хартия и картон на нейната територия, съгласно изискванията на чл. 19, ал. 3, т. 14 от ЗУО.

В общината няма разработени и въведени в действие проекти за домашно/фамилно компостиране на растителни и биоразградими отпадъци. Не е въведена система за разделно събиране на битови биоразградими отпадъци и биотпадъци от поддържане на зелени площи, паркове и градини.

За достигане на заложените количествени цели в Закона за управление на отпадъците е необходимо осигуряване на следната инфраструктура за третиране и оползотворяване на отпадъци:

- Инсталация за сепариране на смесени битови отпадъци;
- Инсталация за третиране на биоразградими отпадъци;
- Площадка за компостиране на „зелени" отпадъци;

Площадка за временно съхранение и третиране на строителните отпадъци.

8.2. Приложение: Анализ и информация за замърсени в миналото площадки за обезвреждане на отпадъците и осъществени мерки за тяхното възстановяване

Настоящият анализ се стреми да даде отговор на следните въпроси:

- Какви са ситуацията и предприетите действия от страна на общината по отношение на закриването, рекултивацията и последващия мониторинг на общинските депа за отпадъци с преустановена експлоатация;
- Необходими ли са допълнителни мерки за изпълнение на изискванията на националното законодателство относно общинските депа за отпадъци с преустановена експлоатация на територията на Община Елхово;
- Какви са основните изводи и препоръки от анализа.

Информационно обезпечаване на анализа

За целите на анализа е ползвана информация основно от служителите на общинска администрация Елхово.

Общински депа с преустановена експлоатация или чиято експлоатация ще се преустанови в периода на настоящата програма

На територията на Община Елхово има един брой недействащо депо (в процес на закриване), находящо се на запад от гр. Елхово на разстояние 500 m по посока към с. Изгрев. За него има издадена заповед № РД-08-120/23.07.2009 г. от директора на РИОСВ-Стара Загора за преустановяване на дейността, считано от датата на въвеждане в експлоатация на РДНО в с. Добрич. Към настоящият момент за това депо са предприети дейности по проект: *„Закриване и рекултивация на общинско депо за битови отпадъци на гр.Елхово”.* Проектът се финансира от Оперативна програма Околна среда, чрез ПУДООС. Изборът на изпълнител е определен след проведена обществена поръчка, открита с решение № 24-00-211 от 18.12.2012 година. С решение №1 от 13.02.2013 година за изпълнител е определен „ПСТ Холдинг” АД гр. София и е сключен договор за изпълнение №39-01 от 03.04.2013 г. След съгласуване на проведената процедура е сключен договор №9303 от 17.10.2013 година между ПУДООС и Община Елхово за финансиране дейностите по закриване и рекултивация на депото. За строежа са одобрени инвестиционни проекти и е издадено разрешение за строеж №16/30.04.2013 година. Министерство на околната среда и водите с Решение № 70-ОС/2010 г. за преценяване на вероятната степен на отрицателно въздействие, съгласува проекта за закриване и рекултивация на общинското депо за битови отпадъци.

Целта на цитирания проект е натрупаните през годините отпадъци да се покрият с изолиращи пластове и да му се даде форма и наклон, които да позволят използването на терена за други цели. По този начин рекултивираното депо ще се впише в околния ландшафт.

Основните дейности част от проектното предложение, включват:

1. Извършване на строително-монтажни работи (СМР);

2. Техническа рекултивация, която включва:

- Изграждане на горен изолиращ екран;
- Газов дренаж;
- Минерелен запечатващ пласт;

- Дренаж за повърхностни води;
- Почвен слой;
- Газови кладенци

3. Биологична рекултивация включваща:

- Обработка и подготовка на терена за затревяване и засаждане на храстова растителност;
- Поддръжка, наторяване и поливане на растителността.

С оглед ландшафтното оформяне на депото и осушаване на терена около периферията му (в случаите, когато има преовлажняване на почвата), проекта за биологична рекултивация предлага периферно извън петата на депото да се засадят редица влаголюбиви дървесни видове като елша, топола, ясен и клен. За затревяване, се предвижда посевна норма от 20 kg/dka и използване на тревна смеска.

След изискуемия нормативно три годишен период за поддържане на растителността при спазване на технологичните изисквания за извършване на биологична рекултивация, рекултивираното депо ще се впише в околния ландшафт.

Следеексплоатационни грижи и мониторинг

Съгласно изискванията на *Наредба №6/27.08.2013 г. за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци* е необходимо да се осъществява поддръжка и следеексплоатационни грижи на депото в т.ч. контрол по наблюдение на параметрите на околната среда, за срок не по-кратък от 30 години след закриването му. В тази връзка Община Елхово има изготвен *План за контрол и мониторинг на депото,* съгласуван с Басейнова дирекция за управление на водите в Източнобеломорски район с център гр. Пловдив.

Опазването на подземните води е предвидено чрез изграждане на три пункта за мониторинг, пробовземане и анализ на подземни води по индикаторните показатели за очакваното замърсяване. Пунктовете представляват сондажни пиезометри с дълбочина до 6 m под дъното на депото и диаметър 300 mm, оборудвани с техническа колона от плътни и перфорирани PVC тръби с диаметър не по-малък от 150 mm. Към настоящият момент, проекта е в процес на реализация.

Нерегламентирани сметища и стари замърсявания

Към момента на територията на Община Елхово няма регистрирани нерегламентирани сметища. Основна положителна роля, в това играе фактът, че в общината 100% от населението е обхванато от общинската система за сметосъбиране и сметоизвозване на генерираните битови отпадъци, с което се предотвратява образуването на нерегламентирани сметища и произтичащите от това рискове за околната среда и човешкото здраве.

В изпълнение на договор по обществена поръчка №33-01/20.04.2010 г. между Община Елхово и „БКС - Елхово” ООД, през 2010 г. са закрити всички 21 (двадесет и едно) сметища в селата: Борисово, Бояново, Вълча поляна, Голям Дервент, Гранитово, Добрич, Жребино, Изгрев, Кирилово, Лалково, Лесово, Малко Кирилово, Маломирово,

Малък Манастир, Мелница, Пчела, Раздел, Славейково, Стройно, Трънково и Чернозем, намиращи се на територията на Община Елхово.

Периодично общинска администрация извършва проверки за наличието на изхвърлени отпадъци на закритите сметища в населените места, както и за образувани нови такива. В по-голямата част от населените места замърсяване липсва, но има и такива, в които се образуват нови локални замърсявания. Предприемат се своевременни мерки за почистване на замърсяванията, както и за недопускането им. Необходимо е засилване контрола от страна на кметовете и кметските наместници за предотвратяване и недопускане на повторно замърсяване на около и в населените места.

При ежегодното определяне на годишния размер на такса битови отпадъци в план-сметките, одобрени от Общински съвет се предвиждат средства за почистване и поддържане на обществени територии, в т.ч. и почистване на образувани замърсявания, както и за експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци.

Изводи и препоръки

Община Елхово е предприела необходимите мерки за предотвратяване замърсяването на околната среда в резултат от депонирането на отпадъци със закриването на сметищата по селата. Успешното изпълнение на проекта за *„Закриване и рекултивация на общинско депо за битови отпадъци на гр.Елхово”* и след експлоатационните грижи заложени в Плана за мониторинг, ще доведат до подобряване на параметрите на околната среда, запазване на екологичното равновесие и повишаване на екологичната културата на населението.

Община Елхово е една от малкото общини, които са осъществили и осигуряват всички необходими дейности, свързани със закриване, рекултивация и последващи следексплоатационни грижи и мониторинг на общинското депо

8.3. Приложение: Анализ на институционалния капацитет и на информационната обезпеченост в сферата на управлението на отпадъците

Анализът се стреми да отговори на следните основни въпроси:

- Изпълняват ли се в пълен обхват правомощията и отговорностите на общината в сферата на управление на отпадъците съгласно нормативните актове и съответстват ли функциите на звената в общинската администрация на правомощията на кмета на общината.
- Какво е количественото и качественото състояние на човешките ресурси, натоварени с функции за отпадъци.
- Какво е състоянието на информационната обезпеченост на общината във връзка с изпълнение на функциите в сферата на отпадъците.

За осигуряване на необходимата информация за анализа са използвани следните методи:

- събиране и проучване на национални и ведомствени нормативни документи, регламентиращи отговорностите на общините за управлението на отпадъците;

- събиране и анализ на нормативни, вътрешно-ведомствени и отчетни документи на община Елхово и данни за персонала, ангажиран с функции за управление на отпадъците;
- събиране и анализ на данни от въпросник, попълнен от служители в общината, за изясняване на състоянието на осигуреността и на бъдещите потребности от персонал и относно техническата и информационната осигуреност.

Анализът завършва с изводи и препоръки за оптимизиране на функциите, подобряване на капацитета и информационната обезпеченост в сферата на управление на отпадъците.

Анализ на функциите в общината за управление на отпадъците

В „Анализа на нормативната уредба“ подробно са описани правомощията на общините за управление на отпадъците. В съответствие с обобщения преглед на възложените с нормативната уредба в областта на отпадъците функции на кмета на общината е анализирана релевантността на функциите възложени в община Елхово спрямо правомощията на кмета на общината за управление на отпадъците.

В обобщен вид, функциите за управление на отпадъците могат да се групират в следните направления:

- *функции по политиката за отпадъците* - разработване на общински програмни и нормативни документи
- *функции по предоставяне на услуги* - дейности по събиране и третиране на отпадъците, разработване на годишни бюджети и определяне на годишните такси за предоставяне на услугата
- *функции по наблюдение и контрол* – извършване на контрол и инспекции, в т.ч. превантивен, текущ и последващ контрол и координация с други органи
- *функции за привличане на обществеността* - обществени консултации, информационно-образователни дейности

В зависимост от вида на функциите, определени звена в общинската административна структура могат да имат:

- основна функция – функция, която подпомага по същество определено правомощие; или
- спомагателна функция – функция, която се изразява в съдействие, координация, техническа помощ и други подобни, по отношение на определено правомощие и политика.

В Община Елхово, общинската администрация е организирана на ниво отдели. Административното ръководство се осъществява от секретар, заместник кметове, които са на пряко подчинение на кмета. Под прякото подчинение на кмета на Община Елхово са и всички кметове и кметски наместници в общината. Структурата на общината е представена на Фигура 4.

Фиг. 4. Организационна структура на община Елхово

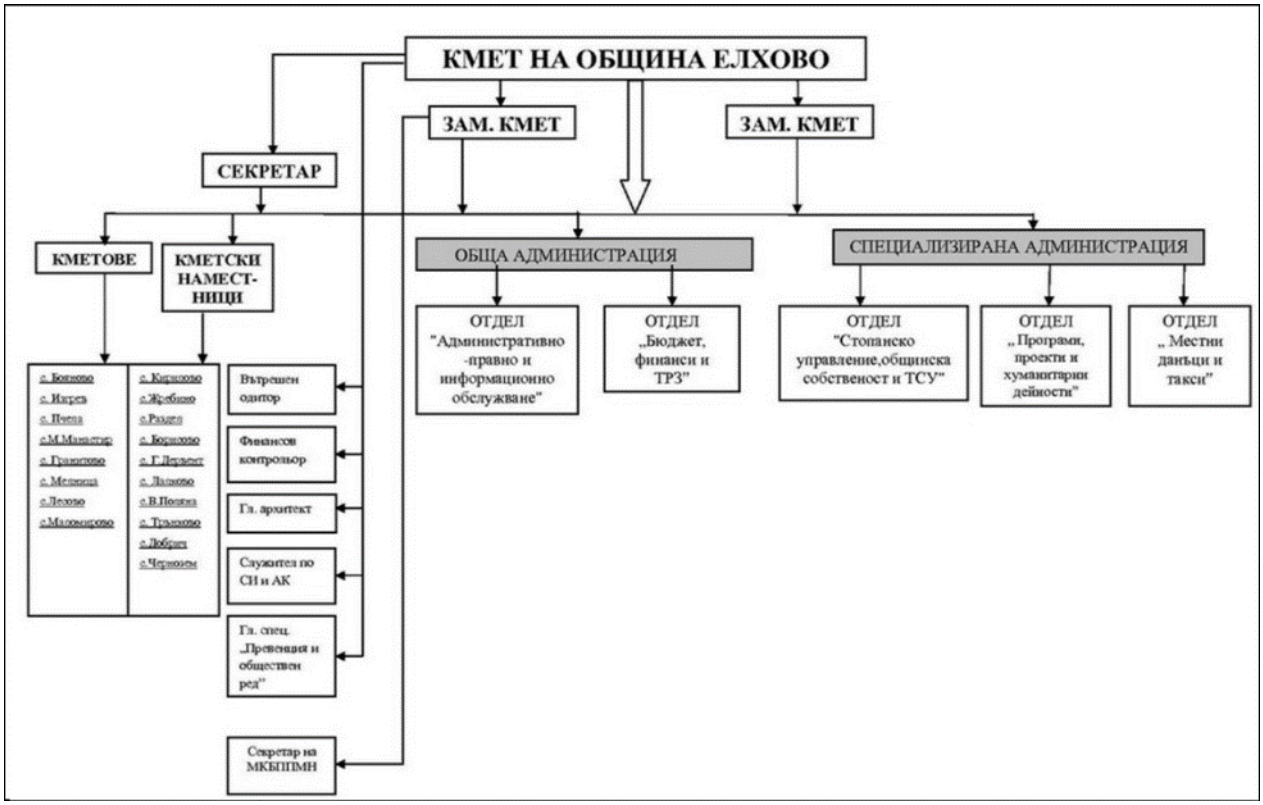

В управленско-организационно отношение в Община Елхово е налице йерархична структура от функционален тип. Общинската администрация е разделена в две основни направления - „Обща администрация" и „Специализирана администрация".

В общата администрация има структурирани два отдела:

Отдел „Административно-правно и информационно обслужване";

Отдел „Бюджет, финанси и ТРЗ".

Специализираната администрация се състои от:

Отдел „Стопанско управление, общинска собственост и ТСУ";

Отдел „Програми, проекти и хуманитарни дейности";

Отдел „Местни данъци и такси".

Основните функции, свързани с политиката по управление на отпадъците в Община Елхово, са възложени на служители от Отдел „Стопанско управление, общинска собственост и ТСУ". Част от дейността на този отдел включва:

- Координиране и контрол на дейностите по сметосъбиране и сметоизвозване, чистотата и поддръжката на зелените площи.
- Участие в разработването и реализирането на екологичната политика на общината и контрол на замърсяването на околната среда.
- Участие в изработването на общински програми и проекти с цел финансиране на различни обекти.
- Изготвяне на отчети до РИОСВ, МОСВ, НСИ и др. контролни органи.
- Работи по информиране на гражданите и повишаване на екологичната им култура;

- Участие в съвместни проверки с представители на РИОСВ, РЗИ и др.
- Проучва жалби и подготвя отговори на граждани и фирми.
- Осъществява контрол по наредбите на Общински съвет - Елхово, свързани с опазване на околната среда.
- Организира проверки, контролира и санкционира нарушителите на местната нормативна база и националното законодателство по отношение опазването на околната среда.

Във връзка с финансовото, правното, административното и друго обезпечаване на политиката за управление на отпадъците, функции са възложени на Отдел „Стопанско управление, общинска собственост и ТСУ", Отдел „Бюджет, финанси и ТРЗ и Отдел „Местни данъци и такси".

На интернет страницата на Община Елхово www.elhovobg.org са обявени телефони и e-mail адрес: g.kirova@elhovobg.org, чрез които представители на обществеността могат да подават сигнали за нарушения на нормативните изисквания по отношение на отпадъците, както и предложения за подобрение на политиките по управлението им.

Общинските наредби касаещи дейностите по отпадъците са:

- Наредба за управление на дейностите по отпадъците на територията на Община Елхово;
- Наредба № 2 за опазване на чистотата и околната среда в Община Елхово;
- Наредба № 7 за определяне и администрирането на местните такси и цени на услуги на територията на Община Елхово;
- Наредба № 15 за изграждане, стопанисване, опазване и контрол на зелената система на територията на община Елхово;
- Наредба № 1 за осигуряване на обществения ред, безопасността на движението, пожарната и аварийната безопасност и опазване на общинската собственост на територията на Община Елхово.

В правомощията на ОбС Елхово е да допълва и актуализира общинската нормативна уредба касаеща управлението на отпадъците на територията на общината, съгласно изискванията и промените на националното законодателство.

Дейности по събиране, транспортиране, оползотворяване и третиране на отпадъците

Основна цел на всяка общината в сектор управление на отпадъците е да предоставя качествени услуги за населението и бизнеса на територията си, в съответствие с компетенциите, възложени й в нормативната уредба.

Услугите по сметосъбиране и сметоизвозване на битови отпадъци и транспортирането им до депо, се извършва от фирма „НЕО ТИТАН" ООД, гр.Димитровград, избрана след проведена процедура по реда на Закона за обществени поръчки. Възлагането е извършено след сключването на договор № 87-01/18.07.2014г., за срок от 5 години и включва услугите по сметосъбиране и сметоизвозване на битови отпадъци и поддържане чистотата на териториите за обществено ползване в гр.Елхово и населените места на територията на Община Елхово и други урбанизирани територии. За извършването на посочените дейности фирмата разполага с два специализирани автомобила модел «Мерцедес», за обслужване на съдове тип „Бобър" 1.1 m^3 и кофи за отпадъци от 120 l.

С решение № 365/27/16 по протокол №27/23.10.2009г. на ОбС Елхово е дадено съгласие за обособяване на звено към дейност „Чистота” на община Елхово, което да отговаря за експлоатацията на Депото за неопасни отпадъци на общините Елхово и Болярово.

Анализът на създадената структурна организация показва, че община Елхово прилага всички разрешени от закона методи за извършване на дейности по събиране, транспортиране, оползотворяване и третиране на отделните потоци отпадъците, като целта е да се оптимизира системите за управление на потоците отпадъци в общината.

Разработване на годишни бюджети и определяне на такси за управление на отпадъците

Предвид спецификата на бюджетния процес, функциите във връзка с разработване на годишните бюджети и определяне на такса за управление на отпадъците са разпределени между няколко отдела.

Основна функция за разработването и съставянето на проектобюджета на общината в приходната и разходната му част, в т.ч. и определяне на такса битови отпадъци има отдел „Бюджет, финанси и ТРЗ”, осъществяващ връзката с ръководството и другите отдели в общината и ръководи пряко дейността по осъществяването и прилагането на счетоводната политика и отчетност.

Отдел „Местни данъци такси” участва в планирането на приходите по общинския бюджет от местни данъци и такси, като изготвя справки за изпълнение на приходите в т.ч. и такса битови отпадъци.

Отдел „Стопанско управление, общинска собственост и ТСУ” планира бюджета като част от плана за действие от програмата за управление на дейностите по отпадъците. Въз основа на постъпилите предложения до 31 октомври на предходната година на основание чл. 63, ал. 2 от Закона за местните данъци и такси (ЗМДТ), със Заповед на кмета на общината се определят границите на районите, в които общината е организирала сметосъбиране, сметоизвозване и почистване на териториите за обществено ползване както и честотата на сметоизвозване. Заповедта се обявява публично на заинтересованите лица.

Отделът ежегодно разработва предложение за размер на такса битови отпадъци въз основа на годишна план - сметка, съгласно изискванията на чл. 66 от ЗМДТ, включваща необходимите разходи за: осигуряване на съдове за съхраняване на битови отпадъци; събиране, включително разделно, на битови отпадъци и транспортирането им до депо за третирането им; проучване, проектиране, експлоатация, закриване и мониторинг на депа за битови отпадъци, включително и отчистленията по чл. 60 и 64 от ЗУО; почистване на уличните платна, алеи, паркове и др. територии за обществено ползване.

Такса битови отпадъци се определя в годишен размер за всяко населено място с решение на общинския съвет въз основа на одобрена план-сметка за всяка от изброените по-горе дейности. В случаите, че до края на предходната година ОбС не е определил размера на такса битови отпадъци за текущата година, то същата се събира на база действащия размер към 31 декември на предходната година.

Контрол и инспекции

ЗУО регламентира обхвата на контролните правомощия на общините. Кметът на общината или оправомощено от него длъжностно лице контролира:

- дейностите, свързани с образуване, събиране, включително разделното, съхраняване, транспортиране, третиране на битови и строителни отпадъци;

- дейностите по депониране на производствени и опасни отпадъци на общински и/или регионални депа;

- площадките за дейностите с отпадъци от черни и цветни метали (ОЧЦМ);

- спазването на други изисквания, определени с наредбата по чл. 22 от ЗУО.

Кметът на общината организира и контролира закриването, рекултивацията на терените и последващия мониторинг на депата за битови и строителни отпадъци на територията на общината.

Кметът на общината по местонахождение на площадката за дейности с отпадъци от черни и цветни метали упражнява контрол за спазване на условията и реда за извършване на тези дейности съобразно своите компетенции. За констатираните нарушения при проверките кметът на общината уведомява в 14-дневен срок директора на съответната РИОСВ, като му изпраща всички документи.

ЗУО регламентира също видове контрол, минимална честота на контролните проверки и актовете, които се съставят от контролните органи. Контролът може да бъде обособен в следните основни групи:

- документален контрол - проверка на представени документи от задължените лица за спазване на изискванията на закона и наредбите;

- проверка на място в обектите за спазване на изискванията на закона и наредбите.

ЗУО предвижда минимална честота на проверките от контролните органи, в т.ч. от общините, съобразно техните компетенции по закона, както следва:

• Поне веднъж годишно извършват *проверка на документите,* които се изискват от закона и подзаконовите нормативни актове по прилагането му на лицата, при чиято дейност се образуват отпадъци, и/или извършващи дейности с отпадъци.

• *Проверката на място* е независима от проверката на документи и се осъществява поне веднъж годишно в мястото на извършване на дейността и в присъствието на проверявания или на лица, които работят за него. В отсъствието на такива лица проверката се извършва с участието на поне един свидетел.

От гледна точка на целта на контролната дейност, контролът се разграничава в три групи:

- *Текущ контрол.* Това е контрол, който по предварително определен график периодично и превантивно се извършва на задължените лица по отношение на това дали спазват изискванията на закона и наредбите.

- *Последващ контрол.* Това е контрол за установяване от контролните органи дали са изпълнени дадените от тях предписания качествено и в срок в случаите, в които са констатирани нарушения на нормативната уредба.

- *Проверки по сигнал.* Това са проверки, осъществявани при сигнали за нарушения, подадени от граждани, юридически лица и институции.

Контролната дейност по управление на отпадъците в Община Елхово се осъществява от служители от Отдел „Стопанско управление, общинска собственост и ТСУ", кметове и кметски наместници на населените места, както и от други длъжностни лица от общинската администрация, определени със заповед на кмета на общината. Броят на направените предписания и съставени актове за нарушение на действащата нормативна уредба на общината по отношение на опазване на околната среда за периода 2012-2014 г. са представени:

№ по ред	Отчетна година	Брой съставени	Брой направени	Вид на извършените нарушения
1.	2012	8	-	Неправомерно депониране на
2.	2013	3	-	Неправомерно депониране на
3.	2014	-	77	Неправомерно депониране на

Служителите от общинската администрация ангажирани с дейностите по управление на отпадъците и съгласно правомощията им дадени от общинското ръководство и местната нормативна уредба:

- Осъществяват контрол по опазването на чистотата на околната среда на територията на общината.
- Осъществяват контрол по опазване на зелените площи, растителността и елементите на градското обзавеждане на територията на общината.
- Осъществяват контрол по търговската дейност с отпадъци от черни и цветни метали.
- Извършват проверки с цел контрол и координация на дейността на сметопочистващата фирма.

За спазване на изискванията на ЗУО като значим фактор за успеха на контрола по управление на отпадъците е сътрудничеството на общината с други контролни органи, с които осъществява постоянна координация и взаимодействие - РИОСВ, РЗИ, РУ на МВР- Елхово.

Обществени консултации и информиране на обществеността

Една от четирите стратегически цели в НПУО 2014-2020 г. за постигане на генералната стратегическа цел на страната в сферата на управление на отпадъците - „Общество и бизнес, които не депонират отпадъци " е „Превръщане на обществеността в ключов фактор при прилагане йерархията на управление на отпадъците". Това може да се постигне чрез подобряване информираността и участието на населението и бизнеса относно дейностите по управление на отпадъците.

Експертите от общинската администрация, пряко ангажирани с управлението на отпадъците, осигуряват публичност и прозрачност на дейността на общината и информират обществеността за политиката на общината, свързана с управление на отпадъците, като се организира достъп до информацията (в т.ч. програми, наредби, отчети, регистри и др.), чрез публикуване на интернет страницата на общината, съобщения за предстоящи събития и кампании в медии и разпространяват информационни материали сред гражданите.

Анализ на човешките ресурси за управление на отпадъците

В Община Елхово пряко отговорни по въпросите, свързани с управление на отпадъците, са служителите от Отдел „Стопанско управление, общинска собственост и ТСУ".

В общинската администрация с управлението на отпадъците са ангажирани:

- Кмет на община Елхово;
- Заместник-кмет на Община Елхово;
- Началник отдел „СУ, ОС и ТСУ";
- Младши експерт „Екология";
- Служители от местна дейност „Чистота" извършващи комунална дейност и служителите към „Депо за неопасни отпадъци на общините Елхово и Болярово".

На РДНО в с.Добрич работи следния персонал:

Ръководител депо - 1;

Булдозерист-машинист - 1;

Кантарджия - 1;

Пазачи - 3.

Разпределението на отговорностите на всеки един служител е описано подробно в длъжностната му характеристика. Служителите от отдела имат необходимата квалификация и професионалния опит за извършване на дейности по управление на отпадъци.

Усеща се недостиг на служители, които да подпомагат работата на мл.екперт „Екология" по отношение изпълнението на контролни функции по управление на отпадъците в общината, да следят дали се спазват общинските наредби, както и да санкционират нарушителите.

За поддържане чистотата на обществените територии в гр. Елхово се назначават по различни програми и лица за временна заетост.

По отношение на материално-техническата и информационната обезпеченост, служителите разполагат с добра техническа база. Осигурени са необходимите помещения, офис оборудване и техника за изпълнение на дейностите и услугите в областта на отпадъците.

Най-важните фактори за подобряване на контрола по управление на отпадъците в общината са провеждане на обучения предвид интензивно сменящото се

законодателство. Обученията подпомагат, както развитието на съответния експерт в областта, така и натрупването на опит и обмен на контакти и информация с други експерти от други общини и/или институции.

Изводи и препоръки

- Квалификацията на служителите в общата и специализираната администрация с функции за управление на отпадъците е добра.
- Необходимо е да бъдат отделяни средства за обучение на служителите от администрацията пряко ангажирани с управлението на отпадъците, предвид интензивно променящото се законодателство, както и увеличаване на служебните им задължения.
- Необходимо е да бъде увеличен броя на служителите с контролни функции по отношение управлението на отпадъците, с цел ефективно прилагане на нормативната уредба.
- Финансовото, правното и административното обезпечаване на политиката за управление на отпадъците функции са възложени на отдели в общата и специализирана администрация.
- Материално-техническата и информационната обезпеченост на служителите с функции за управление на отпадъците в специализираната администрация на Община Елхово е добра

8.4. Приложение: Анализ на организационните схеми и форми за управление на отпадъците, планиране, финансиране и определяне на цени и такси за услугите

Настоящият анализ съдържа:

- Анализ на съществуващите схеми за събиране на отпадъци и прилагане на принципите „Разширена отговорност на производителя” и „Замърсителят плаща”.
- Анализ на икономическите инструменти, стимули и финансиране в сектор "Управление на отпадъците" на територията на общината.

Анализът търси отговори на следните въпроси:

- Каква е същността на установените на територията на общината схеми за управление на отпадъците и прилагат ли тези схеми принципите „Разширена отговорност на производителя” и „Замърсителят плаща”? Какви форми на управление и възлагане на отделните услуги прилага общината при събиране и извозване, в т.ч. разделно за различни потоци отпадъци (в т.ч. хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло; биоотпадъци – зелени и хранителни; опасни битови отпадъци; едрогабаритни, строителни от ремонтни дейности) предварително третиране, оползотворяване и обезвреждане и осигурила ли е общината всички услуги, свързани с битовите отпадъци.

- Кои са източниците на финансиране на управлението на битовите отпадъци и техния относителен дял (напр. такси за ползване на съответните услуги, финансиране на проекти от национални и европейски източници, отчисления за депониране).
- Какъв подход се прилага от общината за определяне на размера на цените и на таксите за услуги в анализирания сектор.

Анализът завършва с изводи и препоръки в разглежданата сфера.

За целите на настоящия анализ са използвани информационни източници както на национално, така и на общинско ниво, и по-конкретно:

- анализът на съществуващите схеми за събиране на отпадъци и прилагане на принципите „Разширена отговорност на производителя" и „Замърсителят плаща", разработен като част от анализите на състоянието на управлението на отпадъците в страната, като основа за разработването на Националния план за управление на отпадъците 2014-2020 г.
- наредби, решение и други документи на Общинския съвет и заповеди на кмета на община Елхово;
- годишни отчети за изпълнението на общинския бюджет на община Елхово и приложенията към тях;
- планове за годишния общински бюджет на община Елхово и приложенията към тях;
- план-сметки за дейностите по събиране, извозване, обезвреждане на битовите отпадъци и за поддържане чистотата на териториите за обществено ползване.

Същност на принципите „Замърсителят плаща" и "Разширена отговорност на производителя"

Анализът на прилаганите схеми за управление на отпадъците, в т.ч. формите на управление и предоставяне на услугите в разглежданата област, е осъществен през призмата на два основополагащи принципа на европейската и националната екологична политика, в т.ч. и политиката по управление на отпадъците.

Принципът „Замърсителят плаща" е заложен в Договора за създаване на Европейската общност (чл.174). Този принцип във връзка с отпадъците изисква:

- причинителят и притежателят на отпадъци да ги управляват по начин, който гарантира висока степен на защита за околната среда и човешкото здраве;
- причинителите на отпадъци да поемат отговорност за отпадъците си;
- разходите за опазване на околната среда и човешкото здраве, свързани с образуването и третирането на отпадъците, трябва да бъдат отчитани при определяне цената на продуктите и услугите;
- разходите за събиране, предварително съхраняване, третиране и транспортиране на отпадъците са за сметка на първоначалния причинител или настоящия или предишния притежател на отпадъците.

Принципът "Разширена отговорност на производителя" (РОП) е екологичен принцип, който се прилага като съвкупност от мерки с цел намаляване на общото въздействие върху околната среда от даден продукт. РОП въвежда задължения и отговорности за производителя на продукта по време на целия му жизнен цикъл за: ограничаване на съдържанието на опасни вещества, обратно приемане, предотвратяване на отпадъците и повторна употреба, рециклиране, оползотворяване и обезвреждане на отпадъците, получени в резултат на употребата на продукта. В съответствие с този принцип, производителите на продукти трябва да поемат отговорност, включително за финансирането на:

- предотвратяване и намаляване на отпадъци, образувани при производството на техните продукти;
- проектиране и разработване на продукти, които подлежат на многократна употреба, технически издръжливи са, не съдържат или имат ограничено съдържание на материали и вещества, представляващи риск за околната среда;
- развиване на пазари за повторната употреба и рециклирането на отпадъците, образувани след крайната употреба на пусканите на пазара продукти.

Организацията за икономическо сътрудничество и развитие определя разширената отговорност на производителя като подход за екологична политика, при който отговорността на производителя за продукта обхваща и етапа след потреблението от целия жизнен цикъл на продукта. Политиката за разширената отговорност на производителя се характеризира с:

(1) изместването на отговорността (физически и/или икономически, напълно или частично) във възходящ ред към производителя и извън общините;

(2) осигуряването на стимули на производителите, за да вземат предвид екологичните съображения при създаването на своите продукти. Докато други инструменти на политиката обикновено имат за цел изолирана точка от веригата, разширената отговорност на производителя се стреми да интегрира сигналите, свързани с екологичните характеристики на продуктите, и производствените процеси в цялата продуктова верига.[8]

Схеми за управление на отпадъците

Анализът е фокусиран основно върху тези от схемите за управление на отпадъците, прилагани в страната, в които община Елхово участва.

„Замърсителят плаща“ – схема за отговорност на домакинствата и на другите лица, които генерират битови и подобни на битовите отпадъци

Схемата се прилага за битовите отпадъци от домакинствата (с изключение на 6 групи МРО, които са разгледани в следващата схема) и за отпадъци, подобни на битовите, които по своя характер и състав са сравними с отпадъците от домакинствата, но образувани от други източници – юридически лица. Подобни на битовите отпадъци се образуват най-вече от административни сгради, образователни институции, социални организации, пазари, търговски обекти, хотели и ресторанти, ателиета за услуги. Битови отпадъци се образуват и от производствени предприятия, но от жизнената дейност на служителите и работниците в тези предприятия. Домакинствата и другите генератори на битови отпадъци заплащат такса битови отпадъци на общината, а с приходите от таксата община Елхово финансира и

[8]ETC/SCP, 2012 г., Workingdocument № 4/2012, Ефективност на икономическите инструменти за опаковки, Европейски тематичен център за устойчиво потребление и производство

осигурява услуги на домакинствата и другите генератори на битови отпадъци по събиране, извозване и третиране на битовите отпадъци.

Същност на схемата

При тази схема задължени лица са домакинствата и лицата, които образуват битови отпадъци и подобни на битовите отпадъци. Тези лица са отговорни за изхвърлянето, включително разделното събиране и изхвърляне, на битовите отпадъци в определените за целта съдове и места. В съответствие с принципа „Замърсителят плаща" те заплащат пълните разходи за услугите по временно съхраняване, събиране, транспортиране, третиране на отпадъците, закриване, рекултивация и последващ мониторинг на депата и съоръженията за битови отпадъци в съответствие със Закона за местните данъци и такси, Закона за управление на отпадъците и наредбите на общините за управление на отпадъците. Задължените в схемата лица заплащат услугите чрез ежегодна такса битови отпадъци, в размер определен от общинския съвет. Подробно таксата битови отпадъци е анализирана по-долу в анализа в частта за икономическите инструменти.

Приходите от такса битови отпадъци в общинския бюджет се използват изцяло за финансиране на дейности и проекти, свързани с битовите отпадъци. С приходите от таксата общината финансира и осигурява услуги на домакинствата и другите генератори на битови отпадъци по събиране, извозване и третиране на битовите отпадъци.

Форми на възлагане на услугите

Участници в анализираната схема, освен общината, домакинствата и другите генератори на битови отпадъци, са и фирмите, в т.ч. общински, и общински предприятия, на които общините възлагат една или повече услуги, свързани със събиране, транспортиране и третиране на битовите отпадъци.

- <u>Услуги по събиране и транспортиране на смесените битови отпадъци до депа и съоръжения и инсталации за отпадъци</u>

  Това е стандартна услуга, прилагана от дълги години от местните власти. Община Елхово предоставя услугите за събиране и транспортиране на битовите отпадъци чрез външен оператор „НЕО ТИТАН" ООД, гр.Димитровград, избрана след проведена процедура по реда на Закона за обществени поръчки. Възлагането е извършено след сключването на договор № 87-01/18.07.2014г., за срок от 5 години и включва услугите по сметосъбиране и сметоизвозване на битови отпадъци и поддържане чистотата на територите за обществено ползване в гр.Елхово и населените места на територията на Община Елхово и други урбанизирани територии. Системата за организирано сметосъбиране покрива цялата територия и 100 процента от населението на общината. Тази дейност, както и поддържането на чистотата на територите за обществено ползване, се извърша по график, утвърден от кмета на общината. Сметосъбирането се извършва в съдове, собственост на общината. Смесените битови отпадъци се транспортират със специализирани автомобили собственост на „НЕО ТИТАН" ООД до регионалното депо за неопасни отпадъци в с. Добрич. Разходите за дейността се финансират със средствата, събрани от приходите от такса битови отпадъци.

- <u>Услуги по разделно събиране и транспортиране на пепел и сгурия от домакинствата</u>

  Генерираните от домакинствата пепел и сгурия, които са отпадък от използването на дърва и въглища за отопление, се изхвърлят в контейнерите за смесени битови отпадъци.

- <u>Услуга по разделно събиране и транспортиране на хранителни и кухненски биоотпадъци от търговски обекти, детски градини и други подобни</u>

Община Елхово все още не е въвела схема за разделно събиране на хранителни и кухненски биоотпадъци.

- Услуги по разделно събиране и транспортиране на „зелени" биоотпадъци

В общината няма схема за разделно събиране и транспортиране на „зелени" биоотпадъци. На територията на общината услугите по събиране на този вид отпадъци са включени в общата схема за събиране и транспортиране на смесените битови отпадъци. Домакинствата изхвърлят зелените отпадъци (зелени листа, трева, клони), образувани от почистването на фамилни градини и дворове, до контейнерите за битови отпадъци, и те се събират заедно със смесения битов отпадък от контейнерите. До момента не е въведена и системата на домашно компостиране чрез предоставяне на компостери на домакинства.

- Услуги по разделно събиране, транспортиране и екологосъобразно обезвреждане на опасните битови отпадъци

На територията на общината не се прилага схема за разделно събиране и предаване, транспортиране и обезвреждане на опасни битови отпадъци.

- Услуги по предварително третиране - сортиране/сепариране на оползотворимите битови отпадъци от събраните смесени битови отпадъци преди обезвреждането им

Всички събрани отпадъци се транспортират и депонират в регионалното депото в с. Добрич и не се извършва предварително третиране на отпадъците. Общината е предприела стъпки за изграждане на инсталажия за предватирелно третиране на смесено събраните битови отпадъци и оползотворяване на отпадъците от хартия, пластмаса, стъкло, метал и др.

Община Елхово е организирала разделното събиране на общо шестте групи МРО на територията си в т.ч отпадъци от опаковки, НУБА, ИУЕЕО, ИУГ и отработени масла и нефтопродукти. Общината има сключен договор от октомври 2014 г. с ЕТ „Недялко Стоянов" за предоставяне на площадка за предаване на излезли от употреба моторни превозни средства (ИУМПС) от физически и юридически лица. Изпълнителя притежава Разрешение № 13-ДО-00000472-00 от 05.03.2013 г. за извършване на дейности с отпадъци от РИОСВ Стара Загора.

- Услуги по оползотворяване и обезвреждане на смесените битови отпадъци и на разделно събраните „зелени" и кухненски и хранителни биоотпадъци в инсталации и съоръжения

В община Елхово няма изградена инсталация или съоръжения за оползотворяване на смесени битови отпадъци и на биоразградими отпадъци. Общината е предприела стъпки за въвеждане на система за разделно събиране и оползотворяване на зелени биоотпадъци и е предприела стъпки за отреждане на терен за изграждане на съоръжение с необходимия капацитет съобразно количествата зелени отпадъци, генерирани на територията на общината

- Услуги по разделно събиране на строителни отпадъци от ремонтна дейност на домакинствата

Община Елхово,няма изградена инфраструктура за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци. Съгласно издаденото Комплексно разрешително (КР) № 134/2006 г. на РДНО на Общините Елхово и Болярово, могат да се приемат отпадъци с цел тяхното обезвреждане с код и наименование: 17 01 07 - смеси от бетон, тухли, керемиди, фаянсови плочки и керамични изделия различни от упоменатите в 17 01 06. Оползотворяването на посочените отпадъци включва основно дейности, свързани с

подравняване и запръстяване на отделните пластове натрупани отпадъци (дневните работни участъци) в клетката за неопасни отпадъци при експлоатацията на депото. Част от тях в случай, че са подходящи, биха могли да се използват за дренаж на газовите кладенци, изграждане на временни пътища за достъп и рампи, както и при бъдеща рекултивация на работната клетка.

„Замърсителят плаща“ – схема за отговорност на домакинствата и на другите лица, които генерират утайки в резултат на отвеждането и пречистването в ПСОВ на битови отпадъчни води

Същност на схемата

При тази схема лицата, които ползват услугите по отвеждане и пречистване на отпадъчните води, в т.ч. и третиране на утайките от ПСОВ, в съответствие с принципа „Замърсителят плаща” заплащат пълните разходи за тези услуги. Задължените в схемата лица заплащат услугите чрез такса за отвеждане и пречистване на отпадъчните им води, в т.ч. и за третиране на утайките, която се изчислява на основата на количеството доведени и отведени отпадъчни води и разходите за дейността. Таксите се заплащат на ВиК оператора.

Форми на възлагане на услугата

На територията на община Елхово все още не функционира ПСОВ. В този смисъл към момента схемата не се прилага. ПСОВ гр. Елхово е в краен етап на строителство и предстои нейното въвеждане в експлоатация. След предаване за експлоатация на завършената ПСОВ на дружеството, което обслужва територията на общината, разходите за пречистване на отпадъчните води и третиране на утайките ще бъдат включени в тарифите на услугите, предоставяни от ВиК дружеството. Община Елхово има възможност да участва в процеса по утвърждаване на предложените тарифи от Държавната комисия за енергийно и водно регулиране, по реда, уреден в Закона за регулиране на водоснабдителните и канализационните услуги и подзаконовата нормативна уредба, издадена на основание на този закон.

Схема за „Разширена отговорност на производителя“ относно 6 групи масово разпространени отпадъци - отпадъци от опаковки, ИУМПС, ИУЕЕО, НУБА, ИУГ, отпадъчни масла

Същност на схемата

Съгласно ЗУО „масово разпространени отпадъци" (МРО)са отпадъци, които се образуват след употреба на продукти от многобройни източници на територията на цялата страна и поради своите характеристики изискват специално управление.

При тази схема всяко лице (фирма), пускащо на пазара продукти[9], които след тяхната употреба се превръщат в МРО, е задължено по схемата лице и носи отговорност в съответствие с изискванията на ЗУО и специфичните наредби за всеки вид МРО за:

- Постигане на количествените цели за подготовка за повторна употреба, рециклиране и оползотворяване на МРО, определени в Наредбите за всеки вид МРО

[9] Съгласно ЗУО "Пускане на пазара" е първото предоставяне на продукта на разположение на друго лице, безплатно или срещу заплащане, с цел той да бъде разпространен и/или използван натериторията на Република България, както и внасянето и въвеждането на територията на Република България на продукта от дадено лице за негова собствена търговска, производствена или професионална дейност.

- Ограничаването на опасни вещества в продуктите, които пускат на пазара
- Етикетиране и маркировка
- Разходите за управление на МРО, които се образуват след употребата на съответните продукти.

Домакинствата и различните организации, предприятия и институции, които в резултат на употребата на продукти образуват МРО, са длъжни да спазват правилата за разделно събиране и изхвърляне на определените за това места МРО.

Схемата за РОП може да се осъществи по два начина от задължените в схемата фирми:

1. Чрез колективна система, представлявана от организация за оползотворяване (ОО) на съответните МРО.

2. Индивидуално от задълженото лице (конкретна фирма), което пуска на пазара МРО.

ОО (организации по оползотворяване на МРО) и лицата, които изпълняват индивидуално задълженията си са длъжни:

- Да получат разрешително по реда на ЗУО за осъществяване на дейността като ОО или за индивидуално изпълнение и организация на дейностите по разделно събиране, подготовка за повторна употреба, рециклиране и оползотворяване.
- Да създават и финансират системи за разделно събиране, повторна употреба, рециклиране и/или оползотворяване на съответния вид масово разпространени отпадъци.
- Да изпълняват програмата за управление на МРО и да достигнат целите за подготовка за повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване.
- Да осъществяват информационни кампании за обществеността.
- За ОО на отпадъци от опаковки – задължение и да обхванат определен брой население чрез системите за разделно събиране на отпадъците, включително чрез поставяне на контейнери за разделно събиране в населените места.

Задължените фирми в схемата могат да бъдат съдружници или акционери в ООп, както и да сключват договори с ООп, която да изпълнява от тяхно име задълженията за постигане на целите за подготовка за повторна употреба, рециклиране и оползотворяване на съответния МРО, който е в резултат на крайната употреба на продукта, който са пуснали на пазара.

Съгласно националната нормативната уредба общините имат само някои ангажименти в схемата за РОП[10], отнасящи се основно до осигуряване и определяне на местоположението на контейнерите за разделно събиране на отпадъците от опаковки.

Формиране на цени

Цените на услугите, свързани с подготовка за повторна употреба, рециклиране и оползотворяване на МРО, се формират изцяло на пазарен принцип при наличната конкуренция на национално и международно ниво за предоставяне на такива услуги. На основата на посочените цени на услугите по третиране на отпадъците от МРО, на разходите за административна издръжка на ОО, провеждането на информационните кампании за обществеността, заплащане на одитори и други присъщи разходи за дейността

[10]По-подробно тези ангажименти са представени в анализа на нормативната уредба

ОО, формират размера на тарифите за услугите, които предлагат на своите клиенти (фирмите, от името на които ще изпълняват целите за рециклиране и оползотворяване).

При схемата за РОП финансирането на системите за разделно събиране и рециклиране и оползотворяване на МРО се осъществява от фирмите задължени лица в схемата, които пускат на пазара стоки, които след тяхната употреба се превръщат в МРО. В крайна сметка, това са част от производствените разходи на фирмите – задължени лица в схемата и представляват елемент от цената на съответния продукт.

Прилагане на схемата за РОП в сътрудничество с община Елхово

Общината има сключени договори с организация за оползотворяване на опаковки за отпадъци от опаковки от хартия и картон, стъкло, пластмаса и метали.

С договора се уреждат:

- Техническите изисквания към системата за разделно събиране, в т.ч. точките за събиране на отпадъците, вида на контейнерите за разделно събиране, площадките за предварително третиране на разделно събраните отпадъци, техниката за извозване.
- Инвестиционен план с предложение за придобиване на ДМА по години.
- Изисквания за информационни кампании и работа с обществеността
- Ангажиментът на община Елхово да посочва местата за контейнерите за разделно събиране, както и да прилага подходящи мерки спрямо лицата, които не изхвърлят разделно отпадъците, както и спрямо лицата, които извършват изземване на отпадъци с пазарна стойност от контейнерите.

Съгласно договора с „Екобулпак“ АД не дължи възнаграждение на ООп на отпадъци от опаковки за разделното събиране, рециклиране и оползотворяване, а системата се финансира от дружеството, включително транспортирането на нерециклируемите отпадъци за обезвреждане до депо.

- По-широко и по-отговорно участие от страна на гражданите и фирмите, които събират отпадъците си разделно, което ще доведе до по-големи количества и с по-добро качество за рециклиране разделно събрани отпадъци от четирите потока. Това може да се постигне най-вече чрез постоянни информационни кампании и засилен контрол и налагане на глоби на лицата, които не спазват изискванията.
- Недопускане на кражбите на отпадъци от контейнерите за разделно събиране. Възможно решение в тази посока е търговските обекти, административни, стопански сгради и др. подобни да се задължат чрез общинската наредба да предават разделно събраните си отпадъци пакетирани/събрани в чували директно на ООп, които да организират извозването им от обектите по предварително обявен график

Икономически инструменти и стимули в сектора на управлението на отпадъците

Икономическите инструменти в сектора на управлението на отпадъците са механизми, въведени от държавата, които правят по-изгодно за населението и бизнеса да рециклират и оползотворяват отпадъците, вместо да ги депонират. Изследванията показват, че въвеждането на такива механизми в различните европейски страни е довело до намаляване на депонираните количества отпадъци и до преминаване към по-високите нива в йерархията на управлението на отпадъците.

Най-общо икономическите инструменти могат да бъдат обединени в няколко групи:

- *Схеми „Плащане при изхвърляне" ("Pay-as-you-throw" schemes – PAYT)* . Това са инструменти, при които населението и бизнесът заплащат за събирането, извозването и третирането на генерираните от тях отпадъци, пряко свързани с количеството на генерираните от съответните лица отпадъци, като те съответно заплащат на кг/чувал/контейнер и т.н.
- *Такси за депониране и третиране.* Тази група инструменти включва разнообразни такси за депониране на отпадъци на депа, такси за изгаряне на отпадъци в инсинератори, както и различни по вид забрани за депониране и изгаряне на отпадъци.
- *Схеми за отговорност на производителя и вносителя.* Това са схеми, при които производителите и вносителите на дадени продукти, чиято употреба създава масово разпространени отпадъци, се задължават за финансиране и организиране на дейностите по оползотворяване на тези отпадъци.
- *Екологични данъци и такси върху продукти* – въвеждат се с цел да се ограничи, намали или дори премахне употребата на определени продукти, които са вредни за околната среда.
- *Банкови гаранции и застраховки за осъществяване на определени дейности* – въвеждат се с цел покриване на риска от извършване на определени дейности, които не съответстват на екологичното законодателство, например за трансграничен превоз на отпадъци.
- *Подпомагане на публични проекти в областта на управление на отпадъците* с частично или напълно безвъзмездно финансиране.

На базата на разгледаните в предходната точка схеми и форми за управление на отпадъците в община Елхово са анализирани следните икономически инструменти, които са свързани с бюджета на общината.

- Такса битови отпадъци (в т.ч. постъпления от таксата и разходи на общината за управление на отпадъците)
- Обезпечения за покриване на последващи разходи за затваряне на депата и отчисления за депониране на отпадъци (т.нар. отчисления по чл. 60 и чл.64 от ЗУО)
- Публични проекти в областта на управлението на отпадъците

Такса битови отпадъци (в т.ч. постъпления от таксата и разходи на общината за управление на отпадъците)

Наредбата за определяне и администриране на местните такси и цени на услуги на територията на община Елхово регламентира начина за определяне и размера на такса битови отпадъци.

С *Наредба № 7 за определяне и администрирането на местните такси и цени на услуги на територията на Община Елхово* се уреждат отношенията, свързани с определянето и администрирането на местните такси и цени на предоставяни на физически и юридически лица услуги (в т.ч. такса за битови отпадъци), реда и срока на тяхното събиране на територията на Община Елхово.

Такса за битови отпадъци се заплаща за услугите по събирането, извозването и обезвреждането в депа или други съоръжения на битовите отпадъци, както и за поддържането на чистотата на териториите за обществено ползване в населените места. Размерът на таксата се определя за всяка услуга поотделно - сметосъбиране и сметоизвозване; обезвреждане на битовите отпадъци в депа или други съоръжения; чистота на териториите за обществено ползване. Таксата се заплаща от собственика на

имота, а при учредено вещно право на ползване - от ползвателя, според одобрените от Общинския съвет разходи за съответната година за всяка от изброените дейности.

Размерът на такса битови отпадъци се определя както следва:

• за жилищни имоти на физически и юридически лица /предприятия/ размерът на таксата е промил върху основата, определена с чл. 20 и чл. 21 от ЗМДТ;

• за нежилищни имоти на юридически лица /предприятия/ и физически лица размерът на таксата е промил върху основата определена с чл. 20 и чл. 21 от ЗМДТ;

• за имоти, намиращи се извън районите, в които общината е организирала сметосъбиране и сметоизвозване се събира такса за ползване на депо за битови отпадъци и за поддържане на чистотата на териториите за обществено ползване.

От 01.01.2016 г. такса битови отпадъци се определя по реда на чл. 67 от Закона за местните данъци и такси.

Таксата се определя в годишен размер за всяко населено място с решение на Общински съвет въз основа на одобрена план-сметка, включваща необходимите разходи за:

осигуряване на съдове за съхраняване на битови отпадъци - контейнери, кофи и други;

събиране на битовите отпадъци и транспортирането им до депата или други инсталации и съоръжения за обезвреждането им;

проучване, проектиране, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци или други инсталации или съоръжения за обезвреждане на битови отпадъци, включително отчисленията по Закона за управление на отпадъците;

почистване на уличните платна, площадите, алеите, парковете и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване.

Когато таксата се определя според количеството на битовите отпадъци, се подава декларация в общинска администрация по местонахождение на имота до 30 ноември на предходната година. В декларацията се посочват видът и броят на съдовете за изхвърляне на битови отпадъци, които ще се ползват през годината, съобразно обявената от Общинския съвет честота на извозването на битови отпадъци. В случай, че декларацията не е подадена в срок, декларирани са по-малко от необходимия брой от съответния вид съдове за битови отпадъци или битовите отпадъци не се изхвърлят в определените за целта съдове, се заплаща годишна такса върху данъчната оценка по чл. 20 и 21 от ЗМДТ. От дължимата годишна такса се приспада платената част, като върху разликата се дължат лихви съгласно сроковете за плащане.

Таксата се заплаща на две равни вноски в следните срокове: до 30 юни и до 31 октомври на годината, за която е дължима. На предплатилите до 30 април за цялата година се прави отстъпка от 5 %.

Таблица 23. Приходи от такса битови отпадъци в община Елхово

	2012	**2013**	**2014**	**2015**	**2016**	**2017**
Общо приходи от такса битови отпадъци (лв.):	547 000	707 000	600 000	650 000	595 000	658 000
В т.ч. от:						
домакинствата	221 000	204 000	214 000	216 000	210 000	212 000
юридически лица	326 000	503 000	386 000	434 000	385 000	446 000

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Равнище на събираемост на приходите от такса битови отпадъци – общо (%)	62%	84%	68%	66%	63%	64%
В т.ч. от:						
от домакинствата**(%)**	40%	29%	36%	33%	36%	32%
от юридически лица**(%)**	60%	71%	64%	67%	64%	68%

Източник: Община Елхово

Динамиката на приходите отбелязва относително постоянни приходи По данни на общината отбелязаният ръст през 2013 г. се дължи на събрани постъпления от предишни години.

Динамиката на разходите за управление на отпадъците на община Елхово в периода 2010-2014 г. следва динамиката на приходите от такса битови отпадъци.

Структурата на разходите за управление на отпадъците е представена в следващата таблица на база на информация от годишните план-сметки на общината за дейностите по управление на отпадъците.

Таблица 24. Структура на разходите за управление на отпадъците на община Елхово

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Общо разходи за управление на отпадъците (лв.)	518258 + 44111	415359	531052	342000	445000	597000	479000
В т.ч. за:							
Закупуване на съдове за битови отпадъци	82917	9999	10024	15000	16000	20000	-
Сметосъбиране и сметоизвозване на битови отпадъци	215980	176494	176760	176000	154000	234000	230000
Проучване, проектиране, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депа за битови отпадъци	63254 + 44111	93809	97292	80000	213000	158000	161000

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Саниране, закриване и рекултивация на незаконни сметища	18022	-	-	-	-	-	-
Зимно и лятно почистване на уличните платна, площадите, алеите, парковите и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване	138085	135057	246976	71000	62000	185000	88000

Източник: Община Елхово

Структурата на разходите по управление на отпадъците на община Елхово се запазва относително стабилна анализирания период.

След събирането и транспортирането, с голям относителен дял са разходите за депониране, които общината заплаща на оператора на депото, като се прибавят и разходите за отчисления за депониране, като се има предвид, че до 2020 г. отчисленията ще се увеличат повече от четири пъти. Тези разходи могат да бъдат оптимизирани, ако общината предприеме мерки за нарастване на количествата разделно събрани, рециклирани оползотворени отпадъци.

Прилагането на политики по предотвратяване образуването на отпадъци също ще се отразят положително на финансовите разходи на общината за извозване и третиране на отпадъците.

Положителен баланс в полза на приходите от такса битови отпадъци се отбелязва и като се вземат предвид и разходите, които е направила общината за заплащане на отчисления за битови отпадъци по ЗУО, тъй като на практика това са законови плащания, които общината резервира за бъдещи разходи за управление на отпадъците в общината по специална сметка на РИОСВ.

Таблица 26. Покритие на разходите за управление на отпадъците с приходи от такса битови отпадъци (лева)

	2012	2013	2014	2015	2016
Приходи от такса битови отпадъци	544 342	707 000	600 000	650 000	595 000
Процент на събираемост	62%	84%	68%	66%	63%
Разходи за управление на отпадъците, включително и разходи за заплащане на отчисления за отпадъци	531 052	342 000	445 000	597 000	479 000

Обезпечения по чл. 60 от ЗУО за покриване на последващи разходи за затваряне на депата и отчисления чл.64 от ЗУО за депониране на отпадъци

Първоначално отчисленията се регламентират с Наредба № 14 от 15.11.2010 г., която в края на 2013 г. се отменя и се издава нова *Наредба № 7 от 19.12.2013 г. за реда и начина за изчисляване и определяне размера на обезпеченията и отчисленията, изисквани при депониране на отпадъци* (обн., ДВ, бр. 111 от 27.12.2013 г.). Размерът на отчисленията за депониране по чл.64 от ЗУО е прогресивно нарастващ в годините, както следва:

- **за депата, които отговарят на нормативните изисквания:**

2011 г.	2012 г.	2013 г.	2014 г.	2015 г.	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.	2020 г. и всяка следваща година
3 лв./т	9 лв./т	15 лв./т	22 лв./т	28 лв./т	36 лв./т	40 лв./т	45 лв./т	57 лв./т	95 лв./т

- **за депата, които не отговарят на нормативните изисквания,** които общините следваше да достигнат до средата на 2009 г., отчисленията се заплащат в двоен размер, освен ако не отговарят на едно от двете условия, посочени в § 4 от допълнителните разпоредби на Наредбата за разделно събиране на биоотпадъците. Целта е тези общини и РСУО, които изхвърлят отпадъците си на депа, които не отговарят на изискванията, да ускорят процеса на изграждане на новите депа и други съоръжения, тъй като Република България е в наказателна процедура и може да понесе солидни глоби.
- Община Елхово изпълнява изискванията за депониране на битовите отпадъци на депо, което отговаря на нормативните изисквания още от средата на 2009 г., поради което заплаща по по-ниската тарифа отчисления за депониране.

Община Елхово е сред общините в България, която изпълнява нормативните си задължения за заплащане на отчисленията за битови отпадъци по ЗУО. Съгласно отчети на общината за отчисления по ЗУО са изразходени следните средства:

	2012	**2013**	**2014**	**2015**	**2016**
Обезпечения по чл.60 от ЗУО, покриващи бъдещи разходи за закриване и следексплоатационни грижи на площадката на депото */лв./*	22 787,58	24 053,81	27028,03	27 550,05	29 564,04
Отчисления по чл.64 от ЗУО за депониране на битови отпадъци на регионалното депо за битови отпадъци /лв./	11 243,88	19 781,10	19 345,72	51 103,41	66 055,55
Общо	34031,46	43834,91	46373,75	78653,46	95619,59

Размерът на отчисленията за депониране на битови отпадъци нараства значително през анализирания период, тъй като нараства значително размерът на отчисленията за тон отпадъци, нарастват и количествата депонирани отпадъци. Само разделно събраните отпадъци от опаковки се предават за рециклиране, но техният относителен дял в общо генерираните битови отпадъци е сравнително нисък, макар и увеличаващ се в годините.

Основни изводи и препоръки

Принципът „замърсителят плаща" се прилага частично по отношение услугите, свързани с битовите отпадъци поради технически проблеми, свързани с измерване на точното количество изхвърлени битови отпадъци, особено от домакинствата. Общината е създала нормативна възможност за юридическите лица да заплащат услугите по организирано сметоизвозване на база количество чрез предварителна заявка

Приходите, събрани от такса битови отпадъци към момента са достатъчни и покриват всички необходими разходи за дейността.

Дейностите, подпомагани от общината на принципа „разширена отговорност на производителя" не са обхванати изцяло, не е въведена система за разделно събиране на отпадъците от опаковки. Необходимо е общината да търси съдействие за организиране на тази дейност, чрез сключване на договори с организации по оползотворяване или други лица, притежаващи разрешително съгласно ЗУО, за обхващане на всички образувани от домакинствата масово разпространени отпадъци.

Финансирането на дейностите с отпадъците, се извършва и посредством въведените отчисления, които общината заплаща по реда на ЗУО. Натрупаната сума може да се изразходва за дейности, свързани със следексплоатационните разходи на депото. Въвеждането на отчисления за натрупване в общините на средства за последваща рекултивация и мониторинг на депата за отпадъци се доближава в по-голяма степен до прилагане на принципа „замърсителят плаща". Отчисленията могат да се използват за изграждането на допълнителна инфраструктура за управление на отпадъците, като инсталация за предварително третиране и компостираща инсталация.

8.5. Приложение: Анализ на информирането на обществеността по въпросите на управление на отпадъците

Предмет на анализа е информационната политика на общината във връзка с управление на отпадъците.

Анализът се концентрира върху следните въпроси:

* Наличие на стратегически подход в информационно-разяснителната политика на общината във връзка с дейностите по управление на отпадъците;

* Информационни и образователни дейности и привличане на обществеността;

* Използвани методи и форми за предоставяне на информация на гражданите и фирмите относно предоставяните от общината услуги в областта на управление на отпадъците.

В края на анализа са посочени основни изводи и препоръки.

Информирането на обществеността и бизнеса по въпросите на управлението на отпадъците са необходимост и в полза за постигане на целите, свързани с намаляване на

количеството генерирани отпадъци и оползотворяването им и има ключово значение за успеха и добрите резултати на системите за управление на отпадъците съобразно йерархията за тяхното управление. Кампаниите за повишаване на обществеността и консултации с участниците в процеса на управление на отпадъците, ще допринесат за разбиране на потенциалните възможности и ползи за околната среда, произтичащи от оползотворяването и рециклирането на отпадъците.

Стратегически подход в информационно-разяснителната политика на общината

Анализа цели да установи дали общината прилага стратегически и интегриран подход за работа с обществеността и бизнеса по въпросите, свързани с образуване и управление на отпадъците. От направените проучвания се установи, че общината прилага различни мерки ежегодно за разяснителни кампании сред населението, но те не са конкретно насочени. В общинаталипсват стратегически документи, в които да са указани или включени мерки за водене на информационно-разяснителна политика.

Стратегическия подход към тези кампании е важна крачка на общината, чрез която се цели достигането на максимално повече информация до гражданите и бизнеса. Разяснителната политика ще доведе до спазване на определените изисквания на общината, относно управлението на отпадъците, чрез което ще се улесни достигането на поставените цели за развитие в тази област.

Необходимо е да бъдат разработени документи с ясна целенасоченост към населението и към бизнеса, подпомагане на дейностите при управление на отпадъците им. Необходимо е да се обоснове единен подход за разяснителна политика в общината. Интернет сайта на общината е основния обмен на информация при провеждане на различни кампании. Необходимо е разширяване на обмена на информация.

По този повод могат да се създадат и поддържат различни интернет платформи за обмен на опит и информация. Също така е необходимо привличането и на местните медии, които да подпомогнат за информационното образоване на населението.

Разяснителни и образователни дейности и привличане на обществеността

На общинско ниво, населението следва да бъде информирано и привлечено в процесите на вземане на решенията, относно управлението на отпадъците.

Комуникационните цели могат да бъдат разделени на две категории:

- повишаване на общественото съзнание и обучение и
- комуникация с участниците в дейностите по управление на отпадъците.

Повишаването на общественото съзнание има за дългосрочна цел да постигне промяна в поведението на населението чрез осъзнаване на екологичните рискове, свързани с изчерпване на ресурсите, генерирането и обезвреждането на отпадъците.

Обучението и комуникацията е процес, чрез който от една страна се предоставя информация на участниците, а от друга се обменят и оценяват идеи и дейности по управлението на отпадъците. Образованието и комуникацията с участниците в дейностите по управление на отпадъците е изключително важна за:

- предоставяне на информация относно политиката по управление на отпадъците;
- получаване на информация, обратна връзка и подкрепа от участниците в управление на отпадъците;
- подпомагане на формулирането, обсъждането, приемането и прилагането на дейности, засягащи финансирането и възстановяването на разходите.

Общината е наложила през годините няколко кампании сред населението, които целят привличането на интереса им към дейностите по управлението на отпадъците. Такива кампании са:

От 2012 г. Община Елхово се присъединява към мащабната кампания „Да изчистим България за един ден”. В тази връзка от общинската администрация създават необходимата организация, като осигуряват материали за почистването и изготвят транспортна схема за извозването и депонирането на събраните отпадъци. В почистването се включват голяма част от служителите и ръководствата на частни, държавни и общински институции, ученици и учители, както и много граждани. Кампанията се е наложила като много ефикасна и образователна. През 2012 година кампанията обхваща 17 района, в която са включени над 600 души. Мотото, с което община Елхово се присъединява към националната инициатива през 2014 г. е „Да изчистим Елхово заедно”, с участието на над 1000 доброволци

Публични проекти в областта на управлението на отпадъците

Община Елхово участва ежегодно в конкурса „За чиста околна среда” организиран от на МОСВ и ПУДООС. Със средства на Предприятието за управление на дейностите по опазване на околната среда за периода 2012-2014 г. на територията на общината са реализирани следните проекти:

- „Облагородяване и благоустрояване на централната градска част - гр. Елхово”. В рамките на проекта е зацветена, облагородена и благоустроена централната градска част. Закупени са и поставени пейки и кошчета за смет (реализиран през 2012 г.).

- „Облагородяване и благоустрояване на паркова алея в град Елхово”. По проекта е почистена, зацветена, облагородена и благоустроена парковата алея в лесопарка на гр.Елхово. Закупени са и поставени пейки и кошчета за смет (реализиран през 2013 г.).

- „Облагородяване и благоустрояване на междублоковите пространства и районите около тях”. В рамките на проекта са включени следните терени: Междублоково пространство на ул. „Търговска” № 70, № 74 и № 81; Междублоково пространство на ул. „Търговска” № 101; Градинката на улица „Трети март” срещу автогарата; Междублоково

пространство на ул. „13-ти март”; Междублоково пространство на ул. „Витоша” и ул. „Янтра”; Междублоково пространство на ул. „Царибродска” № 19; Междублоково пространство на ул. „Яница”. По проекта са осъществени дейности по залесяване и зацветяване на почистени площи, монтаж на пейки и кошчета за смет, като по този начин са създадени зони за отдих и почивка в района на междублоковите пространства (реализиран през 2013 г.).

- „Подобряване на жизнената среда в село Маломирово - почистване, възстановяване и благоустрояване”. Обекта представлява зелена площ около кметството в с. Маломирово, Община Елхово, която е почистена, озелена и благоустроена. Оформени и зацветени са цветни лехи, залесени са храсти и широколистни дървесни видове. (реализиран през 2014 г.).

- Три проекта са одобрени за финансиране през 2015г. в рамките на Националната кампания „ За чиста околна среда - 2015г.”. Единият от проектите е „Подобряване на жизнената среда в село Лесово - почистване, възстановяване и благоустрояване”. „Изграждане на еко кът със зона за отдих в учебно производствена база № 2” е следващия проект на ПГ „Стефан Караджа”, гр.Елхово, който получи одобрение за финансиране от ПУДООС. „Обичам природата - и аз участвам” е проекта на Общински детски комплекс - гр.Елхово.

Част от резултатите на реализираните през годините проекти в хода на кампанията са показани на смимки 7-02 и 7-03.

Община Елхово се присъединява към инициативата Европейска седмица на мобилността, която се провежда ежегодно от 16 до 22 септември. Подробности за кампанията се публикуват на интернет страницата на общината.

За поддържане чистотата в малките населени места, кметовете и кметските наместници опитват да привлекат и местното население като ги насърчават да поддържат добро хигиенно състояние на и около имотите си.

Мерките и кампаниите, които общината е въвела и наложила през годините са ефикасни, но въпреки това по-голямата част от тях не достигат в достатъчно широк аспект до населението. Необходимо е да бъдат организирани още различни кампании за привличане на населението към дейността.

Вземането на правилни решения и осъществяването на мерките, заложени в общинската програма, трябва да се постигне при оптимален баланс на интересите на различните участници в управлението на отпадъците. За целта е необходим непрекъснат диалог с участниците в дейностите по управление на отпадъците и организирането на кампании за повишаване на общественото съзнание. Предвиждат се мерки за:

привличането на населението, неправителствени организации и заинтересованата индустрия, в процесите на вземане на решения по въпросите на управление на отпадъците, като особено значение следва да бъде отделяно на начина за определяне на „такса битови отпадъци" и отчитането на изразходваните средства;

повишаване на общественото съзнание, с цел да се постигне промяна в поведението на населението, чрез осъзнаване на екологичните рискове, свързани с изчерпване на ресурсите, генерирането и обезвреждането на отпадъците;

провеждане на конкурси, празненства, обществени мероприятия, организирани специално за целта или включени като част от програмите за честване на празници на общината или конкретно населено място, като специално внимание следва да бъде отделено на работата с подрастващите;

получаване на обратна връзка за успеха на прилаганите мерки за управление на отпадъците.

Също така предвид законодателните промени в областта на отпадъците е необходимо населението да се запознае с тях, с новите изисквания за третиране и управление на отпадъците, наложената йерархия, както и с проблемите пред общината за достигането им и претърпените вреди и пропуснати ползи при неспазване на изискванията. Необходимо е да се организира запознаване на населението и фирмите с всеки един етап от йерархията за управление на отпадъците, както и необходимите начини и действия за достигането

Провеждането на информационни и разяснителни дейности трябва да се насочат основно към:

Предотвратяване и намаляване на образуването на отпадъци.

Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци.

Подобряване на организацията по разделяне, временно съхранение, събиране и транспортиране на отпадъци.

Предотвратяване и намаляване на риска от стари замърсявания с отпадъци.

За да се организират правилно тези дейности е нужно ежегодно общината да изготвя график и обобщени предложения за извършването на конкретните кампании, както и да се определи необходимият ресурс за това. Ако този график предварително се обяви на населението ще може на по-късен етап да се организира по-лесно, а населението ще бъде подготвено за него.

Начини за предоставяне на информация относно общинските услуги в областта на управление на отпадъците

Основната форма за предоставяне на информация е интернет страницата на общината www.elhovobg.org. В нея се публикува актуална информация за:

- стратегии, програми, общински наредби, заповеди и други документи, свързани с управлението на отпадъците;

- сметосъбиране и сметоизвозване, вкл. граници по обслужвани райони, фирмите, извършващи дейностите, в т.ч. промени в графика по време на национални празници;

- постъпили уведомления за инвестиционни предложения, решения на директора на РИОСВ Стара Загора, за преценяване на необходимостта от извършване на ОВОС и други.

Информация за управление на отпадъците в общината се разпространява и чрез публикуване на съобщения на информационното табло в центъра за административно обслужване, както и в местния вестник. При провеждане на кампании информацията се разпространява освен по описаните по-горе начини, но и по местната кабелна телевизия.

Изводи и препоръки

Според отразените по-горе мерки, общината разполага и публикува на сайта си информация за управлението на отпадъците. Това обаче не е напълно достатъчно, тъй като по-възрастното население няма достъп до компютър и/или интернет и това доста ограничава техните възможности да се запознаят с дейността. Именно поради тази причина е препоръчително да се провеждат повече информационни кампании чрез организиране на срещи или информиране на населението, чрез средствата за масово осведомяване. По този начин се цели по-голяма част от населението да има достъп до информацията и да се привлече тяхното активно участие. Достигнатите резултати до тук по отношение на информираността и предоставянето на информация на гражданите е добро, но е необходимо подобряването им и увеличаване на кампаниите, чрез което ще се увеличат възможностите на общината за достигането на набелязаните мерки в развитието на дейността по управлението на отпадъците.

8.6. Анализ за информационното обезпечаване за отпадъците и дейностите с отпадъците

Анализът на информационното обезпечаване за отпадъците в общината разглежда следните въпроси:

* Какви са изискванията на нормативната уредба във връзка със събиране и предоставяне на информация за отпадъците от страна на общината.

* Подходяща ли е създадената в общината организация за събиране, обработване и предоставяне на информация както във връзка с нормативните изисквания, така и за ефективни анализи и вземане на решения за управление на отпадъците.

* Какви са основните проблеми, свързани с информационното обезпечаване на управление на отпадъците.

Накрая са формулирани основни изводи и препоръки.

За осъществяване на ефективно управление на отпадъците в национален план е

необходимо високо ниво на информационно обезпечаване относно протичащите процеси, свързани с отпадъците в страната. За целта е важно да бъдат ясно дефинирани основните направления, по които да бъде набирана информация. От съществено значение е изграждането на работеща информационна система, чрез която да бъде осъществена връзката между потребителите на информацията и източниците й.

Нормативни изисквания за събиране и предоставяне на информация

Основните национални документи, регламентиращи събирането на информация за отпадъците, са ЗУО и Наредба №1 от 4 юни 2014 г. за реда и образците, по които се предоставя информация за дейностите по отпадъците, както и реда за водене на публични регистри (обн. ДВ, бр. 51 от 20.06.2014 г.).

В чл. 44 Раздел I на Глава четвърта в ЗУО са регламентирани задълженията на общините във връзка с информационното обезпечаване на управлението на отпадъците. Кметът на общината организира събирането на данни и предоставя информация на ИАОС, НСИ, съгласно изискванията на Наредбата за реда и образците, по които се предоставя информация за дейностите по отпадъците, както и реда за водене на публични регистри.

Общините като задължени лица по Наредбата следва да предоставят информация за количествата приети за обезвреждане (депонирани) отпадъци, както количествата на отпадъците предадени за предварително третиране и/или рециклиране.

Информационно обезпечаване за отпадъците и дейностите с отпадъците на територията на общината

Основната информация за отпадъците в общината се осигурява от отдел „Стопанско управление, общинска собственост и ТСУ". Представената информация съдържа:

- Количества на събрани и извозени отпадъци от системата за организирано събиране на смесени битови отпадъци на територията на Общината;
- Количества на депонирани отпадъци на регионалното депо;
- Количество на извозени отпадъци образувани от почистването на улиците, тротоарите и другите площи за обществено ползване;
- Ремонт, подмяна и брак на съдовете за събиране на отпадъците;
- Ежегодна справка на разположението и количеството на съдовете за събиране на отпадъците;
- Ежегодни справки за предоставените услуги по сметосъбиране и сметоизвозване на отпадъците, съгласуване на графици за извършване на услугите и др.

Информация за отпадъците в общината се осигурява и от фирма „НЕО ТИТАН" ООД, гр. Димитровград, с която има сключен договор за извършване на услуги по сметосъбиране и сметоизвозване на битови отпадъци и поддържане чистотата на територииите за обществено ползване в гр. Елхово и населените места на територията на Община Елхово и други урбанизирани територии.

Основни изводи и препоръки:

Създадената организация в общината за събиране, обработване и предоставяне на информация във връзка с нормативните изисквания е ефективна за изготвяне на анализи и вземане на правилни решения за управление на отпадъците.

Основния проблем е събирането на информация от лицата, които извършват дейности по управление на отпадъци на територията на общината самостоятелно. Това в голяма степен са площадките за предаване на отпадъци, т.н. „вторични суровини”, лицата, които самостоятелно са сключили договори с фирми и/или организации и предават отпадъците си директно на тях. Тези отпадъци влияят върху дейностите на общината, тъй като при липса на информация за тях не може да се определи точното количество на образуваните отпадъци. Определенията в законодателството относно образуваните отпадъци са ясно определени и включват всички отпадъци образувани на територията на общината, независимо от източника им и лицата, които ги събират. В този случай при изчисляване на целите, същите няма да бъдат точни и коректни.

Необходимо е в общината да се създадат ясни правила за събиране на информация за образуваните отпадъци от тези лица и площадки. Също така е необходимо да се извършват периодични проверки от общинските служители, с което да се контролира дейността на площадките, на които се предават отпадъци, както и достоверността на данните